KIRCI

5-6-2 TAMAM REİS

İNCELEME | ARAŞTIRMA

Genişletilmiş 10. BASKI

SAYGI ÖZTÜRK

DK
DOĞAN KİTAP

56

KIRCI
5-6-2, Tamam Reis

Yazan: Saygı Öztürk

Yayın hakları: © Doğan Kitapçılık AŞ
1. baskı / Ümit Yayıncılık, 2003
Genişletilmiş 10. baskı / ocak 2007 / ISBN 978-975-293-529-7
Bu kitabın 10. baskısı 4 000 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Yavuz Korkut
Baskı: Mega Basım, Çobançeşme Mah.
Kalender Sok. No: 9 Yenibosna - İSTANBUL

Doğan Kitapçılık AŞ Hürriyet Medya Towers, 34212 Güneşli - İSTANBUL
Tel. (212) 449 60 06 - 677 07 39 Faks (212) 677 07 49
www.dogankitap.com.tr

Kırcı

5-6-2, Tamam Reis

Saygı Öztürk

DK DOĞAN KİTAP

Emin Çölaşan'ın önsözü

Gazeteci arkadaşım Saygı Öztürk'le uzun yıllar *Hürriyet* gazetesinde birlikte çalıştık. Onunla dostluğumuz, başka gazetede olduğu dönemde de hiç bitmedi.

Dostluktan da öte, onun gazeteciliğini takdir ediyorum.

Saygı geçmişte olduğu gibi her haberiyle, her köşe yazısıyla çok güzel konulara değiniyor. Mesleğinde adım adım ve alın teriyle yükselen, geldiği yere bileğinin hakkıyla gelen, yozlaşmayan ve kirli işlere bulaşmayan bir gazeteci...

Ve gazetecilik mesleğinde doruğa ulaştı.

Saygı'nın diğer kitapları gibi *Devletin Derinliklerinde* isimli kitabının önsözünü de ben yazmıştım. O kitap ustalıkla kaleme alınmış, örneğin Susurluk olayını gözler önüne sermiş ve bir ayda yedi baskı yaparak en çok satan kitaplar listesinde hak ettiği yeri almıştı.

Efsane Yarbay Korkut Eken ve gizli devlet operasyonlarıyla ilgili gerçekleri çoğumuz Saygı'nın o kitabından öğrenmiştik. *Kasadaki Dosyalar*, *Madalyalı Mahkûm*, *Kırmızı Klasör*, *Şemdinli'de Olay Var* kitaplarında da yine çok önemli belgeler açıklanıyor. *Aynadaki Reis* kitabı ülkemizdeki organize suç örgütlerinin ulaştığı boyutu ortaya koyuyor.

Saygı'nın bu kitabına da, büyük bir onur ve mutlulukla önsöz yazıyorum. Saygı bu kitabında da "ulaşılmaz" belgelere ulaşmış ve hiç bilmediğimiz bazı gerçekleri gözler önüne sermiş.

Bu kitapta, 1978 yılında sol görüşlü yedi üniversite öğrencisinin Ankara Bahçelievler'de öldürülmesiyle ilgili gerçekleri ilk kez okuyacaksınız.

Haluk Kırcı ve arkadaşları tarafından işlenen o korkunç cinayetin perde arkası aralanacak.

"Öldürün" emrini Susurluk olayının baş kahramanı Abdullah Çatlı'nın verdiği bu katliamı okurken kanınızın donduğunu hissedeceksiniz.

12 Eylül sonrasında on yıl cezaevinde yatan ve "yanlışlıkla" tahliye edilen Kırcı, Saygı Öztürk'le ilk kez ayrıntılı konuşmuş.

Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi'yi 1979 yılında İstanbul'da öldüren ve askeri cezaevinden asker elbisesi giyerek "kaç-

mayı başaran" Mehmet Ali Ağca ile Haluk Kırcı'nın kaçaklık dönemlerinde aynı evi paylaştıklarını şimdi bu kitaptan öğreniyoruz.

Bahçelievler Katliamı'nın faillerinden yedi kez idam cezasına çarptırılan Bünyamin Adanalı, cinayet gecesinden sonra yaşananları ilk kez Saygı'ya anlatmış.

Bu kitap hem bir belgesel, hem de âdeta bir macera romanı.

Yine bir solukta okuyacaksınız ve çok şey öğreneceksiniz...

Ve "Bunlar Türkiye'de gerçekten olmuş mu?" diye soracaksınız.

Saygı Öztürk'ü kutluyorum, "ellerine sağlık" diyorum, daha nice gazetecilik olayına yazıları ve kitaplarıyla imza atmasını diliyorum...

Emin Çölaşan

Şifreli mesajda başbakanı zehirleyecekleri yazıyordu

Komiser muavini, şifreli mesajı çözerken heyecanlanıyor, "Vay be, demek bunu da yapacaklardı ha!" diye söyleniyordu. Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Ramazan Er imzasıyla gelen mesajın son halini yeniden okumaya başladı:

> Konu: Haluk Kırcı'nın, başbakana suikast hazırlığı.
>
> Ankara Bahçelievler'de yedi kişinin öldürülmesi olayına katılan Haluk Kırcı ile İstanbul Üsküdar Ülkü Ocakları Derneği eski başkanı Hasan Yeşildağ'ın, başbakana, Türk cumhuriyetlerine yapacağı muhtemel ziyaret sırasında Haluk Kırcı vasıtasıyla zehirleme yoluyla suikast girişiminde bulunabileceğine dair istihbari mahiyette bilgiler elde edilmiştir. Adı geçen şahısların bulunabilecekleri adreslerinden araştırılması, ülkemize giriş-çıkış yapabilecekleri de göz önünde bulundurularak gerekli tedbirlerin alınması Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 5.9.1997 günlü telsiz-şifre yazılarıyla bildirilmiştir.

Komiser muavini, şifreli mesajı nöbetçi emniyet müdürüne götürdü. Odasına döndüğünde kafası karmakarışık olmuştu. Haluk Kırcı, Azerbaycan'da, Türkmenistan'da ya da Özbekistan'da Başbakan Mesut Yılmaz'ı nasıl zehirleyecekti? Yemeğine zehir mi katacaklardı, içeceği suya ya da içkisine zehir mi koyacaklardı? Kafasında, fotoğraflarından tanıdığı Haluk Kırcı'yı garson ya da aşçı kıyafetinde canlandırdı. Birden Kırcı'nın elinde bir silah belirdi. Kırcı silahı başbakana doğru çevirdi. Bunu görünce yerinden ok gibi fırlayarak Kırcı'nın bileğini yakaladı. Silahın namlusu tavana dönükken patladı. Ortalık karışmıştı. Bağıranlar çağıranlar, masaların altına saklananlar, kaçanlar vardı. Komiser yardımcısı, olanca gücünü ve tekniğini kullanıp Kırcı'nın elinden silahı almaya çalışıyordu. Bir ara Kırcı'nın silah tutan parmakları gevşedi, silah kayıp yere düştü. O anda kimin ne söylediğini duymuyordu bile. Başarmıştı. Kırcı'nın kolunu büktü. Çevresini diğer görevliler de sarmıştı... Birisi yerdeki silahı aldı ve salondan çıkarken, başbakanla göz göze geldi...

Gömleğinin bir düğmesini daha açtı. Sıkıcı bir hava vardı. Az önce

götürdüğü şifreli mesaj yeniden aklına geldi. Bahçelievler katliamını duymuştu ama olayın nasıl meydana geldiği konusunda bir bilgiye sahip değildi. Haluk Kırcı'yı ve "Bahçelievler Katliamı"nı merak etti. Nöbetinin bitmesine daha saatler vardı.

Abdullah Çatlı'nın 3 kasım 1996 tarihinde Susurluk'ta meydana gelen trafik kazasında ölmesinden sonra, Bahçelievler katlianu da sıkça konuşulur olmuştu. Susurluk üzerine yazılan kitaplarda Abdullah Çatlı ile Haluk Kırcı'nın adı hep birlikte anılıyordu. Polis Akademisi'nde de deneyimli polis müdürleri öğrencilere, "Boş zamanlarınızda eski dosyaları okuyun, cinayetlerin nasıl çözüldüğünü, olayların nasıl aydınlatıldığını araştırın. Benzer olaylarla ilerde sizler de karşılaşabilirsiniz" diyorlardı.

Çalışma koşulları zaten ağırdı. Eski dosyaları okumaya zaman kalnuyordu. Hele son dönemlerdeki toplumsal olaylar sinirlerini iyice germiş, daha geçen hafta nişanlısını "hiç yoktan" üzmüştü. Nişanlısı aklına gelince gözleri doldu. Bağırınca onun nasıl ağladığı görür gibi oldu. Sonra yatıştırmak için saçlarını okşayışı geldi aklına. Masasının çekmecesini açtı, pakette beş adet sigara kaldığını gördü. Birisini çekti, yaktı... Pencerenin önüne gitti. Camdan dışarı baktı. Sessiz bir geceydi. Telefonu bile çalmıyordu.

Bahçelievler katliamının da yine böyle sessiz bir gecede yapıldığını tahmin etti. Dosyaları çıkarmayı yeniden düşündü. Sigarasının daha yarısına bile gelmemişti. Birden söndürdü, "Seni yakında bırakacağım" diye söylendi. Telefonun tuşlarına bastı. "Bana Bahçelievler Katliamı dosyası lazım" dedi. Karşısındaki, komiser muavininin bu saatte Bahçelievler katlianu dosyasını istemesine bir anlam verememişti. Dosya zaten ellerinin altındaydı. Susurluk kazasından sonra, mahkemeden ve TBMM'den istenen bilgiler için hazırlıklar yapılmıştı.

Çok geçmeden bir sivil polis, koltuklarının altında iki klasörle geldi. "Hayırdır komiserim, Bahçelievler katliamıyla ilgili yeni bir gelişme mi var?" diye sordu. Komiser yardımcısı, "Yok yok, merak ettim bu olayı. Hep duyduk ama bu işin nasıl olduğunu dosya üzerinde incelemek istedim" karşılığını verdi.

Cesetlerin altı kan gölüne dönmüştü

Kim bilir Bahçelievler katliamının sanıklarının yakalanması, olayın ortaya çıkarılması için kimler ne çaba göstermişti. Dosyalar tozlanmış, kâğıtları sararmıştı. Yazışmalar kırık dökük olduğunu tahmin ettiği daktilolarla yapılmıştı. Şimdiki gibi bilgisayar yoktu. Daktilo bile zor bulunuyordu. O yüzden bazı evraklar, el yazısı iyi olan polislere tükenmezkalemle yazdırılıyordu.

Gözlerinin önünden yedi kişinin öldürülme biçimi geçti. Dosyanın ilk sayfasına baktı. "Olay yeri keşif tutanağı" başlıklı yazı, bir tarlada

yan yana bulunan iki erkek cesediyle ilgiliydi. Tutanak 9 ekim 1978 tarihini taşıyordu. Kısa bir süre önce bir gazetede Bahçelievler katliamıyla ilgili davaya devam edildiği belirtiliyordu. Davanın bu kadar uzamasına şaşırdı.

Tarlada öldürülmüş olarak bulunan iki gencin cesetlerinin yanında altı adet boş mermi kovanı, bir adet deforme mermi çekirdeği bulunmuştu. Cesetlerden birisi Faruk Ersan'a, diğeri Salih Gevenci'ye aitti. Tutanağı okumaya devam etti:

> Faruk Ersan'ın ağzından, alnının sağ tarafından ve sol kulakkepçesi üzerinden olmak üzere üç mermi girişi var. Cesedin cebinden 9 lira çıktı.

9 liranın değerini hesaplamaya çalıştı. İçinden "10 lira bile değilmiş. Bugün böyle bir para yok" diye geçirdi. Faruk'un o gün üzerinde bej renkli bir pantolon, kahverengi kareli bir gömlek varmış. Elleri bağlı olarak öldürülmüş. Tüyleri diken diken oldu. Eli sigarasına gitti. Dört sigarası kalmıştı. "İçmeyeceğim ulan seni" diye söylendi. İçeriye bir polis girdi, "Komiserim bugün ortalık amma sessiz" dedi. Komiser yardımcısı "Tıpkı 9 ekim 1978 gecesi gibi" dedi. Polis, komiser yardımcısının ne demek istediğini anlamadı, ama "Evet evet" karşılığını verdi.

O da camdan dışarıya baktı. Komiser yardımcısının önündeki dosyalara gözü takıldı. "Hayırdır, ne okuyorsunuz?" dedi. Komiser yardımcısı, "Vakit geçiriyorum, eski bir dosyayı okuyorum" karşılığını verdi. Polis memuru, "Şimdiki polislik mi? Neler çekiyorduk biz neler, bir bilseniz" dedi. Onun konuşmaya niyetli olmadığını anlamıştı, odadan çıkarken "Taze çay var, getireyim mi?" dedi. Cevap vermesini bile beklemeden odadan çıktı ve az sonra "Çayı beğeneceksiniz" deyip masaya bırakıp gitti.

Komiser yardımcısı, çayı karıştırırken, "Olay yeri keşif tutanağı"nı okumaya devam etti. Daktiloyla şunlar yazılmıştı:

> Salih Gevenci'nin üzerinde haki renkli bir pantolon, kahverengi kareli bir gömlek var; sol kulakmemesi altında, sol omuz ile boyun arasında ve sol şakakta kurşun girişi tespit edildi. Cebinden 156 lira çıktı.

Yeni bir paragrafa geçti. Paragraf "Her iki ceset yerlerinden oynatıldığında" diye başlıyordu. Birden üniversitede okuyan kardeşi Ömer geldi aklına. Onu kanlar içinde yatar gibi gördü. Başını dosyadan kaldırdı, dışarı baktı. Uzakta ölgün, solgun ışıklar vardı. Gözlüğünü düzeltti, okumaya devam etti:

> Her iki ceset yerlerinden oynatıldığında âdeta bir gölü andırır şekilde iki ceset altında ayrı ayrı göllenmiş, kısmen kurumuş, kısmen pıhtılaşmış bol kan birikintilerine rastlandı. Cesetlerin Karşıyaka Mezarlığı'na

sevki temin edildi. Olay yerinde yapılacak başka işlem kalmadığından keşfe son verildi. 9 ekim 1978.

Bu tutanağın altında Savcı Yardımcısı Mehmet Bağış'ın, kâtip olarak da M. Ali Kerim'in imzası bulunuyordu. Onların işleri daha bitmemişti. Şimdi Bahçelievler'e gidiyorlardı. Komiser yardımcısı, "Acaba diğerlerini nasıl öldürdüler" diye iyice merak etmeye başladı. Sayfayı çevirdi, üzerinde "Keşif tutanağı" yazıyordu.

Bahçelievler 15. Sokak'taki 56/2 numaralı evin önüne geldiklerinde ortalık ana baba günüydü. Polis araçları geliyor, otomobillerinden inen görevliler telaşlı telaşlı koşuşturuyordu. Çevrede araştırmalar yapılıyor, polis araçlarının geldiğini görenler toplanmış, herkes "Ne oldu, polisler niçin burada?" diye birbirine soruyordu. Kimileri, "Öğrencileri öldürmüşler. İçerisi ceset dolu" diyordu. Sesler birbirine karışıyordu. Bakkalın sesi daha gür çıktı: "Burada oturanları tanıyordum. Çok efendi çocuklardı. Dükkâna gelip daha çok ekmek, peynir, zeytin alırlardı. Hepsi gariban çocuklardı. Ailelerinden gelen paralarla kıt kanaat geçiniyorlardı."

Üst komşuları, "Evlerine sessizce gelir, sessizce çıkarlardı. Konu komşuya bir yanlışları olmadı. Çok saygılı çocuklardı. Yanlarına gelen arkadaşlarının da kimseye zararı yoktu" diyordu. Karşı komşuları, "Çok iyi çocuklardı. Allah rahmet eylesin" diye üzüntülerini belirtiyorlardı.

Savcı odaya girdi. Girişin tam karşısındaki kapıya "Yaşasın sosyalizm-Genç Öncü" afişi yapıştırılmıştı. 1976'nın 1 Mayıs İşçi Bayramı için hazırlanmıştı. İki yıldır aynı yerde duruyordu. O afişin hemen altında pembe gömlekli, kahverengi pantolonlu, kolları beyaz kabloyla bağlanmış kişi sırtüstü vaziyette cansız yatıyordu. Diğer odada yüzüstü yatırılmış, kolları bağlı, üzerinde siyah balıkçı yaka kazak bulunan genç sırtından vurulmuştu. Ağzından akan kanlar göllenmişti. Yüzündeki kan pıhtılaşmaya başlamıştı. Omuza yakın bölgede bir kurşun deliği daha vardı.

Mektup Reyhan'dan gelmişti, savcının gözleri doldu

Sıra mavi gömlekli gence bakmaya geldiğinde, orada bulunanlar gördükleri manzara karşısında isyan edecek hale geldiler. Savcı Mehmet Bağış "Olmaz böyle şey" diyor, odada bulunanlar hiç tanımadıkları bu gençler için gözyaşı döküyordu. Mavi gömlekli genç de ağzından vurulmuştu. Ağzına sıkılan kurşun, arka dişleri parçalamıştı. Onun da kolları beyaz kabloyla bağlanmıştı. Öldürülenlerden Efraim'in üzerinden çıkan dört sayfalık mektup Reyhan'dan geliyordu.

Savcı, mektuba bir göz attı, sonra gözlerini sıkıca yumdu. Ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Zabıt kâtibi, "Savcı bey, isterseniz birazcık dışarıya çıkalım. Siz fena oluyorsunuz" dedi. Cebinden sigarasını çıkarıp savcıya ikram etmek istedi. Savcı, sigarayı aldı. Kâtip, savcı-

nın dudağında titreyen sigarayı yakmak için çakmağını uzattı.

Savcı, mektubu elinde sıkı sıkı tutuyordu. Bir yerdeki cesetlere, bir mektuba bakıyordu. Kim bilir Efraim bu mektubu aldığında ne kadar sevinmişti. Reyhan'a yazacağı mektuba nasıl başlayacağını bile düşünmüştü. Bu mevsimde Bahçelievler yollarının gazellerle örtülü olduğunu, dallar üzerinde kalan "son yaprak"ların da ha düştü ha düşecek halini anlatacaktı.

Efraim'in bu hale getirildiğini Reyhan görse belki çıldırabilirdi. Kısa süre önce Efraim kendisine mektup yazmış, onu son derece mutlu etmişti. Gönderdiği cevap, Efraim'e iki gün önce ulaşmıştı. Efraim mektubu okumuş, bir daha okumuştu. Bugün, belki Reyhan'a cevap yazmış bile olacaktı. Mektubu ortalığa bırakmamış, cebine koymuştu.

O küçük evde, dört ceset vardı. İki kişinin cesedi de tarlada bulunmuştu. Evde bulunanlardan Serdar Alten ise "öldü" diye bırakılmıştı. Yani bir gecede altı kişi öldürülmüş bir kişi yaralanmıştı. Serdar'ın yaşaması için herkes dua ediyordu. Olayı araştıran Asayiş Şubesi ekipleri, böyle bir cinayetin aydınlatılmasının çok zor olduğunu düşünüyorlardı.

Konuşamadan ölmek istemiyor, güçlükle ifade veriyordu

9 ekim 1978 gecesinde meğer neler olmuş... Komiser yardımcısı, sayfayı çevirdi. Yaralı Serdar Alten'in ifadesi olduğu belirtiliyordu. "İnşallah ölmemiştir. Belki cinayetin aydınlatılmasını o sağlamıştır" diye düşündü.

Böyle bir katliamdan sağ kurtulmak tam anlamıyla bir mucizeydi. Hacettepe Hastanesi'nde ölüm kalım savaşı veren Orta Doğu Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Fakültesi ikinci sınıf öğrencisi Serdar Alten, olayı yaşayan, katliamdan kurtulan tek kişiydi. İfadesi büyük önem taşıyordu. O, acılar içinde kıvranıyordu ama bir an önce ifade vermek istiyor, böylece sevgili arkadaşlarına karşı, onların katillerini yakalatarak son görevini yerine getirmek istiyordu.

Ölüme karşı direniyordu. Nefes nefeseydi. Ama konuşmak, ölmeden önce bir şeyler söylemek istiyordu. Kesik kesik, güçlükle konuşmaya başladı:

"Ben ve Hürcan evde oturuyorduk. Sonra Salih ile ismini bilmediğim Hacettepe Üniversitesi'nde okuyan arkadaşı, daha sonra da Latif ile Efraim geldi. Evde bu kadar kişiye yatacak yer olmadığı için Hürcan evden ayrıldı."

Serdar, evleri basıldığı zaman öldürüleceklerini anlamıştı. İçinden, "Hiç değilse Hürcan kurtuldu" diye geçirdi. Sabah Hürcan'ın, Bahçelievler 56/2 numaralı evdeki gençlerin hepsinin öldürüldüğünü öğrendiği zaman nasıl bir şok geçireceğini düşündü. Hürcan ömür boyu bu olayı unutmayacak, arkadaşlarına ve ilerde olacak çocuklarına "Siz biliyor musunuz, ben Bahçelievler katliamından tesadüfen kurtuldum. Eğer o

gece evde yatacak yer olsaydı, ben de orada bulunacaktım ve benim de ellerim bağlanacak, ağzıma, şakağıma kurşun sıkılacaktı. Arkadaşlarım için kahroldum. Serdar'ın beni uğurlarken kapı ağzında bana bakışını hiç unutmayacağım. Onu orada son kez göreceğimi nereden bilebilirdim" diyecekti...

Serdar Alten, sevgili arkadaşı Hürcan'ın bunu hiç söyleyemeyeceğini, kendisinin yaralı olarak kurtarılması sırasında öğrenmişti... Hürcan evden ayrıldıktan sonra geri gelmişti. Serdar, onun niçin geri geldiğini hiçbir zaman öğrenemedi.

Serdar Alten ifadesi alınırken sık sık "Çok acı çekiyorum" diyordu. Dalıyor, öldürülen arkadaşlarını sayıklıyordu.

İfadeyi alan Savcı Yardımcısı Mehmet Bağış, sık sık "Dayan yavrum, dayan aslanım" diyor, sorgu sırasında odada bulunan Asayiş Şube Müdürü Tahsin Gürdal da katillere ulaşabilmek için acele edilmesi gerektiğini söylüyordu. Doktorlar, Serdar için "Durumu nasıl?" diye soranlara "Allah'tan ümit kesilmez" diyebiliyorlardı.

Bunu savcıya da söylemişlerdi. Olayı bizzat yaşayan Serdar'ın vereceği ifade büyük önem taşıyordu. Serdar, yarım yarım konuşabiliyor, savcı söylediklerini toparlıyor, Serdar da bunları başıyla onaylıyordu:

"Kapı çalındı. Kapıyı o zaman kimin açtığını hatırlamıyorum. Kapıda dört kişi gördüm. Birisinin elinde uzun namlulu silah, diğerlerinde tabancalar vardı. Odada ben, Latif, Efraim, Salih ve Hacettepeli arkadaş birlikteydik."

Silahlı dört kişi içeriye girdiklerinde ikisi birden bağırdı:

"Kıpırdamayın; eller yukarı."

Ellerini yukarıya kaldırdılar. İçeri girenler odaları arıyor, özellikle silah olup olmadığını araştırıyorlardı. Odada Faruk'un ablasıyla birlikte çekilmiş fotoğrafını gördüler. Haluk Kırcı, fotoğraftaki adamı tanımıştı. O, asıl aradıkları kişilerden birisiydi. Saldırganlardan biri, "O arkadaşınızı da yakaladık" dedi. Kim olduklarını bilmedikleri eli silahlı kişilerden özellikle esmer olanı, elindeki tabancayı elleri havada olan gençlerin sırtına dayayıp soruyordu:

"Söyleyin ulan, silahlarınız nerede?"

Silahlarının olmadığını söylüyorlardı. Esmer adam, namluyu yine dayıyor, dişlerini sıkarak, sorusunu tekrarlıyordu. Onlar da silahlarının olmadığını belirtiyorlardı. Esmer olan sinirlendi:

"Böyle devrimcilik mi olur lan; bir silahınız bile yok. Kimi kandırıyorsunuz?"

Birisi çekmeceleri karıştırıyor, silah arıyordu. Birisi kapının arkasında asılı ceketlerin ceplerini yokluyordu. Silah bulamamışlardı. Birbirlerine bakıyorlar, "Ne yapacağız?" diye karar vermeye çalışıyorlardı. Aralarından birisi dışarıya çıktı. Döndüğünde elinde bir eter şişesi vardı. Gençlerin ellerini bağladılar. Onları eterle bayılttılar. Ancak Serdar Al-

ten'i bir türlü bayıltamıyorlardı. Serdar'ı evden çıkardılar. İki kişi onu, sokağın başında bekleyen otomobile doğru götürdü. Bagaja koyacaklardı. Direksiyonda oturan genç, Serdar'ın yanındaki iki kişiye "Bunu götürün" dedi. Eve doğru giderlerken, kolundan tutanlardan birisi, "Geçmiş olsun, kurtuldun. Reis affetti" dedi.

"Reis" dedikleri kişinin kim olduğunu bilmiyordu. Nova marka otomobilin içinde bulunan kişinin yüzünü karanlıkta seçememişti. Ama evlerini basanların yüzünü çok iyi hatırlıyordu. Hele hele aralarından birisinin yüzünü unutması hiç mümkün değildi. Tarif etmeye başladı. Savcı, "Yaz oğlum" dediğinde, kâtip daktilonun tuşlarına vurmaya hazırdı:

"Bizi vuranlardan biri gözkapakları şişkin, koyu esmer bir kişiydi."

Polis müdürü, daha önce emniyete getirilenlerden bu tanıma uyan biri olup olmadığını düşündü. Getirilenleri gözlerinin önüne getirdi, çıkaramadı.

Serdar Alten, "Daha fazla konuşamayacağım" dedi. Gözlerini tavana dikti. Odada derin bir sessizlik vardı. İfadeye ara verildi. Aslında söyleyecek başka ne olabilirdi ki? Serdar'ı yaşatmak için Hacettepe Üniversitesi'ndeki doktorlar büyük çaba gösteriyorlardı. Arkadaşları, yakınları Serdar için dua ediyorlardı.

Komiser yardımcısı, arkadaşının getirdiği yeni çayın şekerini atmış, ama karıştırmayı aklından bile geçirmemişti.

Çaya hiç dokunmadı. Dosyanın yapraklarını çevirdikçe can sıkıntısı artıyor, Serdar'ın ifadesini okuduğunda onun ne acılar, ne ıstıraplar çektiğini tahmin ediyordu. 12 Eylül öncesi Türkiye'de meğer neler yaşanmıştı... Birden geçen yıl emekliye ayrılan emniyet amirinin bir nöbette anlattıklarını anımsadı:

"Arkadaş, polislik işte o zaman polislikti. Şimdiki gençler birkaç saat ayakta kalınca mesleğine kızıyor, polisliğin zorluklarından söz ediyor. Şimdikiler doğru dürüst polislik mi yapıyor. Ah bir 12 Eylül öncesinde çalışsalardı da görselerdi."

Oğlu olduğunun müjdesini aldığı telsizi fırlattı

Emniyet Amiri Mustafa Bey, nöbetten yine yorgun argın çıkmıştı. Zaten geceleri gündüzleri yoktu. Çoğu personel ya evlerine hiç gitmiyor ya da gitse bile birkaç saat dinlenip görevinin başına dönüyordu. O gece de bombalar patlamış, Şentepe'de, Tuzluçayır'da, Emek'te ideolojik amaçlı yaralamalar olmuştu. Artık bunlar "sıradan" olaylardı.

Herkes işine giderken, Mustafa Bey evine dönüyordu. Kapının zili uzun süredir bozuktu. Zaten gecenin bir yarısında zil sesi eşini hep korkuturdu. Sanki "kötü haber" zilin çalmasından sonra verilecekmiş gibi gelirdi ona. Her zil çalınışında yüreği ağzına gelen eşi, ürkerek, korkarak açardı kapıyı. Karşısında eşinden başka üniformalı birini görmek istemi-

yordu. Çünkü onların bir gün "Yenge, Mustafa amirim çatışmada ufak bir yara aldı. Şimdi hastanede" diyeceğini biliyordu. "Ufak bir yara" diyeceklerdi ama o eşinin şehit olduğunu sanacak, o an çığlığı basacaktı.

Eşi kapıyı açtı. Kapıyı her açışında ona "Aman dikkatli ol, kapıyı her çalana açma" derdi. Yine öyle dedi. Emniyet Amiri Mustafa Bey, Pol-Bir üyesiydi. Yani "Ülkücü" olarak tanınırdı. Nazan Hanım, polis lojmanlarına bir an önce taşınmayı istiyordu. Hep eşinin başına bir gece kötü bir olay geleceğini, gecenin o saatinde çaresiz kalacağını düşünüyordu.

Emniyet Amiri Mustafa Bey'in, yorgunluktan gözleri kapanacak gibiydi. Eşinin "Nasılsın?" dediğini duymadı bile. Canının sıkkın olduğu belliydi. Bugün, dünya görüşünü beğenmese de "çok iyi polis" olarak bildiği Cengiz'in bomba imha ederken yaralandığını öğrenmişti. Polis telsizinden "kan aranıyor" anonsu yapılmıştı. Olayı merak etti ve kimin için kan arandığını soruşturdu. Kanın, Cengiz'e lazım olduğunu öğrendi. Bomba İmha Bölümü'nü aradı, Cengiz'in durumunu sordu. İyi olduğunu öğrenince sevindi, "Allah çoluğuna çocuğuna bağışlasın" dedi.

Dört gündür banyo yapamamıştı. "Bu işin sonu nereye varacak?" diye geçirdi içinden. Telsizin kısık ayarından, "hepimizin başı sağ olsun" seslerini cızırtılar arasında duydu. "Herhalde Cengiz öldü" diye düşündü. Telsizden, şehidin kim olduğunu anlayamayan bir müdür, "Şehidimizin adı ne?" diye sordu. Emniyet Amiri Mustafa da telsizi kulağına dayadı, hangi arkadaşlarının şehit olduğunu merakla beklemeye başladı. Nefesini tuttu.

Şehitlerinin Siyasi Şube'de görevli Polis Memuru Hasan olduğunu duyunca, "Vah vah, bizim Hasan'ı şehit etmişler ha" diye söylendi. "Allah kahretsin, elleri kırılsın" diye bağırırken, telsizini fırlattı. O telsiz, geçen yıl görev başındayken, eşinin doğum yaptığı ve nur topu gibi bir erkek çocuğunun olduğu müjdesini aldığı telsizdi. İçinden ağlamak geldi. Karısından utandı. Yatağın üzerine kapandı, yüzüstü uzandı. Gözlerinden akan yaş yastığı ıslatıyordu...

Komiser yardımcısı saatine baktı, "Bu saatlerde Bahçelievler katliamı yaşanmıştı" diye düşündü. İki gencin cesedi tarlaya atılmış, diğerleri evde kalmıştı. Serdar Alten ise Hacettepe Hastanesi'ne kaldırılmıştı. Cesetlerin altlarının "kan gölü" olduğu belirtilen "keşif tutanağı"nın o bölümlerini yeniden okudu. Ağzından "cık cık cık" sesleri çıkarken "Ne büyük vahşet, ne büyük katliammış" dedi.

Kırcı, o gün "Arkadaş" filmini izledi

Abdullah Çatlı'nın böyle bir katlıamın içinde yer aldığını, Haluk Kırcı'nın da tetiği çeken kişi olduğunu duymuştu. Çatlı, Susurluk kazasında ölmüştü. Haluk Kırcı hakkında da arama kararı bulunduğunu anımsadı. Birden, "Yoksa bugüne kadar Haluk Kırcı hiç yakalanmadı mı?"

diye düşündü. Çevirdiği sayfada "Sanık: Ahmet Balta (Haluk Kırcı)" yazıyordu. Kırcı'nın yakalandığı zaman üzerinde Ahmet Balta adına düzenlenmiş kimlik bulunduğunu anladı.

Haluk Kırcı, arandığı dönemde bazen Erzurum'a, bazen İstanbul'a gidiyordu. İstanbul'da en çok gittiği yer ise Beyazıt Kütüphanesi'ydi. Yanında Bahçelievler Katliamı olayının sanıklarından Bünyamin Adanalı da bulunuyordu. Orada kitap okuyor, böylece ortalıkta fazla gözükmüyorlar, hem de vakitlerini değerlendiriyorlardı. Bünyamin ile Haluk, Bostancı'da tuttukları evde kalıyordu.

O sabah da kahvaltıyı yine Bünyamin Adanalı hazırlıyordu. Kavanozun dibinde kalan reçelin tabağa akmasını bekledi. "Haluk, bugün yeniden reçel alırız. Para gelmiş. Parayı alır almaz dolabı doldururuz" dedi.

Para, onlara doğrudan gelmiyor, böylece adreslerinin PTT'den öğrenilmesinin önüne geçiyorlardı. Para bir hemşerileri aracılığıyla İstanbul'a geliyordu. Haluk, paranın kimden geldiğini sordu. Bünyamin, ailesinden geldiğini söyledi. Haluk, "Onlara da çok yük oluyoruz. Bizi iyice unuttular. Yapayalnız kaldık" diye söylendi.

Kahvaltıdan sonra parayı almaya gideceklerdi. Haydarpaşa yönüne giden trene bindiler. İkisi de ürküyordu. Asker-polis görünce yürekleri ağızlarına geliyordu. Bir ara Haluk Kırcı, "Burada durulmaz artık. Yurtdışına kaçmamız lazım" dedi. Zaten memleketinden son ayrılışında ailesine "Belki yurtdışına çıkarım. Uzun süre haber alamazsanız merak etmeyin" demişti.

Tren, Kızıltoprak istasyonuna geldiğinde, Haluk Kırcı, "Ben karşıya geçmeyeyim. İçimde bir sıkıntı var. Sinemaya gidip hiç değilse biraz kafamı dağıtayım" dedi. Karşıya geçmekten vazgeçti. Yağmur çiseliyordu. Haluk, üstündeki montu Bünyamin'e, Bünyamin de ceketini Haluk'a verdi. Kırcı, "Akşama balık alacağım. Gecikme" dedi. Bünyamin'le ayrılırken, arkasına dönüp ona bir kez daha baktı. Karşıdan gelen iki inzibat erini gördü. Soğukkanlılığını kaybetmeden yürümeye başladı.

Bir film afişi gördü. Filmin adı *Arkadaş*'tı. Filmin afişini görünce, aklına birden Yılmaz Güney ile Melike Demirağ'ın *Arkadaş* filmi geldi. Yılmaz Güney'i "komünist" diye sevmezdi. O yüzden Güney'in bu ünlü filmini de izlememişti. Hatta filmin çok izlendiği dönemde izlemeye gidenlere de kızıyordu. 12 Eylül harekâtının ilk döneminde Yılmaz Güney'in *Arkadaş* filmini oynatmaya zaten kolay kolay hiçbir sinema sahibi cesaret edemezdi.

Kadıköy İskelesi'nde, jandarmanın yanına gelen genç "İşte o" dedi

İskeleye girmek için önce polis noktasından geçilmesi gerekiyordu. Kimlik kartı gösterildikten sonra iskele bekleme salonuna giriliyordu. Görevlilerin ellerinde kalın bir "arananlar" listesi vardı. Şüpheli gördük-

leri kişilerin arananlar arasında olup olmadığını kontrol ediyorlardı.

Haluk Kırcı, kendinden emin bir biçimde polis noktasına yaklaştı. Ceketinin iç cebinden kimliğini çıkardı ve polise gösterdi. Kimlik, Ahmet Balta adına düzenlenmişti. Polis, bir kimliğe, bir Haluk Kırcı'ya baktı. Kırcı, nüfus cüzdanını cebine koyarken, rahatlamıştı. İçinden "Yine yırttım" dedi. İlan tabelalarını okuyarak yavaş yavaş yürüyordu. Bir yandan da turnikedeki polislerde bir hareketlenme olup olmadığına bakıyordu.

Haluk Kırcı giderken, iki askerin yanına bir genç geldi. Onlara bir şeyler anlatırken parmağıyla Haluk Kırcı'yı gösterdi. Asker, gencin tarif ettiği kişiyi kalabalık arasından görmeye çalışıyordu. Genç hızla oradan uzaklaşırken, jandarmalar turnike önündeki polislerin yanına geldi... Onlarla konuşurken, Kırcı da onlara doğru baktı. Bir şeyler olduğunu anlamıştı. Soğukkanlı olmaya özen gösterip yürümeye başladı... Bir an içinden kaçmak geçti. Ne yapacağını bilemiyordu.

Komiser yardımcısı "5-6-2 tamam reis"i çözmeye çalışıyordu

Cuma günleri Ankara Bahçelievler'de pazar kurulurdu. Caddeler, sokaklar kalabalık olur, ellerinde pazar torbaları, fileleri taşıyanlar, "pazar arabası" olanlara özenirdi. Diğerleri omuzları düşercesine yüklerini taşırken, pazar arabası olanlar yanlarından hızla geçip giderlerdi.

Komiser yardımcısı sayfaları karıştırırken bir ifade dikkatini çekti. Bahçelievler pazarından söz ediliyordu. Bir hanım, pazardan dönerken tanık olduğu bir olayı anlatıyordu:

> 6 haziran cuma günü öğleden sonra Bahçelievler pazarından alışverişten dönerken dinlenmek için 3. Cadde ile 16. Sokak köşesinde oturduğum sırada Bahçelievler semtinden şahsen tanıdığım bir kişi ile alnı çıkık, uzun boylu, yirmi dört-yirmi beş yaşlarında birinin konuştuklarını duydum. Şahsen tanıdığım kişi diğerine, 'Tespit ettin mi?' diye sordu. Karşısındaki ona '5-6-2 tamam reis' karşılığını verdi. Elindeki tespihi hızlı hızlı salıyordu. Karşısındaki 'Tamam' dedi. 'Reis' sözü dikkatimi çekti. Reis denilen kişiyle bir an göz göze geldim. Korkup, heyecanlandım. Bunların sağ görüşlü olduğunu anladım. Bahçelievler'de her gün cereyan eden olaylar nedeniyle orada oturan hemen herkes büyük tedirginlik içindeydi. Eve geldiğimde bu konuşmaları unutmamak için kâğıda 5-6-2 rakamları ile 'tamam reis' sözünü yazdım.

Samiha Hanım böyle bir ifadeyi ne diye verebilirdi ki? Sonra Bahçelievler katliamının pazarla, 5-6-2 rakamlarıyla, "tamam reis" sözcükleriyle ne ilgisi olabilirdi? Komiser yardımcısı başını kaşıdı, kendince bu sözcükler arasında bağ kurup, bunun Bahçelievler Katliamı'yla ilgisini

bulmaya çalıştı. Koltuğuna yaslandı, gözlerini yumdu. Bir an kendini Bahçelievler'de buldu. Pazaryerini gözünün önüne getirdi. Elinde pazar torbasıyla giden kadını, tespihini sallayan genci kafasında canlandırdı. Pek bir şey çıkaramadı. Ancak rakamların şifreli olabileceğini, bunların bir anlamı bulunabileceğini düşündü. Bu soruların cevabını bulamadı. En iyisi, sayfaları çevirmeye devam etmek, Bahçelievler'de katliam gecesinin ayrıntılarına girmekti. Haluk Kırcı'nın söyleyeceklerinin tüylerini diken diken edeceğini biliyordu. Kırcı'nın gençleri nasıl öldürdüğünü duymuştu. Şimdi, heyecanı artmış, klasörün arasında Kırcı'nın ifadesini aramaya başlamıştı.

Ev sahibi, "Başımız belaya girmeden evi terk edin" diyordu

Bahçelievler'deki evin sahibi Ahmet Erkmen de son dönemlerde tedirgindi. Evini yıllar önce yine öğrenci olan Mümtaz Altan'a kiraya vermişti. Mümtaz okulunu bitirmiş ve ayrılmadan önce, "Ahmet Amca, birlikte kaldığım arkadaşlar kalmaya devam etmek istiyorlar" demişti. Ahmet Bey, kiranın azlığından yakınmıştı. Mümtaz, "Hepimiz dar gelirli ailelerin çocuklarıyız, idare et be bizi Ahmet Amca" demişti.

Ahmet Erkmen, evinin kasım ayı başında boşaltılması şartıyla öğrencilerin kalmasına izin vermişti. Ancak her gördüğünde Faruk Ersan'a, "Oğlum bir an önce kendinize ev bulun. Benim de sizin de başınız belaya girecek. Hiç değilse başımız belaya girmeden evi terk edin" diyordu. Birileri, Ahmet Erkmen'i zaman zaman sıkıştırıyor, "Komünistleri evinden çıkar" diyorlardı. Hatta komşularından bile, "Çok iyi çocuklar. Ama buraya giren çıkan belli değil. Başımız belaya girebilir" diyenler oluyor, Ahmet Erkmen de gençlerin yakında evden çıkacaklarını söylüyordu.

Komiser muavini, "Benim de ev derdim yakında başlıyor" diye düşündü. Kendisine lojman çıkması şimdilik imkânsızdı. Kenar bir semtte, üç arkadaşıyla birlikte kalıyordu. Evlenen birçok meslektaşı gibi o da geçim şartlarını dikkate aldığında yine kenar bir semtte ev kiralamak zorunda kalacaktı.

İfade tutanaklarından birkaç sayfa birden atladı. Bir ifadeye gözü takıldı, "Aa bunlar da meslektaşlarımmış, demek o gece belki de benim oturduğum bu koltukta oturan meslektaşıma 'Burada çok sayıda ölü var' diye telefon edilmiş" dedi. Atladığı sayfaları geri çevirdi, Haluk Kırcı'nın ifadesini okumaya başladı.

Haluk Kırcı, katliam gecesini anlatıyor

Kırcı ifadesinde, "Ben, cinayet gecesinden beş on gün öncesine kadar Erzurum'da bulunuyordum" diyordu. Komiser muavini, "Niye gel-

din be adam, niye gelip de yedi kişiyi canından ettin, otursaydın oturduğun yerde" diye söylendi.

Az önce odaya gelen ve elindeki gazetenin sayfalarını okumadan çeviren polis memurunun canı konuşmak istiyordu. "Komiserim hayırdır, öyle okuyup okuyup kime kızıyorsun?" dedi.

Komiser yardımcısı, "Şu Bahçelievler Katliamı'nı okuyorum. Adam yedi kişiyi öldürmeye gelmeden on beş gün önce Erzurum'daymış. Otursaydın da oturduğun yerde, bu kadar genç öldürülmese olmaz mıydı diye söyleniyordum" karşılığını verdi. Elini ifadenin üzerine koydu, "Bak, bak Bahçelievler Katliamı'na nasıl karar verilmiş, dinle" deyip okumaya başladı:

> Erzurum'da bir yazıhanede çalışıyordum. İstanbul'a gittim. İstanbul'da bulunduğum sırada MHP İl Başkanı Recep Haşatlı, komünistler tarafından öldürüldü. Ben daha önce Ankara'da bulunduğum için geniş bir çevrem vardı. Cenaze için Ankara'dan İstanbul'a gelen arkadaşlarla görüştüm. Bu arkadaşlardan bazıları bana, kendileriyle birlikte Ankara'ya dönmemi söylediler. Geçmişte aynı evi paylaştığımız, aynı yurtta kaldığımız Mahmut Korkmaz'la birlikte Ankara'ya geldik. Bahçelievler Tokat Yurdu'nda kalıyorduk. Yurt kapatılmıştı. Mahmut bir eve taşındı. 17. Sokak'ta olan bu evde arkadaşlarla bir araya geliyor, genelde bölgemizdeki konuları konuşuyorduk. Bu olaydan dört-beş ay kadar önce Ankara'da bulunduğum sırada Abdullah Çatlı, bana Faruk Ersan ile Salih Gevenci isimli kişilerin Bahçelievler'den gelen dolmuşlardan Demirtepe'de inip Devlet İstatistik Enstitüsü'ne gittiklerini, bunların orada geniş faaliyetlerde bulunduklarını belirtti.
>
> Bu kişileri göstermek üzere şu an ismini hatırlamadığım Ülkücü bir çocuğu yanıma kattı; bu çocuk bana Faruk Ersan ile Salih Gevenci'yi gösterecek, ben de o kişileri vuracaktım. Ben bu kişileri bir iki gün Demirtepe köprüsünün altında dolmuş durağında bekledim. Ancak bu kişiler gelmedi, eylemi gerçekleştiremedim. İşte cenaze sonrası Ankara'ya geldiğimde bu konu tekrar aramızda konuşuldu.

Polis memuru elindeki gazeteyi bırakmış, o da kendisini Bahçelievler ifadesine kaptırmıştı. Komiser bir olayı gözlerinin önünde canlandırmaya çalıştı. Sustu. Polis memuru, "Eee, komiserim, devam et hele nasıl olmuş" dedi.

Çatlı, Evren Apartmanı'ndaki evde tabancayı sallıyordu

Bahçelievler'de Evren Apartmanı'nın bodrum katında bulunan küçük dairenin kapısına vuruldu. Kapıyı Mahmut açtı. Karşısında Abdullah Çatlı'yı görünce şaşırdı. Hemen arkasında Feridun duruyordu. Çatlı

ayakkabısını çıkarmadan, doğruca salona geçti. Çağla yeşili koltuğun üzerine oturdu. Yorgundu. Kafası karışıktı. Böyle durumlarda elinden tespihini düşürmez, tanelerini parmaklarının arasından tek tek geçirmeye çalışırdı.

Salonun perdesi dikkatini çekti. İyi kapatılmamıştı. Ayağa kalktı, perdeyi iyice kapatırken, "Bu tür şeylere dikkat edin arkadaşlar. Dışardan birinin bizi gözetlemediği ne malum. Camın önünden birisi bize nişan alsa tam alnımızın çatısından vurur" uyarısında bulundu.

Çatlı, "Tam alın çatımızdan vurur" derken, elini beline götürdü, tabancasını çıkardı. Perdeyle sildi. İşaretparmağını tetik korkuluğuna sokup tabancayı çevirmeye başladı. Çatlı, silahı son kez salladıktan sonra namlusunu inceledi, "Güzel silahmış" dedi. Hemen yanında oturan Haluk Kırcı'ya uzattı.

Çatlı'nın evden ayrılmasından kısa süre sonra Kırcı ile Mahmut da evden çıktılar. Doğruca 15. Sokak'a gittiler. Faruk Ersan ile Salih Gevenci'nin kaldığı evi biliyorlardı. Apartmandan içeriye girdiler, 2 numaralı dairenin kapısının altından ışık sızıyordu. Kulaklarını kapıya dayadılar, içeriden konuşmalar geliyordu. Televizyon da açıktı. İçeride o an kaç kişinin bulunduğunu anlayamadılar.

Üst komşuları ameliyat acısını ilaçla dindiriyordu

Öğrencilerin üst komşuları Aynur Erdem, beş gün önce hastaneden çıkmıştı. Çok ağır bir ameliyat geçirmiş, günlerce hastanede yatmıştı. Ama acıları hâlâ dinmemişti. Onun rahatsız olmaması için televizyonun sesini fazla açmıyorlardı. Aynur Hanım'ın yatak odası, televizyonun bulunduğu odanın tam üstündeydi.

Aynur Hanım öğrencileri sever, bazen yaptığı yemeklerden gençlere de götürürdü. Onlar da Aynur Hanım'ı ameliyat olduğu Numune Hastanesi'nde ziyaret etmişlerdi. Okullar gibi hastaneler de bölünmüştü. Numune Hastanesi'nde daha çok sağ görüşlüler hâkimdi. MHP'nin Ankara'da yaptığı Dikimevi'nden başlayan ve Tandoğan Meydanı'nda son bulan yürüyüşü sırasında da Numune Hastanesi bahçesinde toplanan hastane çalışanlarının bazıları yürüyüş yapan MHP'lilerin üzerine çiçekler atıyor, parmaklarıyla kurt işareti yapıyorlardı.

Aynur Erdem'in o gece ağrıları yine artmıştı. Ağrılarını dindirmek, uyumak istiyordu. Doktorun söylediğinden fazla uyku ilacı ve ağrı kesici içti. Geceyarısı bir ara "tak tak tak" diye bir ses duyar gibi oldu.

Çatlı son uyarıda bulundu: "Kendinize polis süsü verin!"

Haluk ile Mahmut eve döndüklerinde, salonda Abdullah Çatlı ile Ercüment Gedikli bulunuyordu. Çatlı, oturduğu koltuğun üzerinde uyu-

yordu. Ercüment'in elinde bir gazetenin çıkardığı ek vardı. Orada ilgisini çeken bir yazıyı okuyordu.

Çatlı, kapının açıldığını, eve iki kişinin geldiğini duymadı. Çatlı'yı uyandırmamak için Mahmut'un odasına geçtiler. Oda dağınıktı. Mahmut, "Kusura bakmayın, bekâr evi ancak böyle olur" dedi. Ercüment "Yok canım, ne kusuru" dedi. Az sonra odaya Çatlı geldi. Kollarını havaya kaldırdı, gerindi. Bacaklarını açıp sağ elini sol ayağına, sol elini sağ ayağına hızlı hızlı değdirdi. Uykusu açıldı. Kırcı'ya "Adres tamam mı?" diye sordu. Kırcı, "Tamam" karşılığını verdi.

O gece, bir başka geceydi. Çatlı'dan haber bekleyen başka kişiler de vardı. Onlar evden ayrıldıklarında, Abdullah Çatlı yalnız kalmıştı. Elinde kalem, önündeki bir kâğıdı gelişigüzel karalamaya devam ediyordu. Şekiller çiziyor, karalıyor, karalıyordu. Sonra ortaya çıkan şekle baktı. Hiçbir şeye benzetemedi. O içeride iki kişinin olduğunu biliyor, yine de gidenlere "Kendinize polis süsü verin!" uyarısında bulunduğu için iyi ettiğini düşünüyordu.

Kapıyı zorlayıp açmaları çok kolay oldu

Komiser yardımcısı katliam gecesini âdeta yaşıyordu. O sırada yanındaki polis durup durup "Komiserim, Kırcı ne diyor bir okusana" diyordu. Komiser yardımcısı içten içe sinir oluyordu. Katliamın yapıldığını biliyor ama bu olayın nasıl çözülmüş olabileceğini henüz bilmiyordu. Her şey karışık, her şey soru işaretleriyle doluydu. Yüreği güp güp çarpıyordu. Dosyanın bu sayfasının arasına bir kâğıt koydu. Hava serindi ama içi yanıyordu. Nöbete başladığından bu yana bir sürahi suyu bitirmişti. Bardaktaki suyu bir dikişte bitirdi. Sürahinin dibinde kalan az miktardaki suyu da bardağa boşalttı. Onu da başına döktü. Su saçlarının arasından süzüldü, kaşının üzerinden kayan damlalar gömleğine düştü...

Kırcı'nın ifadesinde anlattığı gibi olay öyle kısa sürmemişti. Evde bulunanların nasıl öldürüleceğini kendi aralarında konuşurlarken, Haluk Kırcı, "Ben telle boğarım" dedi. Önce Haluk'un böyle bir şey yapacağını sanmadılar. Askının telini Osman Nuri'nin boğazına doladı. Sıkmaya başladı... Elleri arkadan kabloyla, ağzı bezle bağlı Osman'ın gözleri büyümeye başladı...

Boynunu telle sıkıyor, bu görüntüler kameraya alınıyordu

Komiser yardımcısının da gözleri büyüdü... Böyle bir vahşet olamazdı. Sadettin Tantan'ın içişleri bakanlığı döneminde Hizbullah örgütünün vahşetini sergilemek için gazete ve televizyonların Ankara'daki ba-

zı üst düzey yetkilileri ile bazı yazarlara brifing verilmişti. O gece o da görevliydi. Ankara'da Hizbullah örgütüne yönelik operasyona katılmış, Başbakanlık'ta görevli Hizbullahçı Samet Yıldız'ı Emniyet Müdürlüğü'ne o getirmişti.

İçişleri Bakanlığı'nın üçüncü katında bulunan toplantı salonundaki ekrana, bir evde yaşanan vahşet yansıyordu. Hizbullahçılar, bir kişiyi nasıl öldürdüklerini saniye saniye videokasede almışlardı. Kurbanın yüzü görünüyordu. Vahşeti kamerayla görüntüleyen kişi ile ipi sıkan adamın konuşmaları da duyuluyordu. Onların konuşmalarına iniltiler karışıyordu.

Ağzı bağlı olarak yüzüstü yatırılmış bir kişiyi, birisi iple boğmaya çalışıyordu. İpin iki ucu iki sopaya bağlıydı. Hizbullahçı, sopaları karşılıklı olarak geriyor, ayağını boynuna koyduğu kurbanının inlemelerine aldırmıyordu. Boğazı sıkılan kişinin inlemeleri dışında salonda ses çıkmıyordu. İnanılması güç bir manzara vardı. Sanki nefesler tutulmuş, herkes bu sahnenin son bulmasını istiyordu... Artık dayanamayarak, "Olmaz böyle şey" diye bağıranlar oluyordu. Bazıları elleriyle gözlerini kapatmıştı. Kimisi ağlıyordu.

Salonun ışıkları yakıldığında bir yetkili bilgi vermek üzere kürsüye çıkarken, orada bulunanlar görüntülere son verildiği için rahatlamışlardı. Yetkili, olaylarla ilgili istatistik bilgiler vermeye başladığında, salondan hıçkırıklar yükseliyordu. Herkesin sinirleri bozulmuştu.

O gece İçişleri Bakanlığı'ndan çıkıp bürolarına giden gazeteciler, gördüklerini yazamadılar. İnsanların boğularak nasıl öldürüldüğü ise televizyon ekranlarına hiç yansımadı. O görüntülerin ekranda gösterilmesi halinde insanların dengesinin bozulacağı sonucuna varıldı.

Konca Kuriş'i kamuoyu "feminist İslamcı" olarak tanıyordu. Eşiyle birlikte evine gelirken kaçırılmıştı. Kuriş'in, Hizbullah örgütü militanları tarafından kaçırıldığı tahmin ediliyor ama bunu kanıtlayacak bulgu elde edilemiyordu. Hizbullah örgütüne dönük operasyonda, ele geçirilen bir kaset, Kuriş'in de örgüt tarafından önce sorgulandığını, daha sonra öldürüldüğünü ortaya koydu.

Sorgulandığında Konca Kuriş'in üzerinde çiçek desenli bir elbise vardı... Kuriş'i, Mersin'deki örgüt evinde günlerce sorguladılar. Daha sonra örgütün Konya birimine teslim edilmek üzere yola çıkarıldı. Bir kamyonetin içine elleri, ayakları bağlı, ağzı bantlı olarak yatırıldı. Üzerine içi ot dolu torbalar konuldu. Konca Kuriş, ot torbaları altında son yolculuğuna gönderiliyordu.

Sorguda Konca Kuriş, yaptığı konuşmalardan dolayı af diliyordu. Ama örgütün onu affetmeye hiç niyeti yoktu. Birden Konca'nın görüntüsü kesildi. Çünkü gerisi, o gün görevli bir yetkilinin deyimiyle "tamamen insanlık dışı"ydı, birazcık yüreğinde insanlık olan kişinin böyle bir şey yapamayacağını söylüyordu.

"Yok yok, telle olmuyor, bir havlu bulalım"

Haluk Kırcı, Osman Nuri Uzunlar'ı dakikalarca uğraşmasına rağmen telle boğamanuştı. Uzunlar, gelenlerin başta polis olduğunu sanmıştı, o yüzden direnmemişti. Şimdi her şeyi anlıyordu ama iş işten geçmişti. Elleri bağlı, ayakları bağlı, çaresiz vaziyetteydi. Kırcı, "Yok yok, telle olmuyor, bir havlu bulalım" dedi. Arkadaşları da bir Kırcı'nın yanına, bir diğer odaya gidip geliyorlardı...

Haluk Kırcı, banyoya girdi, bir havlu aldı. Islattı, sıktı. Bir daha ıslattı, yine sıktı. Havluyu özenle katladı. Osman Nuri'yi sırtüstü çevirmeye çalıştı.

Osman boğulacağını biliyordu. Direnecek gücü kalmamış, arada bir "var gücüyle ağzını açamadan" inleyerek "imdat" çağrısı yapmaya çalışıyordu. Onu üst komşusu Aysel Ablaları ya da yan komşuları Nalan Oktar duysa hemen yardıma geleceklerini biliyordu.

Kırcı, Osman Nuri Uzunlar'ı sırtüstü çevirdi ve onun üzerine otururak, havluyu yüzüne iyice bastırmaya başladı. Osman başını sallıyor, o arada nefes almaya çaba gösteriyordu. Kırcı, Uzunlar'ın başını oynatmaması için yana çevirdi, diğer eliyle de var gücüyle havluyu bastırmaya devam ediyordu. Osman'ın gözleri giderek büyümeye, yüzü morarmaya başladı... Birden boynunu kuvvetlice oynattı ve son nefesini verdi. Kırcı, havluyu biraz tuttu, öldüğüne iyice emin olduktan sonra elini kaldırdı. Havluyu Uzunlar'ın başının altına koydu. Bunu niçin yaptığını o an kendisi de anlamadı...

Onların asıl hedefi Faruk ile Salih'ti, ama artık evde kaç kişi varsa hepsini öldürmeye karar vermişlerdi. Kırcı, "Bizim daha önce aldığımız öldürmeme kararı değişti. Ev içinde bu şekilde eylem yapamayacağımızı, kişileri bırakıp gidemeyeceğimizi de biliyorduk. Mahmut ile Feridun'u gönderip Abdullah Çatlı'nın görüşünü almak istedik. Evde ben ve Ercüment kalmıştık" diyor.

Kapıya üç kez vurulacaktı, ama gelen başkasıydı

Zaman geçmek bilmiyordu. Bir ara Uzunlar'ı da diğer odada elleri bağlı yatırılmış arkadaşlarının yanına getirdiler. Arkadaşları Uzunlar'ın boğularak öldürüldüğünü bilmiyordu. O sırada kapıya üç kez vuruldu. Kırcı içinden "bizimkiler" diye geçirdi. Parolaya göre kapıya üç kez vurulacaktı. Üç kez de vurulmuştu.

Her ihtimale karşı silah elindeydi. Kırcı, kapıyı açtığında tanımadığı bir kişiyle burun buruna geldi. Yüzüne dikkatlice baktı, "Bu Faruk olabilir" diye geçirdi içinden. Birden karşısındaki kişinin yakasından tuttu, içeriye doğru çekerken, sağ eliyle silahı kafasına dayadı. Olayı şöyle anlatıyordu:

Gelen kişiyi de yandaki odaya götürdüm. Bu kişi başta şaşırdı. Bizim polis olabileceğimizi tahmin ederek, herhangi bir müdahalede bulunmadı. Bu sırada Ercüment diğerlerinin başında bekliyordu. Bu kişinin ağzını da bağladım. Herhangi bir hareket yapmadığı takdirde kendisine bir zararımızın olmayacağını söyledim.

Kapıya yine vuruldu; Kırcı'nın karşısında gülümseyen bir genç vardı

Saatine baktı, giden iki arkadaşı bir türlü dönmüyordu. Canı sıkıldı, "Acaba bizi sattılar mı?" diye geçirdi aklından. Kapı çalındı. "Hah! geldiler" dedi. Çatlı'dan nasıl bir haber getirdiklerini merak ediyordu.

Ama bir sorun vardı. Arkadaşlarıyla aralarındaki şifreye göre kapıya üç kez vurulacaktı. Şimdiyse iki kez vurulduğunu fark etti. Arkadaşı Ercüment'le birlikte kapıya yürüdüler. Birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Ercüment kapıyı açarken, Kırcı karşısındaki kişiye silahını doğrultmuştu. Karşılarındaki genç onlara gülümsedi. Çakırkeyif olduğu belliydi. Evdeki arkadaşlarının arkadaşı olduğunu sandığı kişilerin kendisine şaka yaptığını sanıyordu. İçeriye hafif yalpalayarak girdi. Kırcı kapıyı kapattı, birden bu kişinin de yakasına yapıştı. Sürüklercesine onu da Faruk'un bulunduğu odaya götürdü. Genç korkmuştu. Karşısındakilerin şaka yapar gibi bir halleri olmadığını gördü. Elleri arkadan kordonla bağlanırken bile sesini çıkarmadı. Gelen Efraim'di.

Yirmi-yirmi beş dakika sonra kapıya üç kez vuruldu. Kapıyı Kırcı açtı. Elinde yine silah vardı. Kapıya şifreli vurulmuştu ama bakalım bu kez karşısına kim çıkacaktı. Gelenler Mahmut ile Feridun'du. Mahmut'un elindeki naylon poşetin içerisinde pamuk ve eter vardı. Eter Numune Hastanesi'nden çalınmıştı.

Elleri bağlı, ölümle burun buruna olan gençler için zaman geçmiyor, çaresizlikten ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Tepelerinde dört beş adam vardı. Ya insafa gelip bırakıp gidecekler ya da öldüreceklerdi. Ancak bırakıp gitmeye hiç de niyetleri yoktu.

Eter koklatıp onları daha kolay kontrol altında tutmayı amaçlıyorlardı. Elleri bağlı gençler kendilerinden geçmeye başladılar. Birisi eterle bayılmadı. Tıpkı ölüme karşı direndiği gibi bayılmamak için de direndi. Çatlı da, kendisine ulaştırılan "Evde beş kişi var" haberi üzerine "eterle bayıltıldıktan sonra, otomobille götürülüp öldürülmelerini" uygun bulmuş, otomobiliyle evin yakınına gelmişti.

Çatlı, Mahmut ile Feridun'a "Adamları ikişer ikişer getirin" talimatı vermişti. Onlar da, kendilerini evde bekleyenlere bu talimatı bildirdiler.

İkinci odada bulunan Faruk Ersan'ın ağzındaki bezi gevşeten Kırcı, onu rahatlatmak için, "Biz de devrimciyiz. Seni bir yere götürüp daha

sonra serbest bırakacağız" dedi. Faruk biraz rahatlamıştı. Mahmut Korkmaz, Faruk'u alıp dışarıya çıktı. Az ilerde kendisini bekleyen birisi vardı. Otomobilin içinde bekleyen kişi Abdullah Çatlı'ydı.

Kırcı, Serdar Alten'e de "Sizi götürüp bırakacağız" diyor, kendilerine zarar verilmeyeceğini ifade ediyordu. Serdar bu sözlere inanmamıştı, ama bir an rahatlar gibi oldu. Kırcı'ya, tuvalete gitmek istediğini söyledi. Eterin de etkisiyle yarı baygın haldeydi. Kırcı, Serdar'ı tuvalete götürdü, onun ellerini çözdü, kapıyı örtmeden, tuvaletini yapmasını bekledi. Bir yandan da "Hadi hadi, çabuk ol" diyor, bunu söylerken de silahını sallayıp duruyordu.

Serdar'ı, Abdullah Çatlı'nın içinde bulunduğu otomobile Ercüment ile Kürşat götürdü. Çatlı, evde bulunanların kimliklerini inceliyordu. Ellerinde Faruk'un yanı sıra Salih Gevenci'nin olduğunu biliyordu. "Bunu götürün, Salih'i getirin" dedi. Ercüment, Serdar'ı eve getirdi. Elini bağladı. Bu kez Salih Gevenci'yi otomobile götürdü.

Sokaklar ıssızdı. Ancak yedi kişinin ikişer ikişer otomobile bindirilmesi, götürülmesi hem zaman alacak, hem de dikkat çekecekti. Arada bir geçen polis devriye arabaları kendilerinden şüphelenebilirdi. Az önce siren çalarak geçen polis minibüsü de onları hayli heyecanlandırmıştı.

Mahmut ile Ercüment otomobile bindi. Çatlı'ya içerde olup bitenleri bir kez daha anlattılar. İkişer ikişer götürüp bir yerde öldürmenin sorun olacağına karar verdiler. Çatlı, son kararını verdi:

"Evde olan herkesi öldürün!"

Bu talimatı, evde bulunanlara Mahmut bildirdi. Mahmut ayrılırken "Reisle gidiyoruz, evde buluşuruz" dedi. Çatlı, Mahmut ve Ercüment otomobilin bagajına koydukları Faruk Ersan ile Salih Gevenci'yi alıp gecenin ıssızlığında Eskişehir yoluna çıktılar...

Evde elleri ağızları bağlanan gençlerin dördü bir odada, Serdar Alten ise ayrı bir odada bulunuyordu. Serdar'ı da aynı odaya almak istediler, sonra vazgeçtiler. Kırcı, "Boğma işi çok zaman alıyor, en iyisi bunların kafalarına birer mermi sıkıp işi bitirmek" dedi. Evde Kırcı ile Ünal Osmanağaoğlu kalmıştı. Bazı ifadelerde evde onların yanında Bünyamin Adanalı ile Kürşat'ın da bulunduğu yer alıyor.

Üst komşu Aysel Hanım duyduğu bazı sesler üzerine uyanır gibi oldu. En alt katta bulunan kundura tamircisinin bu saatte ayakkabı tamiriyle uğraştığını sandı. İçinden, "Bu saatte ayakkabı tamiri yapılır mı be adam?" diye söylendi. Yan komşu Nalan Oktar ise derin bir uykudaydı. Kırcı ile arkadaşları eve girişleri sırasında kapının zorlandığını komşuların duymaması için sık sık öksürmüşlerdi. Gençlerin kapı komşusu Nalan Oktar öksürükleri duymuş, ama kapının zorlandığını hiç fark etmemişti. Tıpkı kapıyı zorlayıp giren gazetecileri fark etmediği gibi...

Mühürlü kapıyı bu kez üç gazeteci zorluyordu

Sabah olmuş, Ankara katliam haberiyle çalkalanmıştı. Şimdiki gibi özel televizyonlar yoktu. Polis-adliye muhabirleri birbirlerini tanır, haber uğruna bazı suçları ortak işlerlerdi. Yedi TİP'li öğrencinin öldürüldüğü günün sabahında evin önünde üç gazeteci vardı.

2 numaralı dairenin kapısı yazılarla dolmuştu. Kapının üstünde öğrencilerin birbirine yazdığı notlar bulunuyordu. Gazeteciler bir yandan bu notlardan ilginç bulduklarını kaydediyor, bir yandan da kapıyı hafif hafif omuzluyorlardı. Mühür, kapının kolundan, kapının pervazına çakılan çiviye iple bağlanmıştı.

Kapı kilitli değildi. Kapının dilini geriye çekmek için sert plastik kaplı basın kartı kullanılıyordu. Kapının dilini geriye çektiler. Kapıya biraz daha yüklenince mühürlü kapının ipi koptu.

Üç gazeteci içeriye girdiklerinde, kan gölleriyle karşılaştılar. Kanlı yerlere basmamak için odada sekerek yürüyorlardı. Ortalık darmadağınıktı. Geceleyin TİP'li öğrencilerin evine gelenlerin amacı, onları öldürmekti, evde silah ve para da aramışlardı. Bu kez kapıyı zorlayıp giren gazeteciler ise ölen gençlere ait bir şeyler arıyorlardı. Onlar da hızlı hızlı hareket ediyor, çekmeceleri karıştırıyorlardı. Amaçları, öldürülen gençlerin fotoğraflarını bulmaktı.

Masanın üzerinde bir gözlük duruyordu. Deneyimli gazeteci, "Aman dikkatli olun. Bu olayın parmak izini bile almamışlar" dedi. Gazeteciler dikkatli olmak zorundaydı. Parmak izi bırakmamak için birisi eline aldığı bezle, çekmeceleri açmak için tuttuğu yerleri silmeye çalıştı.

Birisi "Buldum buldum!" dedi. Diğer ikisi onun yanına geldiler. Birisi pıhtılaşmış kana bastı, kan gölü üzerinde ayağının izi çıktı. Gazeteciler nefes nefeseydi. Hemen dışarı çıktılar, kapıyı kapattılar. Apartmanın önünde sağa sola baktılar. Hızlı adımlarla otomobile doğru yürüdüler.

Az ilerde bekleyen otomobile bindiklerinde, "Bunlardan kim kim acaba?" diye birbirlerine soruyorlardı. Gazetecilerin buldukları ve ceketlerinin altına koyup götürdükleri gençlerin fotoğraflarıydı. Ama onlarca fotoğraf içinde hangisinin öldürülen gençlere ait olduğunu bilmiyorlardı. Bunu öğrenmeleri kapıyı açmalarından kat kat zor olmuştu.

Komiser yardımcısına bu olayı, Siyasi Şube'de görevli arkadaşı bir gece nöbetinde, "Evin önüne bir nöbetçi koymuştuk. Ne olur ne olmaz diye böyle bir önlem alnuştık. Memur arkadaşın tuvalet ihtiyacı olunca oradan ayrılmak zorunda kalnuş. Oraya en yakın yer olarak cami tuvaletine gitmiş. Gazeteciler gelip eve girdiğinden o memur arkadaşın haberi olmamış. Bir ara bakmış ki mühür bozulmuş. Telaşlarunış, şubeyi aramış. İçeriye kim girmiş olabilir diye araştırma yaptık. Bir gazeteci, elindeki fotoğrafların öldürülenlerden kimlere ait olduğunu öğrenmek için emniyete de gelmiş. Bunları nereden bulduğu sorulunca kapıyı

zorlayıp eve girdiklerini söylemiş. Olayın böyle olduğu öğrenildiği zaman herkes rahatlanıştı" diye anlatmıştı...

Haluk Kırcı, birer birer öldürüyordu

Haluk Kırcı, eve girdikten sonra elinden hiç düşürmediği tabancasını ışığa doğru tuttu. Üzerindeki tozu üfledi. İçerde Kırcı ile Ünal Osmanağaoğlu kalmıştı. Gençleri öldürdükten sonra silah sesi duyulur endişesiyle çok hızlı hareket etmeleri gerekiyordu. Ünal Osmanağaoğlu da tabancasını çıkarmıştı. Haluk ile Ünal aynı anda silahlarını doğrultmuşlardı. Haluk'un silahı patladı. Ünal'ın silahı ateş almıyordu. Haluk arkadaşının gözünün içine bakarak, "Merak etme, ben hallederim" dedi.

Ünal Osmanağaoğlu kapıyı yönelirken, Haluk elleri bağlı gençlerin üzerine kurşunları boşalttı. Birisi kurtulabilmek için yatırıldığı sedirin üstünden can havliyle kendini yere attı. Haluk son kurşunu bu gencin sırtına sıktı.

Üst katta Aynur Erdem'in ağrıları artmıştı. Sesleri duydukça ayakkabı tamircisine öfkeleniyor, "Ne biçim adam bu böyle?" diye söyleniyordu. Yan komşu Nalan Oktar da sesleri duymuş, gecenin bu saatinde gürültü yapan komşuya içinden kızmıştı. Sesleri duymamak için başını yastığın altına sokmuştu...

Karşı apartmanın 7 numaralı dairesinin de o saatte lambası yanıyordu. Tuncay Özkul, komiserlik sınavına hazırlanıyordu. Olaylardan fırsat buldukça ders çalışıyor, mesleğinde yükselmek için çaba gösteriyordu. Hemen karşısındaki apartmandan yedi sekiz el tabanca sesi duydu.

Tuncay Özkul, ders kitabının okuduğu sayfasını kaybetmemek için arasına bir kitap koydu, hızla balkona çıktı. Karşı apartmandan bir kişinin koşarak uzaklaştığını gördü. Bir şeyler olduğunu anlamıştı. Aynı apartmandan çıkmakta olan bir kişi daha önce sağa sola bakındı, sonra da koşararak uzaklaşmaya başladı. Tuncay, "Durrr kaçma, polisss" diye bağırdığında Kırcı'nın geride ayak sesleri kalmıştı. Heyecanla içeriye girdi. Odasında uyuyan arkadaşı Seyfi Eroğlu'nu uyandırmak için sarsıyordu, "Seyfi uyan, Seyfi karşıda bir şeyler oldu. Silah patladı. Hadi uyan, uyan..."

Gömleğini çıkarmamıştı. Tabancasını aldı, birden altında pantolon olmadığını fark etti. Pantolonunu giyerken, Seyfi de uyanmış, giyiniyordu. Bir yandan da "Ne oldu oğlum, ne var bu saatte, silah sesi nereden geldi?" diyordu. Tuncay kapıdan çıkarken, "Anahtarı almayı unutma, yoksa dışarıda kalırız" diye bağırırken merdivenleri hızla iniyordu...

Tuncay Özkul ile Seyfi Eroğlu apartmana geldiklerinde müthiş manzarayla karşılaştılar. İlk gördükleri kişi elleri ayakları bağlı olan Serdar Alten'di. Kanlar içindeydi. Serdar Alten geçmişte Onur İş Hanı önünde

saldırıya uğramış, bu saldırıdan yaralı olarak kurtulmuştu. Serdar bu kez kurtulacağını sanmıyordu. O an tek isteği su içmek ve arkadaşlarını öldüren kişiler hakkında bilgi vermekti.

Serdar yalvararak, "Su... Su istiyorum..." diyordu

Serdar Alten'in ağzından kan geliyordu. O haliyle bile konuşmak istiyor, evlerine gelen ve kim olduğunu bilmediği iki sivil kişiye, "Arkadaşlarımı öldürenler dört kişiydi" diyordu.

O arada, "Beni önce bir otomobile götürdüler. Plakasının 34 PD olduğunu hatırlıyorum. Otomobil Nova markaydı" dedi. (Bu arabanın gerçek plakası 06'ydı, ancak 06'nın üzerine 34 yazan bir karton yapıştırılmıştı.) Çok şey söylemek istiyordu ama içi yanıyordu. Kendisine yardımcı olmak isteyen kişilere âdeta yalvararak, "Ne olur su... Bana su verin..." dedi. Bu sırada eve başkaları da gelmişti.

Birisi "Bu durumda su verilmesi tehlikelidir, vermeyelim" dedi. Bu sözleri duyan Serdar Alten, "İçmeyeceğim. Ağzımı çalkalayacağım" diye yalvardı. Su verdiler. Serdar ağzını çalkaladı. İkinci çalkalama sırasında ağzına biriktirdiği suyu yuttu. Biraz rahatlar gibi oldu. O an suyun ne demek olduğunu ancak böyle bir olayı yaşayan bilebilirdi...

Bir gazeteci arkadaşı Komiser Yardımcısı Seyfi Eroğlu'na, "Ben Çorum Olayları sırasında sağ salim kurtulduğum zaman iki sürahiye yakın su içtim" dediğinde, içinden, "Bu gazetecilerin işi gücü abartmak. İçtiği suyu bile abartıyor" diye geçirmişti.

12 Eylül'e adım adım yaklaşılıyordu. MHP'li Gümrük ve Tekel eski Bakanı Gün Sazak öldürülmüş, bu olay Ülkücü kesimde büyük tepkilere yol açmıştı. Ülkede sağ-sol diye olaylar tırmandırılırken, "duyarlı iller"de mezhep kışkırtıcıları da sahnedeydi. Çorum bunun için üs seçilmiş, sağ-sol çatışmalarına mezhep çatışması eklenip olayların tırmandırılması hedeflenmişti.

Çorum'da ilk olaylarda, bazı işyerlerinin camları kırılmış, belli dükkânların üzerine çarpı işaretleri konulmuştu. Bunlar "hedef" işyerleriydi. Artık herkes silahlanıyor, köylerde sabaha kadar baskınlara karşı nöbet tutuluyordu. Caddelere, sokaklara içi benzin dolu bidonlar yerleştiriliyor, âdeta adım başı barikatlar kuruluyordu. Güvenlik güçleri sabah bunları kaldırıyor, ertesi sabah aynı manzarayla karşılaşıyorlardı.

Olaylar "Ey cemaat camiyi yaktılar" sözleriyle başladı

Günlerden cumaydı. O gün sokağa çıkma yasağı kaldırılmıştı. Çorum'un ünlü saat kulesinin hemen yakınında bulunan Ulu Cami'de öğle namazı kılınıyordu. Kent sessizliğe bürünmüştü. Hani derler ya "fırtına öncesi sessizlik" diye, işte öyle bir sessizlik vardı.

Namaz kılanlardan birisi, hep dışardan gelecek sesi bekliyordu. Hoca dualarını okurken, o başka şeyler düşünüyor, "Namaz bitecek, nerede kaldı bunlar?" diye içinden söyleniyordu. Çok geçmedi. Ulu Cami'nin önüne bir otomobil yaklaştı. İçinden inen bir kişi "Ey cemaat Alaeddin Camii'ni yaktılar, siz hâlâ burada namaz kılıyorsunuz!" diye bağırdı. Bir daha, bir daha bağırdı. Birden namaz bozuldu, ortalık karıştı. Bazı kişilerin camiye hazırlıklı geldikleri o an bellerinden, ceplerinden çıkardıkları hançer, satır ve kamalardan anlaşılıyordu. Genç emniyetçi, Çorum Olayları'nı bizzat yaşayan gazeteciden duydukları karşısında dehşete düşmüştü. Hele hele olayı önlemek için meslektaşının başına gelenleri öğrenince donup kalmıştı.

Gazeteci o gün tetikteydi. Bir şeyler olacağını sezmişti. Sabah konuştuğu bazı emniyet mensupları, "Sokağa çıkma yasağı bugün kaldırılmakla kötü yapıldı. Cuma günü en kritik gün. Provokasyona en uygun gün. Eğer cuma namazını atlatırsak ortalık sakinleşir" demişti. Askerler kent içinde bando eşliğinde yürümüştü.

Gazetecinin canı sıkılmıştı. Foto muhabiri Yaşar Uçar, o sabah çektiği görüntüleri telefoto cihazıyla *Hürriyet* gazetesinin İstanbul merkezine gönderebilmek için gazetenin şoförü Ragıp Yaparel'le birlikte Samsun'a gitmişti. Gazeteci arkadaşının giderken fotoğraf makinesinin bulunduğu çantayı götürmesine öfkeleniyor, "Allah korusun ama, ya bir olay çıkarsa, nasıl çeker fotoğrafını diye hiç düşünmüyor. Olur mu böyle şey?.." diye söyleniyordu.

Bugünkü gibi fotoğrafın anında gazetenin merkezine ulaştırılmasının o dönemde hayali bile kurulamazdı. Gazetenin belli bürolarında bulunan telefoto cihazlarıyla bir fotoğrafın gazetenin merkezine ulaştırılması bazen saatler alırdı. Yaşar Uçar, "silahların gölgesinde ekmek kuyruğu" görüntüsünü yetiştirmek için gitmiş, gazeteci de o gün il müftüsünden "Sünni-Alevi kardeştir. Kimse oyuna gelmesin" diye bir açıklama almış, gerginliğin giderilmesine katkı sağlamak için çaba göstermişti.

Gazeteci otelin lobisinde makinesini götüren meslektaşı Yaşar Uçar'a söylenirken, bir yandan da artık samimi oldukları otel görevlisi Kemal'e kızıyor, "Niçin makineyi almadın. Burada ya bir olay çıksa ben fotoğraf makinesini nereden bulacağım?" diyordu. Çok mahcup olan otel kâtibi Kemal'in, "Ağabey az ilerde fotoğrafçı var. Oradan alırız" demesi de gazeteciyi yatıştırmamıştı.

"Allah'ını seven yürüsün!.."

Bir insan kalabalığı, Merih Oteli'nin önünden âdeta koşar adım gidiyordu. "Allah Allah" diye bağırılıyor, o anda nereden çıktığı anlaşılamayan demir çubuklar, sopalar, keserler, bıçaklar ve satırlar dağıtılıyordu.

Kalabalık dalga dalga büyüyor, Alaeddin Camii'ne doğru gidilmesi

için çağrı yapılıyordu. Gazeteci ne olduğunu anlamak için topluluğun arasına karıştı. Bir demir çubuk da onun eline tutuşturmuşlardı. O da "Allah Allah" diye bağırıp kalabalıkla beraber âdeta koşar adım gidiyordu. Sloganları yazmak için bir ara kenara çekildi, onları kaydettikten sonra yine kalabalığın arasına girdi.

Bir köşede askerler mevzilenmişti. Kalabalığı durdurmak için havaya ateş açıyorlardı. İstihbarat Şubesi'nde görevli sivil giyimli Komiser Nail, ellerini havaya açmış, "Durun arkadaşlar, yapmayın arkadaşlar" diye bağırıyor, kalabalığı yürüyüşten vazgeçirmek için çabalıyordu. O sırada atılan bir taş Nail'in tam yüzüne geldi. Komiser elini yüzüne götürdü, sonra kan içinde kalan eline baktı. Ancak, acısını unutmuş, bağırmaya devam ediyor, "Gitmeyin arkadaşlar, durun arkadaşlar, oyuna gelmeyin vatandaşlar" diyordu.

Silah sesleri her yandan gelmeye başladı. Aynı anda kentin birçok yerinde dumanlar yükseliyordu. Gazeteci, koşarak otele geldiğinde, "Kemal, aman hemen Ankara'yı bağlatalım" dedi.

Şimdiki gibi cep telefonları ya da otomatik telefonlar o dönemde ne gezer. Önce PTT'nin 03 servisini aramanız, karşınıza çıkan hanıma arayacağınız numarayı yazdırmanız gerekiyordu. Telefonlar daha altı rakamlıydı. Gazeteci, karşısına çıkan PTT görevlisi Süheyla Akkaymak'a âdeta yalvardı:

"Ne olursunuz bana Ankara 10 85 40'ı yıldırım ödemeli basın olarak bağlayın."

Onlar da pencereden ne olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Süheyla Hanım, gazetecinin söylediği numarayı hiç bekletmeden bağladı. Gazeteci Ankara'ya bağlandığında *Hürriyet* gazetesinin efsane haber müdürü Ülkü Arman'a nefes nefese "Ağabey Çorum alevler içinde. Camiyi yaktılar, çok sayıda ölü var" dedi. Diyeceği daha çok şeyler vardı.

Birden telefon kesildi. Gazeteci, Süheyla Hanım'ı yeniden aradı. Onun, "Hatlar kesildi. Yapacak bir şey yok" sözleri kafasına balyoz gibi inmişti. İçinden "Ya caminin yakıldığı doğru değilse, ya telefon hatları bir daha düzelmezse, ben haberin devamını nasıl yazdıracağım" diye iyice telaşlandı.

Koşarak otelin üst katına çıktı. Kemal ile otel müşterilerinden biri, dumanların çıktığı yöne bakıyordu. Birisi, "Caminin oradan dumanlar çıkıyor. Yakanların elleri kırılsın" derken, öteki "Bunları asmak lazım. Allah'ın evinden ne istiyorlar?" diyordu. Onlar caminin yakıldığını söyledikçe, gazeteci, fotoğraf makinesini bırakmadan giden Yaşar Uçar'a içinden küfürler ediyor, "Fıstık gibi görüntüleri kaçırıyorum" diye hayıflanıyordu. Birden Kemal'in, "Az ilerde fotoğrafçı var" dediğini hatırladı. Merdivenleri âdeta uçarcasına indi.

Fotoğrafçının kapısına geldiğinde dünyası yine kararmıştı. İçerde kimse görünmüyordu. Oysa ne umutla koşmuştu oraya. Tarihi bir olayı

fotoğraflayacak, Türkiye'de yakılan bir caminin görüntülerini ilk defa o çekmiş olacaktı. Ne yapacaktı şimdi? İçinden "Acaba camı kırıp içerden bir fotoğraf makinesi alsam mı?" diye geçirmeye başladı. Neden olmasın? Zaten dükkânların camları kırılıyordu, ortalık savaş alanı gibiydi.

Korku dolu gözlerle kapının aralığından bakıyordu

Genç gazeteci, meslek büyüklerinin kapı kırmasına ilk kez Bahçelievler katliamının yaşandığı evde tanık olmuştu. Onlar içerden fotoğraf alabilmek için kapıyı zorlayarak, içeriye girmişlerdi.

Gazeteci, fotoğrafçının, filmlerin yıkandığı, fotoğrafların tabedildiği karanlık odada bulunabileceğini de göz ardı etmemiş, içerde bulunanların korkudan dükkânlarının görünen yerlerine çıkamadığını aklından geçirmişti. Cama vurmaya başladı. "Aç kapıyı, aç kapıyı!" diye bağırıyordu. Kimsenin karşılık verdiği yoktu. Gazeteci birden kapıyı omuzlamaya başladı. Gerileyip gerileyip kapıya yükleniyordu.

Karanlık odanın kapısı yavaş yavaş aralandı. Birisi, korku dolu gözlerle kapının aralığından bakıyordu. Gazeteciyle göz göze geldiler. Gazeteci ona, o gazeteciye yalvaran gözlerle bakıyordu. Birbirlerini ilk kez görüyorlardı. Fotoğrafçı gazeteciyi, kendisini öldürmeye gelen birisi sanmıştı. Hele onun kapıyı omuzlayarak içeri girmesi fotoğrafçıyı daha da korkutmuştu.

Gazeteci, ona yalvarırcasına "Ben gazeteciyim, korkma benden. Yardımına ihtiyacım var. Ne olur bana bir fotoğraf makinesi ile birkaç film ver" dedi. O da "Ne olur bana kıyma" diye boynunu bükerek, ürkek ürkek kapıyı doğru geldi.

Fotoğrafçı, gazeteciye bir fotoğraf makinesi ile 12 pozluk dört de film verdi. O sırada ne gazetecinin aklına para vermek, ne de fotoğrafçının para istemek geldi. Gazeteci, "Fotoğrafları çektikten sonra makineni getiririm" deyip oradan koşarak uzaklaştı. Alaeddin Camii'ne doğru koşarak gidiyordu. Her taraftan silah sesleri geliyordu. Gazetecinin atılan silahlara aldırdığı yoktu.

Tabancayı gazetecinin alnına dayadı

Eğile eğile hızla koşuyordu. Bir ara yanından bir kurşun vızıldayıp geçti. İçinden "Eyvah, caminin fotoğrafını çekemeyeceğim galiba" diye geçirdi. Sokak çatışmaları devam ediyordu. Satırlı, sopalı, bıçaklı, silahlı adamlar bir o yana, bir bu yana koşuyorlardı. Yıllardır kapı komşusu olanlar şimdi birbirlerinin üzerlerine saldırıyordu.

Olay "sağ-sol" çatışmasından çıkmış, mezhep çatışmasına dönüşmüştü. İnsanların gözleri hiçbir şey görmüyordu. Çorum'un değişik semtlerinden alevler yükseliyordu. Evinin üzerine "çarpı" işareti konu-

lan bir vatandaşın evini yakmaya gelenlere, değişik mezhepte olanların engel olması gibi olgunluk gösterisinde bulunanlar da vardı. Kurtulduğunda, komşularına nasıl sarılmış, nasıl ağlamıştı...

Gazeteci camiye yaklaşmıştı. Nefes nefeseydi. Evlerin arasından camiyi göremiyordu. Evinin bahçesinde duran yaşlı bir adama, "Amca cami nerede?" diye sordu. O "Ahha şuradan git" derken, elinde kürek sapı olan bir genç gazeteciye doğru koştu:

"Dur, kimsin sen?"

Gazeteci durdu. Elinde kürek sapı olan genç elini ağzına götürerek bir ıslık çaldı. Bir daha, bir daha çaldı. Dört kişi koşarak onlara yaklaşırken, eli sopalı genç "Koşun, komünisti yakaladım" diyordu. Geldiler. Birisinin elinde tabanca vardı. Tabancayı gazetecinin alnına dayadı. Gazeteci zaten ter içindeydi. Alnına tabanca dayandığında korkudan dili kurumuş, o anda aklından "Bari bir yudum su içirip de öldürseler" diye geçirmişti.

Birisinin elinde bir karyola demiri vardı. O da demiri havaya kaldırmış, gazetecinin kafasına indirmek için hazır bekliyordu. Birisi gazetecinin cebinden cüzdanını çıkardı, basın kartına baktı. Sonra, bir fotoğrafına, bir gazeteciye bakarken birden bağırdı:

"Ulan bir de Yozgatlısın. Ecevit'in gazetesinde, komünist gazetesinde ne işin var?"

Gazeteci öldürüleceğini düşünüyordu. O dönem MHP'nin etkin isimlerinden Yaşar Okuyan ile Şevket Bülent Yahnici'nin adını verdi, onlara sorulması halinde kendisini tanıdığını söyleyeceklerini belirtti. Birisi, "Üzeyir Ağabey'e haber verelim" dedi. Yolun ortasında öylece beklediler. Gazetecinin elleri yukarda, alnına silah dayanmış, başına karyola demiri indirilmeye hazır vaziyette tutuluyordu.

Haber vermeyen giden geldi, "Üzeyir Ağabey yok. SSK Hastanesi'ne götürelim" dedi. Diğerleri, "Tamam" dediler. Gazeteciyi aralarına alıp hastaneye yaklaştılar. Hastanenin bahçe duvarından atladılar. Kapının önüne geldiler. Hastane alabildiğine hareketliydi. Girenler, çıkanlar oluyor, bir yandan da bahçenin çevresi askerler tarafından sarılıyordu.

"Üzeyir Ağabey"den haber beklerken, birisi gazeteciye sigara ikram etti. Gazeteci sigara ikram eden yüzü çilli gencin gözünün içine baktı. Acaba şaka mı yapıyor diye. Genç, sigara paketini sallayarak, "Al al, belki bu son sigara içişin olur" dedi. Gazeteci çekine çekine elini pakete uzattı. Sigarayı aldı. Birkaç nefes çektikten sonra sordu:

"Camiyi yakmışlar mı? Ölü çok mu ölü?"

Karşısındaki genç sinirlendi:

"Bana gazetecilik yapma ulan. İç adam gibi sigaranı..."

Sustular. Binanın dört bir yanı askerle dolmuştu. Gazeteciye "Hadi içeriye geçiriyoruz" dediler.

"Üç aylık oğlum var, onun hatırına babasına kıymayın"

Hastanenin içine girdiler. Onu ıssız bir köşeye götürdüler. Gazeteci öldürüleceğini düşünüyordu. Birden aklına eşi ve oğlu geldi. Yalvaran gözlerle karşısında duran biri eli sopalı, diğeri tabancalı gence âdeta yalvararak baktı ve dudaklarından şu sözler döküldü:

"Üç aylık oğlum var. Kıymayın babasına. Daha bir yıllık evliyim..."

Oğlu aklına gelince gözünden birkaç damla yaş aktı. Gözyaşı ile teri birbirine karıştı. Uzun bir sessizlik yaşandı. Eli silahlı genç de, başını salladı, "Elimden gelen bir şey yok" dercesine.

"Üzeyir Ağabey"den bir türlü haber gelmiyordu. Olayın Ankara'ya bildirilmesinden hemen sonra yetkililer ilk bilgileri almış, Çorum'a doğru yola çıkmışlardı.

Çorum'un üzerinde helikopterler uçmaya başladı. Devlet büyükleri geliyordu. Oysa o devlet büyüklerinin üstünden geçtiği hastanede genç bir gazeteci ölümle burun burunaydı. İller, ilçeler, mahalleler, sokaklar gibi hastaneler de "sağcıların hastanesi, solcuların hastanesi" diye ikiye bölünmüştü. Çorum'daki SSK Hastanesi Ülkücülerin hâkimiyetindeydi.

Hastanenin etrafı sarılmaya başlanınca, bazıları aynanın karşısına geçmiş, çabuk çabuk tıraş oluyordu. Özellikle bıyıklı olanlar, bıyıklarını kesiyorlardı. Görgü tanıkları, "bıyıklı" dedikleri zaman, karşılarında "bıyıksız" birisi çıkacağı için teşhis edemeyecekti. Bu ayrıntıyı bile düşünmüşlerdi...

Yedi genç eterle bayıltılmıştı

Bahçelievler katliamında da yine hastaneden yardım alınmıştı. Abdullah Çatlı, içerde yedi kişi olduğunu öğrendiğinde, bunların bayıltılmasını uygun bulmuştu. Otomobille oradan ayrılmış, kısa bir süre sonra dönmüştü. Yanında gençleri bayıltmak için eter getirmişti.

Katliamı soruşturan dönemin Siyasi Şube Müdürü Tayyar Seven'in ifadesine olay şöyle yansıyor:

> Ankara Numune Hastanesi'nden çıkarılan eterin orada çalışanlardan biri tarafından İbrahim Çiftçi'ye verildiğini saptadık. Olay yerinde bulunan eter şişesi ile Ankara Numune Hastanesi'nden çıkarılan eter şişelerinin seri numaralarının uyum sağladığını gördük.

Polis memurlarından Şahin Ağan da, "Eterin Numune Hastanesi'nden temin edildiğini kesin olarak saptadık" diyor. Etimesgut Askeri Hava Hastanesi'nde kimya teknisyeni olarak çalışan Mustafa Çağdaş da sorguya alınanlar arasındaydı. Hastanede çalıştığı dönemde

"Balgat Katliamı" olarak nitelendirilen beş kişinin öldürüldüğü olayla ilgili olarak gözaltına alınan Remzi Ağaçbekler'e eter ve bayıltıcı sprey verdiğini anlattı.

"Alo... Burası ceset dolu, bir de yaralı var"

Komiser yardımcısı Seyfi Eroğlu da gördüğü manzara karşısında donup kalmıştı. O anda polise telefon etmek kimsenin aklından bile geçmedi. Seyfi Eroğlu'nun gözleri doldu. Son dönemde sağcısı-solcusu iyice azmıştı. Her gün adam öldürülüyor, vuruluyordu. Son dönemlerde solcular tek tek, sağcılar ise toplu katliam yapıyordu.

Seyfi Eroğlu, Emniyet Nöbetçi Müdürlüğü'nü aradı. Karşısına çıkan amirine kendisini tanıttı, "Burası ceset dolu. Bir kişi de yaralı" dedi. Adresi verdi. Ekip otomobilleri gelmeye başladı. Serdar Alten de Hacettepe Hastanesi'ne götürüldü. Numune Hastanesi'ne götürülmesini kendisi istememişti. Çünkü arkadaşlarını bayıltan eterin Numune Hastanesi'nden getirildiğini silahlı kişilerin konuşmaları sırasında duymuştu.

Gençlerin yan komşusu Nalan Oktar "tak tak" seslerini komşunun gürültüsü sanıp başını yastığın altına soktuğunda uyuyamamıştı. Dışarıdan sesler geliyor, polis araçlarının sirenlerine, şimdi de ambulansların sireni karışıyordu. Korktu. O an ne yapabileceğini düşündü. Kapının önünde ayak seslerini, konuşmaları duyuyordu. Sesler giderek artmaya başladı. Nalan Hanım dışarıda ne olup bittiğini anlamak için lambayı yakmadan perdenin yanından dışarıya baktı. Kötü bir şey olduğunu anlamıştı, ama ne olduğunu henüz bilmiyordu...

Kapıyı açtı, öğrenci olan komşularının evlerinin kapısı açıktı. İçeriye polisler girmişti, her kafadan bir ses çıkıyordu. Nalan Hanım, kapı aralığından cesetlerin bulunduğu odaya baktı. Bakar bakmaz da bir çığlık attı. Yerler kan gölüne dönmüştü. Serdar Alten ambulansa götürülürken kanları apartmanın mozaiklerine damlıyor, üzerine basılınca dağılıp gidiyordu. Ölenler ölmüştü, hiç değilse Serdar yaşayabilseydi...

Sürahi dolusu suyu içtiğinde bayılacak gibiydi

Gazeteci ölüme adım adım yaklaştığını, sokaklarda insanların birbirini boğazladığı bir sırada kurtulma şansının olmadığını düşünüyordu. İçi yanıyor, arada bir "Bırakın gideyim. Oğlumu yetim bırakmayın" diye yalvarıyordu.

Hastanenin ana girişinde toplanan gruptan birisi, "Gazeteciyi ne yapacağız?" dedi. Biri "Komünistse gebertin gitsin" derken, onların arasında bulunan Bilal, "Ne gazetecisi?" diye sordu. *Hürriyet* gazetesinin muhabiri olduğunu öğrenince, "Sakın Yaşar Ağabey olmasın?" diye sordu. Gazetecinin adını o an hatırlayan yoktu. Bilal, gazetecinin bulundu-

ğu yere indi. Kuytu bir köşede onları gördü. Gazeteciyi tanımıştı. Daha önce meydana gelen bir olay sırasında foto muhabiri Yaşar Uçar'la birlikte gelmişti. Birlikte yemek yemişlerdi. Çorum'un durumunu kendi açısından anlatmıştı. Gazeteci de o gidişinde öldürülen iki kişinin sırtlarına kızgın demirle "MHP" yazıldığını hiç unutamamıştı.

Gazeteci tanıdık kişiyi görünce, "Ne olur beni kurtar Bilal" dedi. Gazetecinin başında bekleyenler de Bilal'i tanıyorlardı. Bilal "Hadi kalk" dediğinde silahlı olan genç, "Üzeyir Abi'den haber bekliyoruz, bırakamayız" dedi. Bilal, sorumlusunun kendisi olduğunu belirtti. Genç, "Sizi tanıyoruz abi" derken silahını beline yerleştirmeye başladı. Bilal, gazetecinin elinden aldığı fotoğraf makinesinin kapağını açtı. Filmi çıkardı. Bir ucundan tutup sonuna kadar çekti. Çorum olaylarının görüntüsü hastanenin o loş koridorunda yakılmıştı...

Gazeteci, Bilal'e sarıldı, "Ne olur bana su" dedi. Bir sürahi suyu tepesine dikti. Saatlerdir ölümle burun burunaydı. Bilal "Hadi yüzünü yıkamaya gidelim" dediğinde gazetecinin yürüyecek hali kalmamıştı. Dizleri âdeta tutmuyordu. Bir kişi daha koluna girdi. Lavaboya geldiğinde tıraş olanları gördü.

Onlar tanınmamak için bıyıklarını kesmişlerdi. Gazeteci başını musluğun altına soktu, dakikalarca öyle kaldı. O anda içinden "Oğlum... Oğlum..." diyor, kurtulmanın sevinci akan suya karışıp gidiyordu...

Gazeteci kapının önüne getirildiğinde, Bilal, filmi alınmış fotoğraf makinesini verdi, ellerini kaldırıp askerlere doğru gitmesini söyledi. Gazeteci bahçenin dışına çıktığında, orada görevli olan yüzbaşıya, "Ne olur komutanım beni vilayete gönderin" dedi. Yüzbaşı iki askerle birlikte gazeteciyi ciple vilayete gönderdiği sırada, valilikte yetkililer basın toplantısı yapıyor, olayların önlendiğini belirtiyorlardı.

Gazetecinin gözü, komutanın yere düşürdüğü yazıdaydı

Türkiye'nin gözü Çorum Olayları'na çevrilmişti. Valilikte "değerlendirme toplantısı" düzenlendi. Ardından yetkililer, valinin makam odasında gazetecilere açıklama yapacaklardı. Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun, önündeki dosyaları karıştırırken sehpanın kenarına bir kâğıt düştü.

Kâğıdın üzerinde "gizli" sözcüğü vardı. Gazeteci Ünal İnanç, bu belgeyi alabilmek için harekete geçti. Bir şey soracakmış gibi komutana doğru yaklaşırken ayağı halıya takılmış gibi yaptı ve yere düştü. Elindeki kâğıtlar ortalığa saçıldı. Çoğu, Orgeneral Sedat Celasun'un oturduğu sehpanın yanına dağılmıştı.

Orgeneral Celasun, ayağının dibine düşen gazetecinin notlarını almak için önüne eğildi. Dağılan kâğıtları toplamaya çalışırken gazeteci Ünal İnanç "Estağfurullah Paşam, zahmet buyurmayın Komutanım" di-

yordu. Komutan, iri cüsseli gazeteci Ünal İnanç'a "Geçmiş olsun" diyerek, topladığı kâğıtları ona uzattı.

Gazetecinin yüreği "önemli bir belge bulmak" sevinciyle pır pır ediyordu. Komutanın verdiği ve kendi topladığı kâğıtları bir araya getirdi, hiçbir şey yokmuş gibi, basın toplantısında konuşulanları not almaya başladı.

Komutanın önüne düşen, daha sonra diğer kâğıtlarla birlikte Ünal İnanç'ın eline geçen "gizli" kayıtlı yazı, Çorum Olayları'nın özünü içeriyordu. İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Durmuş Yalçın tarafından gönderilen ve saat 04.30'da şifre memuru tarafından çözülen yazıda, Alevilerin oturduğu mahallede bulunan Alaeddin Camii'ne bomba atılacağı, cuma namazı sırasında halkın galeyana getirileceği belirtiliyor ve gerekli önlemlerin alınması isteniyordu. Olaylar tıpkı bu yazıda belirtildiği gibi meydana geldi. Olayların meydana geleceği önceden bilinmesine rağmen önlem alınmamıştı.

Çorum'da yaşayan herkes olaylar çıkmasını bekliyordu. Gazeteci de gergindi. Merih Oteli'nde kalan ve Ankara'dan tanıdığı olan, İstihbarat Dairesi Başkanlığı'nda görevli Emniyet Amiri Cemal Köroğlu'nun söylediklerini anımsadı:

"Sokağa çıkma yasağının cuma günü kaldırılmasının yanlış olduğunu anlattık ama bizi dinleyen olmadı. Olaylar çıkarsa cuma namazı sırasında başlatılır. Eğer çıkmazsa artık yatışma başlar."

Olaylar, şifre memurunun saat 04.30'da çözdüğü mesajda belirtildiği biçimde meydana geldi. Emniyet amirinin dediği gibi olaylar cuma günü, cuma namazı kılınırken başladı... Kırk sekiz kişi bunlar biline biline öldü...

Yaşar, şoföre bağırdı: "Bas gaza, bas gaza"

Foto muhabiri Yaşar Uçar, Çorum'da çektiği, "silahların gölgesinde ekmek kuyruğu" fotoğrafını ve ilden değişik görüntüleri gazetenin merkezine Samsun'dan telefoto aygıtıyla ulaştırmıştı ulaştırmasına ama, o anda Çorum'da ne büyük fırtınalar koptuğundan haberi bile yoktu.

Dönüş yolunda, otomobilin şoförü Ragıp Yaparel'e, "Günlerdir Çorum'da bir duble rakıya hasret kaldık" deyip arabayı bir lokantaya çekmesini istedi. Kendisi üçüncü kadehi devirirken, şoföre bir kadehten fazla içirtmemişti. Ona sık sık, "Bugün Çorum'da son günümüz. Yarın sabah Ankara'ya gideceğiz. Ankara'ya kadar sana bir daha rakı yok" demişti.

Çorum'a yaklaştıklarında bir şeyler olduğunu fark etmeye başlamışlardı. Anayola çıkan köylüler, Çorum'a ellerinde tırpan, kazma, kılıç ve silahlarla yürüyorlardı. İçinde Yaşar Uçar'ın bulunduğu otomobile durması için işaret ettiler. Şoför Ragıp Yaparel yavaşlamaya başladı. Elle-

rinde silah olan kişiler otomobile doğru yaklaşırken, o ana kadar yarı uykulu olan Yaşar Uçar şoföre olanca gücüyle bağırdı:

"Bas gaza, bas gaza, yoksa bizi öldürecekler!"

Yavaşlayan şoför, Yaşar Uçar'ın bu sözü üzerine gaza bastı. Peşlerinden sopa fırlatan, kurşun atanlar oldu. Onlar arkalarına bile bakmadan Çorum'a geldiklerinde yüzleri kireç gibiydi. Ya Çorum'da bırakıp gittikleri gazeteci?

Gazeteci görevini yapmış, Çorum'un alevler içinde olduğunu gazetesine herkesten önce duyurmuştu. Ankara'dan ilk ekip yola çıktığında, gazeteci yakalanıp götürüldüğü hastanede hayatının en zor ve geçmeyen dakikalarını yaşıyordu. Ankara'dan gelen ve aynı gazetede çalıştığı arkadaşı onu valilikte gördü. Onun yüzünü hafif hafif tokatladı:

"Benim, Oktay Özeskici'yim. Tanımadın mı?"

Gazetecinin anlattıkları komiser yardımcısını hayli etkilemişti. Kendisini onun yerine koydu. Üç aylık çocuğunu, bir yıllık eşini düşündü. "Allah kurtarmış" dedi. Evet Allah kurtarmıştı... 12 Eylül öncesi bunlar artık sıradan olaylardı. Kırk sekiz kişinin öldürüldüğü Çorum'da iki gazetecinin öldürülmesi de öyle pek yadırganacak, yankı yapacak bir olay sayılmazdı...

Gazeteci hep merak etti, "Üzeyir Abi'yi bulsalardı, o benim için ne karar verecekti?" diye. Onu hiç öğrenemedi. Ama, hayatını borçlu olduğu Bilal'in bir trafik kazasında öldüğünü öğrendiğinde kahrolmuştu...

Örgüt, örgütün silahlarını çalınca ilginç bir olay yaşandı

Komiser Yardımcısı Seyfi Eroğlu da, gazeteciye yaşadığı bir ilginç olayı anlattı. Bu olayın basında gerçek haliyle hiç yer almadığını da söyledi.

Ankara'da altı Ülkücü'nün öldürülmesi olayında kullanılan "Şei" marka silah, diğer tabancalarla birlikte ele geçirilmişti. Silahların balistik kontrolleri yapılırken, bu silahlardan "Şei"nin Özyurt İlkokulu Müdürü Ömer Faruk Bingöl'ün öldürülmesi eyleminde kullanıldığı belirlendi.

Operasyon sırasında yakalanan sol eylemci Bülent, okul müdürü Ömer Faruk Bingöl'ü nasıl öldürdüğünü detaylı olarak anlatıyor, "Odaya girdim. Müdür gazete okuyordu. Beni veli sandı. Silahı çektim ve ateşledim" diyordu.

Bülent'in daha "bir iki dokunuşta" eylemi üstlenmesi bir polis müdürünün dikkatinden kaçmadı. Bu kez sorguya o girdi. "Anlat bakalım, Ömer Faruk Bingöl'ü nasıl öldürdün?" diye bir de o sordu.

Genç, daha önce anlattıklarını yineliyordu. Sorgucu, "Peki, eylemden önce telefonun kablosunu niçin kesmedin?" diye sorduğunda, "Gerek kalmadı. Hemen odaya girer girmez işi bitirdim" dedi.

Polis müdürünün kafası iyice karıştı, "Telefonun kablosunu kesmedin mi?" diye ısrarlı bir biçimde tekrar sordu. "Kesmediğini" söyledi. Oysa polis müdürü cinayetten hemen sonra okula gitmiş, telefonun kablosunun kesik olduğuna tanık olmuştu. Böylece, eylemciler cinayetin emniyete hemen haber verilmesinin önüne geçmeyi ve olay yerinden uzaklaşmak için zaman kazanmayı amaçlamıştı. Polis müdürü, "Yalan söylüyorsun?" diye bağırdı. Eylemci yalan söylemediğini ifade ediyor, daha önce söylediklerini yineliyordu.

Gazeteci bunları dinlerken içinden, "Tabii kabul eder. Adama işkence yaparsanız olacağı bu?" diye geçirdi. Komiser yardımcısı bu olayın sonunu da anlattı:

"Aradan aylar geçti. Bir grup sol eylemciyi yakaladık. Bunlar arasından suçunu itiraf edenlerden birisi, Özyurt İlkokul Müdürü Ömer Faruk Bingöl'ü öldürdüğünü de söyledi. Müdürümüze bunu söylediğimizde o da sorguya geldi. 'Eylemden önce telefonun kablosunu niçin kesmediniz?' diye sordu. Militan, 'Telefonun kablosunu kesmiştik' deyince, müdür 'İşte asıl eylemci bu' dedi. Daha önce eylemi gerçekleştirdiğini kabul eden kişi, eylemi işkence sonucu ve kendisine söylendiği biçimiyle kabul ettiğini belirtti. İşte orada bir sorgu hatası yapmışlar, telefon kablosunun kesildiğini söylemeyi unutmuşlar."

Eylemi gerçekleştiren sol örgüt ile eylemi yaptığını başta kabul eden kişinin bağlı olduğu sol örgüt arasında da ideolojik ayrılıklar bulunuyordu. Sol örgütün biri, 12 Eylül sabahı, eylemde kullanılan silahlardan bazılarını bir torbaya doldurup bir ağacın dibine gömdü. Öteki sol örgüt ise bu silahların yerini öğrendi ve bunları oradan çıkarıp aldı. Diğer örgütün işlediği tüm suçlar, silahlar bu örgütün hücre evinde ele geçirildiği için öbür sol örgütün üzerinde kaldı. Ancak, "telefon kablosunun kesilip kesilmediği" ayrıntısı olayın içyüzünün ortaya çıkmasını sağladı. Tabii bu gerçek ortaya çıkarılıncaya kadar onlar aylarca Mamak Askeri Cezaevi'nde kaldılar.

"Oğlum, bu konuşmanın cinayetle ilgisi olamaz mı?"

Bahçelievler semtinde herkes huzursuzdu. Yedi TİP'li öğrencinin öldürülmesi huzursuzluğu daha da artırmış, olay basında bomba gibi patlamıştı. Herkes "Ne oluyor, nereye gidiyoruz?" sorusunun cevabını arıyordu. Komşu komşudan, kardeş kardeşten şüpheleniyordu. Güvensizlik had safhaya ulaşmış, gelişmeler karşısında emniyet güçleri çaresiz kalmıştı.

Semiha Üstündağ, oğlu Okay'a sık sık "Aman oğlum dikkatli ol" uyarısında bulunuyor, özellikle örgütlerden uzak kalmasını öğütlüyordu. Akşam olunca dışarıya çıkmamasını istiyordu. Okay, annesini üzmemek için "Tamam" diyor, dışarı çıkmak yerine arkadaşlarını eve davet

ediyordu. Semiha Hanım, oğlunun arkadaşlarına börek çörek yapmayı ihmal etmiyor, hatta ara sıra içki içmelerine de göz yumuyordu. Böylece onların kötü bir işe kalkışmasını önlemeye çalışıyordu.

Yedi TİP'li öğrencinin öldürüldüğünü *Hürriyet* gazetesinde okuyan Semiha Hanım, çok üzülmüştü. O gün oğlu Okay'a "Bak yedi kişiyi öldürmüşler. Aman oğlum dikkatli ol. Sağ-sol işine sakın karışma" uyarısında bulundu. Oğlu, artık annesinden benzer sözler duya duya bıkmıştı. Yine de annesine "Merak etme anne" karşılığını verdi.

Polis Koleji'nde görevli olan Recep Oktay, arkadaşı Okay Üstündağ'ın Bahçelievler'deki evine gitti. Birlikte sohbet ederlerken, az ötede meydana gelen ve yedi öğrencinin öldürülüşüyle ilgili olarak gazetelerden okudukları haberlere göre değerlendirmeler yapıyor, böyle bir eylemin nasıl gerçekleştirilmiş olabileceği, hatta bu gençlere kimlerin nasıl kıymış olabileceği konusunda kafa yoruyorlardı.

Semiha Hanım, tepsiyle oğluna ve arkadaşına çay getirirken, kendisine de çay doldurmuştu. Tepsiyi masaya koydu. Önce kendi çayını masaya bıraktı. Sonra Recep'e, ardından da oğluna çaylarını verdi. Semiha Hanım, Recep Oktay'a çıkışır gibi konuştu:

"Oğlum siz nasıl emniyet mensubusunuz? Evler basılıyor, genç insanlar öldürülüyor, siz bir türlü bunların katillerini yakalayamıyorsunuz. Bu böyle gitmez..."

Genç emniyet mensubu Recep, ondan daha dertliydi. Görev yaptığı Polis Koleji'nde de durumlar hiç iyi değildi. Orada da yöneticiler, öğretmenler sağ-sol diye ikiye ayrılmıştı. Kimsenin kimseye güveni yoktu. Okulda solcu öğrenciler azınlıkta olduğu için sesleri çıkmıyordu. Ancak iki kesim de birbirine diş biliyordu. Recep Oktay, "Ne söylesen haklısın Semiha Teyze. Düşünsenize, bir yerde aynı anda yedi kişi öldürülüyor, kimsenin kılı kıpırdamıyor. Herhalde böyle bir olay bir Batı ülkesinde olsa hükümet düşer, içişleri bakanı istifa ederdi. Bizde kimsenin umurunda bile değil" diye söylendi.

Semiha Hanım, içeriye geçti, çaylarını yenilerken, oğlu ile Recep Oktay, yedi gencin nasıl öldürülmüş olabileceğine ilişkin sohbetlerine devam ediyorlardı. Recep, mesleklerinin içinde bulunduğu durumu anlatırken üzülüyordu. Bir an sessizlik oldu... Recep, polislik mesleğine olan sevgisini anımsadı. Karanlıkta kalan cinayetleri aydınlatmanın ne kadar büyük bir onur olduğunu düşündü. İçinden, "Allah bana böyle bir cinayeti aydınlatmayı da inşallah nasip eder" diye geçirdi. Olay gecesi silah seslerini iki komiser yardımcısının duyduğunu gazetede okumuştu. Semiha Hanım'a döndü:

"Silah seslerini duyan arkadaşımız biraz erken hareket etmiş olsaydı belki adamlardan birisini yakalayabilirdi. O zaman iş çorap söküğü gibi gelirdi. Bugün olmasa bile bir gün mutlaka olay aydınlatılırdı. Doğru dürüst bir ihbar olsa belki adamlar yine yakalanır. Cinayeti işleyenler

mutlaka bir iz bırakmışlardır. Mutlaka bu olayla ilgili birilerinin anlatacağı bir şeyler olacaktır."

Semiha Hanım'ın aklına, Bahçelievler pazarından gelirken elinde tespih sallayan kişinin, karşısındaki kişiyle konuşması geldi.

"Oğlum, ben cinayetten iki gün önce pazardan geliyordum. İkindi vaktiydi. Yüküm ağır olduğu için yorulmuştum. 16. Sokak'ın başında biraz nefeslenmek istedim. O sırada elinde tespih sallayan bir kişi, karşısındaki kişiyle konuşuyordu. Tespihli olan arkadaşına 'İyi tespit ettin mi?' diye sorduğunda, karşısındaki birkaç rakam sayıp 'Tamam reis' dedi. Hatta o rakamları ben yazmıştım."

Bu sözleri söylerken salondan ayrıldı. İçeriye gitti, bir yandan da "Hay Allah nereye koydum o yazdıklarımı" diye söyleniyordu. İçerden yine sesi geldi, "İşte, işte buldum" dedi ve âdeta cinayeti çözmüş gibi heyecanla salona girdi. Yazdıklarını okudu:

"5-6-2 tamam reis."

Semiha Hanım'ın bu yazdıklarına ne oğlu Okay, ne de emniyet mensubu olan arkadaşı Recep bir anlam verebilmişlerdi. Semiha Hanım, tespih sallayan kişinin "emir verir" konumda olduğunu, bu yörede sıkça gördüğünü söyledi. Hatta sokakta görse bile tespihli genci rahatlıkla tanıyabileceğini belirtti.

Okay Üstündağ, "5-6-2 tamam reis" diye söylendi ve gözlerini tavana dikti. Bu sözlerin mutlaka bir anlamı vardı. Cinayetle ilgisini kurmaya çalıştı, bir şey çıkaramadı. Semiha Hanım, cinayet haberinin yazılı olduğu gazeteyi de getirdi. Gençlerin fotoğraflarına bakarak, "Nasıl da kıydılar bu gençlere. Bu işin sonu ne olacak?" derken, gazetede yazılı olan "Bahçelievler 15. Sokak 56/2 numaralı daire" adresi dikkatini çekti. Semiha Hanım birden heyecanlandı:

"Oğlum cinayeti işleyenler onlar. Bak evin numarası 56, daire numarası 2, yani 5-6-2 değil mi? O da '5-6-2 tamam reis' demişti."

Semiha Hanım, Recep Oktay'a sordu:

"Oğlum bu sözlerin cinayetle ilgisi olamaz mı?"

Genç emniyetçi, boynunu büktü, dudağını "bilemem ki" anlamında dışarıya itti. Onun da kafasında şimşekler çakıyor, "Allah'ım bu işin çözülmesinde bana yardım et" diyordu. Bu olayı çok güvendiği kişilere anlatmalı, ama Semiha Hanım'a zarar gelmemesi için adının gizli tutulmasını konuştuğu kişilerden rica etmeliydi..

"Komiserim size önemli bir şey anlatacağım"

Recep Oktay, sabahı zor etti. İstanbul Yolu Çamlıca Mahallesi'nde bulunan Polis Koleji'ne o dönemde otomobil olmadan gitmek kolay olmuyordu. Servis aracını beklemesi gerekiyordu. O gün her zamankinden erken kalktı. İçi içine sığmıyordu. Sanki cinayeti çözmüş gibi heye-

canlıydı. Öğrendiklerini Komiser Selami Ünal'a anlatmasının doğru olacağına karar verdi.

Servis geldi. Selami Ünal da aynı serviste başka bir koltukta oturuyordu. Servis dolandıkça dolanıyordu. Recep'in kafasında hep cinayetle ilgili olabileceğine inandığı "5-6-2" rakamları ve "tamam reis" sözcükleri dolaşıyor, karşısındaki kişinin tespih sallayışı gözünün önüne geliyordu.

Otobüsten dışarıya bakarken, gözü hep Semiha Hanım'ın tarif ettiği kişiyi arıyor, hele tarife uyan bir kişiyi tespih sallarken görse, "İşte onlar" deyip bu kişiyi yakalamayı düşünüyordu. Gözü hep tespihli adamlar aradı. Ama tespih sallayan kimseyi göremedi. İçinden, "Sizi mutlaka bulacağız. Hatta o tespihi de bulacağız" dedi. Semiha Hanım'ın tarif ettiği kişinin üzerinden tespih çıkarsa "5-6-2 tamam reis"in sırrı da çözülecekti.

Servisten indiler. Komiser Selami Ünal'ın yanına giden Recep Oktay, "Komiserim odanıza gelip size önemli bir şey anlatacağım" dedi. Komiser, Recep'i sever, sözüne güvenir, onun meslek sevgisini, heyecanını takdir ederdi. Recep için "İstikbal vaat eden bir genç. İnşallah sağ-sol onu da pençesine almaz, örnek bir emniyet mensubu olarak kalır" diye düşünürdü. Recep'in söyleyeceklerini merak etmişti. Odasına hızlı adımlarla ilerliyor, Recep de ona ayak uyduruyordu.

İçeriye girer girmez montunu çıkardı. Kapının arkasındaki askıya astı. Koltuğuna otururken, odacı, "Komiserim bir emriniz var mı?" dedi. Komiser, iki çay istedi. Recep Oktay, başını komisere biraz yaklaştırıp fısıldarcasına konuştu:

"Komiserim, Bahçelievler Katliamı'yla ilgili olarak çok önemli bilgiler elde ettim. Ancak bu bilgileri güvendiğiniz birisine anlatın. Yoksa anlatanların da başı belaya girer. Bahçelievler Katliamı'ndan iki gün önce bir hanım iki kişinin konuşmasını duymuş. İki kişiden biri '5-6-2 tamam reis' diye bir söz sarf etmiş. Katliam 56/2 numaralı evde gerçekleştirildi. Demek ki bunlar cinayetten iki gün önce keşif yaptılar. Onu konuşuyorlardı."

Komiser Selami, içinden "Bu ne diyor Allah aşkına?.." diye geçirdi... Cinayetle ilgili hiçbir ipucu yoktu. Belki bu sözler ve kadının tarif ettiği kişi cinayete ışık tutabilirdi. Recep Oktay, defterini çıkardı, Semiha Hanım'la konuşurken not aldığı diğer bilgilerden unuttuğu olup olmadığını kontrol etti. Birden heyecanlandı. "Bak komiserim not aldım, 56 numaralı apartmandan çıkan kişi, tespih sallayan gencin yanına geliyor" dedikten sonra, bu kişilerin aralarındaki konuşmayı, Semiha Hanım'ın anlatımına göre yazdığı defterinden okudu:

"5-6-2 tamam reis."

"İyi kontrol ettin mi? Bir yanlışlık olmasın."

"Tamam. İyi kontrol ettim, bir yanlışlık yok reis."

"Önemli bir bilgi var, mutlaka buraya gel"

Komiser Selami Ünal, Recep'in anlattıklarını not aldı. Onun da kafası iyice karıştı, "Nasıl olsa ipucu yok. İhbar ihbardır" diye düşündü. Aslında kaybedilecek bir şey yoktu. Olayı soruşturan 2'nci Şube'de görevli Komiser Dürüst Oktay, arkadaşıydı. Ona anlatır, işine yarayan bilgilerse kendilerine göre değerlendirirdi.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün telefonunu aradı. Komiser Dürüst Oktay'ı istedi. Dürüst'e ulaştığında hatırını sormadan "Şu Bahçelievler işini bir çözemedin gitti" dedi. Dürüst Oktay, "Hiç sorma devre, valla tıkandık kaldık. Doğru dürüst bir ihbar bile gelmiyor. Hangi grubun yaptığı üç aşağı beş yukarı belli belli olmasına ama, kimin yaptığını çıkartamıyoruz" dedi.

Komiser Selami, "Bu işle ilgili önemli bir bilgi var. Bizim buraya bekliyorum. Yemeğini de burada yersin" dedi.

Polis Koleji'ne cinayetle ilgili ne ulaşabilirdi ki? Dürüst Oktay'ın kafası karıştı. Ayağı masanın altındaki zile gitti. Odacı kapıya geldiğinde, "Bir şey yok, yanlışlıkla bastım" dedi. Önündeki notlara baktı. Cinayetle ilgili gelinen bir nokta yoktu. Dün gece yaptıkları baskından da bir sonuç alamamışlardı. Emniyet müdürü, biraz sonra yine kendisini çağıracak, "Oğlum bir gelişme var mı?" diye soracaktı. İçinden emniyet müdürüne de kızdı: "Senin çağırmana gerek yok. Zaten bir şey bulsam koşa koşa gelip bilgi vereceğim."

Öğle tatilinin başlamasını beklemedi. Ya devresi Selami'nin vereceği bilgi önemliyse? Çamlıca Mahallesi'nde bulunan Polis Koleji'ne gittiğinde, Komiser Selami'nin spor salonunda olduğunu öğrendi. Salona girdiğinde, Selami'nin birisiyle konuştuğunu gördü. Onlara doğru yaklaştı. Selami, devresini görünce, "Vay, devrem gelmiş" diye karşıladı. Birbirlerine sarıldılar.

Salonun bir köşesine doğru ilerlerlerken, Selami hemen konuya girerek, "Devre, belki garip gelecek ama, katliamdan iki gün önce evden çıkan bir kişi, elinde tespih sallayan birisine '5-6-2 tamam reis' diye bir söz söylemiş. Bunu bizim Recep'in arkadaşının annesi pazardan gelirken duymuş. Bana pek mantıklı gelmedi ama mutlaka araştırmaya değer bir konu. Onun için seni haberdar etmek istedim" dedi.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün deneyimli polis müdürlerinden Dürüst Oktay, devresinin anlattıklarını can kulağıyla dinledikten sonra, "Bir şey çıkacağını sanmam ama araştırırız" dedi. Birkaç adım ötesinde Komiser Yardımcısı Recep vardı. Komiser Selami, Recep'e işaret etti. Recep, Semiha Hanım'dan dinlediklerini bu kez Dürüst Oktay'a da anlattı. İsterse, kendisini Semiha Hanım'a götürebileceğini, çünkü bu hanımın, elinde tespih sallayan kişi ile diğer kişinin eşkâllerini de tarif ettiğini be-

lirtti. Onlar spor salonunun bir köşesinde konuşurlarken, topların yere değdikçe çıkardığı tok sesler konuşmalar arasında yok olup gidiyordu.

"Onu görsem mutlaka tanırım"

Komiser Dürüst Oktay, aldığı bilgileri önemsememiş görünse de, "önemli bir ipucu bulduğunu" seziyordu. Kaybedecek zamanı yoktu. Türkiye, bu vahşeti konuşuyor, faillerin yakalanmaması hükümeti de zor duruma düşürüyordu. Herkes "Ne oluyor, Türkiye nereye gidiyor?" diye soruyordu. Aslında o günlerde Türkiye kan gölüne dönmüştü. Özellikle akşam saatlerinde olaylar durmuyor, evine gitmekte olan ya da bir kahvehanede oturan kişiler silahlı ve bombalı saldırılara uğruyordu.

Daha önceleri, herhangi bir ilde siyasi bir cinayet işlendiği zaman bu "flaş haber" olur, bugün çoğu kişinin "O da neymiş?" dediği teleksten "çın..çın" sesinden sonra gelen "flaş... flaş" sözcükleri okunurdu. Büroda bulunanlar teleksin başına toplanır, flaş haberin ne olduğunu okumaya başlarlardı. Siyasi cinayetler "flaş haber" olarak telekslere akardı. Cinayetler arttıkça, artık bunlar "flaş haber" olmaktan çıkmış, sıradan habere dönüşmüştü.

Gazetenin gece nöbetçileri, arada bir teleks odasına girip, gelen son haberlere bakarken, siyasi cinayetlerin hızla artmasından kaygı duyuyorlardı. Türkiye nereye gidiyordu? Türkiye'nin dört bir yanından gelen öldürme, yaralama haberleri artık "küçük haber" oluyor, hatta birçok olay bir iki cümleyle geçiştiriliyordu.

Dürüst Oktay, Polis Koleji'nden Emniyet Müdürlüğü'ne gelir gelmez, soluğu müdürü Tahsin Gürdal'ın yanında aldı. Öğrendiklerini anlattı, "Bu hanımla görüşmemiz gerekiyor. Belki önemli bir ipucuna ulaşılabilir" dedi. Odasına gitti, Bahçelievler bölgesinde ikamet eden Ülkücülerin fotoğraflarının bulunduğu albümleri istedi.

Albümler getirildi. Gelişigüzel birkaç sayfa çevirdi. Fotoğraflara baktı. Fotoğrafta bulunanlardan birisinin kısa süre önce öldürüldüğünü anımsadı. Fotoğrafın altına öldürüldüğüne ilişkin not düşülmemişti. İçinden "Hangi birine not düşsünler, hem sağdan hem soldan her gün birileri ölüyor" dedi. Bu ülkenin insanlarının birbirlerini sağcı-solcu diye öldürmelerine Dürüst Oktay gibi üzülen binlerce emniyet mensubu vardı. Ancak onlar da kendi aralarında bölünmüştü. Gidişat kötüydü.

Dürüst Oktay, albümleri çantasına koydu, Polis Memuru Saadet'le Bahçelievler'e doğru yola çıktı. Polis Koleji'nde görevli Recep Oktay, Semiha Hanım'a telefon etmiş, "Dün konuştuğumuz konuda size bir şeyler gösterecekler. Merak edecek bir durum yok, haberiniz olsun" demişti. Semiha Hanım, "Duyduğumu gördüğümü söylerim" karşılığını vermişti.

Semiha Hanım, gelecek misafirleri bekliyordu. Apartmanın önünde bir otomobil durduğunda, bunların beklediği kişiler olduğunu tahmin

etti. Zaten onlar da oturduğu apartmana geliyorlardı. Dürüst Oktay evin ziline bastığında, kapı hiç beklemeden hemen açıldı. Semiha Hanım, "Recep Bey'in geleceğini söylediği kişiler sizlersiniz herhalde?" dedi.

İki emniyet mensubu ayakkabılarını çıkarırken, Semiha Hanım "Çıkarmayın" dedi. Ayakkabılarını çıkaran Dürüst Oktay ve Polis Memuru Saadet önlerine konan terlikleri giydiler. Semiha Hanım, salona geçer geçmez onlara, "Ne olacak, bu işin sonu nereye varacak? İnsanlar akşamları dışarıya çıkamaz oldu. Akan bu kanı kim durduracak?" diye söylendi. İki emniyet mensubu "haklısınız" dercesine başlarını salladılar.

Semiha Hanım, "Ne içersiniz?" diye sormuştu ama, onlar, hemen konuya girmek istiyorlardı. Oktay, çantasında getirdiği albümleri çıkarırken, "Semiha Hanım, arkadaşlara bir şeyler anlatmışsınız. Biz bu konuyu araştırıyoruz. Fotoğraflardan, o gün gördüğünüz kişileri teşhis edebilir misiniz?" diye sordu. Semiha Hanım, "Birisinin yüzünü çok iyi hatırlıyorum, onu görsem mutlaka tanırım" karşılığını verdi. Albümün yapraklarını yavaş yavaş çevirmeye başladı. Dikkatli dikkatli inceliyordu. Fotoğrafları bazen gözüne iyice yaklaştırıyor, bazen uzağına tutup seçmeye çalışıyordu.

"İşte... İşte o gün gördüklerimden birisi bu!.."

Semiha Hanım, albümde fotoğrafı bulunanları incelerken, Dürüst Oktay da sık sık "Bu mu?" "Semiha Hanım şuna benziyor mu? Bakın bu da esmer, üstelik bu kişi de 'reis' denilenlerden" diyerek yardımcı olmaya çalışıyordu. Semiha Hanım, her fotoğrafı ayrı ayrı inceliyor, "Bu mu teyze?" diye soruldukça, "Yok bu değil" diyordu. Bazılarını tespih sallayan gence, bazılarını ise "Tamam reis" diyene benzetiyordu. Albümden bir yaprak daha çevirdi. Heyecanlı heyecanlı işaretparmağını albüm yaprağının o sayfasında bulunan bir fotoğrafın üstüne koydu:

"İşte... İşte o gün gördüklerimden birisi bu!.."

İki emniyet mensubu, Semiha Hanım'ın gösterdiği fotoğrafa eğildiler. Dürüst Oktay, "Duran Demirkıran. Ünlü birisi. Tokat Yurdu'nun sorumlusu" dedi. Semiha Hanım'a "Emin misiniz?" diye sorduklarında, "Evet, eminim. O gün tespih sallayan bu gençti" cevabını verdi. Duran Demirkıran'a, "Tamam reis" diyen kişiyi ise fotoğraflar arasında teşhis edemedi. Yandan çekilmiş bir fotoğrafı göstererek, "Bu olabilir" dedi. Ancak bu kişinin önden çekilmiş fotoğrafı albümde yoktu. "Günahını almak istemem. Bu kişinin Duran Demirkıran'ın yanındaki kişi olduğundan tam olarak emin değilim" dedi. Aslında, Semiha Hanım, "yandan çekilmiş" fotoğraftaki kişiyi de tanımıştı.

Semiha Hanım, olayı bir daha yaşıyordu. "Evet evet, Bahçelievler'de gençler öldürülmeden iki gün önce konuşmayı duydum. İsterseniz duyduğum yeri de tam olarak size gösterebilirim. Çünkü pazardan her dö-

nüşümde, hemen hemen hep aynı köşede nefesleniyorum" dedi. O konuşmaya devam ediyordu. İki emniyet mensubu bu kez olayı birinci ağızdan dinliyordu:

"Olaydan iki gün önce, cuma günü öğleden sonra Bahçelievler pazarından alışverişten dönerken dinlenmek için 3. Cadde ile 16. Sokak arasındaki köşede oturduğum sırada Bahçelievler semtinden şahsen tanıdığım ve adının Duran Demirkıran olduğunu sizlerden öğrendiğim kişi ile alnı çıkık, sarkık bıyıklı ve Duran Demirkıran'dan daha uzun boylu, yirmi-yirmi dört yaşlarında birinin konuştuklarına tanık oldum. Duran Demirkıran diğerine 'Tespit ettin mi?' diye sordu. O '5-6-2 tamam reis' karşılığını verdi. Kendisine reis denilen kişinin, ikinci kez 'Tamam mı?' diye sorması üzerine diğer şahıs tekrar 'Tamam' dedi.

Reis sözü dikkatimi çekti. Onunla bir an göz göze geldik. Korktum, heyecanlandım ve hemen oradan ayrıldım. Eve geldiğimde bu konuşmada söylenen 5, 6, 2 rakamlarını unutmamak için bir yere not ettim.

O konuşmadan iki gün sonra *Hürriyet* gazetesinde, Bahçelievlerde 15. Sokak'taki 56/2 numaralı apartmanda yedi kişinin öldürüldüğü haberini okudum. O yüzden bu konuşmayı o gün evimize misafir olarak gelen oğlumun arkadaşı olan emniyet mensubu Recep Oktay'a naklettim. Gerisini zaten siz biliyorsunuz...

Dadaş Kahvehanesi'nde bir araya geldiler

Ercüment Gedikli, Ülkücülerin Ankara Bahçelievler bölge sorumlusuydu. Duran Demirkıran ile Ömer Özcan'ın Ülkücülerin bulunduğu Platin Kahvehanesi'nde olduğunu biliyordu. Haber gönderdi, "Çok acele gelsinler" diye.

İki genç, başkanları Ercüment'in karşısına çıktıklarında, kendilerine bir görev verileceğini biliyorlardı. Görev verilir ve bu yerine getirilirdi. "Neden, niçin?" diye sorulmazdı. Onlar da kendilerine verilecek görevi öğrenmek için beklendikleri Dadaş Kahvehanesi'ne gittiler. Dadaş Kahvehanesi'ne daha çok "reis"ler gider, önemli kararlar orada alınır, talimatlar orada verilirdi. Ülkücü Gençlik Derneği'ne gelir sağlamak amacıyla açılan bu kahvenin sorumluluğunu Erzurumlu Bünyamin Adanalı yapıyordu.

Duran ile Ömer, Dadaş Kahvehanesi'ne geldiklerinde, Ercüment'in yanında Mahmut Korkmaz ile daha önce görmedikleri esmer birisi vardı. Önündeki çaya şekeri banıyor, şekerden küçük bir parça ağzına aldıktan sonra çayı içiyordu. Bunu genellikle Doğu illerimizden gelenler yapar, yani kıtlama çay içerlerdi. Esmer adam, gelenlerin yüzüne bakmadan, çayını içmeye devam etti.

Ercüment cebinden küçük bir kâğıt çıkardı ve kâğıdın üzerinde yazılı olan adresi "Kafanıza not edin" diyerek okudu:

"Bahçelievler, 15. Sokak, 56/2 numaralı daire."

Ercüment, Duran ile Ömer'den bu adresin tam olarak öğrenilmesini istedi. "Anlaşıldı mı?" diye sordu. Duran, "Tamam" dedi. Ercüment, kâğıdı katlayıp yine cebine koydu. İki genç, Ercüment'e saygılı bir ifadeyle "Tamam reis" dediler ve onun bulunduğu masadan kalkıp, başka bir masaya geçtiler. Orada oyun oynayanları izlerken, Duran iki çay istedi. Ömer'e, "Çayımızı içip gidelim. Zaman kaybetmeliyim" derken, adres bilgilerinin niçin istenildiğini bilmiyordu.

Akşamüzeri Dadaş Kahvehanesi'ne geldiler. Evin yerini tam olarak öğrenmişlerdi. Evin yerini tarif ettiklerinde Ercüment, "Tamam, tahmin ettiğim sokak" dedi. Duran ile Ömer'e "Ayın 8'inde saat 13.30 civarında burada olun. Bir işimiz var" dediğinde o işin ne olduğunu bilen yoktu...

Duran ile Ömer 8 ekim saat 13.30'da Dadaş Kahvehanesi'ne birlikte geldiler. Bahçelievler'deki son olaylar konusunda kendi aralarında değerlendirmeler yaptılar. Ercüment, 15. Sokak'ta bulunan iki kişi hakkında kendilerine gelen olumsuz rapordan söz etti. Ercüment, "Şimdi gidebilirsiniz. Akşama görüşürüz" dedi. Saat 19.00 sıralarında yine bir araya geldiler. Ercüment, "Karnınız açsa gidip doyurun. Saat 21.00'de burada olun" derken, görevin ne olduğundan yine habersizdiler. Saat 21.00 civarında Dadaş Kahvehanesi'ne geldiler. Ercüment onları bekliyordu. Birlikte oturdular, çay içtiler.

Mahmut, Ercüment ve Haluk kahvehaneden birlikte çıkarken, Ercüment, Ömer ve Duran'a "Siz de 15. Sokak'taki evin civarına gelin" dedi. Kahvehaneden ayrılırlarken, bir masada yanında iki kişiyle oturan bir genç, bunların ayrılışını izliyordu. Ankara Emniyet Müdürlüğü Siyasi Şube'de görevli sivil polis, o gece bir şeyler olacağını tahmin etmişti. Son günlerde öldürülen Ülkücülerin intikamının alınması gerektiği sohbetlerde hep konuşuluyordu. Solcular birer birer öldürürken, Ülkücüler ise "toplu katliam" planlıyordu.

Ercüment, Mahmut ve Haluk Kırcı'nın kapı önünde duran bir otomobile bindiklerini gördü. Duran ile Ömer 15. Sokak'a geldiklerinde dikkati çekmemek için yavaş yavaş ve sohbet ederek yürüyorlardı. Gözleri, 56 numaralı apartmanın önündeydi. Sık sık o yöne bakıyorlardı.

Geri dönüşlerinde sokak lambasının ışıkları altında Ercüment'i gördüler. Ercüment telaşlıydı. Gözcü olarak bulunacaklarını, herhangi bir olumsuzluk durumunda girdikleri evde kendilerine haber verilmesini istedi. Duran ile Ömer trafonun bulunduğu bahçeye girdi. Keşfini yaptıkları 56 numaralı apartmana doğru Ercüment de hızlı adımlarla yürüdü.

"Siz ne biçim gözcülük yapıyorsunuz?"

Saatler geçiyordu. Evden çıkan iki genç, Evren Apartmanı'nda kendilerini bekleyen Abdullah Çatlı'ya "İçerde beş kişi var, ne yapalım?"

dediklerinde, yeni bir plan hazırlanmıştı. Gidenlerin dönüşte, ellerinde eter şişesi ve pamuk vardı; içinde Abdullah Çatlı'nın bulunduğu mavi renkli Nova marka otomobille gelmişlerdi.

Bir ara Ercüment, "gözcü" diye bıraktığı iki kişinin bulunduğu yerlere gitti. "Durum nasıl?" diye sordu. Duran, "İyi, bir terslik yok" karşılığını verdi. Ömer de, "Terslik yok reis" dedi. Ercüment bir kez daha uyardı: "Sinek uçsa haberimiz olsun."

Onlar konuşurken 16. Sokak tarafından gelen Renault marka bir otomobil 56 numaralı apartmanın yakınında durdu. İçinden üç kişi indi. Ercüment, onların yanına doğru giderken, gözcülük yapan arkadaşlarına, "Aman dikkatli olun" uyarısını yineledi.

Saatler ilerliyordu. 56 numaralı apartmana aralıklı olarak iki kişi daha girdi. Saat 24.00 civarında Ercüment trafonun yanına geldi. "Durum nasıl?" diye sordu. Duran "İyi" deyince Ercüment kızdı, "Siz burada uyuyor musunuz? Ne biçim gözcülük yapıyorsunuz? Apartmana iki kişi geldi haberiniz yok" diye çıkıştı.

Duran, "Burası binaya biraz uzak düşüyor" dedi. Ercüment "Dikkatli olun. En küçük bir aksilik olursa bize biriniz haber versin" uyarısını yineledi. Ercüment, dışarıdaki durumu içerde bulunan arkadaşlarına bildiriyordu. Bir ara, Ömer'i sokağın öbür tarafına gönderdiler. Böylece iki taraftan da denetim sağlanmış olacaktı.

Saat 01.30'a yaklaşmıştı. Otomobilinde sigara içen adam hızlı bir manevrayla apartmanın önüne yaklaştı. Koluna girip getirilen iki kişiden birisini yeniden eve götürdüler. Yerine bir başkasını getirdiler. Getirilen kişiler yarı baygın haldeydi. Diğerleri ise çok luzlı hareket ediyor, bir an önce bu kişilerin götürülmesi için çaba gösteriyordu. Otomobilin gürültüsü gecenin sessizliğini bozuyordu. Otomobil uzaklaşmaya başladığında, gözcülük yapan Duran ile Ömer ne olduğunu artık tahmin ediyorlardı.

Yakınlarından bir polis devriyesi geçti. Bir an ne yapacaklarını bilemediler. Minibüsten bir polis indi. Otomobilin lastiğine baktı. Ayağıyla lastiğe vurdu. "İdare eder" dedi ve tekrar minibüse bindi. Polis aracı yeniden hareket ettiğinde "Ohh be" dediler. Gerçekte 06 PD 137 olan plakası bir kartonla 34 PD 137 olarak değiştirilen Nova marka otomobil bagaja konulan iki kişiyle birlikte oradan ayrılmadan önce Ercüment, Duran Demirkıran'a "Sen gidebilirsin" dedi. Duran, onlardan ayrıldı.

Aynanın karşısına geçti, boğduğu genci görür gibi oldu

Haluk Kırcı, Mahmut Korkmaz'ın, katliam evinin yakınında bulunan Evren Apartmanı'nın bodrum katındaki evine geldiğinde ter içindeydi. Kürşat Poyraz henüz gelmemişti. Yoksa ters bir durum mu vardı? Kısa bir süre sonra Kürşat da geldi.

Haluk Kırcı, "katliam evi"nden kaçarken, kolunu kapının kenarına çarpmıştı. Kolunu ovuşturuyor, acısını dindirmeye çalışıyordu. Mahmut, "Soğuk suyun altına tut" dedi. Kırcı, banyoya gitti. Aynada kendisine baktı. Yüzünü yıkadı. Bir daha baktı. Saçını eliyle düzeltti. Tabanca belinde duruyordu. Namlusu hâlâ sıcaktı.

Aklına birden, telle boğmak istediği genç geldi. Nasıl da inliyordu. İçinden, kaç kişiyi öldürdüğünü düşündü. Birisini sorgu sırasında boğarak, diğer dört kişiyi de tabancayla öldürmüştü. Serdar Alten'in yaralı olduğunu henüz bilmiyordu. Ya Çatlı'nın içinde bulunduğu otomobille götürülen iki kişi ne olmuştu?

Salona girdiğinde, Kürşat gazeteyi karıştırıyordu. Mahmut odaya geçmişti. Çatlı, iki TİP'li öğrenciyi Kürşat ve Ercüment'le birlikte kaçırmıştı. Onların ne olduğunu merak etti. Kürşat'a, "Siz ne yaptınız?" dedi. Kürşat, "Eskişehir yolundaki tarlada işlerini bitirdik. Bir gecede yedi kişinin işini bitirdik" derken o kadar rahat ve soğukkanlıydı ki, bu hali Kırcı'yı da rahatlattı. Kırcı, "Biz iki kişi var sanırken ev meğer komünist doluymuş" diye söylendi.

Mahmut'un odasına geçti. "Tabanca ne olacak?" diye sordu. Mahmut "Şimdi yatalım. Işık yanık görülmesin" dedi. Kırcı, "Haklısın" karşılığını verdi. Işığı söndürdü. Yatağa uzandı.

Gözünün önüne öldürdüğü kişiler geldi. "İyi oldu. Onlar da Ülkücüleri öldürüyor" diye düşündü. Uyumak istedi. Bir otomobilin ışıkları perdeyi deliyordu. Otomobilin gürültüsü giderek binaya doğru yaklaşıyordu. Korktu, "Mahmut uyan, uyan!" diye bağırdı. Mahmut da zaten uyumamıştı. Yatağından doğrulurken telaşlı telaşlı "Ne oldu, ne var?" diye sordu.

Polis olabilirdi. Kırcı, başucuna koyduğu silahı aldı, pencerenin kenarına geldi. Otomobil evin yanından geçip gitti. Rahatladı. Kürşat, "Korkmayın, bizi bulamazlar" diyerek Mahmut ile Haluk'u rahatlatmaya çalıştı. O gece, her an eve polis gelecekmiş gibi huzursuzdular. Üçü de uyuyormuş gibi yapıyor, ama hiçbirini bir türlü uyku tutmuyordu. İçlerinden, "İnşallah diğerlerinin başına bir şey gelmemiştir. Yoksa her an polis gelebilir" diye geçiriyorlardı.

Kırcı, sabahı zor etti. Dörtyol semtinde bulunan Abdullah Çatlı'nın evine gitti. Çatlı, yeni uyanmıştı. Silahı ona uzattı. Çatlı, "Sen de bir süre için buradan uzaklaş. Memlekete git" diye uyardı. Birlikte kahvaltı yaptılar. Kırcı, aynı gün Dadaş Turizm'le Erzurum'un yolunu tuttuğunda rahatlamıştı. Haluk Kırcı, Erzurum yolundayken, yedi TİP'li gencin öldürülmesi Türkiye'yi ayağa kaldırmıştı. Onların cenaze törenine katılabilmek için birçok ilden TİP'liler Ankara'ya doğru yola çıkmıştı. Kırcı, yolda TİP konvoyunu gördü. O geceyi bir daha aklından geçirdi. Nasıl boğmuş, nasıl kurşunlamıştı...

Güneş gözüne geliyordu. Yanındaki koltukta oturan yolcu, elindeki

gazetede, öldürülen TİP'lilerle ilgili haberi okudu. Haluk Kırcı'ya, "Vahşet canım. Yedi kişi öldürülmüş, hükümet hâlâ yerinde" diye söylendi. Kırcı, sesini çıkarmadı, başıyla onu onayladı. Gazeteleri sabah okumuştu. O zaman birden korkuya kapılmıştı. Bir an önce memleketine gitmek, gözden uzak kalmak istiyordu. Otobüs Yozgat'a yaklaştığında biraz rahatlamıştı.

Uyumak istedi. Otobüsün camının perdesini kapattı. Koltuğa iyice yerleşti. Gözlerini yumdu. Uzun süre gözlerini açmadı. Uyumak istiyor ama gözüne uyku girmiyordu. Bir an kafasına doğru yöneltilmiş bir tabanca görür gibi oldu. Gözlerini açtı, telaşlı telaşlı bir arkasına, bir yanındaki kişiye baktı.

"Ne oldu hemşerim, rüya mı gördün?"

"Yok bir şey, bir şey olmadı..."

Yeniden gözlerini yumdu. Az sonra derin bir uykuya daldı. Otobüs, Yozgat'ın Sorgun ilçesini geçmiş, Sivas-Sarıkaya yol ayrımına gelmişti.

Erzurum'da, yılbaşı gecesi bir araya geldiler

Erzurum'da rahat değildi. Eski arkadaşlarının evlerinde barınıyor, koca Erzurum ona dar geliyordu. O günlerde Bünyamin Adanalı da Erzurum'a, ailesinin yanına gelmişti. Ünal Osmanağaoğlu ile Mahmut Korkmaz da Erzurum'da saklanıyorlardı.

Bünyamin ile Haluk aynı evi paylaşıyor, diğer arkadaşlarıyla dikkat çekmemek için görüşmüyorlardı. O günlerde Erzurum'da tatlı bir telaş yaşanıyordu. Yeni yıl yaklaşıyordu. Erzurum'un çarşısında, pazarında hindiler kabararak dolaşıyor, satıcıları onların ne kadar iri ve diri olduğunu göstermek için ıslık çalıp öttürmeye çabalıyordu.

Bünyamin evden yalnız çıktı. O gece yeni yıla girileceğini anımsadı. Böyle bir günde baba evinde toplanmaları dikkat çekmezdi. Ünal'a ve Mahmut'a haber gönderdi. Yılbaşını birlikte kutlayacaklar, yeni yıla birlikte gireceklerdi.

Onlar, 1979 yılına hiçbir tedirginlik duymadan, eğlenerek girdiler. Erzurum'un "Erzurum çarşı pazar" türküsünü hep birlikte söylediler, birlikte yeni yıla "merhaba" dediler. Uzaktan silah sesleri duyuyorlardı. Bazıları coşmuş, durmadan silah sıkıyordu. Zaten o günlerde hep silah sesi duyuluyordu. Erzurumlular da alışmıştı. Kimse artık silah atılmasını yadırganuyordu.

Bir ara, odada baş başa kaldılar. "O gece"yi anımsadılar. Bundan sonra ne olacaktı? Geleceklerini düşündüler. Bir ara, Haluk, "Yakalanırsak bizi idam ederler" dedi. Diğerleri başıyla onayladı. Bünyamin Adanalı, onlara göre daha soğukkanlıydı. İdam edilmektense, küçük bir odada ömür boyu yaşayabileceklerini söyledi. Mahmut Korkmaz ise kendisinin Ankara'ya gidip gelişmeleri yakından izlemesinin daha yerinde ola-

cağını belirtti. Ne olup bitiyor, kimin ifadesi alınıyor, kim ifadesinde neler söylemiş onları öğrenmek istiyor, gelişmelere göre ne yapmaları gerektiğine karar vermelerinin uygun olacağını dile getiriyordu.

Mahmut: "Polis, Erzurum'da olduğunuzu öğrenmiş!"

Erzurum'da kalacaklarına göre, kendilerine daha uygun ve daha güvenli bir ev tutmaları gerekiyordu. Ülkücü bir arkadaşlarının ailesine ait kullanılmayan iki katlı taş konağa taşınmaya karar verdiler.

Haluk'un, Bünyamin'in ve Ünal'ın evlerinden eşyalar bir geceyarısı konağa taşındı. Bina buz gibiydi. Taş duvarlar sanki Erzurum'un bütün soğuğunu odaya çekiyordu. Eve eskisi gibi kullanılmıyor havası vermek için ampullerin etrafını kartonla kapattılar, ışık sızmaması için battaniyelerle camları örttüler.

Kömür sobası kullanmaları halinde dikkat çekebilirlerdi. Elektrik sobası ise tek odayı bile ısıtmıyordu. Gaz sobası yakmaları gerekiyordu. Ama o günler kıtlık, yokluk günleriydi. Ülkede benzin, mazot, gazyağı bulunmuyordu. Ünal Osmanağaoğlu, "Yahu ne olursa olsun, donacağımıza gaz sobası alalım" dedi. Aslında kömür sobası almaları gerekiyordu ama yandığı zaman dumanının dikkat çekeceğini düşünmüşlerdi. Gaz sobası alsalar, akaryakıt kıtlığı çekilen o günlerde gazyağını nasıl bulacaklardı?

Ünal, "O işi bana bırakın" dedi. Amcasının akaryakıt istasyonundan gaz ayarlayabileceğini söyledi. Ayarladı da. Ancak yine de gazyağı yetiştirmek kolay değildi. Gaz sobası, elektrik ocağı gece gündüz yakılıyor, ama Erzurum'un o müthiş soğuğunu kırmaya bile yetmiyordu.

Baharla birlikte yavaş yavaş ısınmaya başladılar. Artık, Erzurum'dan ayrılmaları gerekiyordu. Ankara'dan gelen haberler kötüydü. Mahmut, Bünyamin'in bir arkadaşına telefonla, "Bulundukları yerden ayrılsınlar. Polis onların Erzurum'da olduğunu öğrenmiş!" dedi. Haber konağın o koca salonuna yayıldığında, kimisi yurtdışına kaçmanın, kimisi Ankara'ya, İstanbul'a gitmenin daha doğru olacağını söylüyordu.

Toplum polisi, diğer polisleri rehin alıyor, isyan büyüyordu

O gün yine ortalık toz dumandı. Silahlı Kuvvetler'in yönetime el koyacağı haberleri sıkça dolaşıyor, artık bu söylentiler giderek yaygınlaşıyordu. Aslında, kimsenin bu konuda sağlıklı bir bilgisi yoktu. Ancak tahminler ihtilal olacağı yönündeydi. Bazı "çokbilmişler" kendi görüşlerini "askerden aldığı haber" diye siyasilere aktarıyordu. Siyasilerden askeri kurumlara bir tanıdığını ziyarete gidenler, "en üst kademeden bilgi aldığını" belirtiyorlardı.

İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Ünal Erkan, eylül ayının ilk haftasında Ankara emniyet müdürü olarak atanmıştı. Esenboğa Havaalanı'nda kendisini karşılayan müdür yardımcılarına uçaktan iner inmez "Ne var ne yok?" diye sordu. Haberler kötüydü. Gece Ankara'da iki polis memuru teröristlerin açtıkları ateş sonucu yaralanmış ve ikisi de kaldırıldıkları hastanede vefat etmişlerdi. Şehitler için cenaze töreni düzenlenecekti. Bazı emniyet mensuplarının korkusu, Toplum Polisi'nin (günümüzdeki Çevik Kuvvet) isyanı gibi, tören sırasında diğer şube polislerinin de cenaze töreninde taşkınlık yapmasıydı. Polis inanılmaz derecede gergindi. O güne kadar yaşanmamış olaylar meydana geliyordu.

Toplum Polisi, on iki saat görev yapıyor, on iki saat istirahat ediyordu. Ama olaylar öylesine yoğunlaşmıştı ki, istirahat etmeleri artık olanaksız hale gelmişti. Ankara'da toplumsal olaylar o kadar yaygınlaşmıştı ki, polisler cop sallamaktan, kalkanla kendilerini korumaktan bitkin düşüyorlardı. Maaşları yetersizdi. İsyan ediyorlardı.

Bir gün kendi aralarında "Bu iş böyle gitmez" deyip başkaldırmaya karar verdiler. O sabah Kızılay Güven Park'ta korsan gösteri yapılacağı haberi kendilerine ulaştığında "Göreve gitmiyoruz" dediler... O sırada dış görevde bulunanlara da "Karargâha dönün" denilmeye başlandı. Polislerin bu kararlı tutumu karşısında, müdürlerinin "Yapmayın çocuklar, etmeyin arkadaşlar" sözleri o gürültünün arasında duyulmuyordu bile. Artık, olay şube müdürlerini aşmıştı. Müdüriyete haber verildi...

Emniyet Müdür Vekili Fahrettin Sökmener, onları yatıştırmak ve göreve göndermek için Emniyet Müdürlüğü binasından Toplum Polisi karargâhına geldiğinde, gerginliği görmüştü. Ancak onun konuşması da polislerin göreve çıkmalarına yetmemişti. Sökmener, durumu üst makamlara bildirdi. Onların da o an yapacağı bir şey yoktu.

"Karargâha dön" emri verilen Toplum Polisi personeli, yol boyunca gördükleri üniformalı polisleri otobüs ve minibüslerine zorla bindirmeye başladılar. Polisin polisi iterek, kollarını kıvırarak otobüslere bindirmesini görenler, olanları şaşkınlıkla izliyor, kimse ne olduğunu anlamıyordu. Trafik polislerini, Asayiş Şubesi ekiplerini rehin alan Toplum Polisi'nin bu inanılmaz direnişi giderek boyut kazanmaya başlıyordu.

Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergun'un, polislerin göreve çıkmadığını öğrendiği zaman ilk tepkisi "Hepsini Sıkıyönetim'e getiririm. Böyle rezalet olmaz. Derhal eyleme son versinler" şeklinde oldu. Bu konuşmadan kısa bir süre sonra Toplum Polisi Müdürlüğü'nün önünden ağır ağır ilerleyen üç askeri otobüs geçti. Otobüste tam teçhizatlı askerler vardı. Askerler polislere, polisler askerlere baktı...

Polisler amirlerine meydan okuyordu. İlk kez polis göreve çıkmıyor, isyan ediyordu. Eylemci polislere hitaben yapılan konuşmalar "yuhh" sesleriyle kesiliyor, polisin bu eylemini İskitler semtinde bulunan esnaf da seyrediyordu. Yenimahalle-Etimesgut yönüne yolcu taşıyan mini-

büsler de yolun kenarında duruyor, polis eylemini izliyorlardı.

Polisin başkaldırması büyük yankı uyandırmıştı. Diğer illerden bu eylemi destekleyen mesajlar geliyor, eylemin öncüleri bunun diğer illere de yayılması için çaba gösteriyorlardı. Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergun, sorumlu olduğu sıkıyönetim bölgesinde böyle bir olayın meydana gelmesinden büyük rahatsızlık duymuştu. Olayla ilgili üst makamlara verdiği bilgi "gereği yapılacaktır" şeklinde son bulmuştu.

Silah deposunun kapısını kırıyor, uzun namlulu silahları alıyorlardı

Artık ok yaydan çıkmıştı. Hükümetin, emniyet üst düzey yetkililerinin istifalarını isteyen sloganlar atılıyor, tarih kitaplarında yer alan "yeniçeri isyanları"nın bir benzeri yaşanıyordu. Tam teçhizatlı askerlerin otobüslerle Toplum Polisi Müdürlüğü'nün önünden geçmesi "Asker zorla karargâha girecek" yorumlarına ve söylentilerine yol açtı.

Kalabalıktan "Direnelim arkadaşlar!" diye bağıranlar oldu. Bazıları "Silah deposuna, silah deposuna, silah deposuna!" çağrısı yaptı. Bir grup, silah deposunun önüne geldiğinde, kapıyı açabilmek için tekmeliyor, itiyorlardı. Birisi "Çekilin oradan" deyip elindeki yangın kazmasını kapıya indirmeye başladı. Kapı açılmış, uzun namlulu ne kadar silah varsa isyancı polislerin eline geçmişti.

Ellerinde uzun namlulu silahlar bulunan polisler, İstanbul Caddesi'ne bakan giriş kapısı önünde toplanmaya başladı. Birileri, "Yaşasın şanlı direnişimiz!" diye bağırdı. Kalabalık hep bir ağızdan bu sözleri tekrarladı. Bağırma sırasında çalıştırılan panzerlerin sesini duymamışlardı bile. İki panzer canavar düdüklerini çalarak kapıya doğru yaklaşıyordu. İsyancı polisler bir anda şaşırdı, silahları panzerlere doğru çevirdiler...

Panzer şoförlerinin amaçlarını bazıları biliyorlardı. "Yapmayın, indirin silahları, sakın ateş etmeyin, arkadaşların kötü amacı yok" diye bağıranlar oldu. Namlular indirildi... Panzerler giriş kapısının önüne getirildi ve girişi tamamen kapatacak bir biçimde manevra yapıp yerleştirildi. Artık araçların içeriye girmesi de mümkün değildi.

Asker, Toplum Polisi karargâhını tanklarla sardı

Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergun, polisin eyleminin bir türlü bitirilmemesi üzerine, 28. Tümen Komutanı Doğan Güreş'e "Toplum Polisi'nin etrafını tanklarla sarın" emrini verdi. Sert, ama bir o kadar da babacan olan Korgeneral Ergun, terör olaylarının yaygın olduğu bir dönemde polisin başkaldırmasına kızıyor, böyle zor bir dönemde polisin hem de arkadaşlarını rehin alarak eylem yapmasını kabullenemiyordu.

Mamak'tan hareket eden tanklar büyük bir homurtuyla Samsun yolunu takip ederek Toplum Polisi'nin bulunduğu bölgeye doğru yol alırken, saatler öncesinden "müdahale planı" da yapılmıştı. Bu plan en son uygulamaya konulacak, sonuna kadar "ikna" yöntemleri kullanılacaktı. Tanklar yol alırken, Sıkıyönetim Komutanı Recep Ergun ile 28. Tümen Komutanı Doğan Güreş de Toplum Polisi Müdürlüğü'ne gitmek üzere yola çıktılar.

Önce komutanlar geldi. Panzerler yolu kapattığından isyancılar gelen komutanları kapı önünde karşıladılar. Polisler, görüşmeler için aralarından bir heyet seçmişti. Komutanların sert ve kararlı tutumunu görünce, "Paşam maaşlarımız yetersiz. Çalışma şartlarımız ağır. Biz bunların düzeltilmesini istiyoruz. Başka bir isteğimiz yok" dediler.

Bu sırada, yüzlerce polis sloganlar atıyordu. Doğan Güreş'in canı iyice sıkıldı. Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergun'a, "Paşam müsaade ederseniz tanklarla gireyim" dedi. Komutanın bu sözlerine, Korgeneral Recep Ergun, "Asker ile polis çatışırsa, bu leke en az yüz yıl silinmez. Öyle şey olmaz Paşam" karşılığını verdi.

Doğan Güreş'in amacı da tanklarla Toplum Polisi Müdürlüğü'ne girmek değildi. Amacı, ne kadar kararlı olduklarını göstermek ve isyanın bir an önce son bulmasını sağlamaktı. Komutanlar, kararlı tavırlarını sürdürmeye devam ettiler.

Korgeneral Recep Ergun, "Şimdi hiçbiriniz hakkında işlem yapmayacağım. Direnişe derhal son verin" dedi. Komutanlarla görüşenler, "Arkadaşlar, komutanlarımız direnişe derhal son vermemizi istiyorlar" dedi. Kimin ne dediği belli olmadı ama kapı önüne konulan panzerler yavaş yavaş yolu açmaya ve garajına doğru götürülmeye başlandı.

Aynı anda, askerler de Toplum Polisi önünden ayrılmaya, tanklar ağır ağır geri çekilmeye başladı...

Polisler gece evlerinden toplanıyor, silahları ve kimlikleri alınıyordu

Toplum Polisi'nin direnişine, diğer şubeler destek vermemişti. Hele hele caddelerde üniformalı olarak dolaşan Trafik ve Asayiş şubeleri personelinin, Toplum Polisi ekipleri tarafından rehin alınmaları, bu arkadaşlarının silahlarına el konulması canlarını sıkmıştı.

Toplum Polisi'nin direnişi sona erdiğinde, Personel Şube Müdürü Hayati Uyar'dan polislerin ev adresleri istendi. Gece, polislerin kapıları tek tek çalınıyor, karşılarında meslektaşlarını görenler, "Hayırdır" derken, diğerleri "Sıkıyönetim Komutanlığı'nın emri gereği bizimle geleceksin" diyordu.

Polislerin silahı ve kimliklerine el konuluyor, doğruca Mamak'ta bulunan Sıkıyönetim Komutanlığı'na götürülüyordu. O gece yüzlerce di-

renişçi polis toplandı. Adresleri tam olarak belirlenemeyen ya da adresinde bulunamayanlar için de yapılacak işlem önceden belirlenmişti.

Emniyet Müdürlüğü'nün üst düzey yetkilileri o sabah görevlerine her zamankinden erken gelmişlerdi. Toplum Polisi Müdürlüğü'ne gittiler ve göreve gelmeye başlayan polisleri nizamiye kapısında karşıladılar. Gelen polislerin önce silahlarını, ardından polis kimlik kartlarını istiyorlardı.

Silah ve kimlikler torbalara dolduruluyor, silahsız ve kimliksiz kalan polislere ise otobüse binmeleri emrediliyordu. Dünün isyancı polisleri, bugün denilenlere harfiyen uyuyordu.

Her zaman göreve gitmek için bindikleri otobüsler, onları bu kez Mamak'a götürüyordu. Böylesi ilk kez yaşanıyordu. Sıkıyönetim'e götürülen polisler amirlerine yalvarıyor, amirleri de bir daha böyle bir olayın yaşanmayacağı konusunda Sıkıyönetim yetkililerine söz veriyorlardı. Korgeneral Recep Ergun, isyancı polisleri Toplum Polisi Müdürlüğü'ne geri göndermeyi düşünmüyordu. Getirilenlerin ifadeleri alınıyordu.

Ankara'nın yeni emniyet müdürü Ünal Erkan, Emniyet Müdürlüğü önünde bayraklara sarılı şehit polislerin cenazesinde konuşurken gözyaşlarının süzülmesine engel olamıyordu. Müdürün konuşurken titreyen sesi cenazede bulunanları daha da hüzünlendirmişti. Hıçkırıklar birbirine karışıyor, şehit yakınları arasında "Şehitler ölmez" diye bağıranlara, polisler eşlik ediyordu.

Toplum Polisi personelinin, Sıkıyönetim'e götürülmesi onlar üzerinde de olumsuz bir etki yaratmıştı. "Ne olur ne olmaz" diye seslerini daha fazla yükseltmiyorlardı...

Bakan: "Polis yine isyan ederse altından nasıl kalkarız?"

Ünal Erkan, daha makamına oturmadan, otomobiline yöneldi. Şoförüne, "Mamak'a gidiyoruz" dedi. Yeni emniyet müdürünün, makamına uğramadan Mamak'a gitmesine şube müdürleri bir anlam veremedi.

Emniyet Müdürü Erkan, Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergun'un makamına gelmişti. Erkan, terörle mücadelede asker ile polisin daha uyumlu çalışacağını söyledi. Erkan "Paşam, arkadaşlar bir hata yapmış. Biliyorsunuz olaylar hayli yoğun. Eğer onlar burada kalırsa mücadelemizde bir zafiyet olur. Arkadaşlarımızı bize teslim edin. Gerekeni biz yaparız" dedi.

Sıkıyönetim komutanının, eylemci polislere olan kızgınlığı sürüyordu, "Onlar, bunu yaparsa yasadışı gösterilerin dağıtılmasını kim sağlayacak?" diye ses tonunu yükseltti. Ünal Erkan, her söze başlayışında "Paşam" diyor, sözünü "Bir daha benzer bir olay olmayacak. Siz onları bize verin. Biz onlar hakkında gerekli işlemleri yaparız" diye bitiriyordu. "Benim göreve güçlü bir biçimde başlamamda arkadaşları bana teslim etmenizin büyük katkısı olacak" ise son cümlesi oldu.

Korgeneral Ergun, önündeki kâğıdı gelişgüzel karalıyor, eylemci polisler için "Bunlarla ilgili her türlü yasal işlemi sonuna kadar yapacağım. Başkaldırmak neymiş görsünler" diye söyleniyordu. Ünal Erkan sessiz kaldı, "Takdir sizin Paşam" dedi. Erkan'ın bu sözleri biraz da sitem doluydu. Paşa, Ünal Erkan'a bir daha baktı, "Müdür Bey, sizin hatırınız için bunları vereceğim. İnşallah bir daha karşıma böyle çıkmazlar" dedi.

Bu sözlerin ardından, Korgeneral Ergun, ayağının yanında olan zile bastı. Odaya gelip esas duruşa geçerek "Emredin Komutanım?" diyen askere "Evladım iki çay. Benimki limonlu olsun" dedi. Erkan'a, kristal bir tabağın içinde bulunan, üzerinde "Silahlı Kuvvetler" yazılı sigaradan ikram etti.

Ünal Erkan, komutanın yumuşamasından mutluydu. Polisler otobüslerle şubelerine getirildiğinde, silah ve kimlikleri de dağıtılmaya başlandı. Eylemin elebaşı olanlar Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde yargılandı, bazı polisler ise disiplin kurulu kararıyla meslekten çıkarıldı. Bu olay, Emniyet'te "iç temizlik" için bulunmaz bir fırsat olmuş, eyleme katılmayan, ancak eylemcilerle bağlantılı olduğu saptanan diğer şubelerde görevli bazı emniyet mensuplarının da meslekten çıkarılması için harekete geçilmişti...

Ünal Erkan'ın, isyancı polisleri kurtarıp karargâhlarına dönüşlerini sağlaması, Emniyet'te memnuniyet yaratmıştı. Ancak, Toplum Polisi'nin yeni bir isyana kalkışması halinde bu kez işlerin hayli karışacağı konuşuluyordu.

İçişleri Bakanı Orhan Eren, Emniyet Müdürü Ünal Erkan'a telefon etti:

"Ünal sen ne yapmışsın öyle?"

"Hayrola, ne yapmışım efendim?"

"Polislerin hepsini Sıkıyönetim'den almışsın."

"Aldım Sayın Bakanım. Sağ olsun sıkıyönetim komutanımız bizleri kırmadı."

"Yine isyan olursa, altından nasıl kalkarız?"

"Merak etmeyin Sayın Bakanım. Konu üzerinde hassasiyetle duracağım. Bir daha olmaz."

"İnşallah. İnşallah olmaz..."

"Bu sabah Akay Kavşağı'nda yine bombalı pankart asmışlardı. Ben de pankartın indirilmesi için bekledim. Orada bulunan vatandaşlardan utandım."

"Olsun Sayın Bakanım. İşimiz daha da kolaylaşacak."

"Nasıl yani?"

"Olsun ki pankartları asanları yakalayalım."

"Arkadaş, bana düşen bir görev varsa ben de yapmaya hazırım. Nedir bunlardan çektiğimiz?"

"Düzelecek Sayın Bakanım. Başka yolu yok."

"Başarılar diliyorum. Sana güveniyoruz Ünal."

Bakan, yine "bombalı pankart" yüzünden diğer yurttaşlar gibi Akay yolunda uzun süre beklemişti. Bakanlığa yürüyerek geldi. Odasına geçti. Direkt telefonuyla MİT müsteşarıyla konuştu. Özel Kalem Müdürü Ertuğrul Öztürk, bakanın telefonla konuştuğunu gösteren kapı üzerindeki kırmızı ışığın sönmesini bekliyordu. Işık söner sönmez kapıyı çaldı, odaya girdi. "Efendim Siverek'te yine çatışma olmuş" dedi.

Bakan, özel kalem müdürünün getirdiği evrakların üzerinde "bilgi notu" yazılı kâğıttakilerini okudu. Çaresizce başını iki yana salladı, "Oraya askeri birlik gidecekti. Akşamüzeri başbakan da sordu. Hâlâ gitmemiş. İnşallah askeri birliğin gitmesinden sonra cinayetler son bulur. Asker de haklı, her yere asker yetiştirilemiyor" dedi.

Ertuğrul Bey, "İnşallah Beyefendi, inşallah" dedi ve odadan ayrıldı. Bakan, telefonun tuşuna bastı, "Kızım, Urfa valisini bağlayın" dediğinde içinde sıkıntı büyümeye başlamıştı. Ertuğrul Bey, her odaya girişinde Emniyet ve Jandarma'dan gelen "vukuat raporları"nı getiriyordu... O da içinden "Bu iş nereye varacak?" diye geçirdi...

Sıkıyönetim komutanı, polis müdürlerini kokteyle davet etti

Hemen tüm illerde, ilçelerde örgütler semt hâkimiyeti için mücadele veriyorlardı. Çatışmalar eksik olmuyor, öğrenci yurtları ya tamamen sağcıların ya da solcuların kontrolüne geçiyordu. Solcuların çoğunlukta olduğu fakültelere sağcılar, sağcıların çoğunlukta olduğu fakültelere ise solcular polis koruması altında gidiyorlardı. Öğrenci çatışmalarının olmadığı gün hemen hemen yoktu. Yasadışı gösteriler artık son derece olağandı.

Ankara'da korsan gösteriler Kızılay'da Karamürsel Mağazası'nın önünde, Sakarya Caddesi'nin girişinde, Ulus Hali'ne girişte yapılıyor, patlayıcı süsü verilmiş paketler, bombalı pankartlar sabah eylemlerinde genellikle Akay Kavşağı'na bırakılıyor, asılıyordu. Böylece trafik saatlerce kilitleniyor, eylem ilerleyemeyen araçlar yüzünden hayli etkili oluyordu. Öğle saatlerinde bombalı pankartlar Hacettepe Köprüsü üzerinde, basının merkezi olan Rüzgârlı Sokak'ın Ulus yönünden girişinde hiç eksik olmuyordu. Yani hangi eylemin nerede yapılacağı da belli oluyordu.

Bentderesi semtinde sol grupların gösterileri eksik olmuyor, Çinçin semtinde ise trafiği kesmek için lastikler yakılıyordı. Tuzluçayır, Aktepe, Piyangotepe solun, Keçiören sağın hâkimiyetindeydi. Ankara semt semt bölünmüştü. Yalnız semtler değil, polisler bile bölünmüştü. Bir olaya giden memurlar kavgaya tutuşuyor, birbirlerine silah çekiyor, bazı zanlıları merkeze getirmeden birbirlerinin elinden alıp kaçırıyorlardı.

İstanbul Emniyet müdür yardımcılığından Ankara Emniyet Müdürlü-

ğü'ne atanan Ünal Erkan, şehit cenazelerinin kaldırılmasına alışıktı. Ama göreve başladığı gün iki Emniyet mensubunun şehit edilmesi ve onların cenaze töreninde yaşadıklarından hayli etkilenmişti. İçinden, "Allahım bana kuvvet ver" dedi. Kimse farkında değildi ama o ellerini yumruk yaptı, sıktı, sıktı... Makam odasına gelen müdür yardımcılarına, "Bir dakika boş geçirecek zamanımız yok" dedi. Olaylar hakkında bilgi aldı. Önceki yıllarda Ankara'da görev yaptığı için kentin yabancısı değildi.

9 eylül 1980 günü, saat 13.20'yi gösteriyordu. Sıkıyönetim Kurmay Başkanı Tuğgeneral Osman Ekinci, Emniyet Müdürü Erkan'ı telefonla aradı, "Kahvenizi içmeye geleceğim" dedi. Erkan, "Şeref verirsiniz Paşam. Bekliyorum" karşılığını verdi. Sıkıyönetim kurmay başkanı geleceğine göre güvenlik konuları mutlaka konuşulacaktı. Erkan, kendisi için hazırlanmış brifing dosyalarının bir örneğini masasında tutuyordu. Çekmeceden Siyasi Şube'nin brifing dosyasını çıkardı. Sayfalara göz attıkça sıkıntısı arttı. Zile bastı. Odacı geldi, "Emriniz Müdürüm" dedi. Erkan, kahve istedi.

Sıkıyönetim Kurmay Başkanı Tuğgeneral Osman Ekinci, söylediği saatte Ünal Erkan'ın makamına geldi. Terör olaylarını konuştular, ikisi de gidişatın kötü oluşundan yakındılar. Komutan, yapacakları geniş çaplı bir operasyon için personel ve araç-gereç isteğinde bulundu. Ünal Erkan "Hay hay" dedi ve ekledi:

"Komutanım kaç personel, kaç araç istiyorsunuz?"

Göz göze geldiler. Ünal Erkan, komutanın personel ve aracı niçin istediğini, komutan ise Erkan'ın "Kaç personel, kaç araç?" sorusunu yöneltirken niçin gülümsediğini anlamıştı. Erkan, brifing dosyasından personel ve araç-gereç durumu hakkında rakamlar sıralamaya başladı. Komutan aldığı bilgiler doğrultusunda operasyonun planının uygulamaya konulacağı gün tüm ekiplerin Sıkıyönetim Komutanlığı'nın planı doğrultusunda dağıtılacağını ve buna göre hazırlıklı olunmasını istedi.

"Ortalıkta dolaşan laflara bakılırsa bu işin eli kulağında"

Son günlerde "ihtilal olacak" haberleri iyice yaygınlaşmıştı. Komutanın personel ve araç-gereç durumu hakkında bilgi istemesi, bunların bölgelere dağıtılması konusunda istekte bulunması da boşa değildi. Erkan, "Paşam, siz açık söylemeseniz de ne yapmak istediğinizi tahmin ediyorum" dedi. Komutan, cevap vermedi. Konu o an kapandı... Ankara'da sonbahar mevsiminin güzelliklerini konuşmaya başladılar. Paşa, dökülen sonbahar yaprakları üzerinde yürümeyi, onların hışırtısını özlediğini söyledi. Sözünü, "Şu terör olmasa belki ona fırsat bulabileceğiz ama fırsat vermiyorlar" diye noktaladı.

İçişleri Bakanı Orhan Eren, Ankara'nın yeni Emniyet müdürüne çok güveniyordu. Günde üç-dört kez telefonla konuşuyorlardı. O gün Emni-

yet Müdürü Ünal Erkan, İçişleri Bakanı Orhan Eren'e telefon etti. Komutanın geldiğini, personel ve araç konusunda bilgi istediğini, bunların planlanan operasyonun uygulamaya konulacağı gün değişik bölgelere dağıtılmasını istediğini belirtti. Eren'e, "Sayın Bakanım, olanlara, ortalıkta dolaşan laflara bakılırsa bu işin artık eli kulağında. Hava bana göre öyle" dedi.

Telefonda uzun bir sessizlik oldu. Ünal Erkan telefonun hattı kesildi sandı. "Alo, Sayın Bakanım" dedi. Karşıdan, "Ünal, bunu şimdi nereden çıkardın?" diye sordu. Erkan, havayı yarı şaka yarı ciddi bir biçimde söyledi. Erkan'ın gözü, masasının üzerinde duran Sıkıyönetim Komutanı Ergun'un kokteyl davetiyesine takıldı:

"Recep Paşa, bize kokteyl verecek. Akşam saat 20.00'de müdür yardımcıları, şube müdürleri ve yardımcılarıyla birlikte Mamak'ta olacağız."

"Nereden çıktı kokteyl?"

"Tanışma-kaynaşma olsa gerek..."

Bakan'ın ses tonundan, Ünal Erkan da etkilenmişti. Ortalığı "ihtilal havası" sarmıştı.

"Efendim emniyet müdürlerine ulaşamıyorum"

Başbakan Süleyman Demirel, kendisini telefonla arayıp, "Orhan ne oluyor?" diye sorduğunda, İçişleri Bakanı Orhan Eren, bazı illerde meydana gelen terör olaylarını sıralamaya başlamıştı. Demirel, "Orhan, sağ tarafında bir hareketlilik var mı?" diye şifreli bir soru yöneltti. Bakanın sağ tarafında Jandarma Genel Komutanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı bulunuyordu. Demirel, askerde bir hareketlilik olup olmadığını öğrenmeye çalışıyordu. Ancak, Orhan Eren "Sağ tarafta hareketlilik var mı?" sorusundan bir şey anlamamıştı. "Anlamadım efendim..." demek zorunda kaldı. Demirel daha açık sordu:

"Ortalıkta birtakım söylentiler var. Askerlerde bir hareketlilik var mı?"

Orhan Eren şaşırmıştı. Ankara Emniyet müdürünün yarı şaka yarı ciddi söyledikleri aklına geldi. İzmir Emniyet müdürünü bulamamış, Diyarbakır Emniyet müdürünün de Sıkıyönetim Komutanlığı'na gittiğini öğrenmişti. Demirel'e, "Efendim bugün bir garip hal var. Hangi emniyet müdürünü arasam makamında yok. Hepsi askeri birliklere gitmiş. Ben emniyet müdürlerime ulaşamıyorum. Yalnız Ankara Emniyet müdürü, yardımcıları ve şube müdürleri Mamak'a kokteyle gidiyor. Ünal'ın göreve başlaması nedeniyle tanışıp kaynaşmak içinmiş. Yeni bir bilgi alınca arz ederim" dedi.

Demirel, "Kokteyl mi?" diye sordu. Ankara'da bunca olay varken, sıkıyönetim komutanının kokteyl vermesi garibine gitmişti.

11 eylül günü saat 20.30'da Ünal Erkan ile yardımcıları, İstihbarat Şubesi, Siyasi Şube ve Asayiş Şubesi müdürleri başta olmak üzere bütün şube müdürleri Mamak'ta toplanmaya başladı. Askerler, emniyet

mensuplarını büyük bir dostlukla karşılıyordu. Sıkıyönetim Komutanı Korgeneral Recep Ergun, emniyet mensuplarıyla yakından ilgileniyordu. Kokteyl devam ederken, Siyasi Şube DAL grubunda görevli Kemal Yazıcıoğlu, izin istedi. Sol örgüte yönelik yürüttüğü operasyon için önemli bir geceydi. Örgütün önde gelen bazı isimlerinin bir evde toplanacağını öğrenmişlerdi. Eve baskın düzenleyeceklerdi. Yazıcıoğlu, ayrılırken, emniyet müdürüne, "Müdürüm, operasyonla ilgili size bilgi arz edeceğim" dedi.

Sıkıyönetim Komutanı Ergun, saat 23.30 sıralarında, orada bulunan emniyet mensuplarına, "Sizlere afiyet olsun. Ben ayrılmak durumundayım. Siz paşalarımla birlikte olmaya devam edin" dedi. Ergun'la birlikte salondan ayrılanlar oldu. Saatler ilerliyordu. Ünal Erkan, salonda bulunan Doğan Bayazıt Paşa'ya, "Paşam saat 24.00 olmuş. Bizler de izin isteyelim" dedi. Bayazıt, "Bu saatte gidilir mi, daha erken" karşılığını verdi.

Ünal Erkan, başından beri ne olacağını sezmişti. Rakı kadehleri "şerefe" diye kaldırılırken, Ünal Erkan, rakı bardağını ağzına götürüyor ancak, küçük bir yudumla yetiniyordu. Yalnız o mu? Komutanların da kadehleri hiç boşalmıyordu. Vakit ilerledikçe kadehlerine su ilave ediyorlardı. Emniyet müdür yardımcıları ve şube müdürleri değişik masalara dağılmıştı. Onlar da "Ünal Bey daha niçin kalkmıyor?" diye merak ediyorlardı. Kimse ayrılmıyordu. Bazı polis müdürleri kendilerine ikram edilen içkileri, "Buradan göreve gideceğim" diye almıyor, meyve suyu içiyorlardı.

Askeri birlikte müthiş bir hareketlilik vardı. Tankların paletleri gecenin sessizliğini bozuyor, askerlerin bir kısmı kamyonlar üzerine binmiş bekliyorlardı. Ünal Erkan, paşalarla sohbet ederken, ne yapılmak istendiğini artık iyice tahmin ediyordu. Yeniden kalkmak istedi. Komutana, "Biz kalkıp arkadaşları evlerine dağıtalım. Sonra bazı şube müdürlerimizle birlikte yeniden buraya geliriz" dedi.

Emniyet'e geldiklerinde, Ünal Erkan polis müdürlerine, "Arkadaşlar, Asayiş Şubesi, 1'inci Şube, Toplum Polisi, Personel Şubesi müdürleri ile Ali Akan dışındakiler evine gitsin. Benden telefon gelmeden de evlerinden ayrılmasınlar" dedi. Soğuk bir geceydi. "Bu iş bu gece oluyor herhalde" diye fısıldaşanlar oldu.

Ünal Erkan ve kalmasını istediği kişiler asansöre doğru ilerlerken, otomobillerin sesi gecenin sessizliğini bozuyordu. Siyasi Şube Müdürü Haluk Bahçekapılı, Asayiş Şubesi Müdürü Tahsin Gürdal'a, "Askeri birlikte acayip hareketlilik vardı. Tanklar çıkışa hazırlanıyordu. İhtilal mi oluyor ne?" dedi. Gürdal, "Ne ihtilali. Şentepe'de bir tatbikat var. Oraya gidecekler" diye karşılık verdi.

Emniyet müdürünün odasına çıkıldığında, Erkan Ankara Valisi Vecdi Gönül'ü telefonla aradı. Telefona çıkan bekçi, "Sayın müdürüm, vali bey istirahata çekildi" dedi. Erkan, telefonu bağlamasını istedi. Gönül telefonu açtı:

"Hayırdır inşallah Ünal?"

Vali Gönül de bir şeylerin olacağını tahmin ediyordu. Ama tarihini bilen yoktu. Erkan telefonda şunları söylüyordu:

"Biz az önce Mamak'tan geldik. Şimdi şube müdürleriyle birlikte yeniden Mamak'a gidiyoruz. Haberiniz olsun."

Bu sözler Vecdi Gönül'ü iyice heyecanlandırdı:

"Hayırlı olsun."

Emniyetçiler Ajda Pekkan'ı konuşuyordu...

Emniyet Müdürü Ünal Erkan, yardımcısı Ali Akan, Siyasi Şube Müdürü Haluk Bahçekapılı, Trafik Şubesi Müdürü Barbaros Aydın, Asayiş Şubesi Müdürü Tahsin Gürdal, Personel Şubesi Müdürü Hayati Uyar Mamak'a gittiğinde komutanlar kendi aralarında sohbet ediyorlardı.

Personel Şubesi Müdürü Hayati Uyar, olaylara isyan ediyor, "Vallahi Atatürk yaşasaydı çizmelerini giyer, bu olaylara hemen müdahale ederdi. Nedir bu insanların çektiği" diye söyleniyordu. Bazıları, "Hayati içkiyi fazla kaçırdı" diye düşündü. Emniyetçiler konuyu değiştirmek istedi. TBMM'de cumhurbaşkanlığı seçimi turlarında Ajda Pekkan'a oy çıkmasının ciddiyetsizlik olduğunu belirten bir müdür, "Kadının sesi güzel, kendi güzel, niye oy verilmesin?" diyordu.

Saat tam 02.55'te Korgeneral Recep Ergun geldi. Daha önce üzerinde günlük üniforması bulunurken, dönüşünde eğitim elbiselerini giymiş olması emniyet mensuplarının dikkatinden kaçmadı. İçerde bulunanlara selam verdi. Çok önemli bir kararı açıklayacağı yüz ifadesinden belli oluyordu. Doğruca kürsüye çıktı ve ilk sözü şu oldu:

"Türkiye için hayırlı uğurlu olsun."

Paşa, ihtilalin gerekçelerini elindeki kâğıda bakıp okuyordu. Salonda çıt çıkmıyordu. Dışarıdan gelen kamyonların ve zırhlı araçların sesinden başka ses duyulmuyordu. Konuşma bittikten sonra komutan, Emniyet Müdürü Erkan'a baktı. Erkan ile diğer polis müdürleri sözleşmiş gibi aynı anda, "Vatan sağ olsun" dediler.

Ünal Erkan, "Paşam, bize güveniyorsanız ve uygun bulursanız harekât sırasında polisiye hizmetleri biz yapalım" dedi. Paşa, birazcık düşündü, "Elbette" dedi. Telsizin mandalına bastı:

"Emniyet Müdürlüğü ile karakollara gidecek askerler, önceden belirtilen yerlere değil, en yakın askeri birliğe intikal etsin. Karakollara gitmiş olanlar da ayrılsın."

Bu telsiz anonsunun ardından Recep Paşa, Ünal Erkan'a, "Kardeş kanının önüne mutlaka geçilecek, asayiş ve huzur sağlanacaktır. Bu işi polis teşkilatıyla birlikte yapacağız" dedi. Erkan ve yanındakiler de başlarıyla bu sözleri onayladılar. Her şey en ince ayrıntısına kadar planlanmıştı. Recep Ergun, gözetim altına alınacakların yazılarını oda-

ya çağrılan albaya uzattı. Liderlerin gözetim altına alınmasıyla ilgili altı ayrı tim oluşturulmuştu.

İçerde bunlar yaşanırken, emniyet müdürlerinin şoförleri içeriye alınmıyor, onların otomobillerinden inişlerine bile izin verilmiyordu. Bir şoför, yakınında duran askere, "Herkes yemeğini yedi, biz açız" diye söylendi. Asker, "Ben bilmem" deyip yapacak bir şeyi olmadığını anlatmaya çalıştı.

"Sayın Komutanım, Siverek'e asker gidecekti ne oldu?"

11 eylülde Siverek'ten yine kötü haberler gelmişti. Urfa Valisi, asker gelmeden Siverek'te kanın durmasının mümkün olmadığını bildiriyordu. Demirel, söylenenleri not aldı. Özel kalem müdürüne, "Bana Nurettin Ersin Paşa'yı bağlayın" dedi.

11 eylül günü saat 17.00 civarıydı. Başbakan Süleyman Demirel, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Nurettin Ersin'e "Sayın Komutanım, Siverek'e asker gidecekti ne oldu?" diye sordu. O saatlerde ihtilal için geri sayım başlamıştı. Başbakan Demirel acaba bir şeyler mi öğrenmişti? Ersin Paşa, çok dikkatli konuşuyordu. "Hepsi hazır. Efendim birkaç gün zarfında gidecek" dedi.

Orgeneral Ersin, Başbakan Demirel'in kendisine telefon ettiğini ve Siverek'e askerlerin ne zaman gideceğini sorduğunu, kendisinin bu soruya verdiği cevabı hemen Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren'e bildirdi. Aralarında, "Demirel bir şeyler mi öğrendi?" diye yorum yaptılar. Artık, haber almış olsa bile çok geçti.

Çok kritik günlerdi. Ama asker hiç renk vermiyordu. 30 Ağustos Zafer Bayramı törenleri coşkuyla kutlanmıştı. 30 Ağustos resepsiyonunda, siyasiler ile askerler arasında olumsuz bir hava görülmemişti. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren, Erzurum'un Laleli bölgesinde düzenlenen kış tatbikatında, askerin kan dökülmesini istemediğini, yoksa bir ay içinde terörü durdurabileceklerini söylemişti.

Evren, bu konuşmayı Erzurum Orduevi'nde yemek masasında yapmıştı. O yemeğe, tatbikatı izlemek için davet edilen gazeteciler de katılmıştı. Komutanın sözleri biter bitmez, gazeteciler orduevinden koşarak ayrıldılar. PTT yakındaydı. PTT görevlisine gelen her gazeteci, "Yıldırım ödemeli basın" kaydını veriyor, telefon kabinlerinden gazetecilerin "Orgeneral Kenan Evren" sözcükleri birbirine karışıyordu.

O önemli konuşma, *Günaydın* gazetesi Ankara temsilcisi Can Pulak'ın yazdıklarının yanında hafif kalıyordu. Yemekten önce verilen kokteylde, Can Pulak, Evren'le konuşuyordu. Diğer gazeteciler konuşmayı dinlemek için yanlarına gittiklerinde onlar ayrılıyordu. Pulak'ın ceketinin kolunda gizlediği teyp çalışıyor, Evren'in her sözü salonun

gürültüsü arasında teyp kasedine kaydoluyordu... Evren, asıl uyarıyı Can Pulak aracılığıyla yapmıştı. Yasaların yetersizliğini, siyasilerin yaptıklarını, ülkenin giderek kötü günlere sürüklendiğini vurgulamış ve bunları sert ifadelerle dile getirmişti.

Demirel, Milli Savunma bakanına sordu: "Neler oluyor?"

Başbakan Süleyman Demirel, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Nurettin Ersin'e yönelttiği "Siverek'e asker ne zaman gidecek?" sorusuna daha öncekilere benzer cevap almıştı. İhtilale sanki o gün biraz daha yaklaşılmıştı.

11 eylül perşembe günü Bakanlar Kurulu toplantı halindeydi. AP Genel Sekreteri Nahit Menteşe, Maliye Bakanı İsmet Sezgin ve Enerji Bakanı Esat Kıratlıoğlu'yla ilgili gensoru görüşmeleri için MSP grubunu bölmeye çalışıyordu. O gün TBMM'de de bir gariplik vardı. Nahit Menteşe, duyduklarını Demirel'e aktarmak istiyordu. Bakanlar Kurulu toplantısına telefon bağlanmazdı. Ama Menteşe, Demirel'le konuşmak isteyince Başbakanlık Özel Kalem Müdürü Kemal Güçyener telefonu Bakanlar Kurulu salonunda Demirel'in masasındaki telefona bağladı. Kemal Güçyener de, Menteşe'nin neler söylemek için aradığını tahmin ediyordu. Bugün birçok kişi kendisine "İhtilal mi oluyormuş?" diye sormuştu.

Telefon bağlanınca, Bakanlar Kurulu salonunda Demirel'in sözlerinden başka çıt çıkmıyordu. Herkes endişeli bir bekleyiş içindeydi. Demirel, Bakanlar Kurulu üyeleriyle konuşurken "ihtilal" sözcüğünü hiç kullanmamıştı. Çünkü böyle bir konuşma olması halinde bakanları çalıştıramayacağını biliyordu. Ne zaman yapılacağı belli olmayan ihtilal onlarda ne moral, ne çalışma şevki bırakırdı.

Nahit Menteşe, "Efendim İsmet'i ve Esat'ı kurtaracağız ama galiba devleti kurtaramayacağız" dedi. Demirel, Menteşe'nin TBMM'den ayrılmamasını istedi, "Ben de konuyu takip ediyorum. İhsan Sabri Bey, o zatla konuşacak. Havayı öğreneceğiz" dedi. Bakanlar Kurulu üyeleri, Demirel'in hangi konuyu takip ettiğini, "o zat"ın kim olduğunu anlamamışlardı. Demirel, telefonu kapattıktan sonra pazar günü temelini atacakları "Menzelet Barajı"nın önemini anlattı. Aslında, kafası karışıktı. Kulağına gelen bilgiler kafa karıştıracak cinstendi...

Bakanlar Kurulu toplantısından sonra Demirel, Başbakanlık Konutu'na hareket etti. Başbakanlık binasından çıkarken, gazeteciler her zamanki gibi kapıda bekliyordu. Demirel, etrafa göz gezdirdi. O gün Kızılay'da bombalar patlıyordu. Adalet Partisi Genel Sekreteri Nahit Menteşe, TBMM'de ziyaretine gelen Söke heyetini kabul etti. İçlerinde öğretmen tayini için gelenler de vardı. Müsteşara telefon edecekti, heyette bulunanlardan bazıları "Sakın bizi oraya gönderme. Oralarda bombalar patlıyor" dedi.

Demirel de bomba seslerini duymuştu. İçi rahat değildi. Bugün sanki bir şeyler olacağı içine doğmuştu. Otomobiline binerken, yıllardır girip çıktığı Başbakanlık binasına baktı. Otomobili bulvara yöneldiğinde gözleri tankları aradı. Bir vatandaş Demirel'e el salladı. Demirel de ona karşılık verdi. Otomobil yıldırım gibi gidiyordu.

Başbakanlık Konutu'na geldi. Özel Kalem Müdürü Kemal Güçyener'e "Bana Milli Savunma bakanını bağlayın" dedi. Saat 17.25'i gösteriyordu. Milli Savunma Bakanı İhsan Birincioğlu telefondaydı. Demirel, Birincioğlu'ndan konuta gelmesini rica etti. Birincioğlu zaman geçirmeden konuta gelmişti. Demirel, açık açık sordu:

"Sağdan soldan kulağımıza bir şeyler geliyor. Ne oluyor? İhtilal mi olacak?"

Birincioğlu, bu soru karşısında ne diyeceğini bilemedi. Demirel "İhtilal mi olacak?" diye ilk kez kendisine soruyordu. O gün Demirel'in yanına gelenler de, "İhtilal olacakmış" demişlerdi. Artık ihtilal söylentisi sokağa düşmüştü. Kimsenin bir şey bildiği yoktu ama herkesin dilinde bir ihtilal söylentisi vardı. Milli Savunma bakanı Demirel'in sorusu karşısında "Hükümet çalışıyor, ekonomi iyiye gidiyor, yoklukları kaldırdık, kanı da inşallah durduracağız. Bu ihtilal lafları da nereden çıkıyor anlamıyorum" dedi. Birincioğlu, Milli Savunma Bakanlığı'ndaki havayı şöyle anlattı:

"Ben şimdi oradan geliyorum, olağanüstü bir şey yok. Az önce müsteşarımla beraberdim. Olsa bir şeyler hissederdim."

"Polis müdürü İhsan Sabri Çağlayangil gibi bak!"

İhsan Sabri Çağlayangil cumhurbaşkanlığına vekâlet ediyordu. Perşembe günüydü. Cumhurbaşkanı Genelkurmay başkanını genellikle perşembe günleri kabul eder. Ülkede, komşu ülkelerde olup bitenler değerlendirilir. O gün Genelkurmay Başkanı Kenan Evren, Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'le haftalık olağan görüşmesini yapmıştı.

Demirel, artık sokağa düşen "İhtilal söylentisi"nden iyice rahatsız olmuştu. Ona ulaşan çok özel bilgiler, "Bu gece iş tamam" şeklindeydi. Demirel, Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil'i telefonla aradı:

"İhsan Bey, kulağıma ihtilal olacağına dair laflar geliyor. Ziyaretine gelecek olan Genelkurmay Başkanı Orgeneral Evren'den böyle bir hava alabilecek misin? Sen de bir bak bakalım. Yalnız, Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil gibi değil, polis müdürü İhsan Sabri Çağlayangil gibi bak!"

İhsan Sabri Çağlayangil, yıllarca siyasi şubelerde çalışmış, başarıyla polis müdürlüğü yapmıştı. Son derece zeki ve dirayetli birisi olarak tanınıyordu. Çağlayangil'den gelecek haber Demirel için büyük önem taşıyordu. Aradan bir saat geçmişti. Çağlayangil, Demirel'e şunları söyledi:

"Her şey yolunda. olağanüstü bir durum yok. Anormal bir şey görmedim."

Demirel'in kafası iyice karıştı. Önce Milli Savunma Bakanı İhsan Birincioğlu "Olağanüstü bir durum yok" demiş, ardından Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil benzer şeyler söylemişti. MİT'ten ise bu yönde hiçbir haber ulaşmamıştı. İçinden, "Anlaşılan herkes rol yapıyor" diye geçirdi. Aslında Çağlayangil'in sözlerinden sonra biraz da rahatlamıştı... Güniz Sokak'taki evine geçti.

"Baba, bu gece ihtilal olacakmış doğru mu?"

AP Genel Sekreteri Nahit Menteşe, evine geldiği zaman kızı Gülenay, "Baba, bu gece ihtilal olacakmış doğru mu?" diye sordu. Menteşe, "Nereden çıkarıyorlar böyle şeyleri anlamadım" karşılığını verdi.

Gülenay Menteşe, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu'nda çalışıyordu. O gün dairede herkesin dilinde, "Bu gece ihtilal olacakmış" sözleri dolaşıyordu. Menteşe artık iyice sokağa düşen bu sözler karşısında irkildi. Yakın dostu olan General Hayri Ündül'ün evini aradı. Ündül Paşa akşam evine erken gelirdi. Zaman zaman bir araya gelip sohbet ediyorlardı. Menteşe, Ündül'ü aradı, ancak gelmediğini, Genelkurmay'da olduğunu öğrendi. Oysa bu saatlerde önemli bir işi yoksa hep evinde olurdu. Sokaktaki söylentiler giderek doğruluk kazanmaya başlıyordu.

Biraz bilgi alabilmek için yakın dostu Tabip Albay Rıza Dikmen'i aradı. Albay ve eşi az sonra Menteşelerin evine geldiler. O gece Menteşe ile Dikmen, Fransız konyağı içtiler. Albay, ülkenin içinde bulunduğu durumun yarattığı rahatsızlığı anlattı, ancak ihtilal olacağına ilişkin bir ipucu vermedi.

Misafirler gitmişti. Telefon çaldı. Arayan eski milli savunma bakanlarından Ahmet Topaloğlu'ydu. Adana Milletvekili Halit Dağlı, Anadolu Kulübü'nden ayrılırken yollarda tanklar görünce, ihtilal olup olmadığını öğrenmek için askerlere yakın olan Topaloğlu'na telefon etmişti. O da ihtilal söylentilerini Menteşe'ye aktardı.

Demirel, kafasındaki olumsuz havayı dağıtmak için önünde bulunan dosyaları karıştırtmaya başladı. Türkiye'nin enerji politikası ve yeni yatırımlar önem taşıyordu. 14 eylül pazar, kendisi için önemli bir gündü. Kahramanmaraş'ta Menzelet Barajı'nın temelini atacaktı. Bu temel, Türkiye'nin normal şartlara döndüğünün, yatırımların yürüdüğünün göstergesi olacak, akan kanı durduracaklarının işareti olarak gösterilecekti.

Temel atmaya gitmeden önce Kahramanmaraş milletvekilleriyle görüşecekti. Onlara saat 22.00 için randevu vermişti. Onlardan önce Van Milletvekili Kinyas Kartal geldi. Van'ın bazı sorunlarını konuştular. Kinyas Kartal da, Van'da terör olaylarının tırmanışa geçmesinden rahatsızdı. Bazı örgütlerin parayla militan topladıklarını duymuştu. Bunları De-

mirel'e aktardı. Demirel, "Bilgim var" dedi. Söz terör olaylarından açılınca Demirel şunları söyledi:

"Devleti, kurumları işletmeye çalışıyoruz. Görevler yapılacak; yapamayan gidecek, yapabilen gelecek. Benim askerlere söylediğim de buydu: görev yapılacak. Çünkü, bir devletin en önemli sorunu budur. Kimse imza atmak, sorumlu olmak istemiyor. Yok öyle şey. Bu görevi yapacaksın. Yapmadığın yerde gideceksin; çaresi yoktur bunun."

İçişleri Bakanı Orhan Eren: "Bir acayiplik var, bir şeyler oluyor..."

Kinyas Kartal, Güniz Sokak'taki evden ayrılırken, Kahramanmaraş milletvekilleri geldi. Kahramanmaraş katliamının izleri hâlâ silinmemişti. Her an yeni olaylar çıkacak diye bir gerginlik vardı. Kahramanmaraş'ta yapılacak yatırımların gerginliği azaltmaya da etkisi olacaktı. İlin sorunlarını masaya yatırdılar. Demirel, temeli atılacak baraj hakkında konuşuyordu ama içi rahat değildi. Onlar konuşurken, İçişleri Bakanı Orhan Eren'in geldiği haber verildi.

Demirel, Kahramanmaraş milletvekillerine, "14 eylülde temeli atar, inşallah zamanında da açılışını yaparız" dedi. Ayağa kalktı ve milletvekillerini yolcu etmek istedi. Kapı açılır açılmaz içeriye İçişleri Bakanı Eren girdi.

Saat 23.30 civarıydı. İçişleri Bakanı Orhan Eren, "Bu gece bir acayiplik var. Emniyet müdürlerim ortalarda yok. Hepsini çağırmışlar. Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde kimse yok; şube müdür yardımcısından emniyet müdürüne kadar hepsi şu saatte Sıkıyönetim Komutanlığı'nda. İki gün önce Osman Paşa, Ankara emniyet müdürümüzden personel ve araç sayısını sormuş. İçerden çıkan olsa belki ne olup bittiğini öğreneceğim ama çıkan yok" dedi.

Bakanın evinin önünden korumayı çektiler

Milli Savunma Bakanı İhsan Birincioğlu, Demirel'in yanından ayrıldıktan sonra bir resim sergisinin açılışına, oradan da bir yemeğe katılmıştı. Evine geldiği zaman kendisini selamlayan nöbetçi askerler yoktu. İçinden "Demirel haklı. Bugün bir şeyler olacak" diye geçirdi. Bu durumu başbakana bildirmeyi uygun buldu. Güniz Sokak'ta gece trafiği hızlanmıştı. İçişleri bakanı içerdeyken, Milli Savunma bakanı geldi. Demirel, kuşkularında haklıydı. O saate kadar ona "ihtilal olacak" diyen çıkmamıştı. O yüzden, yakın arkadaşlarının "Olumsuz bir şey yok" sözlerinden şüpheleniyor, onların da "numara yaptığını" sanıyordu.

Demirel, "Ne oluyor?" diye sordu. Milli Savunma Bakanı İhsan Birincioğlu, "Ne olup bittiğini öğrenmek için müsteşarı arayayım" dedi. De-

mirel'in önündeki telefona uzandı. Tuşlara hızlı hızlı bastı. Telefonu açan olmadı. Bu kez santral numarasından müsteşarın bağlanmasını istedi. Milli Savunma Bakanlığı santralında görevli asker, "Komutanımıza ulaşamıyoruz efendim" dedi.

Birincioğlu, müsteşarına çok güveniyordu. En azından böyle bir olay yaşanırken kendisine "çıtlatır" diye düşünüyordu. Yani her şey karmakarışık olmuş, yavaş yavaş ihtilalin ucu görünmeye başlamıştı. Oturmaya devam ettiler. Bir ara Demirel telefona uzandı. Telefon sinyal vermiyordu. Onlar otururken, içeriye koruma işlerine bakan görevli girdi, "Efendim buradan korumaları alıyorlar, bunlara mâni olalım mı?" diye sordu. Demirel'in cevabı şöyle oldu:

"Hayır kesinlikle; bırakın ne isterlerse yapsınlar."

Dışarıda ne olup bittiğini bilmiyorlardı. Telefonlar kesikti, gelen giden de yoktu. Dışardan birisinin gelmesini bekliyorlardı. O da büyük bir olasılıkla kendilerini götürmeye gelecek askerler olacaktı. Geçmişte yaşananlar, Yassıada günleri aklına geldi. Gözlerinin önünde Adnan Menderes belirdi. Onun mahkemedeki halini, idam sehpasına götürülüşünü, beyaz gömlekle darağacında sallanışını gösteren fotoğraflar geldi gözünün önüne. O siyah-beyaz fotoğraflar bir dönemin belgeleriydi.

"Nahit Bey, sizi almaya iki albay gelecek"

Nahit Menteşe, Demirel'e ulaşmak, havayı bildirmek için telefon ediyor ama Demirel'in telefonunu bir türlü düşüremiyordu. "Telefon arızalı" diye düşündü. Ahizeyi kapattı. Telefon çaldı. Arayan Ankara sıkıyönetim eski komutanı Korgeneral Nihat Özer'di. Menteşe'ye şunları söyledi:

"Sayın Menteşe, biri karacı, diğeri denizci iki albay sizi almaya gelecek. Genelkurmay'a teşrifinizi rica ediyoruz."

Dakikalar gelmiyordu. Ordunun yönetime el koyduğunu artık biliyorlardı. Menteşe, sık sık perdeyi aralayıp Yeşiltepe Blokları girişindeki koruma kulübesine bakıyordu. Az sonra bir otomobil geldi. İki albay, Menteşe'nin bulunduğu dairenin kapısını çaldı. Son derece saygılıydılar. Denizci albay "Hayri Ündül Paşamın hürmetleri var" dedi. Menteşe, "Acelemiz yoksa buyurun birer çay içelim" diye komutanları evine davet etti. Teşekkür ettiler. Menteşe ile bir albay otomobilin arka koltuğuna oturdu.

Genelkurmay'da onu Tuğamiral Atilla Tüzmen bekliyordu. Tüzmen, Menteşe'ye sigara ikram etti. Menteşe, "Meclis" sigarası içiyordu. O gün AP kulisinin bulunduğu Tekel satış büfesinde Meclis sigarası bulamamıştı. Tüzmen Paşa, kendisine "Silahlı Kuvvetler" sigarasından ikram etti. Menteşe, orta şekerli kahve ile sigarasını içerken, Tuğamiral Tüzmen, Başbakan Süleyman Demirel ile CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Hamzakoy'a götürüleceğini söyledi. Bu konuyu Demirel'e Menteşe'nin, Ecevit'e ise emekli bir general olan içişleri eski bakanla-

rından İrfan Özaydınlı'nın söylenmesinin uygun bulunduğunu bildirdi.

Üç otomobille Demirel'in evine hareket edildi. Kapının önünde silahlarına süngülerini takmış askerler vardı. Tüzmen, Menteşe'ye, "Siz hemen inmeyin" dedi. Onlar indikten sonra, Menteşe de indi. Kapıdan korumalar çekilmişti.

Nahit Menteşe geldi: "Beyefendi sizi Çanakkale'ye götürecekler!"

Demirel, hayatının en zor gecelerinden birisini yaşıyordu. Saatler geçmiyordu. Bazen odada derin bir sessizlik oluyordu. Sessizliği duvar saatinden yükselen sesler bozuyordu. Yıllardır aynı yerde durmasına rağmen o saatin sesini hiç duyan olmamıştı. Belki de bu çalışma odasında böyle bir sessizlik hiç yaşanmamıştı. O sinir bozucu sese rağmen sanki akrep ile yelkovan hep aynı yerinde duruyordu. Demirel içinden "Nerede arkadaşlarımız, niçin böyle bir günde yalnızım?" diye geçirdi.

O sırada içeriye Nahit Menteşe girdi. Demirel'in en yakın çalışma arkadaşlarından birisiydi. Ilımlı kişiliğiyle her kesim tarafından sevilen, sözlerine itibar edilen Menteşe için o gece yaşadığı en zor geceydi. Genelkurmay Başkanlığı'na davet edildiğinde, bir şeyler olduğunu anlamıştı. Menteşe söze, "Şimdi Genelkurmay Başkanlığı'ndan geliyorum" diye başladı. Menteşe, bu sözlerinin ardından sustu. Odayı yeniden derin bir sessizlik kapladı. Demirel, "Nahit, ihtilal olduğunu söyleyecek" diye bekliyordu. Menteşe devam etti:

"Ordu bu gece yönetime el koydu. Beni çağırdılar, Genelkurmay'a, gittim. Size yakınlığımı bildikleri için benden rica ettiler, 'Git bunu sayın başbakana söyle, dediler. Ama sizi burada tutmak istemiyorlar, Çanakkale'ye götürecekler; Gelibolu'ya. Hanımefendi gelmek isterlerse onu da alabileceksiniz."

Demirel şaşırmamıştı. Zaten bunun böyle olacağını saat 17.00'den beri tahmin ediyordu. Bu konuşmalar alt katta oluyordu, Nazmiye Demirel orta kattaydı. O da gelişmeleri kaygıyla izliyordu. Şevket Demirel de gelmişti. Bir Nazmiye Demirel'in yanına çıkıyor, bir alt kata iniyordu. Milli Savunma Bakanı İhsan Birincioğlu da Demirel'in yanından ayrılmıyordu. Biraz da olup bitenler için kendini mahcup hissediyordu. Askerlerin içinde olmasına rağmen, ihtilal olacağını görememiş, sezememişti. Saat 04.30 olmuştu.

Demirel duygulanmıştı, Nazmiye Hanım'a sarıldı

Demirel, Nazmiye Hanım'ın bulunduğu kata Nahit Menteşe'yle birlikte çıktı. Süleyman Demirel, eşine ihtilal olduğunu, kendisinin Çanakkale'ye götürüleceğini, endişe edecek bir durumun bulunmadığını

söyledi. Nazmiye Demirel, sanki ihtilal olacağını önceden bekliyormuş gibi bu sözleri son derece soğukkanlılıkla dinledi. Demirel, "Maalesef bütün çırpınmalarımıza rağmen daha bir şeyi aşamadık. Yani, devleti işletip bu çeşit bir müdahale olayına varılmaması için elimizden geleni yaptık ama, aşamadık" dedi.

Nazmiye Hanım'ın gözleri doldu. Ağlamamak için kendisini zor tutuyordu. Sesi titreyerek "Seni yalnız bırakmam. Sen neredeysen ben de orada olurum" dedi. Bu sözler Demirel'i de duygulandırdı. Ona bir kez daha "Merak edecek bir şey yok. Gelme" dedi. Süleyman Demirel'in, eşinin gelmemesi için ısrar etmesinin nedeni, 1960 ihtilalinde yaşanan bazı çirkinlikleri hatırlamasıydı. "Ne olur ne olmaz, sen gelme" diye yineledi. Nazmiye Demirel o kritik ve zor gecede, Demirel'in "Sen gelme" sözüne "Hayır geleceğim" diye karşılık veriyordu. Demirel, bir an eşine sarıldı. Öylece kalakaldılar.

Demirel, eşine "Haydi öyleyse, yola çıkmak için bir valiz hazırla. Şimdi almaya gelirler" dedi. Nazmiye Hanım aşağıya inerken, Demirel sabah ezanını duydu. Birden içine bir ferahlık geldi. Yanındaki "Nazmiye Hanım valizimizi hazırlarken ben de sabah namazımı kılayım" dedi. Demirel namazını kılarken, Nahit Menteşe koltukta oturuyordu. Demirel namazını bitirince perdeyi aralayıp aşağıya baktı. Üç otomobil vardı kapının önünde.

Nazmiye Hanım çabucak küçük bir valiz hazırlamıştı. Demirel "Haydi iniyoruz" dedi. Aşağıya indiklerinde Demirel, kendisini bekleyen amirale "Hazırız" dedi. Demirel ve eşi askeri araca bindirilirken, yıllardır yanında olan bir görevli, Demirel'in elini öperek "Hakkınızı helal edin" dedi. Etimesgut Havaalanı'na geldiler. CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ile eşi Rahşan Ecevit oradaydı. Rahşan Hanım da küçük bir valiz hazırlamıştı. Biraz sonra Milli Selamet Partisi (MSP) Genel Başkanı Necmettin Erbakan da geldi. Uçak hazırdı. C-160 tipi nakliye uçağı az sonra havalanacaktı.

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genel Başkanı Alparslan Türkeş ise bulunamamıştı. Uçak, bir eksik yolcuyla kalkacaktı. Süleyman Demirel'i Şevket Demirel ile Nahit Menteşe, Bülent Ecevit'i ise emekli general İrfan Özaydınlı yolcu etmeye gelmişti.

Etimesgut Havaalanı'nda bulunan TRT ekibi, zorunlu ikamete tâbi tutulacak liderlerden demeç almak istedi. Ecevit, kısa bir açıklama yaptı. Nahit Menteşe ise Demirel'e sorduktan sonra, onun bir açıklamasının olmayacağını bildirdi. Erbakan da konuşmamıştı. Ecevit'in açıklamasının yayınlanmasını da Milli Güvenlik Konseyi uygun bulmamıştı.

Milli Savunma Bakanı İhsan Birincioğlu'nun, Demirel'i yolcu etmeye gelmesi kabul edilmemişti. Birincioğlu, Demirel'in evinden ayrılırken, makam otomobilinin orada olmadığını gördü. İhtilal günü, Milli Savunma bakanı otomobilsiz kaldığı için evine bir türlü gidemiyordu...

İhtilal gecesi Ankara'ya gelen otobüsten Haluk Kırcı indi

Başbakan Süleyman Demirel, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ve MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, askeri araçlarla Etimesgut Askeri Havaalanı'na götürülürken, Ankara girişinde de başka bir heyecan yaşanıyordu.

Erzurum'dan İstanbul'a gitmek üzere yola çıkan otobüs yolcuları arasında Haluk Kırcı da bulunuyordu. Sekiz numaralı koltukta oturuyordu. Aranmasına rağmen, İstanbul'dan Erzurum'a ablası Nermin'in nikâhı için gitmişti. Erzurum'da üç gün kaldı. Ama tedirgindi. Her an ihbar olur korkusu içindeydi. "Ne olur ne olmaz" diye nikâh töreni sırasında salonda bulunmamış, ablasına daha sonra "ömür boyu mutluluklar" dilemişti.

Yolda uyumuştu. Ankara'ya yaklaştığında, otobüs şoförü radyoyu açtı. Marş çalıyordu. Muavine, "Hayırdır, bu saatte ne marşı?" diye söylendi. Ankara yolcularını indirdikten hemen sonra İstanbul'a devam edeceklerdi. Otobüs Ankara'nın Kayaş girişine geldiği zaman yolda tankları gördüler. Mamak Köprüsü girişinde, gelen araçlar durduruluyordu.

Sekiz numaralı koltukta oturan Kırcı, otobüsün lambaları yakılınca uyandı. Karşısında askerleri görünce "eyvah" dedi. Bunların kendisini yakalamak için geldiğini düşündü. Askerleri gördüğü zaman uykusu iyice dağıldı. Ne yapacağını bilemiyordu. Bir ara, "Acaba otobüsten fırlasam mı?" diye geçirdi aklından. Otobüsün arka tarafına baktı, orada da askerler vardı.

Herkesten nüfus cüzdanlarını çıkartmaları istenmişti. Bir astsubay, kimlikleri kontrol ediyor, arkasında iki er komutanlarını izliyordu. Sıra Haluk Kırcı'ya geldi. Kimliğini çıkardı. Astsubay, diğerleri gibi Kırcı'ya da "hayırlı yolculuklar" diledi. Yine yırtmıştı. Çünkü, "Ahmet Balta" adına düzenlenmiş sahte bir kimlik göstermişti.

Kimlik kontrolü bittikten sonra, astsubay, şoföre "terminal dışında başka bir yere gitmemesini" sıkı sıkı tembihledi. Otobüs Sıkıyönetim Komutanlığı'nın Mamak'ta bulunan merkezinin önünden geçerken askeri kamyonlar, otobüsler, tanklar hareket halindeydi. İhtilal olmuştu, yedi kişinin katillerinden Haluk Kırcı da o gece Ankara'ya gelmişti.

Kırcı, Mamak'taki kontrolden geçmişti, ama yüreği ağzındaydı. Ne yapacağına karar veremiyordu. Ankara'dan İstanbul'a gitmek, yol boyunca yapılacak aramalardan geçmek kolay değildi. Ya aralarından "İşte bu Haluk Kırcı" diyen çıkarsa. Belki otobüs içindeki yolculardan bile kendisini tanıyanlar vardı. Otobüs Aydınlıkevler kavşağında bir kez daha durduruldu. Birkaç yolcu otobüsten indi. İnenlerin etrafını askerler sarıyor, kimliklerini kontrol ediyordu.

Kırcı da otobüsten indi. Askerler ona da "nereye gideceğini" sordu. Bir an ne diyeceğini bilemedi. Birden aklına Ankara'da öğrenim gördü-

ğü dönemde yurt arkadaşı olan ve sonra Keçiören'de bir ev tutan, Armağan Yılmaz geldi. Görevli yüzbaşı, otobüsten inen yolcuları askeri minibüse bindiriyor, onların evlerine en yakın yere bırakılması için şoföre talimat veriyordu. Kırcı, otobüsten inen dört kişiyle birlikte minibüse bindiğinde rahatlamıştı. Armağan Yılmaz'ın evini biliyordu ama yerinin belli olmaması için minibüsten, evin 200 metre ötesinde indi. Çantasını aldı, indiği sokaktaki evlerden birine doğru yürüdü. Minibüs gözden kaybolduktan sonra Armağan'ın evine gitmek için geri döndü.

Evin zilini çaldı. Uzun bir bekleyişten sonra içerden "Kim o?" diyen sesi duydu. "Armağan aç benim" diye seslendi. Kapı aralandı. Armağan, karşısında Haluk Kırcı'yı görünce "Hayırdır gardaş gecenin bu saatinde?" dedi. Kırcı, ona "İhtilal oldu" deyince Armağan "Ne ihtilali?" diye sordu. Radyoyu açtılar. Kahramanlık türküleri söyleniyor, marşlar çalınıyordu. Orada iki gün kaldı.

Havaalanlarının açılması üzerine Erzurum'a dönmeye karar verdi. Bileti Ahmet Balta adına almıştı. Memleketi Erzurum'da bir hafta kaldı. Ne yapacağını bilemiyordu. En iyisi ne yapacağına karar vermesi için Abdullah Çatlı'ya danışmaktı. Uçakla İstanbul'a gitti. Mahmut da Ankara Bahçelievler'den, İstanbul Bahçelievler semtine taşınmıştı. Mahmut Korkmaz'ın evine geldiğinde, "Gardaş ihtilal de oldu, ne yapacağız şimdi biz?" diye sordu. Mahmut da çaresizdi.

O gece eve Abdullah Çatlı geldi. Ne yapmaları gerektiği üzerinde uzun uzun değerlendirmeler yaptılar. Ayrı ayrı yollardan yurtdışına çıkıp orada buluşmaya karar verdiler. Çatlı eşini ve çocuklarını memleketi Nevşehir'e göndermişti. Haberleşme ve buluşma yeri olarak akrabasının işlettiği bir atölyenin adresini ve telefonunu verdi. "Aman konuşurken dikkatli olun, açık vermeyin" uyarısında bulundu.

Aradan üç gün daha geçti. Türkiye'nin her tarafında "insan avı" başlatılmıştı. Operasyonlar yıldırım hızıyla devam ediyordu. Haluk Kırcı, Çatlı'nın verdiği adrese gitti. Buluşma yerinde daha önce Ankara'dayken tanıdığı Kasım da vardı. Çatlı o buluşmada "Ben yurtdışına çıkacağım" dedi. Kırcı hangi ülkeye gideceğini sordu, "Yeri belli değil. Gidince haber gönderirim" karşılığını verdi. Haluk'a "Sen de çıkarsan iyi olur. Eğer karar verirsen Kasım sana yardımcı olacak" dediğinde Kırcı rahatlar gibi oldu.

Çatlı, yurtdışına çıktı. Yurtdışına çıkmadan önce görüştüğü babasına, "Benden uzun süre haber alamayabilirsiniz. İzimi kaybettirmek için yurtdışında kendimi öldü diye de gösterebilirim. Siz üzülmüş gibi yapın, ama gerçekte ölmediğimi de bilin" dedi.

Haluk Kırcı da, etrafındaki çemberin daraldığını biliyordu. Yurtdışına gitmek için çareler aramaya başladı. Ön araştırma yapabilmek için Kasım'la birlikte Kahramanmaraş'a gitti. Kaçakçılarla konuştu, ancak üzerinde onların istediği kadar para olmayınca İstanbul'a döndü. Dö-

nüşünün üçüncü günüydü. İki polis Kadıköy İskelesi'nde koluna girdiğinde "Beni kesinlikle idam ederler" diye düşünüyordu. Kaçamadığı için kendisine kızıyordu...

"Cabir Bey, müdür beyin başına kötü bir şey mi geldi?"

Ankara gergindi. Güvenlik görevlilerine dönük saldırılar giderek artıyordu. 27 Mayıs Karakolu'nun üst katı Emniyet Müdürü Ünal Erkan'ın lojmanıydı. Yıldız Hanım, eşinin bu saate kadar telefon etmemesine bir anlam verememişti. Gözüne uyku girmiyordu. Perdeyi aralayıp dışarıya baktı. Bir askeri araç geçti. Aracı gözden kaybolana kadar izledi. Radyoyu açtı. Marşlar çalınmaya başlamıştı. İçinden "İhtilal oldu herhalde" diye geçirdi. Üzerini giyindi, karakola indi. Karakol Amiri Başkomiser Cabir Güney, Yıldız Hanım'ı karşısında görünce şaşırdı:

"Hayırdır Yıldız Hanım?"

"Cabir Bey, Ünal'a bir şey mi oldu yoksa?"

"Yok, ne oldu ki?"

"Radyoda marşlar çalıyor. Herhalde ihtilal oldu..."

Cabir Güney, emniyet müdürünün makam odasını aradı. Telefona çıkan polis memuruna, "İhtilal mi oldu?" diye sordu. Polis memuru, başkomiserin bu sorusu karşısında şaşırdı. Camdan dışarı baktı:

"Şimdi müdüriyete birkaç araba giriş yaptı. Müdürüm de orada..."

Ünal Erkan, odasına geldi. Eşini aradı. "Hanım, merak edecek bir şey yok. Vatana millete hayırlı olsun" dedi. Odada bulunan müdürlere, "Siz de evlerinizi arayın" talimatı verdi. İlk telefonu Siyasi Şube Müdürü Haluk Bahçekapılı etti. Eşine, "İhtilal oldu, vatana millete hayırlı olsun" dediği zaman karşıdan, "Ne, ihtilal mi oldu?" diye bir ses duyuldu.

Barbaros Aydın, elindeki kartı inceledi. Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan çıkarken kendilerini birer "sokağa çıkış kartı" verilmişti. Mamak'tan ayrıldıktan sonra her kavşakta askerler tarafından durdurulmuş, bu belgeyi gösterdikten sonra kendisine "Buyurun, devam edebilirsiniz" denilmişti. Köşe başları tanklarla tutulmuş, gecenin ölgün ve solgun ışıkları altında 12 eylül 1980 tarihine girilmişti... O gün Türkiye tarihinde yeni bir dönem başlarken, Başbakan Süleyman Demirel, eşi Nazmiye Demirel'e, "Benim için küçük bir valiz hazırla" demişti...

"Sen Haluk Kırcı değil misin?"

Polislerin yanına iki asker geldi. Aralarında konuştular. Birisi parmağıyla Haluk Kırcı'yı işaret etti. Turnikede bekleyen polisler birden Haluk Kırcı'nın yanına doğru hızlı adımlarla yaklaştı. Askerler ise turnikenin önünde bekliyordu. Polislerden birisi elini tabancasına götür-

dü. Diğeri, "Kimliğini çıkar" dedi. Kırcı, "Ne oldu memur bey?" derken cebinden çıkardığı kimliği uzattı:

"Senin adın ne?"

"Ahmet Balta."

"Sen Haluk Kırcı değil misin?"

"Değilim. Öyle birini tanımam."

"Necisin?"

"Erzurumlu'yum. Burada iş aramaya geldim."

Polisler bir kimliğe, kimlikteki fotoğrafa bakıyor, bir yandan da "Sen Haluk Kırcı'sın" diyordu. Birlikte askerlerin bulunduğu turnikenin yanına geldiler. Polislerden biri askerlere, "Ben o değilim, diyor. Nüfus cüzdanında da Ahmet Balta yazıyor" dedi.

Polisler de askerler de tereddüde düşmüştü. Kadıköy İskelesi'nde, bu kişinin Haluk Kırcı olduğu birisi tarafından askerlere ihbar edilmişti. İki askerin yanına yaklaşan bir kişi, "İşte az önce turnikeden geçen şu adam, Bahçelievler'de yedi TİP'liyi öldüren Haluk Kırcı" demişti. Ahmet Balta adına kimliği olan kişinin Haluk Kırcı olduğuna görevliler de inanmamış, "asılsız ihbar" diye düşünmüşlerdi. Çünkü, bu kişi o kadar kendinden emin ve rahat hareket ediyordu ki, en küçük bir heyecan belirtisi yoktu. Aralarında konuştular, "En iyisi Emniyet Amirliği'ne gönderelim. Ne olur ne olmaz" dediler.

Haluk Kırcı, iki asker tarafından Kadıköy Emniyet Amirliği'ne getirildi. Emniyet görevlileri de nüfus cüzdanına bakıyor, evirip çeviriyorlardı. Sorularına rahat cevaplar alıyorlardı. Aranan, hem de Bahçelievler Katliamı gibi büyük bir olaydan aranan kişinin böyle rahat hareket etmesinin mümkün olmadığını düşünüyorlardı.

Bir görevli, Siyasi Şube Müdürlüğü'nü aradı:

"Amirim, Ahmet Balta isimli bir kişiyi gözaltına aldık. Bu kişinin Bahçelievler Katliamı'nı gerçekleştiren Haluk Kırcı olduğu yolunda ihbar var. Ne yapalım?"

Karşıdaki yetkilinin sözlerine, Kadıköy Emniyet Amirliği'nde görevli başkomiser, "Evet... Evet, esmer. Doğrudur. Tarife uyuyor. Bekliyoruz efendim" karşılığını verdi. Çok geçmedi. Sivil üç kişi geldi. Onlar da nüfus cüzdanını incelediler. Birisi, "Sahte değil. Fotoğraftaki kişiyle aynı" dedi. Durum iyice kötüye gidiyordu. Kırcı, terlemeye başladı. Üzerinden soğuk terler boşalıyordu. Bir ara elinin tersiyle alnındaki terleri sildi.

Görevli, çantasından bir kitap çıkardı. Üzerinde "1402 Sayılı Sıkıyönetim Kanunu uyarınca aranan teröristlerin listesi" yazıyordu. Kitabın içinde yüzlerce fotoğraf, fotoğrafların altlarında bu kişilerle ilgili kimlik bilgileri, hangi suçlardan arandığı da belirtiliyordu.

Sivil görevlilerden birisi "Senin Haluk Kırcı olduğunu biliyoruz. Ahmet Balta'yım diye bizi kandırmak için boşuna uğraşma" dedi. Görevli, elindeki arananlar kitabına baktıktan sonra, sert konuşmaya başlamış-

tı. Ahmet Balta, "Ağabey benim ilgim yok. Ben Haluk Kırcı'yı tanımam bilmem" dedi.

Görevli, "Boşuna uğraşma. İşte bu fotoğraftaki kişi sen değil misin?" dedi. Kırcı fotoğrafa bakarken, hemen yanında Abdullah Çatlı'nın fotoğrafının yer aldığını da gördü. "Ben değilim. Bana benziyor" dediğinde sesi titriyordu. Birden aklına Bünyamin Adanalı geldi. "Sen eve geldiğinde ben balığı pişirmiş olurum" demişti. Bünyamin de kendisi gibi Bahçelievler katliamı sanığı olarak aranıyordu.

Ahmet Balta'nın, ısrarla kendisinin Haluk Kırcı olmadığını söylemesi para etmedi. Kırcı'nın cinayeti işlediği 8 ekim 1978 tarihinden bu yana devam eden "kaçak hayatı" Kadıköy İskelesi'nde 8 kasım 1980 tarihinde son bulmuştu.

Kırcı'nın ilk ifadesi: "Yedi kişinin öldürülmesine katılmadım"

Haluk Kırcı ilk kez yakalanıyordu. Daha önce arkadaşlarıyla anlaşmaları gereği her şeyi inkâr edecekti.

Komiser yardımcısı da "Hele şükür yakalanabilmiş" dedi. Kırcı'nın ilk ifadesini okumaya başladığında heyecanlanmıştı:

Ben Erzurum'dan İstanbul'a bugün saat 08.00'de otobüsle geldim. Kadıköy'de Kızıltoprak Kent Sineması'na gittim. Akşam yakalandığım anda da Fatih Akdeniz Caddesi Zafer Apartmanı 10/4 sayılı yerde bulunan teyzem Neriman Kürklü'nün yanına misafir olarak gidecektim. Fakat birisi beni ihbar etmiş olacak ki, Kadıköy İskelesi'nde yakalandım.

Benim esas ismim Haluk Kırcı'dır. Üzerimde çıkan ve Ahmet Balta adına düzenlenmiş bulunan kimlik sahtedir. Bu kimliği bana Abdullah Çatlı isimli arkadaşım, benim fotoğrafımı alarak Erzurum'a geldiği bir sırada çıkarttırdı. Bu arkadaşımın halen nerede olduğunu bilmiyorum. Çünkü o da benim gibi kaçaktır. Bir seneden beri görüşemiyoruz. Bu arkadaşım da benim gibi Türk milliyetçisidir.

Onun takma adı yoktur. Benim hakkımda gıyabi tevkif müzekkeresi vardır. Ben bunun için sahte kimlik kullanmaktayım. Bu tevkif müzekkeresi Ankara Bahçelievler'de meydana gelen yedi kişinin öldürülmesi olayıyla ilgili olarak yakalanan arkadaşım Duran Demirkıran'ın vermiş bulunduğu ve aslı olmayan ifadesinden dolayı çıkmıştır. Ben kesinlikle bu yedi kişinin öldürülmesi olayına karışmadım. Ben bu tarihlerde Erzurum'da bulunuyordum.

Benim babam 1978'in nisan ayında vefat ettiği sırada ben Ankara Eğitim Enstitüsü birinci sınıfındaydım, bu tarihlerde, yani hem babamın öldüğü tarihlerde, hem de yedi kişinin öldürülmüş olduğu tarihlerde okulumuz kapalı olduğundan Erzurum'daydım. Ben bu işten dolayı iki sene-

den beri kaçak hayatı yaşıyorum. Erzurum'daydım. Genellikle dışarı çıkmadım. Zaten teslim olmayı arzu ediyordum. Fakat arkadaşım Duran Demirkıran'ın mahkeme neticesinin çıkmasını, yani beraat etmesini bekliyordum. O çıkınca ben teslim olacaktım. Onun ifadesi düşündürüyordu. Bu durumdan şu ana kadar teslim olmadım. Bu iddiadan başka ve tevkif müzakeresinden başka hiçbir suçum yoktur.

"Bana arkadaşlarım 'Esmeray' ya da 'İdi Amin' derlerdi"

Bugüne kadar polise de düşmedim ve poliste de kaydım yoktur. Herhangi bir hadiseye karışmış değilim. Biz yedi kardeşiz, bunlardan ikisi kız, beşi erkektir. Kız kardeşlerimin birisi de öğretmendir. Erzurum'dayken 23 Temmuz Ortaokulu'ndaydım. Annem ben ortaokul ikinci sınıftayken vefat etmişti. Bana arkadaşlarım 'Esmeray' derlerdi. Fakat Ankara'da kaldığım beş ay içinde bana bazı arkadaşlarım da şaka olsun diye "İdi Amin" lakabını takmışlardı. Geçen sene yaz aylarında benim resmim ve ismim gazetelerde yayınlanmış, fakat ben görmedim. Dediğim gibi hiçbir sabıkam yoktur. Arkadaşım Duran Demirkıran'ın vermiş olduğu ifade üzerine hakkımda gıyabi tevkif kararı çıkmıştı. Bu yüzden teslim oluncaya kadar sahte kimlik taşımayı yeğ tutmuştum. Bugün yakalandım.

Ben hiçbir zaman devlete olan inancımı yitirmedim. Adaletin tecelli edeceğine inancım sonsuzdur. Ben hiçbir zorlama olmadan samimi olarak bu gerçekleri görevli memurlara ifade de ediyorum.

"Başka bir diyeceği olup olmadığı soruldu. "Başka diyecek bir şeyim yok" karşılığını verdi. İfadeyi alan emniyet amiri, "Haluk yeme bizi. Daha diyecek çok şeyin var. Başlamadın daha anlatmaya" dedi. Kırcı, ne cevap vereceğini bilemedi. Avuç içleri terlemişti. Ellerini önce birbirine, sonra pantolonuna sürdü. O an aklından ev arkadaşı ve Bahçelievler Katliamı'ndan aranan Bünyamin Adanalı geldi. "Balık alıp pişirecektik. Balık değil, şimdi ben pişeceğim" diye düşündü.

Polis memuru Füruzan, Kırcı'ya söylediklerini kâğıdı daktilodan çıkarmadan okuttu. Kırcı "Tamam" dedi. İfadesinde "Haluk Kırcı"nın adının altına sahte kimliği olan "Ahmet Balta" adı da yazılmıştı. Kırcı ifadenin bazı bölümlerinde Duran Demirkıran'ın adının "Turan" diye yazıldığını fark etti. İfadeyi yazan polis memuru Füruzan "Önemli değil. Zaten senin esas sorgunu başkaları yapacak. Orada düzeltirler" dedi. İfadenin altını hem polis memuru, hem de Haluk Kırcı imzaladı.

Abdullah Çatlı: "Bahçelievler olayıyla ilgim yok"

Bahçelievler katliamıyla ilgili olarak çok sayıda kişinin ifadesine başvuruldu. İfadesi alınanlar ilginç bilgiler veriyordu. Ancak mahke-

mede, ifadelerinin işkence altında alındığını öne sürüyorlardı.

Muhsin Yazıcıoğlu, 12 eylül 1980 tarihi öncesi Ülkü Ocakları genel başkanıydı. 12 Eylül'den sonra yargılandı. Bahçelievler Katliamı'yla ilgili olarak 13 şubat 1981 tarihinde Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı Enis Tunga tarafından sorgulandı. Yazıcıoğlu, olayın öncesi ve oluş biçimi hakkında bilgisinin olmadığını belirtiyor ve "Ben de olanları gazete haberlerinden öğrendim" diyordu.

Muhsin Yazıcıoğlu, "gazete haberlerinden" Bahçelievler Katliamı'nı öğrendikten sonra neler yaptığını da şöyle açıklıyor:

> Bahçelievler olayının Ülkücüler tarafından yapıldığı söylentileri üzerine konuyu araştırmaya başladım. Yardımcım Abdullah Çatlı'ya sorduğumda, haberinin ve ilgisinin olmadığını söyledi. Ancak ben soruşturmayı sürdürdüm. Site Öğrenci Yurdu'nda kalan Ünal Osmanağaoğlu'na sordum. Önce bu konuda bilgisinin olmadığını söyledi. Bu işin peşini bırakmadım. Ünal'la başka bir konuşmamızda "Olayı Abdullah Çatlı'nın emri ve organizasyonuyla ben, Haluk Kırcı, Mahmut Korkmaz, Bünyamin Adanalı'yla birlikte işledik" dedi. Edindiğim bilgilere dayanarak durumu tekrar Abdullah Çatlı'ya sordum. Sorumluluğu yine kabul etmedi.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun ifadesi, "Ancak, kişisel olarak yaptığım soruşturma sonucunda, Bahçelievler'de yedi kişinin öldürüldüğü gün otomobilin Abdullah Çatlı'da olduğunu tahmin ediyorum. Çünkü, otomobil o günlerde genel başkan olarak bende değil, kuvvetle muhtemel Abdullah Çatlı'daydı. Bahçelievler olayıyla ilgili olarak Çatlı'dan şüphelendim. Aramızda tartıştık. Birbirimize olan güven ve saygımızı kaybettik. Yeniden kongreye gidip Abdullah'la birlikte görevden çekilmeyi öngördüm. Ondan sonra da Abdullah Çatlı ve diğer kişilerle görüşmedim" diye devam ediyor.

Yazıcıoğlu, Haluk Kırcı'nın Keçiören'de gizlendiği bir eve gittiğini ve baş başa görüşmelerinin olduğunu ifade ediyor ve açıklamalarını şöyle sürdürüyor:

> Haluk Kırcı, benden mahkemenin durumunu sordu. Kendisine "Durum iyi değil" deyince "Yakalanırsam çok kötü olur" dedi. Ben de "Yurtdışına çıkarsan dikkatli ol, yeraltı dünyasının eline düşme diye nasihatte bulundum.

Sıkıyönetim Savcısı Enis Tunga'ya verdiği ifadeyi, Yazıcıoğlu mahkemede kabul etmedi ve anlattıklarının gerçeği yansıtmadığını öne sürdü. Kendisine büyük işkenceler yapıldığını, ifadesinde yer alan anlatımların işkence yapanlar tarafından dikte ettirildiğini ve ifadelerin imzalattırıldığını, Bahçelievler olayıyla ilgili hiçbir bilgisinin bulunmadığını kaydetti.

Muhsin Yazıcıoğlu'yla konuştum. Büyük Birlik Partisi (BBP) genel başkanı olan Yazıcıoğlu, savcıya verdiği ifadenin önemli bir bölümünün basında yer alan bilgiler olduğunu belirterek, "Basında yer alanları ifade diye savcıya verdim. Çünkü bunları anlatmamış olsaydım ben de kurtulamazdım. Örneğin benimle ilgili bir silah meselesi iddiası vardı. İzmir'de silah alması için birisine para gönderdiğim öne sürülüyordu. Ben de hangi bankanın hangi şubesine para yatırdığını, hangi marka silah alındığını bile söyledim. Ancak, mahkemeye çıktığımda o bankaya para yatırıp yatırmadığını araştırdıkları zaman böyle bir olayın olmadığını öğrendiler. Yani oradan kurtulabilmek için her şeyi kabul etmek zorundasınız" dedi.

Yazıcıoğlu, Kırcı'yla bu görüşmeyi yapıp yapmadığı konusunda yüzleştirildiğini ifade ediyor, "Ben çıplak vaziyetteydim. Askıya alınmıştım. Haluk Kırcı'yla yüzleştirildik. Kırcı, ifadesinde benimle görüşmediğini söyledi" diyor.

Yazıcıoğlu, Bahçelievler olayının arka planını bugüne kadar çözemediğini, çözemedikleri arasında Ankara Maltepe'de daha çok solcuların gittiği ve otuz sekiz kişinin yaralandığı Albayrak Kıraathanesi'nin bombalanması olayının da yer aldığını söylüyor. Bahçelievler olayıyla ilgili olarak kendilerine yapılmış bir itiraf bulunmadığını anlatıyor ve sözlerini şöyle tamamlıyor:

"Abdullah Çatlı'ya, yurtdışına çıkmadan önce Bahçelievler konusunu sordum. Kabullenmedi. O zaman görüştüğüm diğer arkadaşlar da kabul etmediler. Kapalı ya da açık itiraf eden olmadı."

"Bahçelievler olayı bizim Çatlı'nın işi"

Mustafa Mit, dört buçuk ay Ülkücü Gençlik Derneği (ÜGD) genel başkan yardımcılığı görevinde bulundu. Dernek Genel Başkanı Selahattin Sarı'nın verdiği parayla Nova marka bir otomobil aldı. İşte alınan bu otomobil, Bahçelievler katliamında kullanılan otomobildi. 06 PD 137 plakalı otomobil, ÜGD İkinci Başkanı Mustafa Mit'in üzerine kayıtlıydı. Otomobilin şoförlüğünü Ali Şerit yapıyordu.

Bahçelievler katliamıyla ilgili bilgisine başvurulmak üzere emniyete götürülen Mustafa Mit, sorgulanmaya başlandı. Sorgu sırasında birden sirenler çaldı. Sorguyu yapan iki emniyet görevlisi ayağa kalkıp saygı duruşuna geçti. Mustafa Mit, ne olduğunu anlayamadı. Oturduğu sandalyeden kalkmak istedi. Sorgucu kalkmaması için işaret etti. Tarih 10 kasım 1978'di, saat 9'u beş geçiyordu. Atatürk'ün ölüm yıldönümü nedeniyle saygı duruşunda bulunuyorlardı.

Saygı duruşundan sonra, iki sorgucu polis "Nerede kalmıştık Mustafa?" dediler. Mustafa Mit, "Otomobilin Abdullah Çatlı'ya verilişini anlatıyordum" dedi. Sorgucu:

"Devam et anlatmaya."

Üzerime kayıtlı otomobili sık sık Abdullah Çatlı'ya veriyordum. Abdullah otomobili Ülkücü Gençlik Derneği hizmetlerinde kullanıyordu. Sivas'ta tutuklanan genel başkanımız Muhsin Yazıcıoğlu serbest bırakılmıştı. Yazıcıoğlu'nu getirmek için 7 ekim 1978 tarihinde aracı Sivas'a gönderdik. Dönüşte otomobili Abdullah Çatlı'ya teslim ettim. Çatlı'nın aracı daha sonra ne yaptığını bilmiyorum. Bahçelievler'deki olayın nasıl meydana geldiğini bilmiyorum.

Mustafa Mit'i de Sıkıyönetim Askeri Savcısı Enis Tunga sorguladı. Mustafa Mit Bahçelievler Katliamı konusunda şunları anlattı:

Bahçelievler'de yedi kişinin öldürülmesinden sonra gazetelerde, olayda kullanılan araçla ilgili hiçbir ayrıntı yer almamıştı. Ancak, eylemde benim adıma kayıtlı otomobil kullanıldığı gerekçesiyle emniyette ifadem alındı. Kendimi kurtarmak için konuyu araştırmaya başladım. 9 eylül 1978 tarihinde 06 PD 137 metalik mavi renkli otomobilin Abdullah Çatlı'da olduğunu öğrendim. 12 Eylül 1980 askeri harekâtından sonra, merakımdan ve kendisine olan güvenimden ötürü, katliam olayında teşkilatın katkısının olup olmadığını Şefkat Çetin'e sordum. Bunun üzerine Şefkat Çetin bana "Bizim Çatlı'nın işleri" diye cevap verdi. Olayla ilgili olarak Mahmut Korkmaz, "İdi Amin" diye bildiğimiz Haluk Kırcı ve Bünyamin Adanalı'nın isimlerini de verdi. Olaydaki etkileri ve rolleri hakkında bir şey söylemedi.

Sorgucunun, "Duran Demirkıran'ın, Ercüment Gedikli'nin, İbrahim Çiftçi'nin olaya katıldığını bilmiyor musun? Niçin gizliyorsun?" diye sert çıkışı karşısında Mustafa Mit, sorgucunun gözüne bakıp "İnanın bilmiyorum" dedi. Sorgucu, gözlerini onun gözlerine dikmişti. Sorgucular, sorguladıkları kişilerin yalan söyleyip söylemediklerini gözlerinin içine bakarak anlıyorlardı ya da karşısındakine böyle bir izlenim veriyorlardı.

Mustafa Mit de mahkemede, "Emniyet ve savcılıkta verdiğim ifadelerimi kabul etmiyorum. Onlar baskı ve işkenceye dayalı olarak alındı" dedikten sonra, otomobilin Abdullah Çatlı'ya verildiğini, teşkilat işlerinde kullanıldığını, Muhsin Yazıcıoğlu'nun Sivas'tan Ankara'ya o araçla getirildiğini ve aracın 10-11 ekim 1978 tarihinde Abdullah Çatlı tarafından kendisine teslim edildiğini belirtti. Bahçelievler katliamı konusunda ise ne bilgisi ne de görgüsü olduğunu söyledi.

Dürüst Oktay: "İşkence yapmadık"

Bahçelievler soruşturmasını yürüten Başkomiser Dürüst Oktay mahkemede alınan ifadeleri dinledi. Hâkim, "İddialar için sen ne diyorsun?" diye Dürüst Oktay'a sordu. Oktay, "Sanıklara herhangi bir şekilde baskı ve işkence yapmadık" dedi.

İfadeleri herkes kendine uygun bulduğu biçimde veriyordu. Bünyamin Adanalı'nın ağabeyi Fehmi Adanalı ifadesinde şunları anlatıyor:

> Erzurum'da televizyon seyrediyordum. Bahçelievler semtinde yedi kişinin katledilmiş olduğunu duydum ve bununla ilgili haberleri izledim. O sırada ağabeyim Bünyamin Adanalı da bizimle birlikte televizyon seyrediyordu. Olaydan on-on beş gün önce ağabeyim Erzurum'a gelmişti ve bu süre zarfında hiçbir yere ayrılmadan Erzurum'da kaldı.

Mesut Nabi Adanalı da, Ankara'da yedi kişinin katledilmesi olayını Bünyamin'le birlikte televizyondan öğrendiğini, Bünyamin'in olay gününden on-on beş gün önce Erzurum'a geldiğini ve hep Erzurum'da kaldığını gördüğünü öne sürdü.

Bahçelievler Katliamı'nın sanıklarından Ahmet Ercüment Gedikli'nin babası Nuri Gedikli ise oğlunun, rahatsızlığı nedeniyle devamlı olarak evde yattığını, evden hiç ayrılmadığını belirtti. Aynı lojmanın alt katında oturan komşusu Müessir Dinçnusır ise "Eşim geç geleceği için komşum Neriman Gedikli'yle onların evlerinde saat 01.30'a kadar oturdum. O süre içinde komşumun oğlu Ahmet Ercüment Gedikli evden hiç ayrılmadı" dedi.

Onun yaşamında Ankara ve İstanbul Bahçelievler var

Haluk Kırcı, 12 Eylül 1980 harekâtından kısa süre sonra yakalanmış, 8 aralık 1991 tarihine kadar cezaevinde yatmıştı. Af, Haluk Kırcı gibi çok kişinin cezaevinden tahliye edilmesini sağlarken, sağ-sol ayrımı olmadan çocuklarını teröre kurban verenlerin isyanlarını duyan olmadı.

Yedi TİP'linin öldürülmesi olayıyla ilgili olarak Haluk Kırcı 10 yıl 5 ay 18 gün cezaevinde yattı. Kırcı'nın tahliyesinden sonra, dönemin adalet bakanı Seyfi Oktay, tahliye kararını veren Bursa 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne itiraz etti. Mahkeme, 26 haziran 1992 tarihinde Kırcı için verilen tahliye kararını kaldırdı. Karara göre, Haluk Kırcı'nın her suç için 10 yıl olmak üzere 70 yıl üzerinden 36 yıl bilfiil yatması gerekirken, o 10 yıl 5 ay 18 gün yatmıştı.

Haluk Kırcı için "yakalama" kararı çıkarılmıştı. Ama, onun artık cezaevinde yatmaya niyeti yoktu. Kaçabildiği kadar kaçacaktı. Kırcı, "Aranmıyordum" dediği dönemde Erzurum'da evlendi. O evliliğin fotoğrafları ilerde çok konuşulacaktı. Çünkü, Kırcı'nın nikâh şahitliğini dönemin Erzurum Valisi Mehmet Ağar yapmıştı.

3 kasım 1996'da Susurluk'ta meydana gelen kazadan sonra o güne kadar ortaya çıkarılmamış fotoğraflar çıkarılıyor, Abdullah Çatlı'nın, bir düğünde Emniyet Özel Harekât Dairesi Başkanı İbrahim Şahin'le

oynarken çekilen fotoğrafları kafaları allak bullak ediyordu. Susurluk kazasının olduğu dönemde İçişleri bakanı olan Mehmet Ağar'ın, yedi TİP'linin katillerinden Haluk Kırcı'nın nikâh şahitliğini yaptığını ortaya koyan fotoğraftan sonra üzerindeki "istifa baskısı" daha da artmıştı...

Kırcı, hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarıldığında İstanbul'da bulunuyordu. Evlenmiş, çocukları bile olmuştu. Evlat sevgisini, baba olmanın ne olduğunu yeni anlıyordu. Bazen gözlerinin önüne kafalarına kurşun sıktığı gençler geliyor, ürperiyordu. Çocuklarının üzerine titriyor, en küçük bir rahatsızlıkları halinde eli ayağı birbirine dolaşıyordu. Küçük çocuğunun boğaz ağrıları onu üzüyor, aranıyor olmasına rağmen her şeyi göze alıp çocuğunu doktor doktor dolaştırıyordu. Yakalanmamak, çocuklarını babasız bırakmamak için sık sık ev değiştiriyordu. Ya öldürdükleri gençlerin anne babaları da çocukları üzerine öyle titrememişler miydi? Onları o günlere getirebilmek için az mı emek vermişlerdi...

Hepsi çocukları için "Aman oğlum, kötü arkadaşlar edinmeyin. Aman yavrum, kavgalardan uzak olun, uzak durun. Tanımadığınız kimseye kapıyı açmayın" dememişler miydi? O sıcak günlerde, katliamların yaşandığı dönemde her anne-baba çocuklarına benzer öğütlerde bulunuyordu. Belki, Haluk Kırcı'ya da "Aman oğlum, eline silah alma" dememişler miydi?

Çatlı'yla birlikte kurduğu şirketin işleri yolundaydı. Eşofman diktiriyor, bunları Laleli piyasasına satıyordu. Romanya'dan kalay getiriyor, iyi de para kazanıyordu. Arkadaşı Abdullah Çatlı'nın büyük bir gücü vardı. O yüzden kendisinin kolay kolay yakalanmayacağını, yakalansa bile kurtarılacağını biliyordu.

Şirketlerine bir gün resmi üniformalı polisler geldiğinde "Eyvah beni yakalamaya geldiler!" diye düşünmüştü. "Tamam, ben Haluk Kırcı'yım" diyeceği sırada, polislerden biri "Abdullah Çatlı burada mı kalıyor?" diye sordu. Kendisini tanımamışlar, kimliğini sormamışlardı. Bu olaydan kısa bir süre sonra bürolarının yerini değiştirmişlerdi. Arandığı dönemde, Marmara Üniversitesi'nde açılan ihracatla ilgili bir kursa katılmış, bu konuda hayli bilgi edinmişti.

İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün rutin araması sırasında kimlik kontrolü yapılıyordu. Kırcı, otomobilleri durduran polislerden kaçamayacağını biliyordu. O yüzden soğukkanlı olmaya çalıştı ve polislerden böyle kurtulmayı planladı.

Polis, "Ehliyet ve ruhsat" derken camdan elini uzattı. Kırcı, "Ağabey hastam var, acele gitmem lazım" dedi. Polis, "Sizi fazla alıkoymayız" karşılığını verdi. Önce bir arkadaşının adına kayıtlı Ford Mondeo marka otomobilinin ruhsatını uzattı. Polis, otomobilin ruhsatına, sigorta poliçesine bakarken, "Ehliyet lütfen" dedi. Kırcı'nın sürücü bel-

gesi yoktu. Nüfus cüzdanını da vermek istemiyordu.

"Memur Bey, ehliyetimi aceleyle çıktığım için almanuşım" dedi.

Polisin "Sizi şöyle alalım" sözü üzerine, "Hah işte nüfus cüzdanım buradaymış" dedi. Onu uzattı. Polis, Haluk Kırcı adını biliyordu. Bu kişinin aranıyor olabileceğini düşündü. İşin uzaması üzerine yanlarına gelen polise, meslektaşı, "Arkadaş Haluk Kırcı'ymış" dedi. Kırcı için artık yapacak bir şey yoktu. Kırcı, daha önce yanlışlıkla cezaevinden bırakıldığı gerekçesiyle aranıyordu. Aranan Kırcı, şimdi tam karşılarındaydı. Ankara Bahçelievler'de başlayan müthiş ve hayatının akışını değiştiren katliam, bu kez İstanbul Bahçelievler'de polis tarafından yakalanmasıyla noktalanıyordu.

Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi İnfaz Bürosu'na götürüldü. 1996 yılının ocak ayında işleri hiç iyi gitmemiş, üstüne üstlük bu kez de polis tarafından yakalanmıştı. Ramazan günüydü. Emniyete götürüldüğünde, İnfaz Bürosu'nda gözaltında tutulanlarla birlikte iftarını açtı. Kırcı, cezaevine girmemek, emniyetten kurtulmak için her yolu deneyecekti. Kaçmak dahil...

Haluk, Çatlı'yı buldu: "Beni emniyetten kurtarın"

Haluk Kırcı, Asayiş Şubesi İnfaz Bürosu'na götürülürken, "Haber vermem gereken birisi var" deyip polislerden telefon etmek için izin istedi. Onlar "Tamam" dediler. Ancak, Çatlı'nın telefonunu bir türlü düşüremiyordu. Artık, kendi başının çaresine bakacaktı. Ama nasıl?

Adliyeye götürüldüğü zaman cezaevine konulacağını ve kendisi için her şeyin biteceğini biliyordu. Adliyeye götürüldü. Ancak işlemleri tamamlanmadığı için emniyette birkaç gün kalması gerektiği bildirildi. Bu karara sevindi. Kaçmak için ortamı gözlüyordu. Avukatı Fatih Volkan geldiğinde, Asayiş Şubesi Müdürü Sedat Demir'in odasına çıkmışlardı. Orada, avukatın cep telefonuyla Çatlı'ya ulaştılar. Çatlı, gerekeni yapacağını söylüyordu. Sedat Demir'e Kırcı'yla ilgili olarak telefonlar geliyordu.

Kırcı umutsuzdu. Gözaltında tutulduğu odada orucunu tutuyordu. İftar saatine doğru üşümeye başladı. Paltosunu giydi, sandalyenin üzerinde uyuyakaldı. Nöbetçi polis, "Uyan Kırcı, iftar saati geliyor" dedi. Kırcı, gözünü açtı. Cebinde mark vardı. Polislere "Arkadaşlar bugün de iftarınız benden" derken üzerinde bulunan 50 markı uzattı.

İftar saati yaklaşırken, Kırcı, abdest alacağını söyledi ve lavaboya gitmesine izin verilmesini istedi. "Git" dediler. Haluk, polislerle samimiyet kurmuş, onların güvenini de kazanmıştı. Polisler iftar saatine doğru son hazırlıklarını yaparken, Haluk Kırcı, dış kapıya yöneldi... İftar saati gelmişti, ama Haluk Kırcı gelmemişti. Polislerin eli ayağı dolaştı. Ne yapacaklarını, kime ne söyleyeceklerini bilemiyorlardı.

"Haluk Kırcı, emniyet amirinin otomobiliyle kaçırıldı"

Haluk Kırcı'nın, emniyetten kaçması, bomba etkisi yaratmıştı. "Kırcı kaçmadı, kaçırıldı" deniliyordu. Bunlar kulaktan kulağa yayılıyor, ancak kimse bunu resmi makamlara anlatmaya cesaret edemiyordu.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Avni Bilgin'e, üzerinde "önemli-şahsa mahsustur" notu düşülmüş bir mektup ulaştı. Başsavcıya çok sayıda ihbar mektubu geliyordu. Onlardan biri olduğunu tahmin etti. Zarf açacağını aradı, bulamadı. Beyaz zarfı ışığa doğru tuttu ve daha sonra zarfın kenarından içindeki kâğıdı yırtmamaya özen göstererek açtı. Zarftan iki daktilo sayfasına yazılmış bir mektup çıkmıştı. Başsavcı Avni Bilgin, okuma gözlüğünü çıkardı. "Kim bilir yine ne ipe sapa gelmez bir ihbar mektubudur" diye düşündü. Okumaya başladı:

Ben on dört yıllık polis memuruyum. Şimdiye kadar çalıştığım süre içerisinde böyle rezil bir polislik ve polis müdürleri görmedim. Bu mektubu da artık yazmak zorunda kaldım. Benim çalıştığım Asayiş Şubesi İnfaz Bürosu'nda Bahçelievler canavarı lakaplı yedi defa idamdan yargılanmış olan Haluk Kırcı, bizim İnfaz Bürosu'nca bundan bir buçuk ay önce yakalandı. Yakalandıktan sonra Asayiş Şubesi Müdürümüz Sedat Demir tarafından Haluk Kırcı'nın serbest bırakılması için başkomiserimize emir verildi. Ancak büro amirimiz bu emri yerine getirmeyerek, daha doğrusu şaibeli olduğu için ve korunduğundan rapor alarak hemen sabah kaçmak zorunda kaldı.

Bir hafta kadar Haluk Kırcı Asayiş Şubesi'nde şube müdürünün odasında ayak ayak üstüne atıp oturdu ve koridorlarda serbest bir şekilde gezdi. Müdürümüz de bizlere hep emirler verip "Bu şahıs istediği gibi gezebilir" demişti. Bizler de müdürümüzün emri üzerine bir şey demiyorduk. Hatta o aralarda bu şahsın, Asayiş Şubesi Müdürümüz Sedat Demir tarafından plan kurularak kaçırtılacağı şaibeleri söyleniyordu. Bunun kanıtı da cinayet masasına numaradan sorgulanmak üzere gönderileceği ve oradan kaçırtılacağı söyleniyordu.

Nihayet bir buçuk ay önce yine Müdürümüz Sedat Demir'in odasına şahıs getirildi. Sonradan da tekrar infaz bürosuna geri gönderilmiş gibi yapılarak Sedat Demir'in odasında bu katil şahıs saklanıldı. Akşam 09.00 sıralarında Emniyet Amiri Mehmet Aslan Ünal ve Sedat Demir'le birlikte emniyet müdür yardımcısının katındaki merdivenlerden garaj kısmından emniyet amirinin arabasına bindirilerek kaçırtılmıştır. Sonradan da "Niye bu adamı kaçırttınız" diye bizlere bağırıp çağırmıştır.

Aslında bu konu kapatılacaktı. Nasıl soruşturma açıldı, onu da bilemiyorum. Hiçbir suçu günahı olmayan arkadaşlarımız bir buçuk ay sonra Cumhuriyet Savcılığı tarafından ifadeleri alınarak tutuklanmıştır. Tutuklanan arkadaşlarımız polis memuru Nihat Demiray ve Cevat Yanar'dır.

Asayiş Şubesi müdürü ve yardımcısı hâlâ bu makamlarda oturduğu müddetçe nice suçsuz günahsız polislerin canı yanacaktır. Saygılarımla.

"Kırcı'nın serbest bırakılması için Amerika'dan telefon edildi"

Savcı mektubu okudu. Mektubun altında iki polis memurunun isimleri vardı. 3 kasım 1996 tarihinde Susurluk'ta meydana gelen trafik kazasında aynı otomobilde milletvekili Sedat Bucak, İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ, İnterpol tarafından kırmızı bültenle aranan Abdullah Çatlı bulunuyordu. Olay bomba gibi patlamış, "temiz toplum" adına ilgili makamlara ihbarlar yağar olmuştu. Abdullah Çatlı'nın en yakın arkadaşlarından olan Haluk Kırcı, aynı zamanda onun iş ortağıydı.

Başsavcı Avni Bilgin, bu ihbar mektubunun hemen işleme konulması için talimat verdi. Kırcı'nın firarını araştırmak üzere görevlendirilen Adalet Bakanlığı Müfettişi Yılmaz Poyraz, polislerin ifadelerinin alınmasını ve bunun kendisine ulaştırılmasını istedi. Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcısı Muzaffer İnanlı, Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı'na gönderdiği yazıda şunları belirtiyor:

Yedi defa idam cezasına mahkûm olup, hakkında yakalama müzekkeresi bulunan ve yakalandıktan sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi Müdürlüğü İnfaz Bürosu Amirliği'nden firar eden Haluk Kırcı'nın firar olayıyla ilgili olarak Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı Sayın Yılmaz Poyraz'ın ifadelerinin alınması hususundaki emir ve talimatları üzerine polis memurları Adnan Başkurt ve Hasan Öztürk'ün başsavcılığımca şahit sıfatıyla tespit edilen 30.12.1996 tarihli ifade zabıt varakaları ilişikte sunulmuştur.

Adı geçen polis memurları firar olayından sonra bilgi vermek üzere Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı'na geldiklerinde, Cumhuriyet başsavcısına ifadelerinde belirtmiş oldukları hususları aynen dile getirmişler, ayrıca "Haluk Kırcı'nın yakalanmasını müteakip milletvekili olan eski genel müdürlerinin de (Mehmet Ağar) Amerika'dan İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne telefon ettiği yolunda söylentilerin bulunduğunu" bildirmişlerdir.

İfadelerine başvurulan polis memurlarına, ifadelerinin alınması sırasında yukarıda zikredilen Amerika'dan telefon edilmesi hususu hatırlatılmış ise de, polis memurları bu konuda bilgilerinin olmadığını, sadece üst düzey kişilerce telefon edildiği söylentilerini duyduklarını beyan ve ifade etmişlerdir. Polis memurları ile Cumhuriyet başsavcısının odasında yapılan konuşmaların herhangi bir tanığı da bulunmamaktadır. Keyfiyet arz olunur. 31.12.1996.

Asayiş Şubesi müdürü, Kırcı'nın kaçışını anlatıyor

İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi Müdürü Sedat Demir, Haluk Kırcı'nın firarıyla ilgili olarak iki polis memuruyla birlikte yargılandı. Uzun süren dava sonucu beraat etti. Emekli Yarbay Korkut Eken'in, Kırcı'nın gözaltına alındığı zaman telefon ettiği iddiası, Eken'e "çete lideri" olduğu gerekçesiyle altı yıl hapis cezası verilmesinde etkili oldu.

Asayiş Şubesi Müdürü Sedat Demir, mahkeme kararıyla İstanbul emniyet müdür yardımcılığı görevine döndü. Korkut Eken'e hapis cezası verilmesinde kendisine telefon ettiği iddiası mahkeme belgelerinde de yer aldığını görünce, "İlgili makamlara sunulmak üzere beyanımdır" diye başlayan bir dilekçe yazdı. Dilekçeyi, Korkut Eken'in avukatı Armağan Güner'e verdi.

Sedat Demir, dilekçesinde, "Susurluk davasının sonuçlanmasından sonra, yapılan tartışmalarda ve basında yer alan haberlerde, 'Haluk Kırcı'nın yakalanmasından sonra Korkut Eken'in, devreye girip ilgili emniyet yetkililerini aramak suretiyle kaçmasına zemin hazırladığı' şeklinde mahkeme kararına atfen haberler yayımlanmıştır" diyor ve bunun gerçeğe aykırı olduğunu öne sürüyordu. Emniyet müdürü, Kırcı'nın kaçışını şöyle anlatıyordu:

Haluk Kırcı'nın yakalandığı ve Asayiş Şubesinden kaçtığı tarihlerde Asayiş Şubesi müdürü bendim. Haluk Kırcı'nın Asayiş Şubesi'nden görevli memurların dalgınlığı nedeniyle kaçışı aşağıda arz edeceğim şekilde olmuştur.

Haluk Kırcı, Emniyet Müdürlüğümüzce yapılan bir rutin uygulamada, aranan şahıslardan olması nedeniyle, Asayiş Şubesi Müdürlüğü'müze getirilmişti. GBT'de, yapılan sorgulamada Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı'nca arandığının anlaşılması üzerine, kendisini mevcutlu olarak, ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderdim. Cezasının infazına ilişkin evraklar ve diğer bazı belgeler eksik olduğundan, Cumhuriyet başsavcılığınca teslim alınarak derhal infazına geçilemedi. İlgili Cumhuriyet savcılıklarına ve ilgili mercilere fakslar çekilmek suretiyle evraklarının süratle tamamlanması sağlanmaya çalışıldı. Bu sırada evrak eksikliği giderilinceye kadar muhafaza edilmek üzere, Asayiş Şubesi Müdürlüğü'ne geri gönderildi.

Kırcı, "Abdest alacağım" deyip izini kaybettirdi

Haluk Kırcı, Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "Evrakları tekâmül ettirilinceye kadar Asayiş Şubesi'nde muhafaza edilsin" talimatı üzerine Asayiş Şubesi'nde bekletilmiştir. Savcıdan tekrar getirin talimatı beklendiği dönemde, bütün yakalananlar gibi, Asayiş Şubesi Müdürlüğü İnfaz Bürosu'nda bekletilmiştir. İnfaz Bürosu, Asayiş Şubesi'nde giriş katında bulunmaktadır. O tarihlerde şubede tadilat yapılmaktaydı. Keza ramazan ayıydı.

Haluk Kırcı, muhtelif suçlardan yakalanan diğer şahısların da bulunduğu gözetim yerinden bu sırada, görevli memurların bir anlık dalgınlığı sonucu kaçmıştır. Yapılan idari soruşturmada, tam iftar vaktinde abdest almak bahanesiyle, lavaboya gittiği sırada kaçtığının anlaşıldığını hatırlıyorum. Bu hususları özellikle ifade etmek istiyorum ki, Haluk Kırcı, Asayiş Şubesi Müdürlüğü'nden kaçışına zemin hazırlanarak kaçırılmamıştır. Yukarıda özetlediğim şekilde kaçmıştır.

Gözaltına alındığı zaman Eken'in telefonu üzerine kaçmasına zemin hazırlandığı öne sürülen Kırcı ise bu konuda avukatı aracılığıyla gönderdiği mektupta şunları yazıyor:

Benim emniyetten kaçmam için Sayın Korkut Eken'in zemin hazırladığı belirtilmiştir. Bu, asla doğru bir tespit değildir. Altı gün kaldığım Emniyet Müdürlüğü'nden bir fırsat bularak kaçtım. Beni kimse kaçırmadığı gibi hiç kimse de yardım etmedi. Bu mahkeme kararıyla sabittir. Kaçtığım sırada görevli olan polis memurları da beraat etmiştir. Eğer fırsat verilirse bu konuda daha geniş açıklamalar yapabilir, olayın geçtiği yerde bir tatbikata katılır ve iddiamı ispat ederim.

Kırcı'yla yaptığım görüşmede, "Oradan kaçabilmek için polislerin iyi niyetini istismar ettim" dedi ve "İftarlık almaları için para vermiştim. İftar saatine çok az bir süre kalmıştı. Onların iftar telaşından faydalandım" diyor.

Emniyetten kaçışında kimsenin yardım etmediğini söylüyor. O günkü koşullarda oradan kaçmanın öyle zor olmadığını da kaydediyor.

Haluk Kırcı, Çatlı'nın cenazesini almak için yola çıktı

3 kasım 1996 saat 20.35 civarı. Abdullah Çatlı'nın kardeşi Zeki Çatlı'nın Nevşehir'deki evinin telefonu çaldı. Arayan "Drej Ali"ydi. "Nasılsın, iyi misin?" diye sormadan "Ağabeyi kaybettik" dedi. Zeki Çatlı şaşırmıştı. "Bir dakika, bir dakika, ne diyorsun sen?" diyebildi. Eli ayağı birbirine karıştı. Daha ne olduğunu anlamaya çalışırken, telefon yine çaldı. Bu kez arayan Haluk Kırcı'ydı. Çatlı'nın babası Ahmet Çatlı'yı, eşi Remziye Hanım'ı sordu.

Susurluk'ta meydana gelen kazada ölen Mehmet Özbay'ın, gerçekte Abdullah Çatlı olduğu kısa sürede basına el altından duyurulmuştu. Abdullah Çatlı'nın "Mehmet Özbay" adına düzenlenmiş kimlik kullandığı MİT Kontrterör Dairesi Başkanı Mehmet Eymür'e bağlı birim tarafından saptanmıştı. O dönemde bu konuyla ilgili hazırlanan "bilgi notu" *Aydınlık* dergisinde yer almıştı.

MİT Kontrterör Dairesi Başkanı Mehmet Eymür ile emniyet eski ge-

nel müdürü Mehmet Ağar'ın arası iyi değildi. Bir zamanlar en yakın çalışma arkadaşı olan emekli yarbay Korkut Eken'i, Mehmet Ağar Emniyet Genel Müdürlüğü danışmanlığına almıştı. Korkut Eken, Abdullah Çatlı'ya özellikle "dış görev" veriyor, Çatlı yurtdışında PKK ve DHKP-C'lilerle ilgili bilgileri kısa sürede rapor olarak Korkut Eken'e teslim ediyordu. MİT ile emniyette bazı kişilerin birbirlerine olan kızgınlıkları ve kırgınlıkları olaylara da yansıyor, "Ben şöyle iyiyim, sen şöyle başarısızsın" tartışmaları neredeyse silahlı çatışmalara dönüşecek boyuta ulaşıyordu.

Zeki Çatlı, "Haluk, doğru mu?" dedi. Kırcı'nın önce sesi titredi, sonra ağlamaya başladı. Haluk'un ağlayan sesinden başka telefonda ses yoktu. Zeki de ağlamaya başladı. İki eski ortaktan birisi ağabeyine, diğeri arkadaşına ağlıyordu. Zeki, "Kaza mı, yoksa kasıtlı bir şey mi var?" diye sordu. Haluk, kendisinin şu an Ankara'da olduğunu, cenazeyi almak için Susurluk'a hareket edeceğini söyledi, "Sen anne-babanla ilgilen" dedi.

Haluk Kırcı, Çatlı'nın şoförünün telefonu üzerine onun öldüğünü öğrenmişti. Televizyonlarda "Susurluk'ta meydana gelen kazada ölen Mehmet Özbay'ın Abdullah Çatlı olduğu ortaya çıktı" deniliyor, İstanbul Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ'ın öldüğü, milletvekili Sedat Bucak'ın yaralandığı belirtiliyordu. Bu olay, Türkiye'nin gündemine bomba gibi düşüyor, "Devlet içindeki çete" sorgusu başlıyordu. İnterpol tarafından "kırmızı bülten"le aranan Abdullah Çatlı'nın, bir polis müdürü ve milletvekiliyle aynı otomobilde bulunmasının yankısı büyük oluyordu.

Televizyondan duymasın diye sigortayı gevşettiler

Televizyonda altyazılar geçmeye başladığında, Abdullah Çatlı'nın felçli olan babası yetmiş bir yaşındaki Ahmet Çatlı, yatmaya hazırlanıyordu. Bu sırada Abdullah Çatlı'nın öldüğünü öğrenenler Nevşehir'de Zeki Çatlı'nın evine başsağlığına geliyordu. Baba ve annesine haber verilmemesi için önlem alınmıştı ve gelmek isteyenleri kapının önünden çeviriyorlardı.

Ahmet ile Remziye Çatlı'nın oğullarının öldüğünü televizyondan öğrenmemeleri için tedbir de alınmıştı. Birisi, evin giriş kapısının dışında bulunan elektrik sigortasını gevşetti. Sabah televizyonu açtıklarında çocuklarıyla ilgili haberi öğrenmesinler diye böyle bir yola başvurulmuştu.

Sabah namazına kalkan Remziye Hanım, elektriklerin kesik olduğunu gördü. Dışarıya baktı, lambalar yanıyordu. "Sigorta atmıştır" diye düşündü. Mutfaktan sandalye aldı, elektrik sayacının bulunduğu yere getirdi. Sigortayı çevirmeye başladı... Sigortayı, birisinin gevşetmiş olabileceği hiç aklından geçmedi. İçeriye girip lambayı yaktı. Namazını kıldıktan sonra televizyonu açtı.

Elektrik sigortası gevşetilmişti ama buna rağmen lambalarının yandığı Zeki Çatlı'ya bildirildi. Kapıyı dinleyen bir hemşerisi, "Televizyon da açık" diye haber getirdi. Evde bulunan misafirlerden birisi, "Anten

kablosunu kesin" dedi. Öyle de yaptılar. Birisi çatıya çıktı ve televizyon antenini kesti. Televizyonda görüntüler birden karıncalanmaya başladı.

Abdullah Çatlı'nın Susurluk'ta öldüğünü duyan eski arkadaşlarının bir kısmı sabah saatlerinde Nevşehir'e gelmişti. Bu sırada televizyonu iyice bozulan Ahmet Çatlı, Zeki'ye telefon etti, "Oğlum televizyon bozuldu. Şunu bir yaptır" dedi. Eve gelen bir kişi, kendisini televizyon tamircisi diye tanıttı. Televizyonu tamir etmek için oradan aldı ve yan komşunun evine koydu. Ahmet Çatlı'nın evine gelenler de vardı. Onun, oğlunun öldüğünden haberi olmadığını öğrenenler, "Geçiyorduk uğradık" diyorlardı.

Şoför Habip, Susurluk kazasını herkesten önce öğrenmişti

Ankara o gün yağmurluydu. Polisin İstanbul'da bildiği Haluk Kırcı, uzun süredir Ankara'da kalıyordu. Çatlı'yla Ankara'ya geldiklerinde görüşüyordu. Çatlı, genellikle Etap Altınel Oteli'nde bazı devlet görevlileriyle görüşüyordu. O görüşmeler sırasında Kırcı, başka bir köşeye geçiyor, görüşmenin bitmesini bekliyordu. Onların ne konuştuğunu bilmiyor, ama tahmin ediyordu.

Trafik kazasından yirmi dakika önce Haluk Kırcı'nın cep telefonu çaldı. Arayan Abdullah Çatlı'ydı. Ankara'ya dönmekte olduğunu belirtti. Havadan sudan konuştular. Bu konuşmadan kısa bir süre sonra Haluk'un telefonu yine çaldı.

Haluk Kırcı, eşi, çocukları, teyzesi ve ablasıyla birlikte Ankara'nın Batıkent semtinde bulunan evden çıkmıştı. Yıllar sonra belki ilk defa ailesiyle birlikte dışarıda yemek yiyecekti. Kırcı'nın işleri de yolundaydı. Çoğu kişi onun cezasını çekip çıktığını sanıyordu. Son gelişmeleri bilenlerin sayısı çok azdı.

Ablasına, teyzesine ve sıkıntılı günlerinde hep yanında olan eşine minnet duyuyordu. Ablası ve teyzesinin hep iyiliklerini görmüş, onlar, en zor günlerinde bile kendisine yardım etmekten çekinmemişlerdi. Başlarının belaya girebileceğini düşünmeden dar zamanında hep kendisine kol kanat germişlerdi. Bugün onları yemeğe götüreceği için de sevinçliydi.

Afşinbey İlköğretim Okulu'nun önünden geçerken, Kırcı'nın cep telefonu çaldı. Arayan, Çatlı'nın şoförü Habip Aslantürk'tü. Ağlıyordu. Haluk, "Ne oldu oğlum söylesene, ne oldu, niye ağlıyorsun?" diye soruyordu. Otomobil içinde bulunanlar da merak içindeydi. Kırcı otomobili sağa çekti. Telefonla konuşurken kızı yaramazlık yapıyor, Kırcı'nın kulağındaki telefona uzanıyordu. Habip Aslantürk, "Susurluk'ta kaza oldu. Reis ağır yaralı" diyebildi. Habip'in ağlamasından Çatlı'nın öldüğünü anlanuştı.

Kırcı, arka koltukta oturan ablasına döndü "Yemeğe gidemeyeceğiz" dedi. Büyük kızı, "Baba hani söz vermiştin, hani yemeğe gidecektik" di-

ye söyleniyordu. Haluk çocuklarının "Yemeğe gidelim" sözlerini duymuyordu bile. Ostim kavşağından geri döndü. Eve girer girmez doğruca telefonun yanına gitti. 385 16.. numaralı telefondan Telekom'u aradı, Susurluk Devlet Hastanesi'nin telefonunu sordu.

Kırcı, kader arkadaşının gerçekten bir kazaya kurban gitmiş olabileceğine inanamadı. Önce Susurluk Devlet Hastanesi'ne telefon etti. Onların "Mehmet Özbay" diye bildikleri Abdullah Çatlı'nın durumunu sormak istedi.

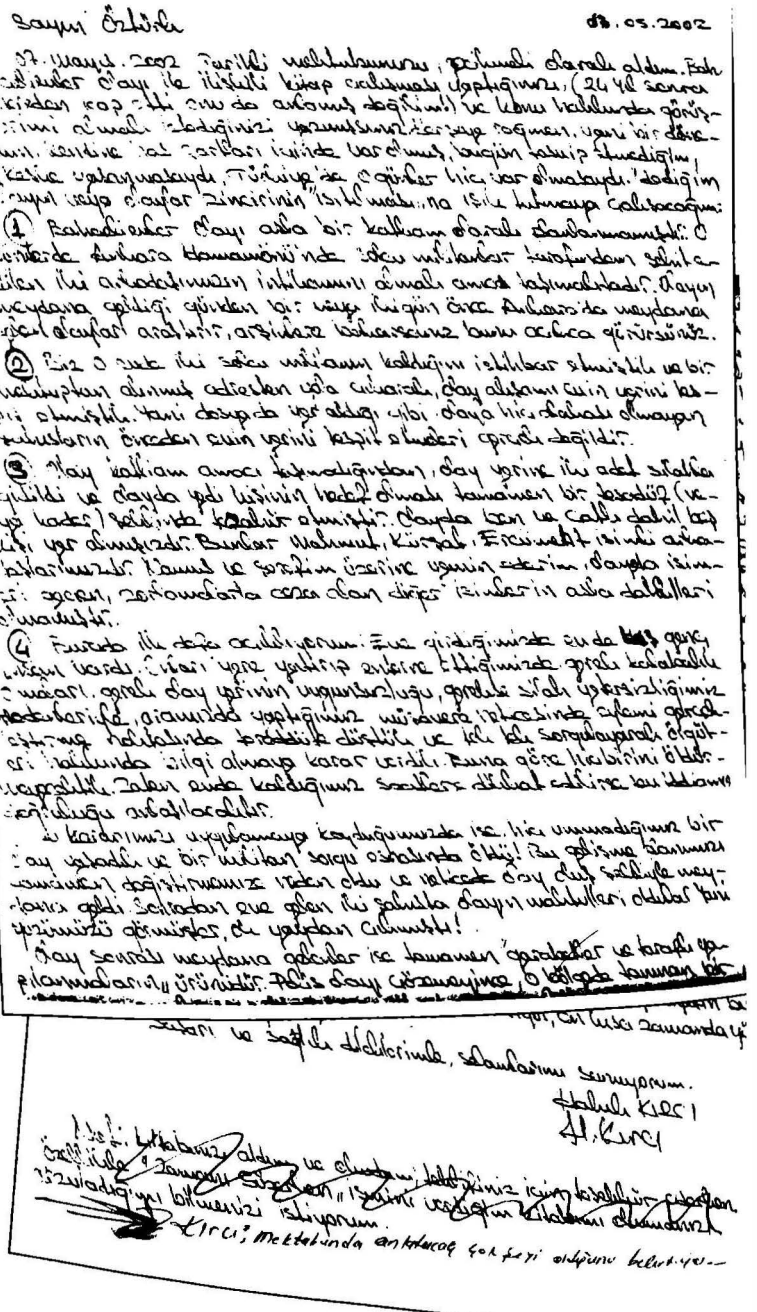
Telefona çıkan görevli, "Neyi oluyorsunuz?" diye sordu. Kırcı, yakın arkadaşı olduğunu belirtti. Karşıdaki ses, "Durumu ağır. Gelseniz iyi olur" karşılığını verdi. Kırcı, telefonu kapattığında bir an ne yapacağını bilemedi. Otomobilin kapısını açtı, motoru çalıştırdı ve sert bir kalkış yaptı.

Susurluk Devlet Hastanesi'ne saat 01.30 civarında varmıştı. Gittiğinde, ölen Mehmet Özbay'ın, gerçekte Abdullah Çatlı olduğu artık biliniyordu. Ama onu almaya gelen kişinin Haluk Kırcı olduğunu bilen yoktu. Kırcı, cenazeyi teslim almak istiyor, yetkililer vermiyordu... Kırcı, sesini giderek yükseltiyordu. Bu arada, Kırcı'nın kayınbiraderi Vedat Aydoğan ile "Arnavut Sami" diye bilinen Sami Hoştan da gelmişti. Oraya çok zor ulaşmışlardı. Sis yüzünden görüş mesafeleri çok kısaydı.

Bağırıp çağırmalara, Abdullah Çatlı'nın cenazesini almak için gelen diğerleri de katıldı. Otopsi yapıldıktan, parmak izi alındıktan sonra Abdullah Çatlı'nın cenazesi saat 02.30'da teslim edildi. Haluk Kırcı, cenazeyi teslim alırken, daha önce Emniyet Genel Müdürlüğü Terör Dairesi'nde çalışan Balıkesir Emniyet Müdürü Nihat Camadan'ı gördü. "Abdullah öldü, artık beni de yakalarlar" diye düşündü.

Öyle olmadı. Çatlı'nın cenazesini ambulansa yerleştirdiler. Çatlı, yıllardır uzak kaldığı memleketine bu kez kendi adıyla, ama bir ambulansla gidiyordu. Yol uzundu. Konvoya katılanların sayısı giderek artıyordu. Ambulansın hemen ardından ilerleyen lacivert renkli Ford Mondeo marka otomobili Haluk Kırcı kullanıyordu. Tam ambulansın arkasında gidiyordu.

Bugüne kadar "sır" kalmış bir ayrıntıyı o dönem "kritik" bir görevde bulunan bir emniyet mensubundan dinledim. Milletvekili Sedat Bucak'ın resmi korumalarının cep telefonları dinleniyordu. Korumaların ilk aradığı kişilerden birisi Çatlı'nın şoförü Habip Aslantürk olmuştu. Kazada ölen Mehmet Özbay'ın aslında Abdullah Çatlı olduğu çok geçmeden basına sızdırıldı. Balıkesir Emniyet Müdürü Nihat Camadan, hastaneye kaldırılan Milletvekili Sedat Bucak'ın tedavisiyle uğraşırken, televizyonda altyazıyı gördü. Camadan da, ölen kişinin aslında Abdullah Çatlı olduğunu, Terör Dairesi başkanlığı yaptığı dönemden beri biliyordu.

Haluk Kırcı'nın Saygı Öztürk'e 2002 yılında yazdığı mektup.

İFADE TUTANAĞI (CMUK Mad.135)

İFADENİN ALINDIĞI YER : ORGANİZE SUÇLAR VE SİLAH KAÇAKÇILIK ŞB.MD.LÜĞÜ.
İFADENİN ALINDIĞI TARİH : 12.01.1999 Başlama Saati : 14.00
İFADEYİ ALAN : Ahmet İHTİYAROĞLU

İfade Vermede Müdafii : İsteniyor * Hazır Değil *

Kimliğime ilişkin soruları doğru olarak cevaplamam gerektiği, doğru cevap vermemem veya yanlış bilgi verdiğim takdirde hakkımda cezai koğuşturma yapılabileceği söylendi, (CMUK Mad.135)

İFADEYİ VERENİN KİMLİĞİ :
Nüfus Hüviyet Cüzdanına Göre [ ] Kendi Beyanına Göre [*]
Sürücü Belgesine Göre [ ] Tasdikli Nüf.Cüz.Sur. Göre [ ]
Pasaporta Resmi Bel.Göre [ ]
Adı ve Soyadı : Haluk KIRCI
Baba Adı : Şükrü
Anne Adı, Kızlık Soyadı : Hafize
Doğum Yeri : ERZURUM Tarihi: 29.01.1958
Nüf.Kay.Yl.İl-İlçe : NEVŞEHİR-MERKEZ-DERE MAHALLESİ.
Cinsiyeti : Erkek.
Devamlı İkamet Adr.Tl. : Erzurum Süleyman Demirel Bulvarı Fulya Apt. Daire:2 Yenişehir TEL:
Eğitim Durumu Yüksek Okul terk.
İşi Mesleği Serbest.
Son İş Adresi Tel. —

Medeni Hali : (*) Evli () Bekar () Dul (1) Varsa Çocuk Sayısı
Aylık Gelir Durumu : Belli değil.
Sabıka Durumu : Var [*] Yok[] Açıklama:Cinayet suçu Kendi beyanı.
Alkol ve Uyuşturucu Bağımlılığı : Var[] Yok[*] Tedavi Gördü[] Görmedi[]
Olay Öncesi Aldığı : Alkol Var[] Yok[*] Uyuşturucu Var[] Yok[*]
Bana isnad edilen suç anlatıldı CMUK Mad.135/2
İSNAD EDİLEN SUÇ Mağduru Var[*] Yok[] Yaralı[] Değil[]
Müdafi tayin hakkımın bulunduğu, müdafii tayin edebilecek durumda değilsem Baro tarafından tayin edilecek bir müdafi talep edebileceğim ve onun hukuki yardımından yararlanabileceğim, müdafi istediğim taktirde müdafiin soruşturmayı geçiktirmemek kaydı ile vekaletname aranmaksızın ifademin alınmasında hazır bulunacağı, yakalandığımı yakınlarıma duyurma hakkımın olduğu bildirildi. (CMUK Mad.135/3)
Müdafi Talep etmek : İstiyorum [] İsteniyorum [*]

Bana isnad edilen suç hakkında açıklamada bulunmama hakkımın olduğu söylendi.(CMUK Mad.135/4)
İsnad Edilen Suç Hakkında Açıklamada: Bulunmak İstiyorum[*] İsteniyorum [ ]
İsnad edilen suç hakkında açıkla da bulunmak istemediğini beyan etmesi üzerine ifade alma işlemine son verildi.

İfadenin Bitiş Saati

İfadeyi Alan İfadeyi Yazan Müdafil İfade Sahibi

Haluk Kırcı ifadesinde çok şey anlattı.

SANIK HALUK KIRCI'NIN İFADESİNİN BEŞİNCİ SAHİFESİDİR.

olduğunu söyledi,Abdullah ÇATLI silahları alarak belirtilen eve gitmemiz ve evde bulunan şalusları öldürmemiz talimatını verdi,bunun üzerine ben,Kürşat POYRAZ,Mahmut KORKMAZ ve Ercüment GEDİKLİ belirtilen eve gittik, içeriye girdik,içeride 4 kişi vardı,4nü evde bulunan ip ve kablolarla ellerini arkadan bağlayarak yere yatırdık,Kürşat'ı evde 4 kişi olduğunu,ne yapmamız gerektiğini söylemesi için ÇATLI ile görüşmeye gönderdik. Biz bu arada Mahmut'la beklerken eve 2 kişi daha geldi,sonra 1 kişi daha geldi toplam (7) kişi oldular,bu arada Mahmut bir tanesini iç odada telle boynunu sıkmak suretiyle sorguluyordu,şahıs ise konuşmuyordu bunu biraz da dövdük bu arada Kürşat elinde bir eter şişesiyle içeriye geldi,ÇATLI'nın bu şişeyi kendisine verdiğini,şahıslara koklatarak bayıltmamızı,bundan sonra da öldürmemizi istediğini belirtti, ayrıca (7) kişiden 2 tanesini ÇATLI'nın istediğini söyledi,Ercüment GEDİKLİ ile Mahmut KORKMAZ 2 kişiyi alıp dışarıda bekleyen ÇATLI ile beraber ayrıldılar,bende bu şişe ile daha önce telle sorguladığımız şahsı bayıltmak istedim fakat bayılmadı,bende bir yastıkla ağzına bastırdım ve bu arada öldü,bundan sonra Kürşat POYRAZ la bunları nasıl öldüreceğimizi kararlaştırdık ve kafa hizasından hepsini taradık,daha sonra oradan kaçıp gittik. Abdullah ÇATLI'da diğer 2 kişiyi sorgulayarak Eskişehir yolu üzerinde öldürmüş. Biz kaçmadan önce evi aradığımızda ele geçirdiğimiz dökümanları da almıştık. Daha sonra vurduğumuz kişilerden biri bir müddet yaşadı ve sonra benim eşkalimi verdi,daha sonra ben bu olaydan dolayı yargılandım ve yukarıda belirttiğim gibi ceza aldım. Bu olaya karışanlardan Mahmut KORKMAZ,Ercüment GEDİKLİ ve ben cezaevinde yattık,benim 36 yıl infazımda bu yüzdendir. Bildiğim kadarıyla Kürşat POYRAZ hiç yakalanmadı ve Fransa'da ikamet ettiğini biliyorum. Abdullah ÇATLI'da bu olaydan dolayı aranmaktaydı.

SORULDU : EVİNDE YAKALANDIĞINIZ BÜNYAMİN ADANALI İSİMLİ ŞAHISTA YUKARIDA ANLATTIĞINIZ OLAYDAN DOLAYI ARANMAKTADIR. BU KONUDAKİ BİLDİKLERİNİZİ ANLATINIZ.

CEVAP: Bünyamin ADANALI benim hemşehrim olur,Ankara'da aynı öğrenci yurdunda beraber kalmıştık,Ankara'da Mahmut KORKMAZ'ın evinde de beraber kalıyorduk,ancak olayla kendisinin bir ilgisi yoktur. Bildiğim kadarı ile bu olaydan beraat etmişti. Her halde Yargıtay hükmü bozmuş olmalı,ben Bünyamin ADANALI ile firarda olduğum dönemde de eski arkadaşım olması sebebiyle görüştüm,beni yakaladığınız gün de eşimle birlikte onların evine ifatar'a gitmiştik,zaman,zaman onların evinde kaldığımızda oluyordu,kendisinin halen ticaret ile uğraştığını bilirim,ben onun arandığını bilmiyordum.

SORULDU : YUKARIDA BELİRTMİŞ OLDUĞUNUZ CİNAYET OLAYINDAN SONRA HERHANGİ BİR OLAYA KARIŞTINIZ MI? NE ZAMAN YAKALANDINIZ,ARADA GEÇEN SÜRE İÇERİSİNDE NERELERDE KALDINIZ,KİMLERLE TANIŞTINIZ,HANGİ OLAYLAR

Haluk Kırcı'nın ifade tutanağının beşinci sayfası.

ÇATLI

SANIK HALUK KIRCI'NIN İFADESİNİN ONİKİNCİ SAHİFESİDİR.

Mehmet ŞENER ile birlikte sahte pasaporttan yakalanıp 2 gün içinde bırakılıyorlar,bu sırada Türkiye iade talebinde gecikiyor ve serbest kalıyorlar,ÇATLI buradan Almanya'ya,oradan da Fransa'ya geçiyor. Bu dönemde Milli Güvenlik Konseyinin almış olduğu bir karar gereği Ermeni komitacılarına karşı yurtdışında operasyon yapılması için Abdullah ÇATLI ile bazı kamu görevlilerinin irtibata geçtiği ve ÇATLI ile arkadaşları Oral ÇELİK, Ünal Osman AĞAOĞLU'nun organizatörlüğünde Ermenilere karşı Bombalama eylemlerinde bulunmuşlar,Fransız polisi bunların eylemlerinden şüphelenmiş ancak somut delil bulamayınca ÇATLI'nın bana anlattığına göre bir mizansenle Eroin kaçakçılığı suçlamasıyla Abdullah ÇATLI gözaltına alınmış ve (5) sene civarında cezaevinde kalmış,cezaevinden çıktıktan sonra tekrar İsviçre'ye iade edilmiş,bildiğim kadarıyla 1990 yılında eski ülkücülerin yardımıyla ÇATLI sahte kimlikle (Bu kimliği bilmiyorum) Türkiye'ye giriş yapmış ve İstanbul'a yerleşmiş.

SORULDU : ABDULLAH ÇATLI'NIN MEHMET ÖZBAY KİMLİĞİNİ ÇIKARTIŞI VE BU KİMLİĞE GÖRE ALDIĞI PASAPORTLARI VE GERÇEK MEHMET ÖZBAY'IN KİM OLDUĞUNU ANLATINIZ.

CEVAP: Abdullah ÇATLI firari sanık olarak arandığı için aranmayan bir şahsın kimliğine ihtiyaç duyuyor, tam olarak emin değilim ancak kanaatime göre Draj Ali lakaplı Ali YASAK,Abdullah ÇATLI'yı gerçek Mehmet ÖZBAY ile tanıştırıyor,ÇATLI Mehmet ÖZBAY'dan kendi kimliğini kullanmak için izin alıyor ve onun bilgisi dahilinde Mehmet ÖZBAY kimliğini çıkartıyor. Bu kimlikle de ÇATLI'nın Yeşil ve normal Pasaport aldığını biliyorum. Pasaportları alırken kimden yardım gördüğünü bilmiyorum. Yeşil Pasaport daha sonra açıklayacağım üzere ÇATLI'nın Polis gurubundan gelen teklifi kabul etmesinden sonra çıkartıldı. Gerçek Mehmet ÖZBAY'ı bende tanıyorum, Türkiye de çok defa kendisiyle görüştüm,kendisi ÇATLI'nın arkadaşıydı ve ÇATLI'nın kendi kimliğini kullandığını kesinlikle biliyordu.

SORULDU : ABDULLAH ÇATLI İLE 1991 YILINDA TAHLİYE OLDUKTAN SONRA BAŞLAYARAK ÇATLI'NIN ÖLÜMÜNE KADAR GEÇEN SÜRE İÇERİSİNDE HANGİ İŞLERİ YAPTINIZ,KRONOJİK SIRAYA GÖRE AÇIKLAYINIZ.

CEVAP : Ben cezaevinden yeni tahliye olduğumdan herhangi bir işim yoktu,ÇATLI'da herhangi bir işe sahip değildi,ÇATLI,Ben ve Ercüment GEDİKLİ bir araya gelerek iş yapmaya karar verdik ve Şişli'de 1991 yılı HAZİRAN ayında Promes Tıbbi cihazlar İthalat ve Pazarlama şirketini kurduk,bu şirketin ortakları ben,Ali Rıza ÖNER,Ali UĞUR,Zeki ÇATLI ve Ercüment GEDİKLİ dir. Ali Rıza ÖNER eski Giresun ülkü ocakları başkanlığı yapmış,Abdullah ÇATLI'nın bir arkadaşıydı,bende kendisini ÇATLI vasıtasıyla tanıdım. Ali UĞUR cezaevinde yatmış çıkmış,eski bir ülkücüdür,ben kendisini cezaevinden tanıyorum. Zeki ÇATLI Abdullah ÇATLI'nın kardeşidir,kendisinin ortaklığı ÇATLI adınaydı. Bu şirket yaklaşık 4 ay faaliyette kaldı,biz bu süre

Haluk Kırcı'nın ifade tutanağının on ikinci sayfası.

GİZLİ

SANIK HALUK KIRCI'NIN İFADESİNİN OTUZBİRİNCİ SAHİFESİDİR.

SORULDU : ŞUBEMİZ GÖREVLİLERİ TARAFINDAN GÖZ ALTINA ALINDIKTAN BİR GÜN SONRA ÖLÜM ORUCUNA BAŞLADIĞINIZI BEYAN EDEREK GÜNDE SADECE BİR BARDAK SU İÇMEKTESİNİZ. BUNDA AMACINIZ NEDİR.

CEVAP : Benim amacım öncelikle sorgulanmakta olduğum Organize Suçlar ve Kaçakçılık Şube Müdürlüğünün görevlilerinin sordukları sorulara verdiğim cevaplardan hiç birine inanmayarak tekrar tekrar aynı soruları bazen de çapraşık bir şekilde önüme koymaları neticesinde büyük bir psikolojik burhana girdim ve ilk tepkim bu şekilde olmuştu,asıl tepkim 1968'li yıllardan başlayarak eylemci sol örgüt mensuplarının bazı gazete ve televizyonlarda köşe başlarını tutmaları neticesinden benim hakkımda yaptıkları yanlı,tarafsızlık ilkesinden uzak ve kesinlikle yargılayıcı haberlerine karşı koyduğum bir tepkidir ve bu tepkinin cezaevinde de sürdürmek için kararlı olduğumu beyan ediyorum,dedi söyleyecek başka birşeyi olup olmadığı sorulduğunda,yoktur demesi üzerine alınan ifadesini okuduktan sonra doğruluğunu imzasıyla tasdik etti ve edildi. 13.01.1998-Saat:06.10//////////////////////

İFADEYİ ALAN	İFADEYİ YAZAN	İFADE SAHİBİ
Ahmet İHTİYAROĞLU	K. Cihat ERDAN	Haluk KIRCI
Başkomiser	Polis Memuru	

Haluk Kırcı'nın ifade tutanağının otuz birinci ve son sayfası.

T. C.
KÜÇÜKÇEKMECE
C. BAŞSAVCILIĞI

SAYI : 1996/ 220 Bşk.muh
KONU: Haluk Kırcı 'nın firarı hk

ADALET BAKANLIĞI TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞINA
ANKARA

26 Aralık 1996 günü İstanbul Hakimevinde yapılan toplantı sırasında; (7) defa idam cezasına mahkum olup, hakkında yakalama müzekkeresi bulunan ve yakalandıktan sonra İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü İnfaz Büro Amirliğinden firar eden Haluk Kırcı'nın firar olayı ile ilgili olarak Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanı Sayın Yılmaz Poyraz'ın ifadelerinin alınması hususundaki emir ve talimatları üzerine polis memurları Adnan Başkurt ve Hasan Öztürk'ün Başsavcılığınca şahit sıfatı ile tesbit edilen 30.12.1996 tarihli ifade zabıt varakaları ilişikte sunulmuştur.

Adı gecen polis memurları firar olayından sonra bilgi vermek üzere Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığına geldiklerinde; Cumhuriyet Başsavcısına ifadelerinde belirtmiş oldukları hususları aynen dile getirmişler, ayrıca " Haluk Kırcı'nın yakalanmasını müteakip Milletvekilleri ile eksi Genel Müdürlerinin de Amerika'dan İstanbul Emniyet Müdürlüğünü telefon ettiği yolunda söylentilerin bulunduğunu" bildirmişlerdir.

İfadelerine başvurulan polis memurlarına ifadelerinin alınması sırasında yukarıda zikredilen Amerika'dan telefon edilmesi hususu hatırlatılmış isede;polis memurları bu konuda bilgilerinin olmadığını, sadece üst düzey kişilerce telefon edildiği söylentilerini duyduklarını beyan ve ifade etmişlerdir. Polis memurları ile Cumhuriyet Başsavcısının odasında yapılan konuşmaların herhangibir tanığı da bulunmamaktadır.

Kayfiyet arz olunur. 31.12.1996

CUMHURİYET BAŞSAVCISI
MÜZAFFER İMAMOĞLU
17660

Haluk Kırcı'nın emniyetten firarı şok yaratmıştı.

T.C
SALİHLİ
AĞIR CEZA MAHKEMESİ
SAYI
2004-135 müt

MÜTEFERRİK KARAR

BAŞKAN	İHSAN ERGİN	30148
ÜYE	DENİZ GÜL	33453
ÜYE	METİN ŞOYAL	42092
KATİP	MERAL SEVİM	577

Ödemiş Cezaevinde hükümlü bulunan Haluk Kırcı hakkında Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesince verilmiş şartla salıverilmeye ilişkin kararı kanunen vekili tarafından yapılan itiraz üzerine C.Sav. görüşü alınarak evrak heyetçe incelendi

GÖRÜŞÜLDÜ:

İSTEM:

Ödemiş Cezaevinde hükümlü bulunan hükümlü Haluk Kırcı hakkında Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesinin 18.3.2004 tarih ve 2004-74 müt. Sayılı kararı ile şartla salıverilmesine karar verildiği, bu kararına karşı kanunen vekili tarafından salıvermenin hatalı yapıldığı belirtilerek 22.3.2004 tarihinde itiraz yoluna gidildiği, dosyanın itirazı incelemek üzere mahkemenize gönderildiği görülmüştür.

HÜKÜMLÜYE VERİLEN CEZALAR

1- Sakıryonetim kom. Erzincan Alayı askeri mahkemesinin 30.6.1987 gün ve 1986/88 E. 1987/219 K. Sayılı kararı ile 7 kişinin öldürülmesi eyleminden dolayı hakkında TCK 450/4 maddesi 7 kez uygulanarak 7 kez idam cezası verilmiştir.

2- İstanbul 6 nolu D.G.K.'sının 12.2.2001 gün ve 1997-180 E. 2001-38 K. sayılı hükmü ile 1993-1995 yılları arasında gerçekleştirdiği eylemlerden dolayı hakkında TCK 313/2-3 maddeleri uygulanarak 4 yıl ağır hapis cezası verilmiştir.

HÜKÜMLÜ HAKKINDA İNFAZA İLGİLİ VERİLMİŞ KARARLAR

1- Hükümlü hakkında verilen idam cezalarının infazı aşamasında 8.11.1990 tarihinde yakalanarak gözaltına alındığı,sonra ara verilmeksizin tutuklu olarak cezaevine konulduğu hükümlü vekilinden sonra 28.4.1991 tarihinde Bursa 2.Ağır Ceza Mahkemesinin 1991/154 K. sayılı kararı ile 3713 sayılı yasa hükümlerine göre şartla salıverildiği.

2- Yargıtay 1.C.D.'sinin şartla salıverilmeye ilişkin kararının hatalı olduğunu belirterek Bursa Ağır Ceza Mahkemesince verilmiş şartla salıverme kararının kaldırılmış olduğu, bu nedenle cezası 10 yıl cezaevinde kalması gerektiğinde ve cezaevinde kalması gereken toplam süreden 93 gün fazla kaldığından bahisle kararında belirttiği bu karar üzerine hükümlünün 10.1.1999 tarihinde yakalanarak tekrar cezaevine konulduğu

3- Hükümlü hakkında cezalandırılan müddetlerine göre 3713 sayılı yasa hükümlerinin şartlı tahliye tarihinin 18.8.2024, kümülatif tahliye tarihinin 19.8.2027 yılı olduğu,

4- Ankara 4. Ağır Ceza Mahkemesinin 12.12.2002 tarih ve 2002/450 E. 410 D.No sayılı kararı ile hükümlü hakkında 4771 sayılı yasa hükümlerine aykırı eylemlerden dolayı ayrıca idam cezasına müebbet ağır hapis cezasına çevrildiği bu cezaları TCK 72 maddesi uygulanmak suretiyle 43 yıl geçen gündüzlü hücrede tecrit edilmek şeklinde müebbet ağır hapis cezasına çevrilerek cezalandırılmasına karar verilmiştir.

5- Yukarı Yargıtay Ceza Dairesinin 28.2.2003 gün ve 2003-408 E. 2004-61 K. sayılı kararı ile [illegible] verilmiştir.

FROM : PALMISEKIN BANK TEL NO. : 90 212 2309000 MAR. 05 2004 14:09 S2

Haluk Kırcı hakkındaki tüm cezaların infazına kaldığı yerden devam olunmasına ilişkin karar.

hapis cezası yönünden de şartla tahliye ve bihakkın tahliye tarihlerinin doldüğü belirtilerek tanfından geçerli olmak üzere şartla salıverilmesine karar verildiği görülmüştür

DEĞERLENDİRME

1- Hükümlü Haluk Kırcı hakkında Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesince verilmiş şartlı salıvermeye ilişkin karara katılanlar vekili tarafından süresinde itiraz yoluna başvurulduğu bu itirazın acele itiraz niteliğinde olduğu süresinde yapıldığı,itirazı incelemeye yetkili makamın Sarıbel Ağır Ceza Mahkemesi olduğu ,

2- CMUK ve 647 sayılı cezaların infazı hakkındaki yasada katılanların itiraz yoluna başvuruda bulunup bulunamayacaklarının açık olarak belirtilmemesine rağmen bu yasaların genel yapısı itirazı düzenleyen CMUK 289 ve devamı maddeleri CMUK 265 ve devamı maddeleri ile 647 sayılı yasanın 19.maddenin birlikte değerlendirilmesi, Yüksek Yargıtay'ın bu konuda istikrar kazanmış uygulamaları göz önünde bulundurulduğunda katılanların ve hatta katılan sıfatını kazanmış olsa bile mağdur ve yakınlarının infaz ile ilgili verilmiş bu tür kararlara itiraz haklarının bulunduğu

3- Hükümlü hakkında infaza ilişkin uygulanabilecek 3 farklı yasa bulunduğu bunların 4616 sayılı yasa, 3713 sayılı yasa ve 4771 sayılı yasa ile getirilmiş infaza ilişkin hüküm taşıyan 647 sayılı yasanın 1/A –b maddeleri olduğu, TCK 2.maddesi uyarınca bunlardan hükümlünün en lehine olanının belirlenmesi gerektiği

4- Hükümlü hakkında uygulanabilecek her üç yasada da idam cezalarının yerine getirilmeyeceğinin açıkça düzenlendiği,bu durumda hükümlü hakkında kesinleşmiş idam cezalarının Türkiye Büyük Millet Meclisince yerine getirilmemesine karar verilenler statüsünde bulunduğu akıl düşünüldüğü takdirde yasa hükümlerine rağmen hükümlü hakkında idam cezasının uygulanması zorunluluğunun doğacağı ,

5- Sanık lehine olan 3 ayrı yasanın lehe olanının araştırılması yönünden değerlendirme yapıldığında ,

a- 4616 sayılı yasanın 1/1 maddesinde ölüm cezalarının yerine getirilmeyeceği bu durumda idamlar hakkında tabi olduğu infaz hükümlerinin aynen uygulanacağının belirtildiği bu durumda 7 ayrı idam cezası için 647 sayılı yasanın 19 maddesi uyarınca ayrı ayrı 7 kez 30 yıl üzerinden infaz yapılması gerektiği bu süreler TCK 77.maddesi uyarınca 36 yılı aşarak uygulanması gerektiği hükümlü hakkında 4616 sayılı yasa hükümleri uygulandığında cezaevinde kalması gereken süre 36 yıl olduğu ,

b- 3713 sayılı yasa tercih edildiğinde bu yasanın geçici 1 maddesi gereğince her idam cezası için 10 yıl cezaevinde kalması gerektiği TCK 77 maddesi hükmü göz önünde bulundurulduğunda cezaevinde kalması gereken toplam sürenin 36 yıl olduğu ,

c- 4771 sayılı yasa tercih edildiğinde , hükümlü hakkında verilmiş idam cezalarının ayrı müebbet ağır hapse dönüştürülmesi müebbet ağır hapis cezalarının TCK 70 maddesi uyarınca iki edilmesi sonuç olarak bir müebbet ağır hapis cezası olarak değerlendirilmesi bu müebbet ağır hapis cezasının infazının 4771 sayılı yasanın infaz hükmü niteliğinde olan 1/A-b maddesi hükmü göz önünde bulundurularak yapılması gerektiği bu madde düzenlemesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından idam cezasının yerine getirilmemesine karar verilenler statüsünde bulunan ve idam cezalarının infazına ilişkin şartla salıvermeyi düzenleyen 647 sayılı yasanın 19 maddesi hükümlerine göre değerlendirme yapılması gerektiği 647 sayılı yasanın 19 maddesinin 4771 sayılı yasanın 1/A-b maddesi ile birlikte değerlendirildiğinde hükümlünün 30 yıl cezaevinde kaldığı takdirde şartla salıvermeye yararlanabileceği, hakkında ayrı ayrı 647 sayılı yasanın [illegible] uygulanarak uygulanmış olduğu üç farklı yasanın bu şekilde değerlendirilmesine göre hükümlü hakkında en lehe yasanın 4771 sayılı yasa olduğu bu yasaya göre hükümlünün 7 ayrı idam cezası için toplam 30 yıl cezaevinde kalıcıktan sonra şartla salıverilmesi gerektiği ayrıca TCK 7/3-2-3 maddesi hükmü uygulanmaksızın 1995 yılında işlemiş olduğu suçtan verilen [illegible] cezasının [illegible] göz önünde bulundurulması gerektiği ,

6- TCK 2.maddesi uyarınca sanık lehine olan yasa belirlenirken 3 farklı yasadan sadece lehe olanın tercih edilebileceği bu yasanın hükümlü hakkında birlikte uygulanamayacağı, zira TCK 3 ayrı cezaevine kalma biçimini getirmediği sadece lehe olan bir yasanın uygulanmasını zorunluluğu düzenlemeye getirdiği bu nedenle hükümlü hakkında hem 4771 sayılı yasanın hem de birleşmiş 4771 sayılı veya 4616 sayılı yasanın uygulanamayacağı bunlardan birleşmenin tercih edilmesi gerektiği lehe olan yasanın yukarıda açıklandığı gibi 4771 sayılı yasa olduğu

7- Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesinde şartla salıverilmesi verilmiş olan [illegible] Mustafa İzol hakkındaki Yargıtay 1 Ceza Dairesinin infazın yasanın bulmayan ve lehe olan hükümdeki Kararla Yargıtay C. Başsavcılığının 25.2.2003 tarihli ve Y.6.2003-12[illegible] sayılı dilekçesi infaz [illegible] 5 sayılı yasadan [illegible] tercih edilmesi gerektiğinden itiraz edildiği [illegible] itiraz [illegible]

TEL NO. : 90 312 2308000 NİS. 06 2004 14:12

Haluk Kırcı hakkındaki tüm cezaların infazının kaldığı yerden devamına dair değerlendirme.

90 232 4843E47 S:02

Yargıtay ceza genel kurulunun 30.3.2004 tarih ve 2004-46 E sayılı hükümle itiraza hakkı olarak Mu İzol hakkındaki cezaların infazına devam olunması gerektiğine karar verildiği Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bu konudaki kararının olaya aydınlık getirici nitelikte olduğu.

8-Açıklananlar birlikte değerlendirildiğinde Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesince verilmiş şartla salıvermeye ilişkin kararın yerinde olmadığı hükümlünün yatması gereken süresi dolduğundan kararın kaldırılması gerektiği infaz hükümleri yönünden 4771 sayılı yasanın ve bu yasanın yürürlüğe 647 sayılı yasanın 19 madde hükmünün gözönünde bulundurulması gerektiği sonucuna varılmış

H U K U M Yukarıda açıklanan nedenlerle

Hükümlü HALUK KIRCI hakkında Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesinin 16.2.2004 gün ve 2004-74 mul. Sayılı kararına karşı yapılan itiraz KABULÜ ile hükümlü HALUK KIRCI hakkında şartla salıvermeye ilişkin KARARIN KALDIRILMASINA

Hükümlü HALUK KIRCI hakkındaki TÜM CEZALARIN İNFAZINA KALDIĞI YERDEN DEVAM OLUNMASINA,

Kararın ve infaz dosyasının bir bütün olarak geregi gibi infaz ve yapılmak üzere Ödemiş C.Başsavcılığına Sathi Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığı ile gönderilmesine.

Kararın ibraz edene, sanığa ve vekillerine Ödemiş Cumhuriyet Başsavcılığınca bildirilmesine,

Dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda istemin aynen kesin olmak üzere oybirliğiyle karar verildi. 2.4.2004

Başkan 40146 Üye 33453 Üye 12883

Haluk Kırcı hakkındaki kararın hükmü.

T.C
SALİHLİ
AĞIR CEZA MAHKEMESİ
SAYI
2004-135 MÜT

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

SALİHLİ

Hükümlü HALUK KIRCI hakkında mahkememizce verilmiş olan şartla salıverilmenin geri alınmasına ilişkin karar ve Ödemiş C.Başsavcılığına ait infaz dosyaları ekte gönderilmiş olup,

İnfaz işlemi olmakla Ödemiş C.Başsavcılığına ACELE gönderilmesi konusunda gereği rica olunur 2.4.2004

M.S

BAŞKAN 10:48

Haluk Kırcı'nın tahliyesinin geri alınması için Salihli Cumhuriyet Başsavcılığı'na "Acele" kaydıyla yollanan yazı.

YAN HUKUK BÜROSU

T.C.
ANKARA
BEŞİNCİ AĞIR CEZA MAHKEMESİ

TÜRK MİLLETİ ADINA

EK KARAR

DEĞİŞİK İŞ : 2005/368

BAŞKAN	: NECDET	YAMAN	17395
ÜYE	: EKREM ALİ	GÖRAR	31455
ÜYE	: HÜSEYİN	KARAMANOĞLU	32497
KATİBE	: AYŞE	KULAÇ	46572

DAVACI : K.H.
SANIK : HALUK KIRCI / Şükrü ve Hafize'den olma, 1958 doğumlu, Nevşehir Dere Mahallesi nüfusuna kayıtlı olup halen Kartal Ceza ve tutukevinde hükümlü
VEKİLİ : Av. Hüseyin Ayan/ Talatpaşa Bulvarı [redacted] Cebeci Ankara

SUÇ : TASARLAYARAK ADAM ÖLDÜRMEK-

SUÇ TARİHİ : 08.10.1978
KAR.TAR. : 13.10..2005

Hükümlü ile ilgili infaz dosyası heyetçe incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ :

Hükümlü Haluk Kırcı hakkında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askeri Mahkemesinin 30.04.1987 tarih ve 1986/68 esas, 1987/19 karar sayılı ilamı ile, 7 kişiyi tasarlayarak öldürmek suçundan 765 sayılı TCK nun 450/4. maddesi uyarınca 7 kez idam cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir.

Verilen bu karar Askeri Yargıtay 3 Dairesinin 8.12.1987 tarih ve 1987/5[illegible]-648 sayılı kararı ile onanarak kesinleşmiştir.

Ölüm cezaları müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmesine dair 4[illegible] sayılı yasa uyarınca mahkememizin 12.12.2002 tarih ve 2002/410 D.İş. sayılı kararı ile hükümlünün 7 idam cezası 7 kez müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüş, müebbet ağır hapis cezaları içtima ettirilerek 48 ay geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek sureti ile müebbet hapis cezasının infazına karar verilmiştir.

Hükümlü Haluk Kırcı hakkında verilen karar mahkememizin 8.10.2004 tarih ve 2002/410 değişik iş sayılı kararı ile 5218 sayılı yasa uyarınca yeniden uyarlanmış ve hükümlünün 7 kez müebbet ağır hapis cezası bu yasa uyarınca ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüş ve hücrede kalacağı süre 48 ay olarak belirlenmiştir.

1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK da sanık lehine düzenlemeler bulunduğu belirtilerek cezanın yeniden belirlenmesi ve hükümlünün tahliyesine dair hükümlü vekili tarafından mahkememize dilekçe verilmiş olmakla, infaz dosyası incelenmesi neticesinde :

Hükümlü Haluk Kırcı 8.10.1978 tarihinde tasarlayarak 7 kişiyi öldürmüştür. Bu suç 5237 sayılı TCK nun 82/1-a maddesince düzenlenmiş ve müeyyidesi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası olarak belirlenmiştir.

Mahkememizin 08.10.2004 tarih ve 2002/410 değişik iş sayılı kararı ile hükümlünün cezası 5218 sayılı yasa uyarınca ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına dönüştürüldüğü dikkate alındığında, her iki cezanın da aynı olduğu ve hükümlünün suçu nedeni ile 5237 sayılı yasada lehe düzenleme bulunmadığı anlaşıldığından cezanın yeniden belirlenmesi konusundaki talebin reddine karar vermek gerekmiştir.

Haluk Kırcı'nın mahkemeye yaptığı ve umudunu bağladığı son başvuru da aleyhine sonuçlandı.

DEĞİŞİK İŞ 2005/368 S.....2....

HÜKÜM :

Yukarıda gerekçesi açıklandığı üzere ,

Hükümlü Haluk Kırcı'nın 7 kişiyi tasarlayarak öldürme suçu nedeni ile 5237 sayılı TCK da lehe düzenlemeler bulunmadığı anlaşıldığından cezanın yeniden belirlenmesi talebinin REDDİNE.

Hükümlü hakkında verilen ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasının 5252 sayılı yasanın 6 maddesi uyarınca ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına dönüştürülmesine.

Sanık lehine 5237 sayılı yasada herhangi bir düzenleme bulunmadığı anlaşıldığından sanık vekilinin tahliye talebinin REDDİNE.

Dair, C.Savcısının yazılı görüşü alınmak suretiyle 5252 sayılı yasanın 9/3. maddesine göre duruşma yapmaksızın dosya üzerinde taraflara kararın tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde bir üst mahkemeye itirazı kabil olmak üzere oybirliğiyle karar verildi. 13.10.2005

BAŞKAN-17395 ÜYE-31455 ÜYE-32487 KATİBİ

Kırcı'nın cezasının yeniden belirlenmesi talebi mahkemece reddedildi. Haluk Kırcı bu kararla yıkıldı.

EİE İDARESİ
İŞÇİ GENEL İZLENİMİ

Soyadı, Adı : BULUT REMZİ

Doğum Tarihi : 30.01.1960

Doğum Yeri : ELÂZIĞ

Baba Adı : KAYA ANA ADI - HATİCE

Sigorta Sicil No. : 10 451 362

Askerlik Durumu : YAPTI

Medeni Durumu : EVLİ

İlk işe Giriş Tarihi :

Esas Mesleği : Metal İşleri

İdareye ilk Giriş Ta. : 3.10.1983

Öğrenim Durumu : ENDS.MEK.LİSESİ

Sabit İkametgahı : Abdullâh paşa Mah.21 Sok.No:18/3 ELÂZIĞ

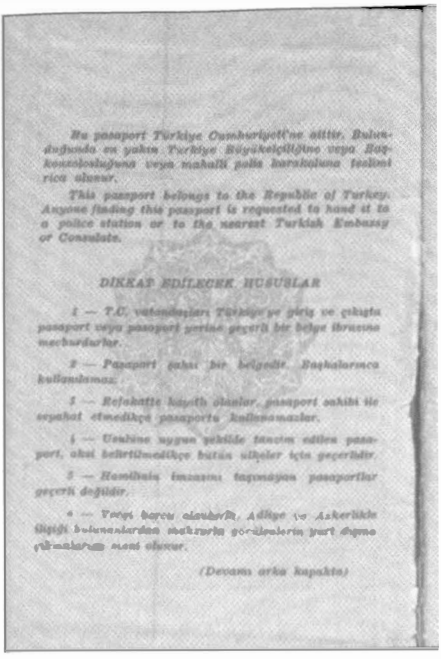
ÇALIŞTIĞI İŞYERİNİN

ADI	SİCİL NO	GİRİŞ TARİHİ	ÇIKIŞ TARİHİ	ÇIKIŞ NEDENİ	İSİM VE İMZALAR	
					MUTEMET	ŞEF
I.Hidrometri Baş Mühendisliği	3716600 68 23-01	3.10.1983	1.11.1994	Aske	Hüseyin BUT	Ahmet TAŞPINAR
T.Hidr.Bölge Şef.	" "	2.1.1995	3.7.1995	"		
" "	" "	28.8.1995	20.07.2011	Emekli		

Not : İdarenin Ankara dışı işyerlerinde kullanılacaktır.

EİE STOK NO 11.069

Haluk Kırcı'nın ismini kullandığı gerçek Remzi Bulut.

Bu pasaport Türkiye Cumhuriyeti'ne aittir. Bulunduğunda en yakın Türkiye Büyükelçiliğine veya Başkonsolosluğuna veya mahalli polis karakoluna teslimi rica olunur.

This passport belongs to the Republic of Turkey. Anyone finding this passport is requested to hand it to a police station or to the nearest Turkish Embassy or Consulate.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1 — T.C. vatandaşları Türkiye'ye giriş ve çıkışta pasaport veya pasaport yerine geçerli bir belge ibrazına mecburdurlar.

2 — Pasaport sahsi bir belgedir. Başkalarınca kullanılamaz.

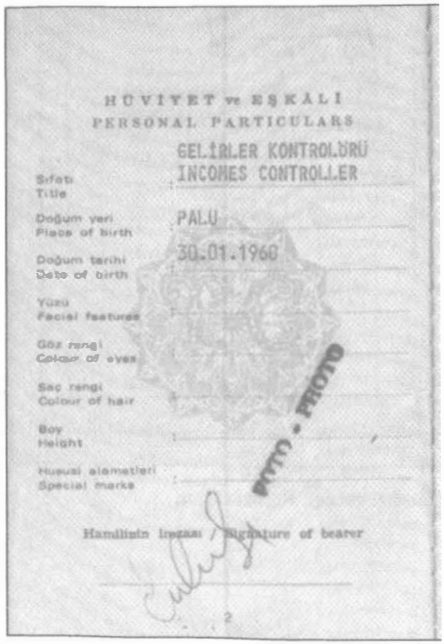
3 — Refakatte kayıtlı olanlar, pasaport sahibi ile seyahat etmedikçe pasaporta kaydolunamazlar.

4 — Usulüne uygun şekilde tanzim edilen pasaport, aksi belirtilmedikçe bütün ülkeler için geçerlidir.

5 — Hamilinin imzasını taşımayan pasaportlar geçerli değildir.

6 — Yargı borcu olanlardan, Adliye ve Askerlikle ilgili bulunanlardan mahkemelerin görevlerinin yurt dışına çıkmalarına men olunur.

(Devamı arka kapakta)

HÜVİYET ve EŞKÂLİ
PERSONAL PARTICULARS

Sıfatı
Title
GELİRLER KONTROLÖRÜ
INCOMES CONTROLLER

Doğum yeri
Place of birth
PALU

Doğum tarihi
Date of birth
30.01.1960

Yüzü
Facial features

Göz rengi
Colour of eyes

Saç rengi
Colour of hair

Boy
Height

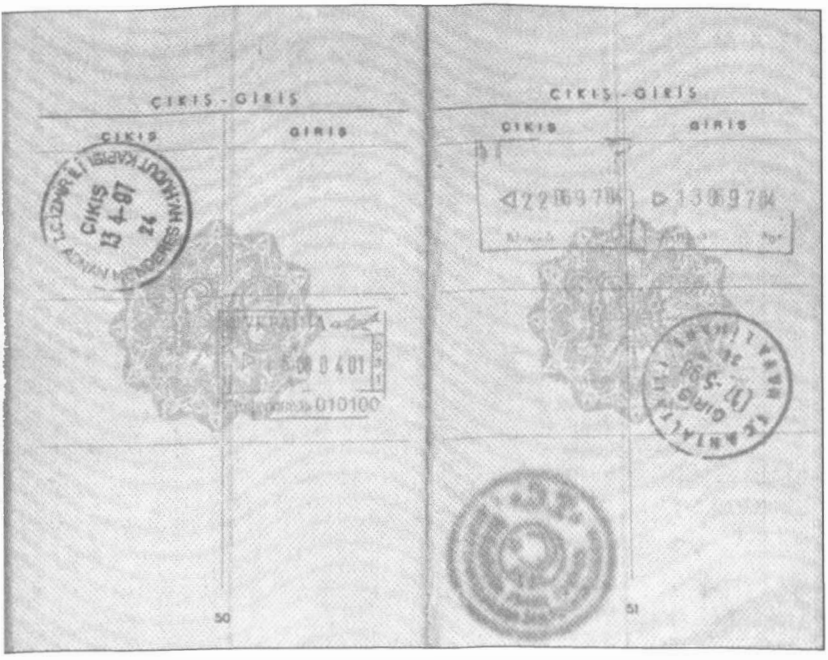
Hususi alametleri
Special marks

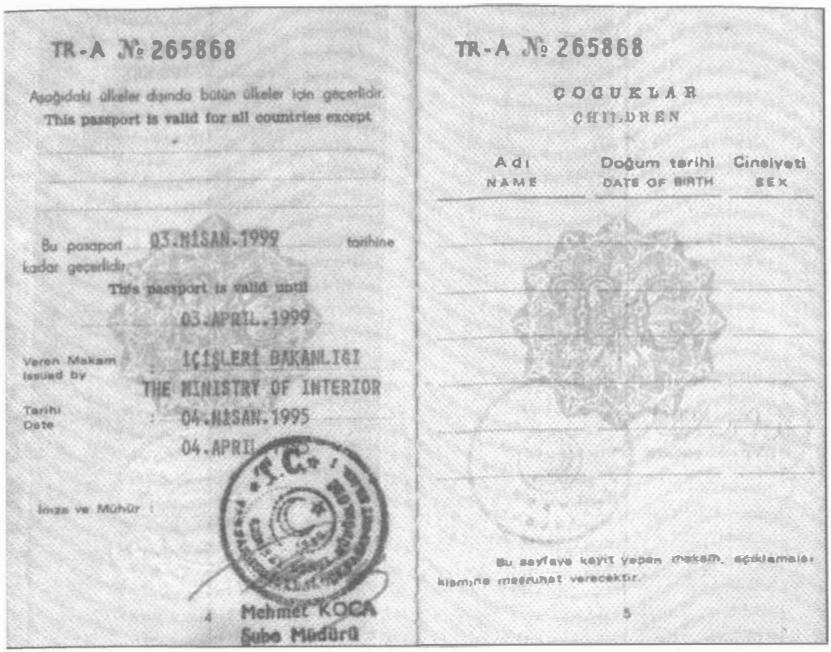
PHOTO - FOTO

Hamilinin imzası / Signature of bearer

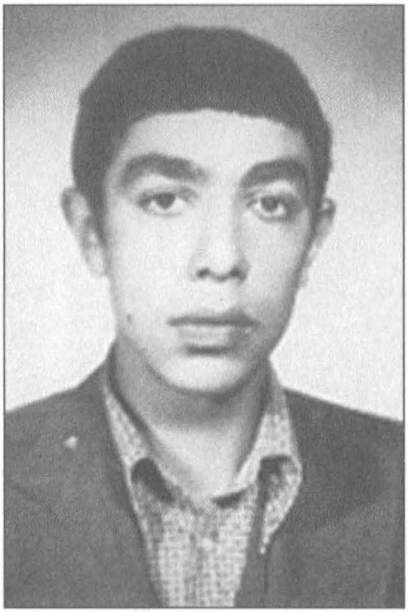
2

Haluk Kırcı'nın yurtdışına (Ukrayna) k

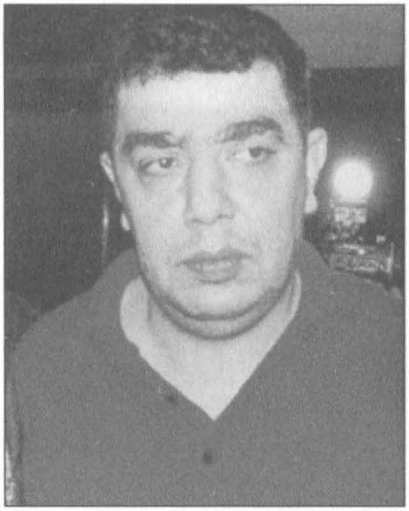

Remzi Bulut adına gelirler kontrolörü olarak çıkartılan bu yeşil pasaport yurtdışına çıkışını kolaylaştırdı.

Haluk Kırcı lise öğrencisi.

Haluk Kırcı Ukrayna'da yakalanıp
Türkiye'ye getirildi.

Kırcı'nın yanına üç emniyet görevlisi yaklaşıyordu

4 kasım 1996 günü saat 12.00 civarında Nevşehir'e girilmek üzereydi. Abdullah Çatlı'nın cenazesini karşılamak için kalabalık bir grup otomobillerle Nevşehir girişinden önceki benzinlikte toplanmıştı. Ambulans da benzinlikte durduruldu. Ambulansın arkasındaki lacivert renkli otomobilden inen kişi bağırdı:

"Arkadaşlar, cenaze burada bekletilir mi? Günah değil mi? Açın yolu, açın yolu."

O anda bağıran kişinin Haluk Kırcı olduğunu birkaç kişi dışında kimse fark etmedi. Cenazeyi izlemek için gelen gazete ve televizyon muhabirleri, bağıran adamın Haluk Kırcı olduğunu anlamamışlardı. Bu görüntüler, bazı televizyonlarda cenazenin karşılanması görüntüsü olarak yer aldı. Ama o kişinin Haluk Kırcı olduğundan hiç söz eden olmadı.

Kırcı, merhum arkadaşını orada daha fazla bekletmedi. Bu sırada, kendisine yaklaşan bir başkomiser ile üç polisin "Buyurun emniyete gideceğiz" demesini bekliyordu. Başkomiser, "Başınız sağ olsun. Cenaze bugün mü defnedilecek?" diye sordu. Kırcı rahatlamıştı. Kendisini tanımamışlardı. İçinden "Ohh kurtuldum" derken, ambulans hareket etmişti. Polisler de kendi otomobillerine bindiler. Kırcı ağır ağır yol alıyordu. Onlar Nevşehir'e girerken, Kırcı, Ankara yönüne saptı. Arkadaşını memleketine getirmiş, yakınlarına teslim etmişti.

Boş yolda birden kornaya bastı. Dikiz aynasından, uzaklaşan konvoya bir daha baktı. "Hey gidi Çatlı heyy" dedi. Gözlerinden yaşlar süzülmeye başladı. Sıkıntısını dağıtmak için radyoyu açtı. Yerel radyodan daha önce Çatlı'nın neşeli olduğu zamanlarda söylediği Refik Başaran'ın "Ürgüp türküsü" çalıyordu:

Şen olası Ürgüp dumanın tütmez.

Çatlı'nın öldüğü söylendiğinde babası sigara istedi

Çatlı'nın cenazesi 5 kasım salı günü Fişekçi Camii'nden kaldırıldı. Baba Ahmet Çatlı, oğlunun öldüğünden hâlâ habersizdi. Fişekçi Camii imamı Ahmet Hoca, Çatlı'nın dayısı Alaattin Uluer ve aileden daha birkaç kişi cenazenin defnedilmesinden sonra Ahmet Çatlı'nın evine gittiler.

Ahmet Hoca, Abdullah'ın trafik kazasında ağır yaralandığını söyledi. O sırada oğlu Zeki, getirdiği sakinleştirici bir hapı babasına uzattı. Diğer elinde bir bardak su vardı. Ahmet Çatlı, "Abdullahım, oğlum, nasılmış oğlumun durumu?" diyordu. İlacı içtikten sonra bir süre sessiz kaldı. Başını önüne eğdi, "Oğlum hiç gün yüzü görmedi. Çok sıkıntılar çekti" dedi.

Kazanın nasıl olduğunu anlatıyorlardı. Bir ara Çatlı'nın yeğeni emekli astsubay Ahmet Gün, "Ahmet Amca, Abdullah'ı biz zaten 1978 Bahçelievler olayında, yani bundan on sekiz yıl önce kaybetmiştik. Şimdi tamamen kaybetmiş olduk. Allah rahmet eylesin. Başımız sağ olsun" derken, başını onun omzuna koydu. Odada hıçkırıklar yükseliyordu.

Ahmet Çatlı, yıllardır sigara içmiyordu. O an sanki dondu kaldı. "Ahmet Hoca bana bir sigara verin" dedi. Birisi sigara uzatırken, diğeri yaktı. Sigarasından derin bir nefes çekerken, "Demek benim Abdullahım öldü haa?" diyebildi... Oda dolup taşmaya başlamıştı...

Yıllar süren kaçak hayatı, iftar sofrasında son buluyordu

Haluk Kırcı, af yasasından yararlanıp çıktığında memleketi Erzurum'a gitti. Bir gün telefonu çaldı. Arayan Abdullah Çatlı'ydı. Geçmiş olsun dileklerini bildirdi, "İstanbul'a gelirsen beni mutlaka ara" dedi. Evinin telefon numarasını vermişti. Haluk, Abdullah'ın aramasından büyük memnuniyet duymuş, "Ne vefalı dost" demişti.

Kırcı, kendisiyle birlikte cezaevinden tahliye edilen arkadaşlarını görmek için Ankara'ya geldi. Onlara, Abdullah Çatlı'nın telefon ettiğini anlattı, "Size de ayrı ayrı selamları var. Gözlerinizden öpüyor" dedi. İki arkadaşıyla birlikte Mahmut Korkmaz'ın yattığı Çorum Cezaevi'ne gitmeye karar verdiler. Kırcı, tahliye olduğu Bursa Cezaevi'nde kalan arkadaşlarını da ziyaret etti, "Allah sizleri de kurtarsın" dedi.

Çatlı'yı görmek için Bursa'dan İstanbul'a gitti. Aradan yıllar geçmişti. Çatlı'yla ilk kez Ankara Bahçelievler'de Mahmut Korkmaz'ın evinde karşılaşmışlardı. 1978 yılının eylül ayıydı. Çatlı, Mahmut'un evinde cebinden çıkardığı bir kâğıttan malum adresi okumuştu. Kimse onun söylediklerine karşı çıkmanuştı. Bahçelievler katliamı emri işte o evde verilmişti.

Aradan on üç-on dört yıl geçmişti. Eve gittiğinde Çatlı da gelmişti. Karşısında Haluk Kırcı'yı görünce, gülerek onu kod adıyla karşıladı:

"Hoş geldin İdi Amin, hoş geldin Esmeray."

Birbirlerine öyle bir sarıldılar ki... O günden sonra birbirlerinden hiç ayrılmadılar. Beraber olmadıkları zamanlarda ise telefonla konuşuyorlardı. 3 kasım 1996'da Abdullah Çatlı'yı Susurluk'ta kaybettiği zaman kendisini bir an yapayalnız hissetti. Kırcı'nın dünyası yıkılmıştı.

Yeniden cezaevine girmemek için durmadan kaçıyordu. Sedat Fidan, Alaattin Tosunoğlu, Remzi Bul adına düzenlenmiş sahte kimlikler kullanıyordu. Boğazından rahatsız olan çocuğunu doktora götürürken bile "ihbar olur" diye tedirginlik içindeydi. Kızını orada bırakıp götürülmesi çok ağırına gidecekti.

Bünyamin Adanalı ile Haluk Kırcı, uzun yıllar birlikte "kaçak" yaşamışlardı. İkisi de cezaevinden çıkmış, kendilerine göre işler kurmuşlar-

dı. Canlı hayvan ticareti bile yapmışlardı. Abdullah Çatlı da, Kırcı'ya her zaman destek oluyordu. Aranıyordu ama bunu bilen çok azdı. Ancak, Susurluk kazasından sonra, Kırcı'nın arandığı da artık hemen herkes tarafından bilinir olmuştu. Kırcı ve ailesi için yeniden zor günler başlamıştı. Kâh Erzurum'da, kâh Ankara, İzmir ve Bursa'da gizleniyordu.

1998 yılının 9 ocak akşamı, eşini ve iki çocuğunu alıp Bünyamin Adanalı'nın İstanbul Kurtköy'deki evine iftara gitti. Polis, bir telefon konuşmasını dinlerken, Haluk Kırcı'nın telefon numarasını da belirlemişti. Kırcı'nın yakalanması için ekip geldi. Kapıyı açmaktan başka çareleri yoktu.

27 milyon dolarlık çek-senet kaçırılıyordu

Polis, Kırcı'nın Bostancı'daki evinde arama yapmaya geldiğinde ilginç bir manzarayla karşılaştı. Kırcı'nın oturduğu dairedeki eşyalar bir kamyona yükleniyordu. Polis yüklenen eşyalara el koydu. Yapılan aramada tam 27 milyon dolar değerinde çek ve senet bulundu. Kırcı bu senetlerle ilişkisinin olmadığını, Bostancı'daki evin ise "kumarhaneler kralı" Ömer Lütfü Topal'ın ortağı, Susurluk Davası sanığı Ali Fevzi Bir'e ait olduğunu söyledi.

Kırcı'nın sorgusu İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar Şubesi'nde yapılıyordu. Kırcı, sorgu sırasında önce konuşmayacağını, "susma hakkı"nı kullanacağını söyledi. İlk saatler kimse üzerine gitmedi. Psikolojik yönden yıprattıktan sonra sorguya başlanacaktı. Sorgucu karşısında oturan Kırcı'ya tatlı sert bir üslupla söyleyeceğini söyledi:

"Haluk Kırcı, şu mübarek günde ne sen yorul, ne biz yorulalım."

Kırcı, ramazanda emniyetten kaçmayı başarmış, ama başka bir ramazanda yakalanmıştı. Bu kez kaçma şansının olmadığını biliyordu. Konuşmayacak, "susma hakkı"nı kullanacaktı. Başlangıçta öyle de yaptı. Ancak sorgucular, sonunda Kırcı'yı çözmeye başladılar.

Kırcı, müthiş açıklamalar yapıyor, neler yaptığını, nelere tanık olduğunu ayrıntılı olarak anlatıyordu. Sorguyu yapan Başkomiser Ahmet İhtiyaroğlu, Kırcı ve bağlantılarıyla ilgili önemli bilgilere sahipti. Kırcı'nın nerede yalan söylediğini biliyor, yeni soruyu yöneltirken o konuda önemli bilgilere de sahip olduğunu hissettiriyordu. Arada bir önündeki klasöre takılı bir dosyayı çıkarıp "O öyle değil Haluk, gerçeği söyle" diye sallıyordu.

Kırcı'nın sorgusunda, Abdullah Çatlı, Mehmet Ali Ağca, Mehmet Ağar, Mehmet Eymür, Korkut Eken isimleri sıkça geçiyordu. Çatlı'yla ilgili her soruyu ayrıntılı olarak cevaplandırıyordu. Sorgucunun kafası, ele geçirilen 27 milyon dolarlık çek ve senetlerdeydi. Kırcı bu soruyu şöyle cevaplandırıyordu:

İşsiz kaldığım zamanlarda ailemden aldığım destek ve kitaplarımın satılmasından elde edilen gelirle geçindim. Çatlı, BAYSA şirketinde Alunet Baydar'la iş kurarken kendisine 25 000 dolar teminat vermişti. Ben de Susurluk kazasından sonra bana vermiş olduğu senede karşılık 25 000 dolar aldım. Cezaevi arkadaşım Abdülkadir Uslu'dan da 5 000 mark aldım. Herhangi bir çek-senet tahsilatı işine girmedim. Evde ele geçirilen 27 milyon dolarlık çek ve senet ben taşındığımda evdeydi. Bu ev dayalı döşeliydi. Gözaltına alındıktan sonra evimdeki eşyalar Ali Fevzi Bir'in işçileri tarafından boşaltılmaya çalışılırken bu kişiler yakalanıyor. Böyle bir hareket tarzı daha önceden kararlaştırılmadı. Tahminim Ali Fevzi Bir benim yakalandığımı duyunca evinde oturduğum için korkup evi boşaltmış olabilir.

"Abdullah Çatlı, MGK kararı doğrultusunda eylem yapıyordu"

Sorgucu, Haluk Kırcı'ya, yakın arkadaşı Abdullah Çatlı'nın yurtdışındaki faaliyetlerini sordu. Kırcı, çok şeyler biliyordu. Kendisi de bir ara Çatlı gibi yurtdışına kaçmayı planlamıştı. Kahramanmaraş'a gitmiş, onu Suriye'ye götürecek kaçakçılarla anlaşmıştı. Ancak üzerinde onların istediği kadar para yoktu. Para bulmak için İstanbul'a döndü. "Gitme" diyenler oldu, ancak o da yurtdışına kaçmaya karar verdi. Çatlı onu bekliyordu. Geçmişi düşünmeye başladı. Sorgucunun "Anlat Haluk, anlat" demesi üzerine kendine geldi:

Çatlı 12 Eylül sonrası İsviçre'ye gidip Mehmet Şener'le buluştu. Şener eski Ülkücülerdendir. İsviçre'de Mehmet Şener ile birlikte sahte pasaporttan yakalandılar. Ancak Türkiye, iade talebinde gecikince iki gün sonra serbest bırakıldılar. Çatlı daha sonra Almanya ve Fransa'ya geçti. Bu dönemde, Milli Güvenlik Konseyi'nin aldığı karar uyarınca, Ermeni komitacılara karşı yurtdışında operasyon yapılması için Çatlı ile bazı kamu görevlileri irtibata geçti. Çatlı, Oral Çelik ve Ünal Osmanağaoğlu'nun organizatörlüğünde Ermenilere karşı bombalama eylemlerinde bulunmuşlar. Fransız polisi, bunlardan şüphelenmiş. Ancak somut delil bulamayınca, Çatlı'nın bana anlattığına göre bir mizansenle eroin kaçakçılığı suçlamasıyla Abdullah Çatlı gözaltına alınmış. Beş yıl cezaevinde kalmış. Cezaevinden çıkınca İsviçre'ye iade edilmiş. Bildiğim kadarıyla 1990 yılında eski Ülkücülerin yardımıyla, Çatlı sahte bir kimlikle Türkiye'ye giriş yaptı ve İstanbul'a yerleşti.

MİT daire başkanı Çatlı'ya görev teklifinde bulundu

Çatlı'yı, hem MİT, hem de Emniyet yurtdışı operasyonlarında ve istihbaratlarında kullanmak istiyordu. Emniyet genel müdürü danışmanı

emekli yarbay Korkut Eken'le Ankara'da Etap Altınel Oteli'nde buluştu. Eken, "Sana bir görev vereceğiz" diye söze başladı. Yapılacak işleri anlattı. Çatlı "Tamam komutanım" dedi. Bir gün sonra Çatlı'ya parası, pasaportu verilmişti.

Çatlı, Haluk Kırcı'ya da yurtdışı görev konusunu açmıştı. Kırcı, sorgucuya bu olayı şöyle anlattı:

> Çatlı, bana 1994 yılı ortalarında MİT Daire Başkanı Mehmet Eymür'ün yurtdışında kendisine görev teklif ettiğini, ancak kabul etmediğini, çünkü 12 Eylül'den sonra yurtdışında görevlendirildiğinde, kendisine sahip çıkılmadığını söyledi. Bir süre sonra Çatlı, Ankara'ya çağrıldı. Burada, Korkut Eken kendisine, yurtdışında görev teklif etmiş, o da kabul etmiş. Bu görevlendirmeden Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'ın bilgisi vardı.
>
> Çatlı 1994 ve 1995 yıllarında, Mehmet Özbay kimliğiyle Almanya, Fransa, Belçika, Macaristan, Hollanda ve Yunanistan'a gitti. PKK'nın Avrupa üst düzey yöneticilerinden Ali Sapan ve Kani Yılmaz ile DHKP-C'li Dursun Karataş'la ilgili istihbari faaliyetlerde bulundu. Kendisine eski arkadaşları, Ethem Kıskıs (Balgat Katliamı sanığı), Kürşat Poyraz (Bahçelievler Katliamı sanığı), Rıfat Yıldırım (Doç. Bedrettin Cömert'in katili) yardımcı oldu. Raporlarını Ankara'ya, Korkut Eken'e iletiyordu. Eken, Çatlı'ya yurtdışında kullanmak üzere sayısını bilmediğim miktarda Uzi silah verdi. Silahların bir kısmını yurtdışına götürdü. Bir kısmı Florya'daki evindeydi. (Abdullah Çatlı'nın eşi evlerinde silah ve bombalar olduğu yolundaki iddiaları reddetti.) Bu evde patlayıcılar da vardı. 1995 sonlarında, Eken silahları Çatlı'dan geri istedi. Yurtdışına gönderdikleri orada kaldı, diğer silahları verdi. Ancak kendi çantasında taşıdığı Mikro Uzi silahı vermediği için Eken'le arası açıldı.

Korkut Eken, Susurluk'ta Abdullah Çatlı'nın üzerinde bulunan silahın, kendisinin zimmet karşılığı verdiği silahlar arasında olmadığını belirtiyor. Eken, cezaevine girmeden önce kendisiyle *Devletin Derinliklerinde* adlı kitabım için röportaj yaptım. Kendisiyle yapılan ilk ve tek röportajda silahların "sırrı"nı anlattı. Emniyet Genel Müdürlüğü'nden alınan suikast silahları, İstanbul'da bir TIR'ın gizli bölmelerine yerleştirilip, komşu bir ülkeye götürüldü. Orada PKK'lıların bomba eğitimi gördüğü bir kampın basılması planlanıyordu. Kampın basılmasıru yalnız Abdullah Çatlı değil, değişik dönemlerde o ülkeye sızdırılacak on kişilik bir tim gerçekleştirecekti.

TIR şoförü, aracının gizli bölmelerine suikast silahlarının yerleştirildiğinden habersiz sınır kapısıru geçti. Gideceği yer belliydi. Karanlık çöktüğünde, park halindeki TIR'a yanaşan üç kişiden ikisi gizli bölmeden silah, mermi ve susturucuları çıkarırken, diğeri gözcülük yapıyor-

du. Üç kişi, malzemeleri "emin yere" bıraktıklarında, birisi "Jeli unutmuşlar" dedi.

Eylemden önce, ellerine jel sürmeleri gerekiyordu. Yoksa, ele geçen bir silahı onların kullandıkları yapılacak analizle ortaya çıkabilirdi. Yabancı ülkede, işlerinin çok riskli olduğunu biliyorlardı. O günlerde Türkiye'de çıkarılan orman yangınlarına, turistik yörelerdeki bombalı eylemlere karşı, bulundukları ülkede misilleme yapacaklardı... O günlerde o ülkede bombalar patlamaya, ormanlar yakılmaya başlandı. Türkiye'de eylemler durunca, komşu ülkede de eylemler son buldu. O eylemleri, Türkiye'den giden ekip gerçekleştirmişti. Asıl büyük hedefleri ise PKK kampını basmaktı.

O günlerde, Susurluk Kazası meydana geldi. Korkut Eken, üzerine zimmetli olan silahlardan bir bölümünü, Emniyet Genel Müdürlüğü'ne teslim etti. Ancak on adet suikast silahı, komşu ülkeden bir daha geri gelmedi. PKK kampının basılması da Susurluk olayının patlamasından sonra unutulmuş, herkes kendi derdine düşmüştü...

Mesut Yılmaz'ı yumruklayan, Çatlı'nın arkadaşıydı

ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz, eşi, milletvekili Cavit Kavak Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de Hilton Oteli'ne gitmişlerdi. Burada, üç kişi Yılmaz'a saldırmış ve burnunu kırmışlardı. Sorgucu, Kırcı'dan, Yılmaz'a Budapeşte'de düzenlenen saldırı konusunda bildiklerini anlatmasını istiyordu.

Kırcı, "Mesut Yılmaz'a Budapeşte'de düzenlenen saldırıyla benim bir ilgim yok. Ancak bu saldırıda adı geçen Elazığlı İsmail'i birkaç defa, Abdullah Çatlı'nın yanında gördüm. Konuyla ilgili bilgilerim bundan ibarettir" diyordu.

Yılmaz'ı yumruklayanların affedilmesi için araya girenler oldu. Veysel Özerdem, Türkiye'ye getirildi. Kısa bir süre cezaevinde kaldı ve Yılmaz'ın şikâyetçi olmaması üzerine tahliye edildi. O günden sonra Veysel'i gören olmadı. Hiç ortaya çıkmadı. Gazetelere "yumrukçu öldürüldü" diye manşet oldu. "Yumruk" olayı gibi "yumrukçu" da sırroldu...

"Ağar'a 'tahliye olmuş eski Ülkücü' diye tanıtıldım"

Mehmet Ağar'ı siyasi yönden köşeye sıktıştırmak için yoğun çaba gösteriliyordu. Organize Suçlar Şube Müdürü Adil Serdar Saçan, Kırcı'nın ifadesi alındıkça üst makamlarına bilgi veriyordu. Bazıları özellikle "Mehmet Ağar için ne dedi?" diye soruyordu. Sorgucular da Haluk Kırcı'ya "Hangi tarihte evlendiniz ve kimlerin seçim çalışmalarına katıldınız?" sorusunu yönelttiler. Bu soru Mehmet Ağar'la ilişkilerini anlatması için yöneltilmişti. Kırcı şöyle dedi:

1992 yılının ağustos ayında evlendim. Nikâh şahitliğimi dönemin Erzurum Valisi Mehmet Ağar yaptı. Beni Mehmet Ağar'ın yanına MHP Erzurum İl Başkanı Cezmi Polat götürdü ve beni "tahliye olmuş eski bir Ülkücü" olarak tanıştırdı. Ağar'ı düğüne davet ettim ve geldi, kendisini nezaketen nikâh şahidim yaptım. 1995 erken genel seçimlerinde arkadaşım Muammer Cıngıllı, Ağar için Elazığ'dan onun lehine gövde gösterisi yapmamızı istedi. Elazığ'a gittim. Ülkücü arkadaşlara Mehmet Ağar'a destek olmaları tavsiyesinde bulunduk. Üç dört gün orada kaldıktan sonra Elazığ'dan ayrıldık.

Haluk Kırcı, "yanlışlıkla tahliye" olduğu dönemde, yani aranmadığı dönemde evlenmişti. Çatlı'nın kazada ölmesinden sonra, Kırcı'nın nikâh şahitliğini Erzurum Valisi Mehmet Ağar'ın yaptığını gösteren fotoğraflar yayımlanıyordu.

Kırcı, arandığı dönemde uzun yıllar DYP Şanlıurfa milletvekili olarak görev yapan Sedat Bucak'ın (3 kasım 2002 seçimlerinde partisi barajı aşamadığı için seçilemedi) kardeşi Serdar Bucak'la birlikte, Siverek'e gitti. Orada dört gün kaldı.

"Çatlı'nın sır çantası bulunsa olaylar aydınlanır"

Haluk Kırcı, yakın dostu Abdullah Çatlı'nın "kayıp çantası"ndan söz ediyor. Çatlı'nın bu çantayı hiç yanından ayırmadığını belirtiyor, ama Susurluk'ta meydana gelen bu kazada çantayı bulamadıklarını söylüyor. Peki bu çantanın sırrı ne? Haluk Kırcı, şunları söylüyor:

Abdullah Çatlı, tüm ilişkilerini ve bağlantılarını bir deftere yazıyordu. Bu defter ile telefon fihristi ve Mikro Uzi marka silahı devamlı olarak açık kahve renkli kapaklı, şifreli deri bir çantada bulunuyordu. Bu çantanın akıbeti bilinmiyor. Çatlı bu çantayı hep yanında taşırdı. Ancak kazadan sonra çanta kayboldu.

Peki "Çatlı'nın sır çantası"nı kim almıştı? Kırcı bunu bilmediğini belirtiyor, kaza sırasında arkadaki araçta Gani Kızılkaya ile polis memurları Enver Ulu, Ercan Ersoy ve Mustafa Altınok'un bulunduğunu sonradan öğrendiğini söylüyor. Akla gelen soru ise şu:

Çatlı'nın şoförü Habip Aslantürk kazanın olduğu saatlerde İstanbul'daydı. Kazayı anında nasıl öğrendi?

Kırcı'ya kaza haberini Habip Aslantürk ulaştırmıştı.

Çatlı ile gerçek Özbay arkadaş

Abdullah Çatlı, kazada öldüğünde, üzerinden Mehmet Özbay adına düzenlenmiş bir kimlik çıkmıştı. Yıllarca, Mehmet Özbay adını kullandı.

Çatlı'yı eskiden tanımayanlar onu hep Mehmet Özbay diye tanıyordu.

Gerçekten Mehmet Özbay diye birisi var. İngiltere'de yaşayan ve Susurluk Kazası'ndan sonra Türkiye'ye gerçek kimliğiyle gelmeyen Şanlıurfalı gerçek Mehmet Özbay, Susurluk olayından önce Abdullah Çatlı'yla birlikte bazı dönemlerde aynı uçakla uçmuşlar. Bazı dönemlerde aynı gün yurtdışına gidip, aynı gün dönmüşler. O garip ilişkiler yumağını, sorgucu, Haluk Kırcı'ya soruyor. Kırcı şunları söylüyor:

> Çatlı, firari sanık olarak arandığı için, aranmayan bir şahsın kimliğine ihtiyaç duyuyordu. Hatırladığım kadarıyla Ali Yasak, Abdullah Çatlı'yı, Mehmet Özbay'la tanıştırdı. Çatlı, Mehmet Özbay'dan kendi kimliğini kullanmak için izin alıyor ve onun bilgisi dahilinde Mehmet Özbay kimliğini çıkartıyor. Çatlı bu kimlikle normal ve yeşil pasaport aldı. Gerçek Mehmet Özbay'ı ben de tanıyorum. Kendisi Çatlı'nın arkadaşıydı ve Çatlı'nın kendi kimliğini kullandığını kesinlikle biliyordu.

Meral Çatlı-Haluk Kırcı şirketine hayali ihracat davası

Mehmet Özbay, yani Abdullah Çatlı, ANAP Genel Başkanı Mesut Yılmaz'ın Budapeşte'de saldırıya uğraması olayında adı geçen Sultan Tekstil'in sahibi Aydın İpekli'nin şirketine ortak olmuştu. İpekli, Macaristan'da tekstil işi yapan Latif Yüzias'ın aracılığıyla Abdullah Çatlı'yla tanıştı.

Çatlı, Florya'da eşi üzerine tapulu bulunan evini Yapı Kredi Bankası Keresteciler Şubesi'ne teminat göstererek 350 000 mark kredi aldı ve eşi Meral Çatlı, Sultan Tekstil'in ortağı oldu. Bu şirket hakkında, adı daha sonra "hayali ihracat"a karıştığı gerekçesiyle İstanbul Gümrükler Başmüdürlüğü'nün şikâyeti üzerine Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından dava açıldı.

Kırcı, bundan sonraki gelişmeleri de sorguyu yapan Ahmet İhtiyaroğlu'na tane tane anlatıyor:

> Şirket merkezini Küçükçekmece'deki binaya taşıdık. Burada Abdullah Çatlı, ben ve Turgay Maraşlı çalışmaya başladık. Ben şirketin sorumlu müdürüydüm. Yurtdışındaki işlerimizi de Aydın İpekli'nin kardeşi Serpil İpekli takip ediyordu. Çatlı, Aydın-Serpil İpekli ile Nevzat Amasyalı adına cep telefonu alnuştı. Yine şirket adına polis memurları Ayhan Çarkın, Oğuz Yorulmaz ve Mustafa Altınok'a cep telefonu kartı verildi. Çatlı şirketten 1995'te ayrıldı. Ahmet Baydar'la şirket kurdu. Ben de yanlarına sık sık gidip geliyordum. Bu dönemde İzmit çetesi olarak bilinen Hadi Özcan'la birlikte ortak iş yapmaya başladılar. Botaş'tan iş aldılar. Daha sonra Çatlı ile Hadi Özcan'ın arası açıldı. Hadi Özcan çeşitli yerlerde Çatlı'nın aleyhine konuşunca Çatlı, Hadi Özcan'a telefonda hakaret etti ve ortaklığını sona erdirdi.

"Muhsin ve Şefkat'e o olayla ilgimin olmadığını söyle"

Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Harekât Dairesi Başkanı İbrahim Şahin ile Abdullah Çatlı'nın dostluğunu bilen biliyordu, kamuoyu da, bir düğünde birlikte oynarlarken çekilmiş fotoğraflarla bu dostluğu öğrendi.

Bu dostluğu Haluk Kırcı biliyordu ama Susurluk'ta kazada aynı otomobilde bulunan Hüseyin Kocadağ ile Çatlı'nın ilişkisini bilmiyordu. Sorgucunun soruları hep Mehmet Ağar'a getirmesi de ilginçti. Kırcı, önemli açıklamalar yapmaya devam etti:

> Çatlı, Milletvekili Sedat Bucak'ın bürosuna gidip gelirdi. Ama Çatlı'nın Mehmet Ağar'la ilişkisi konusunda benim herhangi bir bilgim yok.

MİT muhbiri Tarık Ümit'in öldürülmesi konusunda, sorgucunun yönelttiği soruya, Haluk Kırcı ilginç açıklamalar getirdi:

> Bu cinayette, Abdullah Çatlı, Sami Hoştan ve Abdurrahim Buğday'ın adı geçiyor ama ben Tarık Ümit'i tanımam. Kaçırılması ve öldürülmesi olayına da katılmadım. Çatlı'nın, Tarık Ümit'i tanıyıp tanımadığını bilmiyorum. Biz Ankara'dayken Çatlı bana telefon etti. O günkü gazetelerden birini alıp üçüncü sayfasını açmamı söyledi ve bu olayla hiçbir ilgisinin olmadığını, bu konuyu BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ile MHP yöneticilerinden Şefkat Çetin'e anlatmamı istedi. Ayrıca bana numarasını şimdi hatırlayamadığım 0542'li bir telefon numarası verip, Muhsin ve Şefkat'in bu numaradan MİT'çi Mehmet Eymür'ü aramalarını ve konunun kendisiyle alakalı olmadığını izah etmelerini istedi. Muhsin Yazıcıoğlu'nu bulamadım. Şefkat Çetin'le görüşüp konuyu anlattım. Ayrıca Çatlı ölmeden yaklaşık yirmi gün önce Ankara Etap Altınel Oteli'nde Mehmet Eymür'le görüşmüş. Bu görüşmede Eymür, Çatlı'ya "Tarık Ümit'i sen öldürmedin ama kimin öldürdüğünü biliyorsun. Bunu bana söyle" demiş. Kendisi de "Bilsem bile söylemem" diye cevap vermiş. Bu konuşmaları Mehmet Eymür, kameraya da aldırmış. Sami Hoştan ve Abdurrahim Buğday'ın, Tarık Ümit olayıyla ilişkilerini bilmiyorum.

Yılmaz Erdoğan'ın amcasını, Haluk Kırcı mı öldürdü?

Haluk Kırcı'nın karıştığı iddia edilen cinayetlerden biri de Sağlık Bakanlığı Müfettişi Hakkârili Namık Erdoğan'ın öldürülmesiydi. Ünlü sanatçı Yılmaz Erdoğan'ın amcasını da Kırcı mı öldürmüştü? Sorgu sırasında, Kırcı'ya bu cinayetin yanı sıra Kemal Türkler'den, MİT eski müsteşar yardımcısı Hiram Abas'a kadar birçok cinayet konusunda da sorular yöneltildi. Günlerdir uykusuzdu. Gözleri kapanmak üzereydi. Bu soruları şöyle cevaplandırdı:

Kemal Türkler, Muammer Aksoy, Bahriye Üçok, Turan Dursun, Çetin Emeç, Hiram Abas, Behçet Cantürk, Savaş Buldan, Adnan Yıldırım, Fevzi Aslan, Avukat Medet Serhat, Avukat Yusuf Ekinci'nin öldürülmesiyle benim bir ilgim yok. Bu kişileri tanımam. 1991 yılının haziran ayında Abdullah Çatlı, ben, Ercüment Gedikli bir araya gelip Promes isimli tıbbi cihazlar ithalat ve pazarlama şirketini kurmaya karar verdik. Abdullah Çatlı arandığı için şirketteki hissesi kardeşi Zeki Çatlı'nın üzerineydi. Şirketimiz dört ay faaliyette bulundu ve Sağlık Bakanlığı'yla herhangi bir işimiz de olmadı. Bir tek hastaneden de ihale almadık. Müfettiş Namık Erdoğan'ı hiç tanımıyorum. Bu şahsın Promes firmasıyla ilgili bir araştırma yapmadığını biliyorum. Çünkü bizim firmamızla ilgili herhangi bir soruşturma olmadı. Şahsın öldürülüşü hakkında bilgim yok. Ne zaman öldürüldüğünü dahi bilmiyorum.

Bir sabah kalktığında, salonda Mehmet Ali Ağca'yı gördü

Kırcı, Ankara'da, Abdullah Çatlı'nın kiralattığı Mebusevleri'ndeki bir dairede kalıyordu. Eve gelen giden eksik olmazdı. Evin bir anahtarı da Abdullah Çatlı'da bulunuyordu. Çatlı bazen anahtarı gönderdiği kişilere veriyordu.

Haluk Kırcı ile Mehmet Ali Ağca'nın tanışması işte Mebusevleri'ndeki bu apartman dairesinde oldu. Haluk Kırcı, o günü ve Mehmet Ali Ağca'yı sorgucuya şöyle anlattı:

Evde kaldığım bir gün Malatya Ülkü Ocakları'ndan bir şahıs ile yanında sonradan isminin Oral Çelik olduğunu öğrendiğim şahıs geldi. Onların gelmesiyle birlikte evin telefon trafiği artmıştı. Ben bir şeyler olduğunu sezinlemiştim. Ama teşkilat hiyerarşisi gereği herhangi bir soru sormuyordum. Bir sabah kalktığımda salonda yabancı bir şahsın oturduğunu gördüm.

Kırcı, başıyla selam verip lavaboya geçti. Yüzünü yıkadı. İki gündür tıraş olmuyordu. Aynaya baktı. Elini sakallarının üstünde gezdirirken, "Nasıl olsa dışarı çıkmıyorum. Bugün de tıraş olmayacağım" dedi.

Salonun aralık kapısına geldiğinde, daha önce otururken gördüğü kişiyi bu kez salonun tül perdesinin ardından dışarı bakarken gördü. Sanki birisini bekliyordu. Ceketini çıkarmamıştı. Sağ elini cebine sokmuştu. Kırcı, terliğini sürüyerek salona geldi. "Hayırlı günler gardaş" dedi. Camdan bakan adam hızla döndü. Tedirgin olduğu belliydi. Kırcı, elini uzattı. O da uzattı. Göz göze geldiler. İlk kez karşılaşıyorlardı ama birbirlerini fotoğraflarından tanımışlardı. Birisi Bahçelievler'de yedi kişinin katledilmesinden dolayı, diğeri ise gazeteci-yazar Abdi İpekçi'nin katili olarak aranıyordu.

Ağca askeri cezaevinden kaçmış, Çatlı'nın çevresinden yararlanarak İran'a geçmiş, orada tutunamayınca Türkiye'ye dönmek için yine Çatlı ve Oral Çelik gibi tanıdıklarından yardım istemişti. Iğdırlı Azeri arkadaşları tarafından İran'a geçirilen Ağca, yine aynı kişiler ve yollar kullanılarak Türkiye'ye getirilmişti.

O evde birlikte yirmi gün kaldılar. Kırcı, Ağca'nın peruk taktığını anlamıştı. Onun kim olduğunu da biliyordu. Ağca geldikten sonra evin trafiği iyice artmıştı. Ağca, evde telefonla şifreli konuşmalar yapıyor, konuştuklarının Kırcı tarafından anlaşılmamasına da özen gösteriyordu. Kapının zilinin her çalınışında, Ağca tedirgin oluyor, Kırcı'ya, "Acaba kim geldi, acaba biri bizi ihbar mı etti?" diye soruyordu. Ağca'nın, Haluk Kırcı'dan bile şüphelendiği oluyordu. Çünkü, Ağca'yı ihbar edene yüksek miktarda para ödülü verilecekti. Ağca, Kırcı'nın telefonla yaptığı konuşmalar sırasında yanına geliyor, ne konuştuğunu öğrenmeye çalışıyordu.

Evde yemek ve kahvaltıyı Haluk hazırlıyor, Ağca masayı topluyor, bulaşıkları yıkıyordu. Ne o Bahçelievler Katliamı'nı, ne de Ağca Abdi İpekçi cinayetini nasıl gerkçekleştirdiğini anlattı. Ağca gündüzleri tek başına odaya geçiyor, tedirgin bir bekleyiş içinde oluyordu. O gün eve gelen olmamıştı. Kırcı, "Yeter be gardaş, gel bari kâğıt oynayalım" dedi.

Kırcı ile Ağca o gün pişti oynadılar. Oyunları saatlerce sürdü. Kâğıt oyunundan sonra Ağca, Kırcı'ya biraz daha yaklaştı. Siyasi konularda konuşuyorlardı. Ağca'nın bir sohbette Alparslan Türkeş'i ve MHP yönetimini eleştirmesine Kırcı öfkelendi. Sonra siyasi konuşmaları da kestiler, aralarına soğukluk girmişti. Ağca daha çok yalnız kalmayı tercih ediyor, odadan dışarıya çıkmıyordu.

Karanlık çökmüştü. Evin önüne bir Amerikan otomobili geldi. İçinden Oral Çelik indi. Ağca, o gün gideceğini biliyordu. Küçük çantasını hazırlamıştı. Haluk Kırcı yine salonda oturuyor, gazetenin bulmacısını çözüyordu. Ağca, "Ben ayrılıyorum. Bakalım kader bizi nerelere sürükleyecek? Bir daha görüşür müyüz Allah bilir" dedi. Kırcı, ayağa kalktı, "Allah bilir" dedi ve baştan savarcasına "Güle güle" diye ekledi. Öylesine tokalaştılar. O günden sonra bir daha birbirlerini hiç görmediler. Kırcı, Ağca için "Ağca, ülkücü insan tipinden çok ideolojik anarşizme daha yatkın kişiliğe sahipti" diyor.

Ankara'dan ayrıldıklarında artık Ağca için "Avrupa günleri" başlıyordu. Önce Bulgaristan'a geçti. Vitoşa Oteli'nde onu bekliyorlardı... Ancak her gidişin bir de dönüşü vardı. 15 haziran 2000 tarihinde Ağca İtalya'dan gizlice Türkiye'ye getirilerek Kartal Cezaevi'ne konuldu. Ödemiş Cezaevi'nden yine "yanlışlıkla" salıverilen ve yanlışlık ortaya çıkınca Ukrayna'da yakalanan Haluk Kırcı da, Kartal Cezaevi'nin başka bir bölümüne konuldu, böylece birbirlerini göremeden yıllarca burada yattılar...

"Yeşil" haber gönderdi: "Çatlı'nın kellesini koparacağım!"

Abdullah Çatlı gibi, "Yeşil" ve "Ahmet Demir" kod adlı Mahmut Yıldırım da, sözde "devlet adına" bazı eylemler gerçekleştiriyordu. Özellikle PKK terörünün yaygın olduğu dönemlerde Mahmut Yıldırım bir gün orada, bir gün başka yerde görülüyordu. Terörün azaldığı dönemde ise bazı kaçakçılardan haraç istiyor, yatırılan bu paralar Ziraat Bankası Ankara Heykel Şubesi'nden çekiliyordu.

Çatlı ile "Yeşil" adları belli çevrelerde birlikte telaffuz ediliyordu. 1994 yılının eylül ayıydı. Rus Büyükelçiliği'nin yakınında bulunan "Beyler Sofrası" lokantasının özel bölümünde bulunanlar içkilerini içiyor, "derin" konulardan söz ediyorlardı. Onların arasında "Yeşil" de vardı. Söz Çatlı'dan açılmıştı. Birisi onun yaptıklarından övgüyle söz ediyordu. "Yeşil" kadehinden bir yudum içti "Eee yeter be... Çatlı, Çatlı. Nedir bu? O da kim oluyor? Onun kellesini koparacağım!" dedi.

Masada buz gibi bir hava esti. Orada bulunan Çatlı'nın bir arkadaşı bu sözlere çok bozulmuştu. Cevap verecek oldu, yanındaki arkadaşı dizine vurdu, susmasını istedi. Ama Çatlı'ya, dikkatli olması için o akşam masada konuşulanları anlattı. Çatlı, söylenenleri dinledi. "Demek benim kellemi koparacakmış ha... Anasından daha doğmadı benim kellemi koparacak adam" diye bağırdı...

Öfkelenmişti. Sabah, Promes firmasının bürosuna gittiğinde, Haluk Kırcı'nın masasının yanındaki koltuğa oturdu, "Duydun mu, benim kellemi koparacakmış o 'Yeşil' denilen adam. Anlamadım, benimle ne alıp veremeyeceği varmış bu adamın?" dedi. Kendisine anlatılanları, o da Kırcı'ya anlattı. Kırcı, "Ben bu işin peşini bırakmam. Araştırırım" dedi

Kırcı'dan önce, "Yeşil"in peşine Çatlı düştü. Haber gönderdi. O günlerde Çatlı, kendisine yeni bir telefon almıştı. Eski telefonunu da Haluk Kırcı'ya verdi. Bir gün telefonu çaldı. Karşıdaki kendisini tanıttı:

"Çatlı, ben 'Yeşil'im."

Haluk Kırcı, birisinin şaka yaptığını sandı. Sonra, Çatlı'nın bu kişiyle ilgili sözleri aklına geldi:

"Gardaş ben de Haluk Kırcı'yım. Bir diyeceğin mi var o kişiye?"

"Var ya.."

"Söyle ne söyleyeceksen..."

"Söyle Mehmet Özbay'a (Çatlı'nın kullandığı sahte kimlik) benim Fransa'nın Sen Nehri'nde abdest alınuş insanlara elim kalkmaz. Benim hakkımda ona söylenenlerin hepsi yalandır. Ben yakında emekli olacağım, emekli olunca onun yanına gelip tanışacağım."

Kırcı, "Yeşil"in sözlerini aynı gün Çatlı'ya ulaştırdı. "Yeşil"in kendisi için söyledikleri çok hoşuna gitmişti. Demek, bir sohbette anlattığı "O

gün, Sen Nehri'nde abdestimi aldım, orada bir parkta namazımı kıldım" sözleri, "Yeşil"e de gitmişti.

Ancak, "Yeşil" ile Çatlı hiçbir zaman bir araya gelemedi. Çatlı, 3 kasım 1996 tarihinde Susurluk Kazası'nda ölmüş, o dönemlerde "Yeşil" de ortadan kaybolmuştu. Bugün bile bazıları "Yeşil"in yaşadığını söylerken, "öldü" diyenler çoğunlukta. MİT eski daire başkanlarından Mehmet Eymür de "Yeşil" için "öldürülmüştür" diyor. Ancak ilginçtir, İçişleri Bakanlığı tarafından yaptırılan "çok gizli" araştırmalar ise "Yeşil" kod adlı Mahmut Yıldırım'ın yaşadığı yolunda. "Yeşil"in ağabeyi Bahattin Yıldırım bazen kardeşinin öldürülmüş olabileceğini, bazen ise yaşadığını söylüyor. Örneğin, 15 şubat 1999 tarihinde, Apo'yu Kenya'dan getiren ekip arasında "Yeşil"in bulunduğunu bana söyledi. Apo'nun, İmralı Adası'na götürülmesinden sonra görevinin sona erdiğini, şimdi ise nerede olduğunu bilmediğini açıkladı.

Telefon fihristinde kimler yok ki...

Polis, Kırcı'nın elektronik telefon fihristinde bulunan isimleri de tek tek saptadı ve bu isimlerin kim olduğunu, kendisiyle ilişkilerini de Kırcı'ya sordu. Fihristte yer alan ve o günkü görevlerine göre politikacıların ağırlıklı olduğu isimler şöyle:

Politikacılar: Ali Doğan (ANAP milletvekili), merhum Avni Çarsancaklı (ANAP MKYK üyesi), Celal Adan (DYP İstanbul il başkanı), Cezmi Polat (MHP Erzurum il başkanı), Esat Bütün (ANAP milletvekili), Feridun Öncel (MHP Şanlıurfa İl Başkanı), Haluk Pirimoğlu (MHP genel başkan yardımcısı), Mehmet Bilir (MHP'li belediye başkanı), Mehmet Karanfil (BBP İzmir il başkanı), Muhsin Yazıcıoğlu (BBP genel başkanı), Oktay Öztürk (MHP eski milletvekili), Rıza Müftüoğlu (MHP eski milletvekili), Sadık Avundukluoğlu (DYP eski milletvekili), Timur Selçuk (DYP Iğdır il başkanı), Ümit Yılmazel (BBP genel başkan yardımcısı), Yaşar Yıldırım (MHP Kızılcahamam belediye başkanı), Ahmet Gedik (Avcılar belediye başkan yardımcısı), Mehmet Ekici (BBP Ankara milletvekili)

Susurluk bağlantılı isimler: Abdullah Kederoğlu, Ahmet Baydar, Ali Yasak, Aydın İpekli, Bünyamin Adanalı, Duran Demirkıran, Mehmet Şener, Ercüment Gedikli, Fazlı Taştan, Habip Aslantürk, Ünal Osmanağaoğlu, Mahmut Korkmaz, Nevzat Amasyalı, Yavuz Çaylan, Yılma Durak, Zeki Çatlı, Rıdvan Kocaman.

Avukatlar: Fatih Volkan, Doğan Yıldırım, Fikret Sucu, Kürşat Baytaz, Mustafa Nida, Kâzım Ayaydın, Ali Seydi, Cemal Dayıoğlu, Çınar Koloğlu, Mehmet Saral, Seçmen Memişoğlu, Yalçın Kasaroğlu, Yaşar Aksu, Yıldırım Ak.

Gazeteciler: Nazlı Ilıcak, Lütfü Şahsuvaroğlu, Mehmet Ali Özden, Servet Kabaklı.

Ünal Osmanağaoğlu, yıllarca kardeşinin kimliğini kullandı

Bahçelievler katlianu sanıklarından Ünal Osmanağaoğlu, aranmasına rağmen tam yirmi iki yıl yakalanmadı. Arandığı dönemde o Kuşadası'nda otel işletiyor, sık sık İstanbul'a geliyordu. Türkiye'nin en büyük hayali ihracat ve naylon fatura yolsuzluğu olayının bir numaralı sanığı Erol Maks Kohen ile Osmanağaoğlu'nun yakın ilişki içinde olduğu, bazı yolculuklarda uçak biletinin Kohen'in şirketi tarafından karşılandığı anlaşılıyor. Bahçelievler katlianu sanığı ile "Örümcek Ağı" soruşturmasının sanığının ilgisi DGM Savcısı Hamza Keleş'in de dikkatinden kaçmadı.

Ankara DGM Savcısı Hamza Keleş ifadesini aldığı İstanbul Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şubesi Müdürü Adil Serdar Saçan'a, "İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde Erol Maks Kohen'le ilgili olarak mafya yapılanmasında irtibatları" sordu. Saçan, bu soruyu cevaplandırırken Bahçelievler katliamı sanığıyla ilgili olarak müthiş bir gerçeği açıkladı:

> Ünal Osmanağaoğlu isimli şahsı biz ve Kaçakçılık Daire Başkanlığı, Bahçelievler Katliamı, ayrıca DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in öldürülmesi olaylarıyla ilgili olarak arıyorduk. Orada iki isim vardı: Birisi Tamer Osmanağaoğlu, diğeri de Ünal Osmanağaoğlu'ydu. Asıl sanık Ünal Osmanağaoğlu'ydu. Ancak o, Tamer Osmanağaoğlu kimliğini kullanıyordu. Bu şahısların hangisinin kim olduğu hususunda yeterli bilgiye sahip değildik.

Ünal'ı herkes "Muhammet" adıyla biliyordu

Ünal Osmanağaoğlu, davasının düşmesine topu topu üç ay kaldığı için daha dikkatliydi. Davutlar Güzelbahçe'de alabildiğine seviliyordu. Gereken yerlere Atatürk büstü koyduruyor, hayır işleri yapıyor, herkesle iyi geçiniyordu. Kimse onu "Ünal Osmanağaoğlu" olarak tanımıyor, "Muhammet" adıyla biliyordu.

Kaçakçılık Dairesi'nde bir ekip, Ünal'la ilgili araştırma başlatmıştı. Ellerinde 1978 yılında çekilmiş siyah-beyaz bir fotoğraftan başka bilgi yoktu. Ünal'ı ele verecek ve onun gerçekten Ünal olduğunu ortaya koyacak en belirgin işaret ise yanağındaki "ben"di.

Güvenlik güçleriyle yakın dostluğu sayesinde kimse "Muhammet" diye bildikleri Ünal Osmanağaoğlu'na kimlik sormaya gerek duymamıştı. Gerek duymuş olsalar bile üzerinde kendisine çok benzeyen Tamer'in resmini göreceklerdi. Ancak, çok dikkatle incelemeleri halinde Tamer'in yüzünden ben olmadığını, Ünal'ın yanağındaysa bir ben bulunduğunu fark edebileceklerdi.

Günler süren araştırmaların sonuna yaklaşılıyordu. Çok önemli bil-

gilere ulaşılmış, bu kişinin Davutlar Güzelbahçe'de yaşadığı belirlenmişti. Otomobil kullanıyor, ancak Osmanağaoğlu adına düzenlenmiş bir sürücü belgesinin kaydına rastlanamıyordu. Kimsenin aklına "Muhammet"e "Ehliyetin var mı?" diye sormak gelmemişti.

Kaçakçılık Dairesi'nden Davutlar'a giden üç kişilik ekip, günlerce fotoğrafına baktıkları Ünal Osmanoğlu'nu daha görür görmez tanımışlardı. "Muhammet, Ünal Osmanağaoğlu'ndan başkası değil" dediler. Ona hissettirmeden değişik açılardan fotoğraflarını çektiler. Onlar hep yanağındaki beni aradılar. Evet, bu DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in katil zanlısı olarak aranan ve Bahçelievler Katliamı'nda yer alan Ünal'dı.

Plan yapılmıştı. Kimin kim olduğunu ortaya koymak için aynı anda Ünal'ın yanı sıra İstanbul'da bulunan kardeşi Tamer'in de yakalanması gerekiyordu. İstanbul'dan "Tamer yakalandı" haberi ulaştığında, Ankara'dan giden ekip de, Muhammet diye tanınan, kardeşinin nüfus cüzdanını taşıyan Ünal Osmanağaoğlu'nu yakaladı. İki görevli "Gidelim" dediğinde, o hiç itiraz etmedi...

İzmir'de, İstanbul'a gidecek uçağa arka kapıdan bindirdiler. Görevlilerden biri, "Sen Ünal Osmanağaoğlu musun?" diye sordu. O başını salladı, "Evet, o dönemin kurbanlarından biriyim. Ancak sonra hep Yunus Emre gibi düşünüp, Yunus Emre gibi yaşamaya başlamıştım" dedi.

Polisler, önemli bir operasyon gerçekleştirdiklerini biliyorlardı. Başbakan Bülent Ecevit, yıllar önce DİSK Genel Başkanı Türkler'in eşine "Katillerini mutlaka bulacağız" diye söz vermişti. Osmanağaoğlu'nun yakalanmasından sonra, Ecevit, Bayan Türkler'e haberi verdi, ayrıca bu konuda televizyonda da bir açıklama yaptı...

Ünal Osmanağaoğlu'nun hangisi olduğunu Erol Maks Kohen açıkladı

Emniyetin elindeki bilgilere göre, Tamer Osmanağaoğlu ile naylon fatura ve hayali ihracat suçundan tutuklanıp yargılanmaya başlanan Erol Maks Kohen arasında iş ilişkisi vardı.

Kuşadası'nda yakalanıp İstanbul'a getirilen Ünal Osmanağaoğlu'nun üzerinden "Tamer Osmanağaoğlu" kimliği çıkmıştı. Organize Suçlar Şubesi Müdürü Adil Serdar Saçan, ifadesinde de "yakın arkadaşı" olduğunu belirttiği Erol Maks Kohen'i "gerçek Ünal Osmanağaoğlu"nu belirlemesi için "teşhis" yaptırmak üzere emniyete davet etti. Odada Ünal ile Tamer bulunuyordu.

Kohen iki Osmanağaoğlu'na baktı. Kendisiyle tekstil işi yapan ve iş ilişkisi olanın Tamer olduğunu belirtti. Uzun yıllar kaçak hayatı süren Ünal Osmanağaoğlu, hakkında büyük iddialar olan kişinin teşhisiyle belirlenmiş oldu.

Kohen ve onun emniyetteki bağlantıları konusunda DGM savcısına önemli açıklamalar yapan Ersin Korkmaz'ın ifadelerinden yola çıkan savcı, Organize Suçlar Şubesi müdürüne, Ünal Osmanağaoğlu ile Erol Maks Kohen arasındaki ilişkiyi sordu. Saçan, Tamer ile Kohen'in ilişkisinin olduğunu, ancak Ünal ile Kohen'in ilişkisi olup olmadığını bilmediğini söyledi.

"Çakıcı'ya para ve otomobil verilince Sedat Peker de istedi"

Ersin Korkmaz'ın iddiaları bitmemişti. Korkmaz, Erol Maks Kohen ile basında "ünlü baba" olarak nitelendirilen Alaattin Çakıcı ve Sedat Peker arasında da ilişki olduğunu öne sürüyor. Bu kişinin iddialarıyla ilgili olarak savcının Organize Suçlar Şubesi Müdürü Saçan'a yönelttiği bir soruya, Saçan şu karşılığı veriyor:

> Erol Maks Kohen'in, Alaattin Çakıcı'ya para ve Opel Vectra bir otomobil verdiği, bunu duyan Sedat Peker'in, Erol Maks Kohen'den aynı şeyleri istediği, benim de Sedat Peker'i durdurmak için bunun adamlarını gözaltına aldığım hususları doğru değildir. Bu konu ile ilgili benim bilgim yoktur. Sedat Peker'le ilgili İstanbul DGM Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından çok miktarda soruşturma dosyası vardır. Ayrıca bu şahıs hakkında 4422 Sayılı Çıkar Amaçlı Suçlarla Mücadele Kanunu'na muhalefetten de dava açılmıştır. Ersin Korkmaz dilekçesinde belirttiği konuyu eğer bize iletseydi biz de gerekli işlemi yapardık.

Haluk Kırcı, mektubunda müthiş açıklamalar yapıyor

Haluk Kırcı'nın avukatlarından Hüseyin Ayan, Bilal ve Erol Bahadır, ilgili makamlara dilekçe üstüne dilekçe yazıyorlardı. Terörle Mücadele Yasası'nda yapılan değişiklikle idam cezası 36 yıl hapis cezasına dönüştürülmüştü. Bu yasada "... aldıkları ceza herhangi bir nedenle şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya dönüştürülenlerin toplam hükümlülük süresinden 10 yıl indirilmesi" öngörülüyor. Kırcı'nın avukatları, "Müvekkilimizin cezası da idam olmayıp 36 yıl ağır hapis cezasına dönüştürülmüş ceza olduğuna göre 36 yıllık ceza üzerinden 10 yıl düştükten sonra kalan 26 yıl ağır hapis cezasının da daha önce yatılan kısmı ile infazdan yararlanılan kısmı hesaplandığında Kırcı'nın derhal serbest bırakılması gerekmektedir" dediler.

Ne var ki, ilgili makamlar Kırcı ve avukatlarından farklı düşünüyordu. Yeni bir af çıkmaması halinde Kırcı, 2024 yılında cezaevinden çıkabilecekti. Ancak yasalarda yapılan son değişiklikle, Kırcı'nın tahliyesi 2009'a indi.

Bu kitabın hazırlanması sırasında Haluk Kırcı'dan bir mektup aldım. Ödemiş Cezaevi'nden gönderdiği bu mektupta Haluk Kırcı gibi aynı suçtan yedi kez idama mahkûm olan Bünyamin Adanalı da ilk kez bir gazeteciye çarpıcı açıklamalarda bulunuyor ve bunlar yine ilk kez bu kitapta yayımlanıyor... Mektubun hemen ardından da "samimi itiraflar" geliyor. İşte Kırcı'nın mektubu:

Sayın Öztürk,

Mektubunuz üzerine, her şeye rağmen, yani bir dönemin, kendine has şartları içinde var olmuş, bugün tasvip etmediğim "Keşke yaşanmasaydı, Türkiye'de o günler hiç var olmasaydı" dediğim olayın veya olaylar zincirinin "ısıtılması"na ışık tutmaya çalışacağım:

1- Bahçelievler olayı asla bir katliam olarak planlanmamıştır. O günlerde Ankara Hamamönü'nde solcu militanlar tarafından şehit edilen iki arkadaşımızın intikamını almak amacı taşımaktadır. Olayın meydana geldiği günden bir veya iki gün önce Ankara'da meydana gelen olayları araştırır, arşivlere bakarsanız bunu açıkça görürsünüz.

2- Biz o evde iki solcu militanın kaldığını istihbar etmiştik ve bir mektuptan alınmış adresten yola çıkarak, olay akşamı evin yerini tespit etmiştik. Yani dosyada yer aldığı gibi, olayla hiç alakası olmayan şahısların önceden evin yerini tespit etmeleri gerçek değildir.

3- Olay katliam amacı taşımadığından, olay yerine iki adet silahla gidildi ve olayda yedi kişinin hedef olması tamamen bir tesadüf (veya kader) şeklinde tezahür etmiştir. Olayda ben ve Çatlı dahil beş kişi yer almışızdır. Bunlar Mahmut, Kürşat, Ercüment isimli arkadaşlarımızdır. Namus ve şerefim üzerine yemin ederim olayda isimleri geçen, zorlamalarla ceza alan diğer isimlerin asla dahlleri olmamıştır.

4- Burada ilk defa açıklıyorum: Eve girdiğimizde evde beş genç insan vardı. Onları yere yatırıp, enterne ettiğimizde gerek kalabalık olmaları, gerek olay yerinin uygunsuzluğu, gerekse silah yetersizliğimiz nedeniyle aramızda yaptığımız müşavere neticesinde eylemi gerçekleştirme noktasında tereddüde düştük ve tek tek sorgulayarak örgütleri hakkında bilgi almaya karar verdik. Buna göre hiçbirini öldürmeyecektik, zaten evde kaldığımız saatlere dikkat edilirse bu iddiamın doğruluğu anlaşılacaktır.

Bu kararımızı uygulamaya koyduğumuzda ise hiç ummadığımız bir olay yaşadık ve bir militan sorgu esnasında öldü! Bu gelişme planımızı tamamen değiştirmemize neden oldu ve neticede olay oluş şekliyle meydana geldi. Sonradan eve gelen iki şahıs da olayın maktulleri oldular. Yani yüzümüzü görmüşler, ok yaydan çıkmıştı!..

Olay sonrası meydana gelenler ise tamamen "garabetler ve taraflı yapılanmaların" ürünüdür. Polis olayı çözemeyince o bölgede tanınan bir arkadaşımızı almış ve bir senaryoyla dosyaya şekil vermiştir.

Sayın Öztürk, inanmanızı isterim olayın bütün boyutu budur ve asla

dosyada yer alan bilgilerle veya dosyanın "bina" edilmesiyle alakası yoktur. Olayı ajite malzemesi olarak kullananlardan tutun da ideolojik saplantılar içine düşmüş resmi görevlilere kadar birçok güç ortaya gerçeklerle alakası olmayan bilgiler atmışlardır. Aradan geçen bunca yıla rağmen geçmişte yaşanan acıları yok sayanların ellerindeki imkânları kullanarak olayı gündemde tutmaya çalışmalarının başka izahı yoktur.

Ben insani ve fikri tekâmülden nasip alnuş bir insanım ve o günlerde yaşadıklarımızın muhasebesini elbette yapabiliyorum. Soğuk savaş yıllarının acı gerçeklerini yaşamış olmanın da verdiği olgunlukla o günlerde yaşanan hiçbir şiddet eylemini tasvip etmiyorum. Bugün edindiğim tecrübelerin ışığında genç insanları okumaya, araştırmaya, düşünmeye sevk ederken şiddetten ve şiddetin getirdiklerinden uzak tutmaya çabalıyorum. Ayrıca yaşadıklarımı ve halen çektiklerimi de bir kader tecelliyeti olarak değerlendiriyorum. Yani olaylara at gözlüğüyle bakmıyorum. Bende isim listeleri bulunan ve 12 Eylül öncesi öldürülen 2 088 ülküdaşımın acısını ve ıstırabını yaşarken, öyle veya böyle öldürülen solcu gençlerin de acısını ve ıstırabını samimi olarak duyuyor, hissediyorum.

Unutmamak gerekir ki, o dönemi yaşayan bizlerin hiçbiri (solcusu, Ülkücüsü) katil, psikopat, cani yaradılışlı insanlar değildik. O günlerin kendi ruh ve psikolojik şartları, siyasi gelişmeleri, coğrafyamızın gerçekleri, bizleri olayların içine itekledi (çekti). Onun içindir ki suçlu aramak, insanları karalamak, insanları kategorilere ayırmak doğru değildir.

Gerçekte size anlatacağım çok ama çok şey var. Bunları mektup çerçevesinde anlatmak ve izah etmek çok zor. Onun için sizden bir ricam var: Benimle görüşmeden kitabınızı asla yazmayın! Bunun için ise Cezaevleri Genel Müdürlüğü'nden 12 Eylül öncesi meydana gelen şiddet eylemleri üzerine çalışma yaptığınızı ileri sürüp belgelemeniz yeterli olur diye düşünüyorum. Aslında gazetecilerle görüşmek gibi bir prensibim olmadığı halde, sizin Korkut Bey olayında gösterdiğiniz dürüstlük ve iyi niyetin bu kararı almama yardımcı olduğunu bilmenizi istiyor, en kısa zamanda yüz yüze görüşmeyi umuyorum.

Başarı ve sağlık dileklerimle selamlarımı sunuyorum.

Haluk Kırcı

Kırcı, "Allah kimseye evlat acısı vermesin" diyordu

Aradan yıllar geçmişti. Haluk Kırcı eski Haluk Kırcı değildi. Hele evlenmesi, çocuklarının olması onda daha da büyük değişiklikler yapmıştı. Evlat sevgisinin ne olduğunu şimdi daha iyi anlıyordu. Geçmişte bir evde dört kişiyi kurşuna dizen, birisini boğan Kırcı, bugün böyle bir olaya girişebilir mi?

Haluk Kırcı'nın neler diyeceğini merak ettim. Kırcı, Bahçelievler Katliamı'nı anlatırken zaman zaman "yemin ederim" diyerek, kendisi

gibi yedişer kez idam cezasına çarptırılan Bünyamin Adanalı ve Ünal Osmanağaoğlu'nun Bahçelievler olayıyla ilgilerinin bulunmadığını söylüyor. Bünyamin Adanalı da bana gönderdiği mektupta, bugüne kadar ne kendisinin ne de Haluk Kırcı'nın isimlerini açıklamadığı "Erdem Şanlı" kod adlı bir kişiden söz ediyor. Ona beddualar ediyor.

Kırcı, Duran Demirkıran'ın da olay günü Ankara'da olmadığını, babasının cenazesi için Tokat'a gittiğini söylüyor. Bünyamin Adanalı'nın da önce beraat ettiğini, daha sonra yedi kez idama çarptırıldığını vurguluyor. Öldürülen gençlerin avukatlarından Erşen Şansal ve Nezahat Gündoğmuş'la da görüştüm. Onlar, Kırcı ve arkadaşlarının birbirlerini ele vermemek için mahkemede büyük çaba gösterdiklerine dikkat çektiler.

Haluk Kırcı bir gazeteciye ilk kez konuşuyor. Sohbetimizde "Öncelikle şunu belirtmek istiyorum ki katliam, planlı bir hadise değildi. O gece, hedefimiz olan Faruk Ersan ve Salih Gevenci'ydi. Evin adresini belirleyen kişi benim" diyor ve sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Eve Ercüment, Mahmut, Kürşat ve ben birlikte girdik. Eve girdiğimizde sadece iki kişide silah vardı. Evde bu kadar kalabalık kişi olduğunu bilmiş olsak iki silahla mı giderdik? Evi kalabalık görünce başta eylemden vazgeçmeyi düşündük. Sorgulayıp çıkacaktık. Evde yaklaşık beş saat kaldık. İçerde ellerini ayaklarını bağladığımız ve sorgulamaya başladığımız yedi kişiden Osman Nuri Uzunlar ölünce her şey değişti ve panikledik. Mahmut'u, Abdullah Çatlı'ya gönderdik. Çatlı, bu kişilerin artık bizleri tanıdığı için ele verebileceklerini, bu yüzden değişik yerlere götürülüp öldürülmelerinin uygun olacağını bildirdi. İki kişiyi, Çatlı'nın kullandığı otomobile gönderdik. Ancak gecenin o saatinde bir polis ekip otomobili görülünce diğerlerinin otomobille götürülmesinden vazgeçildi ve kişilerin evde öldürülmesini kararlaştırdık. Ne yalan söyleyeyim, dört kişiyi orada ben öldürdüm. Bir kişi de sorgu sırasında havasızlıktan ölmüştü."

"Kardeş kavgasını önleyeceğini bilsem bile böyle bir eylem yapmam"

Kırcı, cezaevine girdikten sonra değişik olaylardan belki elli kez sorguya götürüldüğünü belirtiyor. Katliamı gerçekleştirdiği 1978 yılındaki Haluk Kırcı ile bugünkü Haluk Kırcı arasında büyük fark olduğunu anlatıyor ve sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Bugün kardeş kavgasını önleyeceğini bilsem bile böyle bir eylem yapmam. Ancak o günkü şartlar içinde böyle bir eylemde bulunmamızı normal karşılıyorum. Duran Demirkıran'ı polis yakaladığı zaman ben, Ercüment ve Mahmut ortalıktan kaybolduk. O zaman da polisin tanıdığı kişilerdik. Ben olayın failiyim. Bu saatten sonra 'Ben yapmadım' diyecek halim yok. Çünkü olayın içindeyim. Ancak şunu bir kez daha belirteyim ki, yedi kişinin öldürülmesini önceden tertip-

lemedik. Olay öyle gelişti. Keşke o arkadaş sorgu sırasında ölmeseydi, belki oradan çıkıp gidecektik. Biz evde dört beş saat kaldık. Böyle bir eylemi yapacak kişi evde o kadar saat niçin kalsın? Hemen işini bitirir çıkıp gidersin."

"Fotoğrafımı gösterdiklerinde yelkenlerim suya indi"

Kırcı, eylemi gerçekleştirdikten sonra Ankara'dan ayrıldığını, Erzurum ve İstanbul'da kaldığını ifade ediyor, "Kadıköy İskelesi'nde yakalandığım zaman onlara elli tane hikâye uydurdum. Çünkü taşıdığım kimlikteki fotoğraf bana ait, ancak kimlik bilgileri başkasına aitti. Ancak Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından arananlar kitabında yer alan fotoğrafı gösterdiklerinde yelkenlerim suya indi" diyor, büyük işkenceler gördüğünü öne sürüyor, "Tutuklandıktan ancak üç ay sonra doktora gönderildiğini" söylüyor.

Bahçelievler'de olanlar için Kırcı "Oldu ama, çok kötü oldu" diyor ve sözlerini şöyle sürdürüyor:

"Suçluyum. Yanlış şeyler yaptım. Yaptığımın örneği yok. Ama bir dönemin intikamı benden alınıyor, sadece benden hesap soruluyor."

Haluk Kırcı'ya, "Çatlı'nın Susurluk kazasında öldüğü gün, senin de onların arkasındaki araçla geldiğin iddiası doğru mu?" diye soruyorum. Kırcı, "Benim onların arkasında olduğumu bir kişi bile görmemiştir. Göremez de. Çünkü o kazanan olduğu gün, ben Ankara'da bulunuyordum. Beni orada kaza sırasında gördüğünü söyleyenler yalan söylüyor. Ancak rahmetli dostumun cenazesini Susurluk'ta hastaneden alan, ambulansa koyan benim. Gece Susurluk'a gittim ve ona karşı son görevimi yerine getirmeye çalıştım. Televizyon görüntülerinde ambulansın arkasındaki görülen kişi benim" karşılığını veriyor.

Cezaevinden "yanlışlıkla tahliye edildiği" gerekçesiyle hakkında yeniden yakalama emri çıkarıldığında Kırcı, İstanbul'da ele geçirilmişti. Ancak, Asayiş Şubesi Müdürlüğü'nden kaçmayı başarmıştı. Kırcı, oradan kaçışını tamamen, "Orada iftar hazırlıkları yapan iki polisin iyi niyetinden faydalanmak" olarak nitelendiriyor. Kırcı, o gün iftar parasını kendisinin verdiğini kaydediyor, "Polisler iftar sofrasını hazırlarken, ben kapıya doğru hamle yaptım. Kendimi bir anda kapının önünde buldum. Arkamdan bağıran, gelen de yoktu. Oradan ayrıldım. İnanın kaçışında bana yardım eden kimse olmadı. Benim yüzümden yargılananlar oldu. Onlar da beraat etti" diyor.

"Ben, sanki babamın katillerini mi öldürdüm?"

Kırcı, yedi kişinin öldürülmesine katıldığı için yedi kez idam cezasına çarptırılmıştı. Kendisine "İdam cezasını hak etmediniz mi?" diye

sordum. Düşündü, kısa bir sessizlikten sonra şunları anlattı:

"İdamı hak etmedik mi? Tabii ki herkesin canı var. Anadolu'dan gelen şuurlusu, şuursuzu binlerce genç, o dönemde bir tezgâhın içine düşmüşüz. 12 Eylül harekâtından sonra büyük davalar açıldı. Kimler nasıl katledilmiş, silahlar nasıl sokulmuş, nerede silahlar bulunmuş, kimler nasıl öldürülmüş... Birçok konu bu davalarda ele alındı. Ama tüm bunlar bir yana, sadece Bahçelievler konuşuluyor. Ben o zaman bu kişileri babamın katili diye mi öldürdüm? Hayır. O dönemde binlerce genç öldürüldü. Hepsini biz mi öldürdük?

Sağdan-soldan binlerce genç öldürüldü. O gençler yaşamış olsalardı kimi mühendis, mimar, doktor, bazıları da holding patronu, işini gücünü bulmuş, çoluk çocuk sahibi olacaklardı. Öldürdüğümüz yedi gencin anne-babaları aklıma geldikçe onlar gibi çocuklarını teröre kurban verenlere üzülüyorum. O günün şartları içinde hepimizin bir safı vardı."

"Kızım soruyor: 'Baba sen niçin cezaevindesin?'"

Kırcı konuştukça bazen sesi titriyor. Hele "Ben anamdan cani mi doğdum?" derken, ağlamaklı oluyor. Kızları aklına geliyor. On yaşındaki kızı cezaevinde babasına görmeye geldiğinde ona "Baba sen niçin cezaevindesin?" diye soruyor. Ona yedi kişinin öldürülmesi olayını anlatamıyor, "İlerde konuşuruz" deyip geçiştiriyor.

Kırcı, durumunu anlatırken, "Ben anamdan cani doğmadım, adam öldürmek için robot da değildim" diyor. Kırcı, demir parmaklığa, kör pencereye şöyle isyan ediyordu:

"Ben hücrede tek başıma yatıyorum. Görüşmelerim sınırlı. Cezaevlerinden, aflar sonucu, ıslah olmamış binlerce kişi çıktı. Onlara yeni bir yaşam şansı tanındı. Ben de o dönemde aftan yararlanıp çıkmıştım. Kendime yeni bir dünya kuracaktım. Evlenip barklandım. Bugün 1980 öncesi olaylardan yatan bir tek bizler kaldık. Oysa o dönemin gazetelerini açıp bakarsanız 2 088 Ülkücü öldürülmüş. Eğer onların katillerinden birisi cezaevinde varsa, beni de assınlar. Nerede benim Erzurum'daki öğretmenim Mustafa Karaca ve beş öğretmen arkadaşımı öldürenler? Bahçelievler katliam olduğuna göre öğretmenlerin öldürülmesi katliam değil miydi? Bu ülkede başbakanlık yapmış Nihat Erim'i öldürdüler, aynı anda beş-altı polisi şehit ettiler. Onların bugün hiçbiri cezaevinde değil."

Yeni bir af kanunu çıkarılmazsa, Haluk Kırcı'nın önünde, cezaevinde geçireceği daha çok uzun yıllar var. Bu durumu Kırcı'ya sorduğumda şunları söylüyor:

"Cezaevinde çok büyük dersler çıkardım, sabır dersleri aldım. Çok şükür akıl sağlığımı koruyorum. Evlat hasretini, cezaevinde olmayan kolay kolay anlayamaz. İki çocuğum var. Birisi daha altı aylıkken cezaevine girdim. Hiç kucağıma alıp sevemedim, doyamadım yavruma. Bu-

gün birisi on üç, diğeri yedi yaşında. Anneleri başlarında. Ben evlendiğim zaman aranmıyordum. Aranmadığım için evlendim. Benim yüzümden eşim de büyük sıkıntılar çekiyor. Ben hangi cezaevine gidersem, onlar da peşimden bulunduğum yere evi taşıyorlar. Bunun ne demek olduğunu ancak yaşayanlar bilir."

Öldürdükleri gençleri Haluk Kırcı rüyasında gördü mü?

Haluk Kırcı, yedi kişinin öldürülmesi eylemine karışmışken, bunlardan beşini öldürmüşken, bu olay acaba rüyalarına girmiş olamaz mı? Hücresinde birden uyanıp, çığlığı basmaz mı? Kan ter içinde uyandığında "Ohh be rüyaymış" demez mi?

Kim bilir boğarak öldürdüğü Osman Nuri Uzunlar, Kırcı'ya neler söylemek isteyecektir? Salih Gevenci ile Faruk Ersan'ı Çatlı'nın bulunduğu otomobile götürüşleri, Latif Can, Efraim Ezgin ve Hürcan Gürses'e kurşun sıkarken göz göze gelişleri, son nefeslerini verirken çıkardıkları o son ve unutulmaz sesleri aklından hiç çıkmış mıdır?.. Ya öldü diye bıraktığı, bir kurşun daha sıkmadığı Serdar Alten'in o an ölmediğini bilmiş olsa dönüp bir kurşun daha sıkar mıydı?

Haluk Kırcı bu konuda şunları söylüyor:

"Eylemciler kendilerine mutlaka savunma mekanizması geliştirir. Ben de o mekanizmayı geliştirdim. Ruh sağlığımı ancak böyle koruyabilirdim. 'Keşke yapmasaydım' demekten çok 'Keşke bunlar Türkiye'de yaşanmasaydı' diyorum. Bugün de öyle diyorum, keşke bunlar yaşanmasaydı."

"Allah katında kendimi suçlu buluyorum"

Haluk Kırcı, suçunu kabul ediyor, yani "Ben yapmadım, ben etmedim" demiyor. Ancak olayın o günkü koşullar içinde değerlendirilmesi gerektiğini öne sürüyor. Yasalar karşısında suçlu bulunan ve yedi kez idam cezasına çarptırılan Kırcı, Allah katında durumunu nasıl görüyor? Bu konuda şu değerlendirmeyi yapıyor:

"Allah katında kendimi suçlu buluyorum. Ancak, bu olayın suçlusu sadece ben değilim. Elime silah alıp şunu vurayım demedim. 1958 yılında doğmam bunları bana yaşattı."

Susurluk'ta ölen Abdullah Çatlı'dan söz ederken "Rahmetli dostum Çatlı" diyor. Çatlı'yla sık sık birlikte olduklarını, telefonla konuştuklarını ifade ediyor. Son konuşmayı ne zaman mı yaptı? Kırcı bunu da açıklıyor:

"3 kasım 1996 tarihinde kaza oldu. Kaza haberini almadan çok kısa bir süre önce Abdullah Çatlı'yla konuştum. Telefonunu benim telefonuma yönlendirmişti. Rahmetli dostum, gerçekten çok çetrefilli bir hayat yaşadı. Sırlarının içinde yer aldığı ve devamlı çantasında sakladığı defteri de kaybolunca sırlarıyla gitti."

"O günden bu yana elime silah almadım ve şunu gördüm ki..."

Haluk Kırcı'ya, Sağlık Bakanlığı'yla olan bazı ticari ilişiklerini sordum. Birkaç hastaneye mal satmak dışında Sağlık Bakanlığı'yla bir işlerinin olmadığını belirtti. Nereye mal sattıklarının da kayıtlarda görülebileceğini söyledi. Kaçak olduğu günlerde bile yaptığı ticari işlerde başarılı olduğunu anlatıyor. "Alanya'da tesis işlettim. Bulgaristan'dan orlon, Romanya'dan külçe alüminyum getiriyordum. Merter'de eşofman yaptırıyor, bunu Laleli piyasasına satıyordum. Bugün cezaevinden çıkmış olsam kendimi bir yılda toplarım. Arandığım dönemde Marmara Üniversitesi'nin açtığı ihracat müdürlüğü kursuna katıldım ve başarılı oldum" diyor.

Sağlık Bakanlığı müfettişi Namık Erdoğan'ın, "kumarhaneler kralı" olarak nitelendirilen Ömer Lütfü Topal'ın öldürülüşlerini soruyorum. Haluk Kırcı "Benim Sağlık Bakanlığı müfettişiyle ne işim var? Ömer Lütfü Topal'ı tanımam, bilmem" diyor. Kırcı'ya öldürdüklerini anımsatıyor, silah konusunu açıyorum. Şunları ifade ediyor:

"O malum olaydan sonra elime silah almadım. Kellemi kesecekleri ni de bilsem almam. Bahçelievler olayından sonra elime silah almamaya yemin ettim. Hayatta çok şey yaşadım. Şunu gördüm ki zengin çocuğu, üst düzey bürokrat çocuğu hiç olayların içinde yok. Anadolu'nun fakir, bölünmüş, arkası olmayan, sağa sola atılmış ailelerinin çocukları şehirlerde birbirlerini katletmiş. Biz de bu olayın maşası olmuşuz. Bugün bana 'Şunu öldürelim' diyen birisi olsa onun aklından şüphe eder, hemen hastaneye yatırılmasını isterim. O zaman gençtik, heyecanlıydık. Duygularımızın esiri olduk. O günlerde okulda 'Arkadaşlar yaptığınız doğru değil' desem gelip beni döverlerdi. Öyle bir ortamdan geçtik."

"Allah kimsenin kanını elime bulaştırmasın"

Kısıtlı konuşmamızın sonuna geliyorduk. Bir de "Susurluk olayı"nı sordum. Haluk Kırcı'nın "Susurluk olayı"na cezaevinden bakışı şöyle:

"Susurluk denilen olay bir devlet operasyonudur. Devlet operasyon yapmış, Mehmet Ağar ile Mehmet Eymür savaşı ve deşifresi olmuş. Para pul trilyonlar deniliyordu. Nerede bu para pul ve trilyonlarca lira? Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından yürütülen soruşturma raporunun on iki sayfası kamuoyundan gizlendi. İşte o gizlenen bölüm de kamuoyuna açıklanmalı. Kimin devlet için, kimlerin cebi için çalıştığını da kamuoyu öğrenmiş olur."

2024 yılına kadar cezaevinde kalacak olan Haluk Kırcı'nın son sözleri ise şöyle oluyor:

"Allah bir daha kimsenin kanını elime bulaştırmasın. Allah kimseye evlat acısı çektirmesin, evlat acısı vermesin. Çocuklarım olunca dünyaya daha farklı bakmaya başladım. Evlat sevgisinin ne olduğunu biliyorum, evlat acısını ise düşünmek bile istemiyorum. Anne-baba ve yakınlarına çektirdiğimiz acılardan dolayı da keşke bu olaylar hiç yaşanmasaydı diye söyleniyorum. Bizleri kötü oyuna getirmişler, Anadolu'nun insanını çok kötü kullanmışlar..."

Sessizlik oluyor. "Evlat, evlat sevgisi, evlat acısı" deyince Kırcı'nın da sesi titriyor. Yıllardır evlat acısı dinmeyen anneler, babalar aklıma geliyor. Onların acılarını deşmemek için konuşma cesaretini bulamadığım bir kez daha aklımdan geçiyor...

Yedi kez idam cezasına çarptırılan Bünyamin Adanalı açıklıyor

Bahçelievler katliamı olayına, Savcı Doğan Öz'ü öldürdüğü gerekçesiyle idam cezasına çarptırılan, ancak cezası bozulan İbrahim Çiftçi'nin de adı karışmıştı. Çiftçi, bir okuldaki kavga nedeniyle gözaltına alınmıştı. Aynı günlerde gözaltına alınan Duran Demirkıran ile Çiftçi'nin gözetim odasında fısıldaşarak konuştukları deneyimli bazı polislerin dikkatinden kaçmadı.

İbrahim Çiftçi de o geceyi ayrıntılı olarak anlattı. Ancak verdiği ifadeleri mahkemede kabul etmedi, Bahçelievler Katliamı davasından beraat etti.

Bünyamin Adanalı'nın da Bahçelievler katliamına karıştığı ve eve girenler arasında bulunduğu mahkeme dosyasında yer alıyor. Bünyamin Adanalı, hakkında açılan bu davadan 26 aralık 1995 tarihinde beraat etti. Ancak öldürülen gençlerin avukatları kararı temyiz etti. Yargıtay 9. Ceza Dairesi, "... olaydan sonra yakalanan ve verdiği bilgilerle olayın etraflıca ortaya çıkartılmasını sağlayan Duran Demirkıran'ın emniyet, savcılık ve sulh ceza hâkimi huzurundaki değişiklik göstermeyen anlatımları, bu anlatımları doğrulayan Muhsin Yazıcıoğlu ve Mustafa Mit'in askeri savcılık beyanları, dosya kapsamı ile sanığın isnat edilen öldürme eylemlerine katıldığının anlaşıldığı gözetilmeden mahkûmiyeti yerine, yazılı düşüncelerle beraatine karar verilmesini..." gerekçe gösterip kararı bozdu. Mahkeme, bozma ilamına uydu ve Adanalı'yı yeniden yargıladı.

Bünyamin Adanalı, Haluk Kırcı'yı evine iftara davet etmişti. O gün iftarı yapamadan Kırcı'yla birlikte yakalandı. Haluk Kırcı, Bahçelievler eyleminde Bünyamin Adanalı ile Ünal Osmanağaoğlu'nun bulunmadığını söylüyor. Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği, Yargıtay tarafından da onaylanan 15 şubat 2001 tarihli kararda Bünyamin Adanalı ile Ünal Osmanağaoğlu için şöyle deniliyor:

Sanıklar Bünyamin Adanalı ve Ünal Osmanağaoğlu'nun ideolojik amaçla tasarlayarak Serdar Alten, Osman Nuri Uzunlar, Latif Can, Salih Gevenci, Faruk Ersan, Efraim Ezgin, Hürcan Gürses'i öldürmek suçundan yedişer kez ölüm cezasıyla cezalandırılmalarına karar verildiği, ancak yakın savaş tehdidi hallerinde işlenmiş suçlar için öngörülen idam cezaları hariç olmak üzere idam cezaları müebbet hapis cezalarına dönüştürülmüştür.

Bünyamin Adanalı ve Ünal Osmanağaoğlu'nun toplam altışar yıl geceli-gündüzlü hücrelerde tecrit edilmek suretiyle müebbet hapis cezalarının infaz olunmasına, ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklanmasına karar verilmiştir.

Bünyamin Adanalı da ilk kez bir gazeteciye kendi açısından müthiş açıklamalar yapıyor. Kaçak günlerini, o günlerde başından geçen ilginç olayları, kaçak olduğu dönemdeki aşkını, yakalanışını, sıkıyönetimden kurtuluşunu, sıkıyönetim mahkemesine, cezaevine sahte kimliklerle gidişlerini ve yaşadığı müthiş maceraları anlatıyor.

Bünyamin Adanalı'nın, cezaevinden bana gönderdiği uzun mektupta yer alan çarpıcı itiraflar:

"Haluk'un psikolojisi bozulmuş, dünyadan nefret ediyordu"

1956 Erzurum doğumluyum. Orta halli muhafazakâr bir ailenin ilk çocuğu olarak Türk-İslam terbiyesiyle büyütüldüm. Yetişme çağında ailem ve çevresinde en önemli değer olan delikanlılık kültürü hâkim felsefe olmuştur. İdeolojilerin insanları robotlaştırmasına karşı insani değerleri ön plana çıkarmasıyla bu felsefe daha da önem kazanmıştır. O yıllarda aldığım bu öğreti hayatım boyunca her türlü ideolojik ölçülerin önünde olmuştur.

1974-1975 öğretim yılında Ankara Emek'teki Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu'na kaydoldum. Okulum "ekstren" olduğu için yıl içinde Erzurum'da çalışıyor, imtihan dönemlerinde Ankara'ya gidiyordum. Bu gidişlerde bazen yurtlarda, bazen de müsait olan arkadaş evlerinde kalıyordum. Ekseri de Bahçelievler'deki Tokat Öğrenci Yurdu'nda kalıyordum. Çünkü arkadaşım Mahmut Korkmaz burada kalmaktaydı. Mahmut Korkmaz'la hem Erzurum'dan arkadaştık, hem de aynı okul ve aynı sınıftaydık.

Olayın olduğu 1978 yılında Haluk da Eğitim Enstitüsü'nü kazanarak Ankara'ya gelmiş ve Tokat Yurdu'na yerleşmişti. Haluk'u Erzurum'dan tanıyordum. Aynı mahalledendik. Ağabeyi arkadaşımdı. Ailece tanışırdık. 1978 eylülünde son sınıf bitirme imtihanları için Ankara'daydım. Mahmut Ülkü Ocakları'nda görevli olduğu için çok yoğundu. Boş zamanlarında ekseri Haluk ve Mahmut'la birlikte dolaşırdık. Haluk yedi çocuklu bir ailenin ortanca çocuğuydu. Annesini küçük yaşta kaybetmişti. O

sene de babası rahmetli olmuştu. Duygusal olan Haluk'un psikolojisi çok bozuktu. Sanki tüm dünyadan nefret eder bir hali vardı.

Kaderin kendisine haksızlık yaptığına inanıyor ve taşradan ilk olarak büyük şehre gelmesinin verdiği kompleksleri yaşıyordu. Komplekslerini yenmek için her konuda kendini ispat etmek istiyor, insanların kendini kabul etmesi için büyük gayret sarf ediyordu. On dokuz yaşındaki bu genç adam, içindeki volkanı kimseye belli etmemeye çalışırdı. Sanırım yalnız benim yanımda rahat olurdu. Yani gerçek Haluk olurdu. Sıkıntılarını, dertlerini benimle paylaşırdı. Dışarıda taktığı maskesini benim yanımda çıkarırdı. Tam anlamıyla sırdaş olmuştuk.

"Haluk yaptıklarını anlatırken ben dehşete düştüm"

Son imtihanım için geç vakte kadar ders çalışmış, yorgun bir şekilde uyumuştum. Sabaha karşı Haluk uyandırdı, panik halindeydi. Bir şeyler anlatıyordu ama benim uykulu halim onun telaşlı halini anlamamı güçleştiriyordu. Çay koydum, biraz sakinleşmesi için elini yüzünü yıkattım. Çay içerken sakin sakin anlatmaya başladı. Dinledikçe ondan daha fazla dehşete düşmüştüm. Anlattığına göre, olay yerine iki solcunun korkutularak sorgusunu yapmak için gitmişlerdi. Yanında Mahmut Korkmaz, Ercüment Gedikli ve Erdem Şanlı (bu isim hayalidir; yirmi beş yıldır bizden başka kimse bilmediği için bundan sonra da kimse bilmeyecek) varmış. Eve girdikten sonra gelişen olaylar ve Çatlı'nın da oraya gelişiyle program değişiyor.

Haluk'un kendini ispat etme çabası, Erdem'in onu yalnız bırakarak kaçmasıyla olay panik halinde neticeleniyor. Kendini ispat etmek için böyle bir olayın içinde olmakla çok sarsılmıştı. Hele arkadaşının onu tek başına bırakarak kaçması çok ağırına gitmişti. İşte o gece Haluk bu psikolojideydi. Hemen Ankara'yı terk etmesini önerdim. Sabahın ilk saatleriydi. Akrabalarının yanına gitmek için Ankara'dan ayrıldı.

Ertesi gün gazeteleri gördüğümde şok olmuştum. Çünkü olayda yaralı kurtulan birinin verdiği ifadeler ve eşkâller bir gün önce öğrendiğim şeylerin aynıydı. Ercüment ve Haluk'un eşkâllerini çok açık vermişti. Robot resimler aynıydı. Tanıyan insanlar kesinlikle yanılmazdı. Mahmut ve Erdem'in eşkâlleri ise fazla belirgin değildi. Artık hayat Haluk ve Ercüment için kolay değildi.

Son imtihanıma girecektim. Fakat ders çalışacak kafam yoktu, allak bullak olmuştu. Yaşı küçük olduğu için Haluk'a karşı sorumluluk hissediyordum. Acaba önceden haberim olsaydı, onu koruyabilir miydim? Kendimi suçluyordum.

İmtihanlarım bitmiş, Erzurum'a dönmüştüm. Orada bile tanıyan herkes Haluk'un olayla ilişkisini tahmin edebiliyordu. On beş-yirmi gün sonra notların asıldığını umarak Ankara'ya gittim. Birlikte okula gidip notla-

rı öğrenmemiz için Mahmut'a uğradım. Fakat Mahmut'tan öğrendiklerim beni şok etmişti. Ben de o malum olaydan aranıyordum.

Benim için büyük bir yıkım olmuştu. Çünkü okuldan çıkışımı alıp hemen askere gitmeyi düşünüyordum. Şimdi ne yapacaktım? O gün televizyon ile gazetelerde isimlerimiz ve resimlerimiz yayınlanmıştı. Paniklemiş bir haldeydim. Böyle bir şey olamazdı. Ben şimdi ne yapacaktım? Mahmut'un önerisiyle Küçükesat'ta bir arkadaşın evine gittik. Birkaç gün orada kalıp kafamızı toplamamız lazımdı.

Daha sonra edindiğimiz bilgilere göre olayın çözülmesinin ve gazetelere yansımasının içyüzü şöyleydi: Polis elindeki bilgileri değerlendirerek istihbarat yapıyor, şu anda milletvekili olan ve yakınları PKK'nın dağ kadrosunda bulunan bir Ülkücü'yü (!) gözaltına alıyor. Bu Ülkücü (!) de kendi dosyalarının kapatılmasına karşılık olayı bilmesine rağmen basından edindiği bilgileri ve hayal dünyasını kullanarak bir senaryo yazıyor. Aslında yazdığı senaryo bir kişi haricinde doğru. Beni Mahmut ve Haluk'la birlikte birkaç kere gördüğü için, beni bu olayın içinde zannediyor.

Aslında Erdem'i hiç tanımadığı için zaten onun ismini veremezdi. Polis de elindeki bu senaryoyu sahnelemek için aktörler bulmak zorunda kalıyor. Tokat Yurdu'nun müdürü olan Duran Demirkıran ile Ömer Özcan'ı alıyor. Elindeki bu senaryoyu kendilerine de küçük birer rol (gözcü) vererek işkenceyle kabul ve imza ettiriyor (işkence raporları dosyalarda sabittir). Halbuki olay günü Duran Demirkıran'ın Ankara'da olmadığı, babasının cenazesi için Tokat'ta bulunduğu sabittir. Ve böylece asrın hukuk skandalı (hiç olmazsa benim için) başlamış oluyor.

Kaderci bir insan olduğum için bu duruma fazla zorlanmadan rıza göstermiştim. Allah'ın takdiriydi ve tevekkül etmem gerekiyordu. Suçsuz olduğum er geç bir gün meydana çıkacaktı. Bu benim için bir imtihandı. Allah'ın da yardımıyla bu imtihanı alnının akıyla verecektim.

Bu duygularla Erzurum'a gitmeye karar verdim.

Yıllarca sürecek "kaçak" hayatına başlıyordu

Erzurum'a gittikten sonra ilk işim ailemle görüşmek oldu. Onların tedirginliğini gidermeye çalıştım. On-on beş gün, tanıdığım ve öğrenci olan arkadaşların evinde kaldım. Haluk da Erzurum'a gelmişti. Haber göndermiştim, görüştük. O da benimle kalmaya başladı. Mahmut ile Ünal'ın da geldiğini öğrendik. Yılbaşı akşamı ailemin evinde toplandık. Ben ve Haluk, Ünal'la o gün karşılaştık ve tanıştık. Olaydan sonra ilk olarak hepimiz bir araya gelmiştik. Olanları ve bundan sonra olacakları tartıştık. Hiçbirimiz neler olduğunu tam bilmiyorduk. O gün mutabakat sağladığımız tek şey asılmak yerine böyle bir odada ölünceye kadar yaşayabileceğimizdi. Ben ortalık netleşinceye kadar Erzurum'da kalmaya kararlıydım. Ünal ve Haluk da bana katıldılar. Mahmut ise Ankara'ya gidip orada kalmak ve ge-

lişmeleri daha yakından takip etmek istiyordu.

Kısa zamanda kalacak bir yer ayarladık. Bir arkadaşımızın ailesinin eski, kullanılmayan, iki katlı taş bir konağı vardı. Orayı kullanacaktık. Gece karanlığında gerekli eşyaları taşıdık. Eve yine eskisi gibi kullanılmıyor havası vermeliydik. Camları battaniyelerle örtüp çiviledik, ampullerin etrafını kâğıtla kapadık, fakat bir türlü ısınamıyorduk. O yıl Erzurum'da sıcaklık eksi 40'lara düşüyordu. Ev o kadar büyüktü ki, en küçük odası 70 metrekareydi. Ve yalnız bu odayı kullanıyorduk. Kömür sobası kullanmamız dumanından dolayı imkânsızdı. Elektrik ocağı ise yalnız kendini ısıtıyordu.

Tek alternatifimiz gaz sobasıydı. Ama o yıllarda gazyağı bulmak da büyük meseleydi. Her şeyin karaborsa olduğu günlerdi. Gazyağı işimizi Ünal çözdü. Amcasının Erzurum'da akaryakıt istasyonu vardı. İki günde bir, bir bidon gazyağı alabiliyordu. Gazyağı almaya akşamları çıkıyorduk. Bu arada diğer ihtiyaçlarımızı da temin ediyorduk. Ünal'ı o evde yakından tanıma fırsatı buldum. Yaşına göre olgun, ölçülü ve tam bir beyefendiydi. Hayatının her anı disiplinliydi. Devamlı programlı yaşıyordu. Ben ve Haluk biraz dağınık olduğumuzdan bize devamlı söylenirdi. Bu günlerde tanıdığım kadarıyla değil bir insanı, bir böceği dahi incitmeyecek kadar hassas bir yapıya sahipti. Ben de bu olayda suçsuz olmama rağmen ona çok üzülüyordum. Ben hiç olmazsa olaydan üç beş saat sonra haberdar olmuştum. Onun ise hiçbir şeyden haberi yoktu.

Bu evde ancak üç ay dayanabildik. Artık dayanma gücümüz kalmamıştı. Öte yandan çevrenin de dikkatini çekmeye başlamıştık. Haluk ve Ünal İstanbul'a gitmeye karar verdiler. Bense Bayburt'a gitmeye karar verdim. Orada bir muhasebe bürosunda iş bulmuştum. İşim hem kamufle olmamı, hem de sıkıntılarımı dağıtmamı kolaylaştırıyordu. Ünallarla devamlı haberleşiyorduk. Rahatları yerindeydi. Yedi-sekiz ay Bayburt'ta kaldım.

Bu dönem düşüncelerimi netleştirme fırsatım oldu. Suçsuz olmama rağmen teslim olmayı artık düşünmüyordum. Çünkü olayı en küçük ayrıntısına kadar biliyordum ve vereceğim ifadelerle kimseyi yakamazdım. Eğer kendileri yakalanırsa ve olayı anlatırlarsa zaten benim suçsuzluğum ortaya çıkardı. Ayrıca vicdan azabı çekmemi gerektirecek bir şey olmazdı. Ülkücü olmadan önce ailemden ve çevremden almış olduğum delikanlılık terbiyesi böyle davranmamı gerektiriyordu.

Bayburt'tan ayrıldıktan sonra, davanın seyrini öğrenmek ve Mahmut'u görmek için Ankara'ya gittim. Birkaç gün Mahmutlarda kaldıktan sonra İstanbul'a geçtim. Haluk'la buluştuk. Taksim'de bir derginin bürosunda yatıp kalkıyordu. Birlikte kalmaya başladık. Ankara'da görüştüğüm Mahmut ve Haluk yurtdışına çıkmayı düşünüyorlardı. Ünal da aynı fikirdeymiş. Ben karşıydım. Her türlü sıkıntıya rağmen yurtdışına çıkmamaya kararlıydım. (Haluk yakalandıktan sonra Mahmut ve Ünal yurtdışına çıkmalarına rağmen ben çıkmadım.) Çünkü eğer dışarı çıkarsam suçu kabullenmiş olacaktım. Ben er geç suçsuz olduğumu ispat edeceğime inanıyordum.

Pendik'teki amcamı ziyarete gittiğim bir gün ilk olarak gördüğüm bu beldeye âşık olmuştum. Hemen o gün amcamların da yardımıyla bir ev tuttum. TRT'de çalıştığımı, yakında eve gelin getireceğimi söylemiştim. Kapıya da aynı doğrultuda bir kartvizit takınca işlem tamam olmuştu. Perde, iki adet çekyat ve birkaç mutfak eşyasıyla ev yaşanır bir hale gelmişti. Ufak tefek ihtiyaçlarımı da amcamlardan karşılamıştım. Televizyon, telefon, buzdolabı gibi teknolojik aletlerden mahrumdum. Ama zaten ihtiyacım da yoktu. Rahatımız ve huzurumuz da yerindeydi ya eşya önemli değildi. Haluk da ekseri benimle kalıyordu. Dikkat çekmemek için evden sabah erken çıkıyor, akşam geliyorduk.

Haftanın iki günü Bostancı'da oturan arkadaşım İsmail'in babasının işlettiği kahveye takılıyor, geri kalan günlerde Beyazıt'taki kütüphaneye gidiyorduk. Kaçaklık döneminde okuma ve araştırma alışkanlığım oldukça gelişmişti. Bu arada komşuluk ve çevre ilişkilerim de oldukça gelişmişti. Apartman komşularım bazen yemek gönderiyor, bazen de beni yemeğe davet ediyorlardı. Haluk'u da bir pazarlama şirketinde çalışan akrabam olarak tanıyorlardı. İyice kendimizi kabul ettirmiştik. Rahatımız ve huzurumuz yerindeydi. Artık hafta sonları Mahmut ve Ünal da geliyor, birlikte eğleniyorduk. Apartman komşularımız da bize katılmaya başlamıştı. Bir yıla yakın bir süre bu şekilde rahat ve huzurlu bir yaşantımız oldu. Ama ne yazık ki her güzel şey gibi bu güzel günler de bitmişti.

12 Eylül harekâtı yaşamını tümden değiştirmeye başlamıştı

12 Eylül harekâtı gerçekleşmiş, ortalık bir anda karmakarışık olmuştu. Çok tedirgin bir haldeydik. Gelecek günlerin neler getireceğini göremiyorduk. Olanları daha rahat etüt etmek ve ilk günlerin heyecanını atmak için geçici olarak Erzurum'a gitmeye karar verdik. Çok maceralı bir yolculuktan sonra Erzurum'a vardığımızda hayal kırıklığına uğradık. Bütün kapılar yüzümüze kapanıyor, kimse bizimle görüşmek istemiyordu. Tek çare olarak ailemin evine sığınmak zorunda kaldık. Çok tehlikeli olmasına rağmen başka çaremiz yoktu. Gerçi arandığım iki yıl içerisinde eve kimse uğramamıştı ama ihtilal dönemiydi, her an her şey olabilirdi. Bir hafta kadar burada kaldıktan sonra trenle tekrar İstanbul'a döndük. Aldığımız haberlerde oranın da Erzurum'dan bir farkı yoktu. Pendik'teki evimize de gelen giden yokmuş. Haluk yakalanıncaya kadar, aynı sakinlikte yaşamaya devam ettik.

Kırcı yakalandığında, en çok Kahveci İsmail korkmuştu

1980 kasımının ilk günleriydi. Hafta içi olduğundan dolayı Beyazıt'a kütüphaneye gidecektik. Ayrıca bir arkadaşımıza ailem tarafından gön-

derilen parayı alacaktık. Kahvaltımızı yaptıktan sonra evden çıktık. Haydarpaşa yönüne giden trene bindik. Haluk yolda karşıya geçmekten vazgeçti, sinemaya gidecekti. O günlerde vizyonda *Arkadaş* isimli bir film oynuyordu. Hava yağmurlu olduğundan onun montunu alarak ceketimi verdim. Akşam eve dönerken balık alacağını ve ben gelmeden pişirip hazırlayacağını söyleyerek Kızıltoprak istasyonunda indi. Akşam eve geldiğimde Haluk henüz gelmemişti. Belki akrabalarına uğramıştır diye epeyce bekledim. Tedirgin olmama rağmen sabahı beklemek zorundaydım. Yakalanmış olsa bile değil üç-beş saatte, üç-beş günde bile evin adresini vermeyeceğine inanıyordum.

Sabah erkenden Bostancı'ya arkadaşım İsmail'in babasının kahvesine gittim. İsmail'in evinde telefon olduğu için olağanüstü durumlarda bu yolu kullanıyorduk. Öğlene doğruydu. İsmail kahveden içeri girdiğinde şüphelerimde yanılmadığımı anladım. Rengi bembeyaz olmuştu, fazla bir şey konuşmaya gerek kalmadı. Yakalanmıştı. Ankara'ya götürülürken yoldan aranmıştı. İsmail de tedirgindi. Telefon numarasından dolayı sıkıntıya girmekten korkuyordu. Çünkü hanımı hamileydi ve son günleriydi. Ona Haluk'un zarar verecek bir şeye kalkışmayacağını, yüreğini ferah tutması gerektiğini söyleyerek ayrıldım. Haluk hakkındaki düşüncelerimde yanılmamıştım. Ne İsmail'le ilgili ne de evimiz hakkında bir olumsuzluk yaşadık. Daha sonra öğrendiğim kadarıyla Kadıköy İskelesi'nde Erzurum'dan tanıyan birinin ihbarıyla yakalanmış.

Atölyenin kapısı üzerine kilitlenip gidiliyordu

Bostancı'dan ayrıldıktan sonra Fikirtepe'deki akrabalarımın evine gittim. İki gün orada kaldım. Bu arada Pendik'teki evi de boşalttım. Artık kalacak yeni bir yer bulmalıydım. Teyzemin oğlunun Fikirtepe'deki atölyesinde geçici olarak kalabilirdim. Atölyenin arka tarafında depo olarak kullanılan küçük bir oda vardı. Yerleştirdiğim eski bir çekyatla, burası artık yeni yuvam olmuştu. Personel paydos ettikten sonra teyze oğlum kapıyı üzerime kilitleyip gidiyordu.

Benim için yeni bir hayat başlamıştı; hem düşünce, hem de yaşantı olarak yeni bir hayattı. Düşünce olarak çok yoğun günler yaşıyordum. Haluk'un yakalanışından dolayı üzüntü ve vicdan azabı duyuyordum. Keşke sinemaya bırakmasaydım diye kendi kendimi yiyordum. Bir kez daha onu koruyamamıştım. Artık yalnızdım. Her şeyi tek başıma yapmak, her şeye yalnız karar vermek zorundaydım. Fakat gece olunca o karanlık dükkânda yalnızlığım iyice artıyordu. Bir iki gün içinde artık yalnız olmadığımı anladım. Kedi büyüklüğünde kocaman fareler bana alışmış olmalı ki, rahatça yanıma geliyor, karşımda durup beni seyrediyorlardı. İlk birkaç gün çok korkmama rağmen daha sonra çaresizlikten olsa gerek ben de onlara alıştım. Onlarla bölüşecek kadar fazla yiyeceğim olmadığı bazı

geceler, üzerimden çıkaramadığım paltomun eteklerini kemirirlerdi.

Bir müddet sonra Haluk'un yakalanışına alışmıştım. Vicdan azabım da hafiflemeye başlanuştı. "Kader buydu, elden bir şey gelmezdi" diyecek kadar rahatlamıştım. Hatta bir yandan benim açımdan belki de daha iyi olmuştur diye düşünüyor, gelecek günlere umutla bakıyordum.

Kimlik kontrolü yapılırken yakalandığında her şey bitmemişti

Gündüzleri atölyede çalışıyordum. Artık iyi bir mobilyacı olmaya başlanuştım. İşimiz erken bittiğinde akşam yemeklerimi bazen lokantada, bazen de kuzenimin evinde yiyordum. İşte böyle erken çıktığım bir akşam yemekten atölyeye dönüyordum. Kuzenim dükkânı üzerime kapatmak için beni bekliyordu. Devriye gezen askerler kimlik kontrolü yapıyordu. Üzerimde "Ahmet Yıldırım-Konya" adına düzenlenmiş bir kimlik vardı. Saat 23.00 civarıydı ve 24.00'te sokağa çıkma yasağı başlıyordu. Asker şüphelenmiş olacak ki, arananlar listesine bakma gereği duydu. Listede birden fazla Ahmet Yıldırım ismi vardı. Ne kadar ikna etmeye çalışsam da başarılı olamadım. Kaçmayı da gözüm kesmiyordu, elleri tetikteydi, boşu boşuna ölmemeliydim. Alaya gidinceye kadar dua ettim. İçeri girince her şeyin bittiğini zannediyordum.

İçeride otuz-kırk kişi daha vardı. Hepsi değişik sol fraksiyonlara mensup insanlardı. Bir yüzbaşı, gözaltına alınanları gruplar halinde nezarethaneye yerleştiriyordu. Sıra bana gelince hangi fraksiyondan olduğumu sordu. Ben de Türk milliyetçisi olduğumu ve mobilyacılık yaptığımı, bir hata sonucu buraya getirildiğimi söyledim. Yüzbaşı bir an durakladı ve benim kenarda durmamı söyledi. O an şansımın döndüğünü ve dualarımın kabul olduğunu hissettim. Çünkü o nezarethanelerin birine girmiş olsaydım, dönemin şartları gereği kimse nerede olduğumu dahi bulamazdı. İşini bitirdikten sonra yüzbaşı masasına oturarak beni yanına çağırdı.

Oturacak yer gösterdi ve sohbete başladık. Bir müddet sonra iyiden iyiye masum olduğuma inanmaya başlamıştı. Allah'ın yardımı ve soğukkanlılığım sayesinde adamı etkilemiştim. Şimdi sıra benim prosedüre uygun bir şekilde salıverilmeme kalmıştı. Hemen Selimiye Kışlası'ndaki bir üstünü aradı. Ne kadar ikmaya çalışsa da karşısındakinin ikna olmaya niyeti yoktu. Çünkü Türkiye genelinde tam kırk altı Ahmet Yıldırım aranmaktaydı. Ve soruşturma bitmeden salıverilmemin mümkün olmadığını söylüyordu. Yüzbaşı telefonu kapattı. Yetki ve prosedürü anlatmaya çalışıyor, beni teselli etmeye uğraşıyordu. Benimse hayallerim yıkılmış, dünyam kararmıştı. Bundan sonra olacaklar gözümün önünden bir film şeridi gibi geçiyordu.

Tam o esnada kapı açıldı. Ve içeriye bir albay girdi. Herkes gibi ben de hazır ola geçmiştim. Albay gecenin o saatinde brifing almaya gelmişti (belki de beni kurtarmaya). Yüzbaşıyı yanına çağırmış bir şeyler konuşu-

yordu. Bir an konuşmanın benim etrafımda dolaştığını hissettim. Yüzbaşı eliyle beni göstererek bir şeyler anlatıyordu. Albay yanıma gelince mutat sorular sormaya başladı, bense daha önce söylediklerimi tekrar ettim. Ayrıca karımın hamile ve evde yalnız olduğunu söyleyerek duygularına hitap etmeye çalışıyordum. Hemen şoförünü çağırarak beni evime bırakmasını söyledi.

Sanki bir kâbustan uyanıyordum. Dışarı çıkıp arabaya binerken sanki yürümüyor, uçuyordum. Arabada sinirlerim boşalmış tir tir titriyordum. Arabayı kuzenimin evinin önünde durdurarak indim. Bu gece orada kalmalıydım. Onlar da merak etmişlerdi. Sokağa çıkma yasağının olduğu o saatlerde beni karşılarında görünce çok heyecanlandılar. Daha sonraları başıma birkaç yakalanma olayı gelse de en ciddi olanı buydu. Suçsuz olduğum için Allah yardım ediyordu. O gece albayı da Allah göndermişti. Artık tüm tedirginliğim gitmişti. Şayet kaderde yakalanmak varsa elden bir şey gelmezdi. Her şey Allah'ın takdiriydi. O günden sonra artık sahte kimlik yerine, kendi kimliğimi kullanmaya başladım. Hiç olmazsa yakalansam da kendi adımla yakalanırdım.

Mahkemeye "Kırcı" soyadı olan sahte kimlikle girdi

Dükkândaki zoraki ikametim yedi sekiz ay sürmüştü. O günlerde beni görmeye gelen babam sefilliğime çok üzülmüş olacak ki, ev tutmamı istedi; okullar tatil olunca evi İstanbul'a getireceğini söyledi. Ben de çok sevdiğim Pendik'te ev tuttum. Haziran sonunda artık ailemle birlikte sıcak ve sevgi dolu bir yuvam vardı.

Evet benim için artık gece bitmiş, gün ağarıyordu. Geleceği rahatça görebiliyordum. Bir yanda insanca, sevgi dolu bir yaşantım olmuştu, öte yandan Haluk'un ifadeleri benim için çok olumluydu. Olayı olduğu gibi anlatmıştı. Yalnız Erdem Şanlı'nın ismini açıklamamıştı. Onun yerine de Kürşat Poyraz'ı monte etmişti. Çünkü Kürşat çok önceleri yurtdışına çıkmış, orada düzenini oturtmuştu. Zaten polis de Erdem Şanlı'nın ismini bilmediği için açıklama gereği duymamıştı. Üç ay süren işkencelere rağmen kendisiyle ilgili her türlü suçlamayı kabul etmiş, ama Erdem'i ele vermemişti. Bunu bir kahramanlık olarak algılıyordum. Nereden bilirdim ki onun bu yiğitliğinin ileride benim hayatımı mahvedecek kadar aleyhime gelişeceğini.

Mobilya atölyesindeki işime devam ediyordum, hafta sonları da öğrencilere ders veriyordum. Günler çok hızlı ve mutlu geçiyordu. 1982 yılının sonunda mahkememiz başlamıştı, giyabi tutukluydum. İlerleyen duruşmalarda tutukluluğumun kaldırılacağına emindim. Duruşmayı takip eden bir gazetede Haluk'un tek tip elbiseler içinde bir resmi yayımlanmıştı. Çok perişan ve bitkin bir hali vardı. Onu çok özlemiştim. Ve mutlaka görmek için bir yol bulmalıydım.

Hiç kimseyi haberdar etmeden kendime "Kırcı" soyadı olan bir kimlik ayarlayıp Ankara'ya gittim. Fakat Ankara'da görüştüğüm abisi görüşe gitmemin çok tehlikeli olacağına beni ikna etti ve vazgeçtim. Bu defa mahkemeye gitmeye karar verdim. Mamak'ta dört ayrı yerde kimlik kontrolü yaptırarak duruşma salonuna girmiştim. Biraz sonra Ercüment, Haluk, Duran ve Ömer elleri bağlı olarak getirilmişlerdi. Heyecandan nefes bile almaya çekiniyordum. Önce Ercüment beni fark etti, Haluk'u ikaz ederken mahkeme başkanı görerek sertçe tepki gösterdi, ben de korkmuştum. Bir müddet sonra Haluk çaktırmadan birkaç sefer bana doğru baktı, rengi bembeyaz olmuştu, bunu uzaktan fark edebiliyordum. Kızdığını ve benim için endişelendiğini hissetmem zor değildi. Ama olsun, iki yıllık özlemimi gidermiştim. Onu görmüştüm ya gerisi önemli değildi. Birkaç gün sonra abisiyle gönderdiği haberde bir daha böyle bir şey yapmamamı istiyordu.

Artık mahkemenin neticelenmesini ve en kısa zamanda suçsuzluğumun tasdik edilmesini bekliyordum. Hayata bakışım ve geleceğe dair planlarım değişmişti, umut doluydum. Ailemin de yardımıyla Pendik'te bir market açtım. Artık esnaf olmuştum. İnsanların bana olan yaklaşımı, dostluğu kendimi daha da güvende hissetmeme yardımcı oluyordu.

Kaçak olduğu dönemde âşık olmuş, aşkın ne olduğunu anlamıştı

Pendik'te bulunduğum çevre içinde herkes tarafından sevilip sayılıyordum. Gerek esnaflığın getirdiği ilişkiler, gerekse verdiğim dersler sayesinde insanların gözünde iyi bir yer edinmiştim. Artık tüm mahallenin Hakan Abisi'ydim (Hakan Pendik'e geldiğim ilk günden beri kullandığım isimdir. Bugün bile beni Hakan Adanalı diye tanırlar.) Bu şekilde insanlarla iç içe yaşamak hem güvenimi artırıyor, hem de mutlu ediyordu beni. Artık normal bir insan gibi yaşıyordum. Bu da duygusal dünyamdaki gelişmelerden belli oluyordu.

Liseyi bitirmesinde ve üniversiteye hazırlanmasında çok emeğim geçen bir kıza duygusal yakınlık hissediyordum. Galiba âşık olmuştum. Böyle bir duyguyu daha önce yaşamadığım için tam olarak isim koyanuyordum. Duygularım karşılıksız değildi, ama doğaldır ki, o da benim açılmamı bekliyordu. Bir çıkmazın içindeydim. Bir yanda sevdiğim kız, öte yanda kaçaklığım. Ona bu kötülüğü yapamazdım. Elimden geldiğince onu kendimden uzaklaştırmaya çalışıyordum. Ne yazık ki çabalarım sonuç vermiyordu, ikimiz de duygularımıza gem vuramıyorduk.

Hukuk Fakültesi'ni kazandığını öğrendiğimiz gündü. Beni öylesine köşeye sıkıştırmıştı ki, duygularımı ona açmak zorunda kalmıştım. Ondan herhangi bir zarar gelmeyeceğine inandığım için, içinde bulunduğum durumu açıkça anlattım. Durumu hemen kabullenmesine rağmen,

düşünmesi için bir hafta mühlet verdim. Düşünme süresi de bir şeyi değiştirmemişti. Her türlü zorluğu birlikte aşmaya kararlıydı. Ailemin karşı çıkmasına rağmen (durumu bildikleri için) o yılın ekim ayında nişanlandık, ertesi yılın (1984) eylül ayında da Pendik Evlendirme Dairesi'nde nikâhımız kıyıldı. Artık evlenmiştim.

Artık bir evim vardı. Gerçi iki kilometrelik araba çıkmayan bir tepede olsa da, suyu olmasa da, eşyası az olsa da artık bizim de bir kooperatif evimiz vardı. 10 000 liralık kirayı nasıl olsa öderdim. Yeter ki evim olsun. Eşimi rahatça okula götürüp getirmek için mobilya malzemesi pazarlamasına başlamıştım. Artık mali konular haricinde hiçbir sıkıntımız yoktu. Zaten parasal konulara da pek önem vermiyorduk. Çünkü çok mutluyduk. Olumsuzluklarla dolu olsa da on sekiz yıllık mutlu yuvamızın temelleri böylece atılmış oldu. Benim iş hayatım başarılarla sürerken eşim sağlık sorunlarından dolayı üçüncü sınıfta fakülteyi bırakmak zorunda kalmıştı. Evliliğimizin ilk gününden bugüne kadar bana sevgisini, desteğini esirgemeyen; hür türlü zorluğa karşı yanımda olan; sevgi dolu, çilekeş ve kahraman eşime müteşekkirim.

Cezaevine sahte kimlikle gittiğinde "Teslim ol" dediler

Sanırım 1987 yılıydı. Haluk ile Ercüment Bursa Cezaevi'nde yatıyorlardı. Bayram açık görüşüne sahte kimlikle ziyaretlerine gitmiştim. O dönemde hükümetin çıkarmış olduğu "Pişmanlık Yasası" gündemdeydi. Sohbetimiz de bu konuda odaklanmıştı. Onlar benim teslim olarak bu yasadan faydalanmam gerektiğini söylüyorlardı. Olay silahlarını teslim edersem (onlar yerini biliyordu) ve yeni bir sanığın ismini verirsem en çok üç ay yatıp çıkabileceğimi iddia ediyorlardı. Şayet Erdem Şanlı'nın ismini verirsem onlar da mahkemede doğruları anlatacaklardı. Çünkü Erdem'e çok kırgındılar. Cezaevinde bulundukları sekiz yıl zarfında bir selamını dahi almamışlardı. Görüşten döndükten sonra kafam iyice karışmıştı. Avukatlar ve fikrini sorduğum eşim ile kardeşlerim de teslim olup yasadan faydalanmam düşüncesindeydiler. Anneme fikrini sorduğumda bana bir dörtlükle cevap verdi:

Atlı olan elbet bir gün atlanır
Yiğit olan her yaraya katlanır
Yiğit gölgesinde yiğit saklanır
Muhannetlik zarar verir kâr olmaz...

Bu cevaptan sonra yapacak fazla bir şey yoktu. Kararsızlığım tamamen yok olmuştu. Mademki yiğitliğe, delikanlılığa taliptim, ona uygun biçimde davranmalıydım. İnandığım değerler için can vermeyi bile göze almışken, böyle küçük şeylerle kendimi bozmamalıydım. İş hayatım ba-

şarıyla devam ediyordu. Allah'ın yardımı ve çalışma azmimle devamlı ilerliyordum. Maddi sıkıntım kalmamıştı. 1987 yılında aldığım bir teklifle tekstil piyasasına girdim. Burada finans müdürlüğü yaparak başladım. Daha sonra başarılı çalışmalarım sonucunda fabrika ve işletme müdürlüğü yaparak zirveye çıkmıştım. Artık İstanbul'da bu piyasada isim yapmıştım. Hakan Adanalı olarak aranan, istenen bir profesyoneldim. Fakat durumumdan dolayı hiçbir teklifi kabul etmiyordum.

Zirvedeki hayatım, ilk yakalanış tarihim olan temmuz 1995'e kadar devam etti. Altı aylık mahkûmiyetim sonucu beraat etmiştim. Bu kadar çilenin sonunda nihayet suçsuzluğumu ispat etmiştim. Cezaevinden çıktıktan sonra kendi işimi yapmaya karar verdim ve aynı sektörde bir ihracat firması kurdum. İlk yıl 1 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştim. İşlerim iyi gidiyordu. Fakat bu güzel günler fazla sürmedi. 1997 yılında Yargıtay beraat kararını bozarak hakkımda gıyabi tevkif çıkarmıştı. Gene aranmaya başlamıştım. Bu seferki daha zordu. İşlerim ve bağlantılarım tek tek kayboluyordu. İşime gidemez olmuştum. Alacaklarımı tahsil edemiyor, borçlarımı ödeyemiyordum. Göz göre göre batıyordum. Eskiye göre daha büyük bir stres yaşıyordum.

Bu stres nihayet ocak 1999'da sona erdi. Bir ramazan akşamı Haluk ailesiyle birlikte bize iftara gelmişti, ilerleyen bir saatte evi basan polisler bizi aldılar, böylece uzun mahkûmiyet hayatımız başlıyordu. Cezaevine girdiğimde birkaç ay sonra çıkacağıma o kadar emindim ki, işlerimi ona göre ayarlamaya çalışıyordum. Çünkü 1995 aralığında hakkımda beraat kararı veren mahkeme heyeti ve başkanı aynıydı. Dosyada ne bir yeni delil, ne de yeni bir ifade vardı. Daha önce yargılanan sanıklar suçlarını kabul etmiş, cezalarını çekmişlerdi. Yargıtay Daireler Genel Kurulu da bu cezaları onamış, suçun ve faillerinin tarifini yaparak, beni bu olayın dışında bırakmıştı. Ben bu verilere güvenerek olumlu duygular içinde çıktığım mahkemeden büyük bir şokla ayrıldım.

Aldığım cezanın akla, mantığa ve hukuka uygun bir yanı yoktu. Asli fail oldukları, gerek kendi ifadeleri, gerekse Haluk'un ifadeleriyle kesinleşmiş olan Ercüment Gedikli'nin müebbet, Mahmut Korkmaz'ın otuz altı yıl ceza almalarının yanında Ünal'ın ve benim yedi kere idam almamız hangi hukukla açıklanırdı. Zaten açıklanan gerekçeli kararda da bu açıkça görülüyordu. Daha önce beraat kararımı bozan Yargıtay 9. Ceza Dairesi de bu ağır kararı bozarak cezanın ağırlığına işaret etmiştir. Gerekçesinde de asli fail olarak değil de feri fail olarak yargılanmamız gerektiğini belirterek, TCK'nın 65/3. maddesinin uygulanmasını önermiştir. Fakat ne hikmetse, mahkeme bu tavsiye kararlarına uymayarak kararında direnmiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na giden dosya burada da onaylandı. Hakkımda önce beraat, daha sonra idam cezası veren ve bu kararında direnen mahkeme başkanı daha önemli bir göreve atanmıştır.

Uzun süredir yattığım cezaevi benim için bir kültür yuvası, medrese olmuştur. Önceleri kitaplardan öğrendiğim bazı teorik bilgileri burada pratik yaparak öğrenmiş oldum. Burada sabrın, şükrün, tevekkülün ne demek olduğunu öğrendim. Dört yıldır yattığım cezaevinde ailemden başka hiç kimsenin bir yardımını görmedim. Çünkü günümüzde yapılacak yardımlar bile reklam vesilesi oluyordu, reklamı olmayacak hiçbir şey yapılmazdı.

Ceza aldıktan sonra geniş bir çevreden oldukça fazla geçmiş olsun ve destek mesajları aldım. Çeşitli görüşe sahip insanlar vardı bunun içinde; eski Dev-Yol'lu, PKK'lı olanlar bile vardı. Bu mesajlar sayesinde maneviyatım yükseliyor, yalnız olmadığımı görüyordum. Ne yazık ki bu mesajlarda ne bir MHP'linin (Devlet Bahçeli hariç) ne de Erdem Şanlı'nın mesajı vardı. Bu iki hususa çok üzülmüştüm. Böyle günlerde insana düşmanları bile üzülüyor, destek veriyorken, acaba bunların gözünde hiç mi değerimiz yoktu. Benim bugüne kadar olan düşüncelerim mi yanlıştı? Fakat hayır, yanlışlık yapan ben değildim, onlardı. Onlar Ülkücü olarak, delikanlı olarak huzurlu yaşıyorlarsa ben ne yapabilirdim? Hepsini Allah'a havale ediyorum.

Kırcı, montunun içinden ıslanmış kedi yavrusu çıkardı

Ben tanıdığım Haluk'u anlatmadan önce yüzlerce anekdottan yalnız ikisini anlatmak istiyorum.

1980 yılının temmuz ayıydı. Bir arkadaşa Aksaray'daki Muratpaşa Camii'nin avlusunda randevu vermiştik. Hava çok sıcaktı. Bir saat kadar sohbet ettikten sonra ayrıldık. Biz sohbet ederken Haluk bizimle ilgilenmiyor, devamlı kapının önünde kaldırımda dilenen yaşlı ihtiyarın yanında duruyordu. Bir şeyden şüphelendiğini zannetmiştim. Oradan ayrılırken ne kadar param olduğunu sordu, çıkardım, bir haftalık falan harçlığımızdı. Dönüş için yol paramızı ayırdıktan sonra hepsini yaşlı dilenciye verdi. Kızmıştım, bizim ihtiyacımız varken böyle davranması yanlıştı. Sonunda beni ikna etmeyi başardı. Yaşlı adamın güneşin altında üç kuruş için perişan olmasına üzülmüştü. Paraları verdikten sonra adamı kaldırarak dolmuşa bindirip göndermişti. Bana da, "Abi merak etme, Allah bize gönderir" dedi. Eve döndüğümüzde gerçekten şok olmuştum. Çünkü Allah bize göndermişti; hem de verdiğimiz paranın en az yirmi katıydı. Haluk'un büyük abisi bize harçlık göndermişti.

1979 yılı kışıydı. Pendik'te evde oturuyordum. Hava çok soğuk ve yağmurluydu. Yemek için Haluk'un gelmesini bekliyordum. Saat 22.00'ye doğru çıkageldi. Sırılsıklam olmuştu. Montunun içinden bir şey çıkarmaya çalışıyordu. Küçücük bir kedi yavrusuydu çıkardığı. Şikâyetlenmeye, kızmaya başlamıştım. Tekrar dışarı atmasını istedim. Bana yetim bir yavruyu bu havada sokakta ağlarken bırakamayacağını anlatırken gözleri

yaşlıydı, ağlıyordu. Kedinin hali değil de onun hali daha da etkileyiciydi, acımıştım. Fakat biz bu yavruyu nasıl beslerdik. Hiç üşenmeden gecenin o saatinde gidip yavruya biberon ve süt buldu. Havalar düzelinceye kadar bu kediye kendi elleriyle baktı.

Yaptıklarına ve medyanın empoze etmeye çalıştığına göre Haluk'u değerlendirmek yanlış olur. Bazen kendisi bile bu tip yayınlardan etkileniyordu. Fakat benim tanıdığım Haluk; yufka yürekli, yardımsever, iyi niyetli ve sağlam karakterli birisidir. Dostluğundan her zaman mutluluk ve onur duymuşumdur.

İnşallah görüşemediğimiz son dört yılda menfaat ilişkilerinin hüküm sürdüğü bu dünyaya ayak uydurmamıştır.

Bünyamin'in kardeşi intihar etti, annesi kör oldu

Olanların Allah'ın takdiri olduğuna ve ilahi adaletin muhakkak tecelli edeceğine inanıyorum. Belki daha az sıkıntı çekerek aklanma şansım olabilirdi ama verdiğim kararlardan pişman değilim. Çünkü kimseye yanlışlık yapmadım, kimseye bir zarar vermedim. İnançlarım uğruna yirmi beş yılımı (en verimli) heba etmiş görünsem de yaşadığım şeylerden mutluyum. Başımı yastığa koyduğumda huzurlu olarak uyuyabiliyorum.

Bu çileli yıllarda kazandığım şeylerin yanı sıra kaybettiğim de çok şey var. Diyabet, ülser, tansiyon ve bel kayması (işkenceden) gibi kalıcı sağlık problemlerimin yanı sıra gönül yaralarım ve vicdan azaplarım da bu dönemde oluştu. Aldığım şok cezadan sonra bunalıma girip canına kıyan yirmi beş yaşındaki kız kardeşimin, kör olan annemin gönlüme açtığı yaraların kapanması mümkün değil. Eşimin bu yaştan sonra başkalarının yanında (kardeşim de olsa) sığıntı gibi yaşamasının vicdan azabı da cabası. Yıllarca çalışıp kazandığım malvarlığının (şirketimin) ceza aldıktan sonra yağmalanması, borçlarımdan başka hiçbir şeyimin kalmaması, bunların içinde en hafifi olsa gerek.

Çektiğim bu kadar çileye karşılık yıkılmamaya çalıştım, dosta düşmana karşı ayakta kalmaya çaba gösterdim. Beni bu dönemde yıkan tek şey Erdem Şanlı'nın hakkımda "yaramaz adam" demesi oldu. Acaba kendi hayatımı ona zarar vermemek için kararttığımdan dolayı mı yaramazdım? Yoksa her türlü işkenceye rağmen ismini vermediğim için mi yaramazdım? Yirmi beş yıldır bir gün bile ne arayıp ne soran, bir geçmiş olsun dileği veya bir selam dahi göndermeyen bu delikanlının (!) adamlık ölçüsü neydi? Allah'tan tek dileğim bu adamla bir gün dışarıda karşılaşıp bunları yüzüne sormak. Buradan konuşmak bana yakışmaz.

Ey Erdem Şanlı...

Yastığına başını koyduğunda neler hissediyorsun?

Delikanlı diye gezdiğin ortamlarda, delikanlılığın ne olduğunu biliyor musun?

Sen bizim yerimizde olsaydın ne yapardın?

Vicdanın rahat mı?

Seni Allah'a ve onun adaletine havale ediyorum.

Hakkını helal etmiyorum ve etmeyeceğim.

Dışarıda hesaplaşacağımız günler inşallah çok yakında, senden başka herhangi bir kişi yaşadıklarımızdan dolayı bana senin gibi "yaramaz" derse kafama sıkmakta bir an bile tereddüt etmem.

Bünyamin Adanalı'nın mektubu böyle son buluyordu.

Bağırıyordu: "Tahliyem geldi, Allah sizi de kurtarsın!"

Cezaevi müdürü, "Hadi geçmiş olsun, hazırlan, akşama seni tahliye ediyoruz" dediğinde, "İnşallah yine 'Yanlışlık oldu' deyip beni aramazlar" dedi. Kendisine tahliye haberinin her an geleceğini bekliyordu. Ancak dosyasının Ankara'dan Ödemiş'e bu kadar hızlı ulaşacağını tahmin etmemişti.

Haluk Kırcı, müdürün odasından çıkarken, sağ yumruğunu sıktı, "Hele şükür, hele şükür cezaevinden yine çıkıyorum" diyebildi. Ancak yine de endişeliydi. Sevincini yaşamak istedi. Birden hızlandı. Yanındaki infaz koruma memuru "Ne acele ediyorsun, nasıl olsa birazdan çıkacaksın?" dediğinde, gülümsedi. Onun gülümsediğini infaz koruma memuru daha önce hiç görmemişti. Kırcı, "Hep bugünü bekledim. Bir an önce çıkmak istiyorum" deyince, memur da hızlı hızlı yürümeye koyuldu.

Mahkûmların bulunduğu bölüme geldiklerinde Kırcı bağırmaya başladı:

"Tahliyem geldi tahliyem... Allah sizi de kurtarsın! Allah hepinizi ananıza, babanıza, eşinize, çocuklarınıza kavuştursun..."

Yıllar cezaevinde olmayan için belki de ne çabuk gelip geçiyordu. "Bir de bana sorsalar" dedi içinden. Bir ajanda çıkardı. Ceza indirimi, şu bu derken Bahçelievler'de "5-6-2 tamam reis" diyen Ömer Özcan ile o sırada elinde tespih sallayan Duran Demirkıran'ın 28'er yıl ceza aldıktan sonra 8'er yıl yatarak tahliye oldukları notunu gördü. Aradan onca yıl geçmesine rağmen hep Duran'ın suçsuz olduğunu, boşa yattığını söylüyordu...

Duran Demirkıran'ı memleketi Tokat'ta bulmuştum. Konuşmaya çekiniyordu. Duran "1986 yılının sanıyorum aralık ayında tahliye oldum. O ayın kaçı, günlerden hangisiydi hatırlamıyorum. Çünkü geçmişi hatırlamak istemiyorum. Ben cezamı çekip çıktım. Tokat'ın Tarım Kredi Kooperatifi'nde çalıştım ve oradan da emekliye ayrıldım" diyordu.

Duran cezaevinden çıkmıştı ama bazılarının cezaevinde geçireceği

uzun yıllar vardı. Kırcı, defterine baktı, üzerinde "Bir değişiklik olmazsa cezaevinde yatılacak süre" diye düştüğü notun altındakilerini okumaya başladı:

– Haluk Kırcı: Ödemiş Cezaevi'nde yatıyor. Cezası 18 ağustos 2024 tarihinde tamamlanacak.

– Bünyamin Adanalı: Halen Çanakkale Cezaevinde yatıyor. Cezası 18 ağustos 2028'de dolacak.

– Ünal Osmanağaoğlu: Bandırma Özel Tip Cezaevi'nde yatıyor. Cezası 11 nisan 2035'te dolacak.

– Mahmut Korkmaz: Aflardan yararlandı. Sekiz yıl cezaevinde yattı. 25 temmuz 2003'te Eskişehir Cezaevi'nden tahliye oldu.

– Kürşat Poyraz: Bahçelievler katliamının sanığı olarak 1978'den beri İnterpol tarafından aranıyor. Almanya'da olduğu biliniyor.

Ama artık bunlar geride kalmıştı. Haluk Kırcı, kendisiyle ilgili bölümdeki tarihin üzerini çizdi, karşısına "18 mart 2004 tahliye" diye yazdı. Bünyamin ile Ünal'ın cezaları da yeni düzenlemeye göre azalmıştı.

Jandarma demir kapıyı kapatırken, Kırcı, saatine baktı. Tam 18.23'ü gösteriyordu. Çantasını yere koydu. Eşi ile iki çocuğu karşısındaydı. Avukat Hüseyin Ayan da onlarla birlikteydi. Gördüğü kadarıyla orada kamera, fotoğraf makinesi taşıyan birileri yoktu. Rahatladı. Çocuklarına sarılırken, "Bir daha ayrılmayacağız, bundan sonra hep birlikte olacağız" diyor, gözyaşıyla ıslattığı çocuklarının yüzlerini yine o siliyordu...

Hava kararmaya başlamıştı. O neredeki cezaevine giderse, eşi ve çocukları da onun bulunduğu yere taşınıyorlardı. En son Eskişehir'deydiler, Kırcı Ödemiş Cezaevi'ne nakledilince eşi ve çocukları da göçü yükleyip Ödemiş'e yerleşmişlerdi. Kardeşi Çavlı da kendisi yüzünden az çekmemişti. Erzurum'dan yola çıkıp her ay mutlaka ziyaretine geliyordu. İşte artık zor günler bitmişti...

Çavlı'nın telefonu çaldı, "Artık özgürüm, artık dışarıdayım" dedi. Çavlı ne söyleyeceğini bilemedi. Sessizlikten sonra "Geçmiş olsun" diyebildi. Haluk, "Ben yarın Ankara'ya geliyorum. Orada buluşuruz" dedi. Çavlı o gün saat 19.00'a doğru özel otomobiliyle Erzurum'dan Ankara'ya gelmek için yola çıktı. "Ona burada krallar gibi bir karşılama töreni yapmalıyım" diye düşünürken, sanki tören yapıyormuş gibi otomobilinin kornasına sürekli basmaya başladı. Çavlı, korna çalarak Erzurum'dan ayrıldı. Korna sesini duyanlar, "Acep ne ola?" deyip arkasından bakıyorlardı.

Çavlı Ankara'ya doğru yola çıkarken, Haluk Kırcı'nın avukatı Hüseyin Ayan, "Gazeteciler duyarsa rahat bırakmazlar, biz de yola çıkalım" dedi. Kırcı, Ankara'ya gidip Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nde askerlikle ilgili işlemlerini yaptıracak, oradan da memleketi Erzurum'a geçecekti...

"Köye yerleşip, köpeklerle, koyunlarla, kuzularla uğraşacağım"

"Öyle bir özlemişim ki önüme demir kapı, duvar çıkmadan yürümeyi... Öyle bir özlemişim dere tepede koşmayı, bahçe işleriyle uğraşmayı... Hele yanında iki de köpeğin olursa..." sözleri döküldü Kırcı'nın ağzından uzaklara bakarken.

Artık kafasına koymuştu; köyüne yerleşecek, toprakla uğraşacaktı. Orada okuyacak, yazacaktı. "Benim düşmanım çok. Köyde köpek de besleyeceğim. Hem hakiki Kangal cinsi köpek. Birkaç koyun alacağım. Kuzularından onları hiç ayırmayacağım. Ben ayrılığın ne demek olduğunu da, ne yaman bir şey olduğunu da bilirim" diye söylendi.

Eşi, "Ya biz ne olacağız?" diye sorduğunda, "Siz İstanbul'da olacaksınız. Kızlarımın çok iyi eğitim görmesini istiyorum. Onlar için ne geliyorsa elimden onu yapacağım" karşılığını verdi. Otomobilde derin bir sessizlik oldu. Kırcı, otomobilin ön koltuğundan arkaya döndü, eşine baktı. Hepsi hüzünlenmişti. Baba, kızının saçını okşadı, "Canım ayrı olacaksak da su sık sık yanınıza gelmeyeceğim demek değil ki. En büyük idealim sizlerin okuluna gelip, sizi orada koşuşurken görmek olacak" diyebildi.

Uşak'a gelmişlerdi. Yerleştiği otelde Haluk uyuyamıyor, kızlarının yanına gidip onların üzerlerini örtüyor, dualar okuyup üflüyordu. İçinde bir sıkıntı vardı. Yine "Yanlışlık oldu" denip cezaevine götürüleceğini düşünüyordu. Bunlar aklına geldikçe içinden, "Nereden de çıkardılar. Tam cezaevine, mahpus yatmaya alışıyorum, beni bırakıyorlar, sonra yanlışlık oldu hoop yeniden cezaevine" diye geçirdi.

Ankara'ya geldiklerinde basında Kırcı haberlerinin alabildiğine arttığını gördüler. Avukat Hüseyin Ayan, Kırcı'ya bundan sonra olabilecekleri de anlatıyordu. Kırcı'nın tahliyesine gerekçe olarak gösterilen Şanlıurfalı M.İ'nin kararına Yargıtay Cumhuriyet başsavcısı itiraz etmişti. Bu, Kırcı'nın cezaevine dönüşüne de yol açabilecekti. Avukat, "Böyle bir karara karşı da hazırlıklı ol" dediği için tahliyesine olan sevinci birden yerini buruk bir havaya bıraktı.

Kırcı, adım adım izlendiğinin farkındaydı

Haluk Kırcı'nın cezaevinden çıktıktan sonra kimlerle ilişki içinde olacağını, neler yapacağını polis de merak ediyordu. O yüzden, Kırcı'nın tahliye olduğu dakikadan sonra polis onu yakından izlemeye başladı. Kırcı, takip edildiğini Ülkü Ocakları Genel Merkezi'ne gittiği zaman daha iyi anladı.

Kırcı, Ülkü Ocakları Genel Merkezi'ne gelmesinden sonra içinde biri kadın üç kişinin bulunduğu otomobil de binanın hemen yakınına park etmişti. Derneğin, çevrede sıradan vatandaş gibi dolaşan bazı eleman-

ları bunları fark etmiş, "Ne bekliyorsunuz?" diye sormuşlardı. Onların ayrılmasından kısa süre sonra başka bir araçla bina gözetim altına alındı. Bu durum, Haluk Kırcı'ya da iletildi. Kırcı, "Takip edildiğimi tahmin ediyordum. Ama niye? Ben artık özgür bir vatandaş değil miyim?" dedi. Kırcı'nın sözlerine, "Merak etme reis, sizi göçtürürken atlatırız" karşılığı geldi.

Kırcı, Ankara'da askerlikle ilgili işlemlerini sürdürürken, bütün basın da onu arıyordu. Avukatı Hüseyin Ayan, bir gazeteciye, "Ararsa numaranı vereceğim", kardeşi Çavlı ise, "Cep telefonu yok. Bir araya geldiğimizde, müsait olduğunda aradığını söylerim" diyordu.

Tahliyeden sonra ilk kez konuştu

Gazeteci, Kırcı'ya ulaşamayacağını biliyordu. Umutsuzca açtığı, canı sıkılarak kapattığı her telefondan sonra "5-6-2 tamam reis" diyordu. Ama işini yarım bırakmaya hiç niyeti yoktu. O, Haluk Kırcı ve arkadaşlarının yedi TİP'liyi öldürdükleri evi görmüştü. Mühürlü kapıyı açanlardan birisi de oydu. 1978 yılında bu cinayeti işleyen, 18 mart 2004'te cezaevinden tahliye olan Haluk Kırcı'nın bugün neler düşündüğünü merak ediyordu.

Gazeteci her telefon edişinde içinden "5-6-2" derken, bir seferinde yanlışlıkla telefonunun da 5-6-2 numaralarına bastı. Yaptığı yanlışlığa kendisi de güldü. Artık umudunu kesmişti, Kırcı'yla görüşmesinin mümkün olamayacağını düşünüyordu. İşte o umutsuzca arayışlarının sonuna geldiğinde, Haluk Kırcı sonunda telefondaydı.

Kırcı, gazeteciyle kısa konuşmasının sonunda, "Ben bir Erzurum'a gideceğim. Biraz dinlenip kendime geldikten sonra sizinle uzun uzun konuşurum. Benim de anlatacaklarım, söyleyeceklerim var. Bu konuşmayı da sizinle yapacağım" dedi.

O akşam televizyonda bir yarışma programını izliyordu. Sunucu, "Geçtiğimiz günlerde cezaevinden çıkan kiralık katil kim?" diye sordu. Yarışmacı, günlerdir basında yer alan ve sunucunun sorduğu kişinin Haluk Kırcı olduğunu söyledi. Kırcı, içinden bir küfür savurdu, hemen kanalı değiştirdi. Biraz sonra aynı kanala geri döndüğünde yarışma hâlâ devam ediyordu. Kırcı, yöneltilen soruları yarışmacıdan önce cevaplandırmak istiyor, bildiği soruların cevabını yüksek sesle söylüyordu. Bilemediği soruların doğru cevabını öğrenince "Tabii ya, tühh niye bilemedim" diye hayıflanıyordu.

Kırcı, sabahleyin bir *Hürriyet* gazetesi aldırdı, gazetede büyük bir fotoğrafı ve fotoğrafın altında gazeteciyle yaptığı telefon konuşmasındaki sözleri yer alıyordu: "Kimse örgütüm var diye güvenmesin, adamı limon gibi sıktıktan sonra kaldırıp atıyorlar." Kırcı, o gün gazetede yayımlanan açıklamalarını okumaya başladı:

Çocuklarımla uğraşacağım: Bundan sonra benim tek hedefim, iki çocuğumu ülkemize yararlı birer insan olarak yetiştirmek. Başka hiçbir şeyin peşinde değilim. Tek hedefim çocuklarımın, bizim yaşadığımızı getirmeyecek bir Türkiye için yetiştirmek; başka bir şey değil.

Olanlara lanet olsun: Tahliye edilmem benim için sürpriz olmadı. Her an serbest kalacağımı biliyordum. Dosya Yargıtay'dan gelmişti. Bizim de mahkemeye başvurumuz vardı. Şu anda bir insan yedi kişiyi öldürse bile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarında idam cezası yok. Bu insana verilecek tek ceza ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası. Bu da hücre cezasıyla birlikte yirmi iki yıla tekabül eder. Sadece bu cezayı verebilirsiniz. Terörle Mücadele Yasası değişmişti. O yasaya göre benim on yıl üzerinden infazımın yapılması gerekirdi. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi, Yargıtay ve Ödemiş Ağır Ceza Mahkemesi'nin görüşü bu. Ancak Türkiye'de bir tane hukukçu çıkıp da "Yok arkadaş sen şimdi haksız yatıyorsun" demedi. Türkiye Cumhuriyet Devleti'nde 1980'den önce işlenen yaklaşık 5 bin civarında cinayet var. Bunun önemli bir bölümü şöyle ya da böyle toplu cinayet. Kahveler taranmış, evler basılmış. Keşke bunlar yaşanmasaydı, olmasaydı. Olanlara lanet olsun. İnşallah bunları bu ülke bir daha yaşamaz. Ama biz yaşadık.

Fazladan yatırıldım: Ben devlete karşı suç işlemedim. Ama yedi defa idam cezası verildi. Abdullah Öcalan, Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesinden idama mahkûm edildi. Eğer, Apo 1991 yılında teslim olsaydı, on yıl hapiste yattıktan sonra serbest bırakılacaktı. Ben iki yıldır haksız yere yatıyorum. İnsanlar korktuğu, çekindiği için, basının baskısından dolayı ben iki yıldır fazladan yatıyorum. İdam cezası kaldırıldıktan sonra benim yattığım her gün fazlaydı.

Bundan sonra: Şimdi çocuklarımın yanında olmaktan mutluluk duyuyorum. Allah'ıma şükrediyorum. İnşallah ülkemizde, bizim bir dönem yaşadıklarımızı bir daha kimse yaşamaz. Bunun için herkesin üzerine düşeni yapması gerekiyor.

Gençliğe sesleniyorum: Bütün gençliğe sesleniyorum ve altını çizerek şunları söylemek istiyorum: sağcısı-solcusu, PKK'lısı, dağdaki, şehirdeki bilsin ki şiddet her zaman şiddet doğuruyor. Şiddet kimseye bir şey getirmiyor. Sadece ateş düştüğü yeri yakıyor. Bunu bilsinler. Vefa dahil her şey bitiyor. Şiddete bulaşan insan, çöpe atılmış bir kâğıttan farksız hale geliyor.

Sakın güvenmeyin: Kimse, benim örgütüm var, benim arkadaşlarım var, benim dışarıda dava arkadaşlarım var diye güvenmesin. Düşenin dostu olmuyor. Yapılacak tek şey kanunlar, nizamlar çerçevesinde yaşamaktır. Memleket hepimizin. Ülkemize sahip çıkmak mecburiyetindeyiz. Ülkemiz zor günler geçiriyor. Allah memlekete yardım etsin.

Bundan sonra çabam: Benim yapabileceğim tek şey, benim yaşadıklarımı arkamızdan gelen gençlerin yaşamaması. Bunun için elimden gelen her şeyi yapacağım. Bunu da herkes bilsin.

Kırcı, sözlerinin aynen ve hiç değiştirilmeden yayımlanmasından memnun olmuştu. O gazeteciye daha sonra bu sözlerinin daha ayrıntılısını, yaşadıklarını da anlatacaktı. Hatta, Bursa Cezaevi'nde bulunduğu dönemde nasıl firar girişiminde bulunduğunu, sonra nasıl yakalandığını anlatırken "Çok acemice bir girişimdi" diyor...

Esmer Kırcı'ya sarı saçlı peruk getirmişlerdi

Haluk'a arkadaşları esmer olduğu için "Esmeray", bazen de Uganda'nın eski devlet başkanının adıyla, "İdi Amin" diye hitap ediyordu. Ama o "İdi Amin" denilmesine kızıyor ve bu şekilde seslenenlere de bozulduğunu hissettiriyordu.

O esmer Haluk Kırcı'nın cezaevinden firarı planlanmıştı. Firarı için cezaevine peruk sokulmuştu. Ancak, sarı renkli peruk, Haluk Kırcı'run ten rengiyle hiç uyuşmuyordu. O peruk içerde hayli bir zaman alay konusu olmuştu. Haluk firarın niçin yarım kaldığını da anlatacaktı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden görevliler arasından kaçmayı başaran Kırcı'nın, cezaevinden kaçma girişimleri ise hep başarısızlıkla sonuçlandı. O, emniyette gözaltında tutulurken firar etti, cezaevinden ise iki kez ona "Hadi yolun açık olsun" denilip serbest bırakıldı, sonra yakalamak için seferber olundu. Ama, bugün bile sarı peruk olayını Kırcı "firar öyküsü" olarak anlatırken hep gülüyor, güldürüyor...

Tarih 16 temmuz 1989'du. Bursa Cezaevi'nde o gün mahkûmların açık görüşü vardı. Kırcı, açık görüş sırasında başına peruğu geçirecek, kendisine verilen "Ali Ekinci" sahte kimliğiyle cezaevinden çıkacaktı. Ancak, cezaevi görevlileri sarı renkli peruk takan Haluk Kırcı'yı hemen tanımışlardı. O soğukkanlılığını hiç kaybetmeden, "Bana böyle peruk getirilirse bu işin olmayacağını söylemiştim" diyebildi...

Kırcı, "firar girişimi" öyküsünü, Ankara'da "cezaevi günlerini" anlatırken anıları arasında sıralıyor, o günlerin artık geride kaldığına inanmak istiyordu. Ancak, kulağı hep Yargıtay'daki gelişmelerdeydi. Sık sık avukatı Hüseyin Ayan'ı arıyor, "Ne oldu, var mı yeni bir şey?" diye soruyordu.

Kırcı, telefonda "Bizim işi bozdular" dedi

Kırcı, Ankara'daki işlerini tamamladıktan sonra memleketi Erzurum'a gidecekti. Kardeşi Çavlı, Ankara'daki görüşmelerinden sonra, 22 mart 2004'te Erzurum'a döndü ve "karşılama hazırlıkları"na başladı.

Erzurum'a geldiğinde, otomobillerin kornalarına basılarak şehir turu atılacaktı. Haluk, yıllardır hep gizli-saklı geldiği Erzurum'da bu kez âdeta gövde gösterisi yapacak, "Cezam bitti, artık özgürüm" diyecekti. Oradan kabristana gidecek, babasının mezarı başında dua edecekti. Biraz baş

başa kalmak, babasıyla konuşmak, ağlamak, doya doya ağlamak istiyordu... Oradan Abdurrahman Gazi türbesine gidecekti. Dualar edecek, yine konvoy halinde ağabeyinin evine geçilecekti.

Akşam saatiydi. Haluk, kardeşi Çavlı'yı aradı. Kardeşi, sesinden onun iyi olmadığını, yine bir terslik bulunduğunu anlamıştı. Aralarında şu konuşma geçti:

"Ne oldu, sesin kötü geliyor?"

"Bizim işi bozdular. Ben kaybolacağım, telefonum kapalı olacak."

"Yapma yahu, inşallah şaka yapıyorsun."

"Hayır, doğru. Bizim iş patladı. Yine firar günlerim başlıyor."

"Ne diyeyim, Allah işini rast getirsin..."

Telefonu önce Haluk kapattı. Çavlı, ağabeyinin kaçak yıllarına alışmıştı. Saklı-gizli buluşmalarını, haberleşmek için çabalarını aklından geçirdi. Kim bilir bundan sonra ne olacak, neler yaşayacaklardı? Kaçak olmak öyle kolay değildi. Hem ağır masrafları hem de yakalanmamak için alabildiğine dikkat gerektiriyordu. Firarının kimseye güveni de olmuyordu. Hepsinden öte çocuklara bunu nasıl söyleyeceklerdi? Hazal belki anlardı ama ya Hümay? O daha küçüktü. O yine "Baba eve niye gelmiyorsun?" diye soracaktı...

Kırcı'nın kaçışına, ünlü bir "baba" yardımcı oldu

Haluk Kırcı Ankara'dan ayrılmanın zamanının geldiğini düşündü. Gizlenmek için en uygun yer İstanbul'du. Ama İstanbul da eski İstanbul değildi. Sima olarak tanınan birisi olduğu için ortalıkta dolaşması zordu. Eski arkadaşlarıyla bağları yıllar önce kopmuştu. O yüzden gideceği, kendisine yardımcı olacak kimse bulması eskisi gibi kolay olmayacaktı. Dahası, zor gününde, dar gününde hep yardımlaştığı "reis"i Abdullah Çatlı da yoktu.

İstanbul'da 25 ocak 1996 tarihinde Asayiş Şubesi Müdürlüğü ekipleri tarafından gözaltına alındığı günü anımsadı. O gün, Abdullah Çatlı'ya telefonla ulaşmış, Abdullah "Merak etme" demişti. Hemen bir avukat gelmişti. Onu görünce rahatlamış, "Reis, büyük adam" demişti. Emniyet Müdürlüğü'nden iftar saatinde kaçmayı başarmıştı. Bazıları "Kaçmasına göz yumuldu" dese de, Kırcı kimseyi ele vermemek için "Onların iyi niyetlerini suiistimal ettim. Oradan kaçtım. Kaçış sırasında kimsenin yardımını görmedim" demişti.

Geçmişte hep niyetlenmiş, arandığı dönemde yurtdışına kaçmak bir türlü kısmet olmamıştı. Hele bir seferinde kaçma hazırlıkları yapmak için geldiğinde yakalanmıştı. Bu sefer öyle olmayacaktı. Mutlaka ne yapıp edip yurtdışına kaçacaktı. İçinden "Kürşat yurtdışına kaçtı, kurtardı. Ben yıllardır cezaevindeyim" dedi.

Randevu alınmıştı. "Buyursun" dendi. Ünlü babanın lüks villasına

gece gelinmişti. Baba, tespihini çekerken, Kırcı'nın sözlerini dinliyor, "Anlıyorum, evet başına gelen haksızlıkları da basından izliyorum" diyordu. Kırcı, çayını içerken, "Cezaevinde yaptıklarını da hiç unutmadım. Bundan sonra da yardımcı olacağını biliyorum" dedi ve bu arada gözleri duvardaki tabloya takıldı. Baba ayağa kalktı, Kırcı'nın omzuna dokunup, "Elimden geleni yapacağım. Sen de sakın ortalıkta gözükme, asla cep telefonu kullanma" diye uyardı.

Yine veda vakti gelmişti. Her şey ayarlanmıştı. Kırcı, eşi ve kızlarıyla vedalaşırken ağlamamak için kendini zor tutuyordu. Kızlarının kendisini ağlarken görmesini ise hiç istemiyordu. Karanlık çökmüştü. Merdivenden inerken elektrik otomatının düğmesine basmadı, karanlıkta inmeye başlamıştı. Şimdiye kadar bir aksilik olmamıştı, tam giderayak da bir şeyler olmaması için tedbiri elden bırakmıyordu.

Kırcı, lüks bir siteye götürülmüştü. Evden dışarı çıkmıyor, her türlü ihtiyacı kendisine yardımcı olması için "baba"nın görevlendirdiği genç tarafından görülüyordu. Hakkında henüz "yakalama" emri çıkmamıştı ama çıkması an meselesiydi. İşte o haberi de Mehmet Ali Birand'ın Kıbrıs'la ilgili bir programını izlerken öğrendi.

Birand, "son dakika" haberi olarak Salihli mahkemesinin Kırcı hakkında verilen tahliye kararını kaldırdığını, Kırcı'nın her yerde polis tarafından aranmaya başlandığını söyledi. Kırcı artık resmen firari duruma düşmüştü. Bir an önce Türkiye'den ayrılmak, yeniden cezaevine dönmemek istiyordu.

Bir sigara yaktı. Gözleri yağmur bulutu gibiydi. Ağladı ağlayacak... Sigarasını derin derin çekerken, eşi ve çocukları geldi aklına. Sigarasını söndürdü, elleriyle yüzünü kapattı. Parmaklarının arasından televizyona baktığında "Kırcı her yerde aranıyor" altyazısı geçiyordu. Artık, bir an önce gitmesi, ayrılması gerekiyordu. Yolculuğu bir gemiyle yapacak, sonunda Ukrayna'ya varacaktı.

Bir hata, Kırcı'nın yerini belli etti

Haluk Kırcı'nın ikinci kez yine "yanlışlıkla" denilen tahliye edilmesine ilişkin hayli yorumlar yapılıyordu. Kırcı'nın bir türlü yakalanamaması yüzünden emniyete yönelik ağır eleştirilerde bulunulurken, bu kişinin kasıtlı olarak yakalanmadığı değerlendirmeleri de bu eleştirilerde yer alıyordu. Bu durum, emniyeti de yaralıyordu.

Haluk Kırcı'nın yerinin belirlenmesi öyle kolay değildi. Telefon etmesi gereken kişileri aramıyor, başkalarına ait telefonları kullanıyordu. Yabancı bir ülkede olmasına rağmen, kendisine karşı son derece iyi davranan, hatta ticari ortaklık bile yapabilecek dostlar edinmişti.

Üzerinde ise tapu gibi "yeşil pasaport" vardı. Ukrayna polisiyle başının kolay kolay derde gireceğini düşünmüyordu. Hem olsa bile kurtul-

mak parayla değil miydi? Arkadaşlarının onu ele vermeyeceğini, başı derde girdiğinde mutlaka kurtaracaklarını biliyordu.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Konur Sokak 40 numarada bulunan Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi'nin zemin katta bulunan "teknik bölümü"ndeki görevli, elinde bir CD ve bazı notlarla birlikte amirine çıktı:

"Adamımızın yerini bulduk. Şüphelerimiz doğruymuş, konuşan kişi Haluk Kırcı'ymış."

İşte bundan sonra izini kaybetmemek, bu kişinin iade amacıyla yakalanması için yasal işlemleri başlatmak gerekiyordu. 14 ekim 2004 tarihinde, Kırcı'nın yakalanması için İnterpol üyesi ülkelere yazı gönderildi. Ancak bu formalite gereğiydi. Kırcı'nın Ukrayna'nın Maryupol kentinde olduğu biliniyor, Ukrayna makamları da "çok tehlikeli" olarak nitelendirilen Kırcı hakkında bilgilendiriliyordu. Kırcı'nın en son kullandığı telefon numaraları da Ukrayna İnterpolü'ne bildirildi.

"Ramazanı atlatırsam gerisi kolay" diyordu

Her ramazan ayı geldiğinde "kaçak" Kırcı'nın yüreğine bir korku düşüyordu. Yedi kişinin katili olarak Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından aranırken, ramazanda yakalanmıştı. 26 nisan 1991'de Bursa Cezaevi'nden "şartlı" olarak tahliye edildiğinde, kendisi için kötü günlerin geride kaldığına inanıyordu. 1 ağustos 1992 tarihinde evlenmiş, dönemin Erzurum Valisi Mehmet Ağar da nikâh şahitliğini yapmıştı.

"Yanlışlık oldu" denilip yeniden aranmaya başlandı. 25 ocak 1996'da İstanbul'da yakalandı. Yine ramazandı. Emniyette iftar telaşının yaşandığı sırada kaçmayı başarmıştı. Kaçak hayatı yıllarca sürdü. Yine bir ramazan ayıydı. Kırcı, yakın arkadaşı Bünyamin Adanalı'nın evinde 9 ocak 1998 tarihinde iftar yaparken kapı çaldı:

"Polis, açın kapıyı..."

Kapıyı açmışlardı. Kırcı, çayını içemeden Bünyamin Adanalı'yla birlikte evden götürülmüştü. Artık, onun için yine cezaevi günleri başlıyordu. Son olarak Ödemiş Cezaevi'ne gönderildiğinde, eşi de evi yükleyip çocuklarıyla birlikte Ödemiş'e yerleşmişti. O eşine ve çocuklarına üzülüyordu.

O gün bir koyun almışlardı. Arkadaşlarıyla birlikte iftarda et pişireceklerdi. Sonra çay içeceklerdi, daha sonra da teravih namazını kılacaklardı. O gün içinde bir sıkıntı vardı. Eşofmanlarını giyip dalgın dalgın yürümüştü. Hemen arkasında olan kişiyi hiç fark etmedi. Yorulup duvarın üzerine oturduğunda, takım elbiseli bir genç dikkatini çekti. "Acaba takip mi ediliyorum?" diye düşündü. İçinden "Hayırlısıyla şu ramazan bir geçseydi, bir yakalanmadan ramazanı geçirseydim gerisi kolay" dedi.

Türk ve Ukrayna polisi birlikte çalıştı

Haluk Kırcı'nın yakın arkadaşlarının telefonları artık Ukrayna polisi tarafından dinlemeye alınmıştı. Türkiye'den gelen iki emniyet görevlisi de Ukrayna polisinin yerini belirlediği Haluk Kırcı'yı görmüştü. Artık operasyon zamanı gelmişti.

Haluk kırcı, bir arkadaşıyla iş konuşmak için buluşmaya çağrılmıştı. Adım adım izlendiğinin farkında bile değildi. Arkadaşıyla buluştu. Oradan çıktıklarında yolun kenarında duran sivil polislerin bulunduğu aracın yanından geçerken, araçtan çıkan polisler onu hemen yere yıkmışlardı. Kırcı bağırıyor, küfürler savuruyordu. Başından gözlerine doğru ılık bir şeylerin aktığını hissetti. Önce ter sandı. Elleri arkadan kelepçelendiği için elini götüremedi. Alnından kan akıyordu...

Kırcı fotoğraflı yeşil pasaportta, "gelirler kontrolü" yazıyordu

Kırcı rahat dolaşabilmek için yanında "yeşil pasaport" taşıyordu. Emniyet binasına götürüldüğünde üzerinden çıkan pasaportun fotokopisini Türk görevlilere verdiler. Haluk Kırcı'yı tanıyan emniyet mensubu, "Ooo... Kırcı kravatlı fotoğrafıyla tam bir maliyeci olmuş, mesleğine 'gelirler kontrolörü' yazılmış" dedi. Fotoğrafı inceledi, "Yine bir garibanın başı derde girecek" diye söylendi. Çünkü, Kırcı'nın, kendi fotoğrafının yer aldığı TR A 265868 seri numaralı "yeşil" yani üst düzey kamu görevlileri ile onların eş ve çocuklarına verilen pasaport, Remzi Bulut adına düzenlenmişti.

Haluk Kırcı'run fotoğrafı olan ve Remzi Bulut adına düzenlenmiş pasaport, 4 nisan 1995 tarihinde düzenlenmiş gözüküyordu. Pasaport, gelirler kontrolörü Remzi Bulut adına düzenlemiş, Hamburg başkonsolosluğumuzda 5 nisan 1999 tarihinde idari ataşe Orhan Kudat, 5 nisan 2004 tarihinde de muavin konsolos Ünal Kayseri tarafından iki kez uzatılmıştı.

Kırcı'nın yakalandığı saatte Ukrayna'da bulunan Kaçakçılık ve Organize Suçlar Şubesi'nde görevli Komiser, telefonla müdürüne, Kırcı'nın fotoğrafı kullanılarak adına pasaport düzenlenen Remzi Bulut'la ilgili bilgileri aktarıyordu.

Remzi Bulut'un aslında Gelirler Kontrolörlüğü'yle bir ilgisi yoktu. Gerçek Remzi Bulut, Elazığ Elektrik Etüt İşleri Başmühendisliği'nde çalışıyordu. 20 temmuz 2004'te kendi isteğiyle emekliye ayrılmıştı. Mersin'e yerleşmişti, kardeşleriyle birlikte "Bulut Elektronik" isimli işyerini çalıştırıyordu.

Kırcı yakalandığında, Remzi Bulut yakın takibe alınmıştı. Bu kişinin Kırcı'yla bağlantılarını belirlemek için bir yandan araştırma yapılırken, telefon trafiği de izleniyordu. Ancak, Bulut'un yaşamında hiçbir değ-

şiklik yoktu. Takiplerden bir sonuç çıkmayınca Kırcı'nın yakalandığı tarihten tam yirmi bir gün sonra yani 12 kasım 2004'te Remzi Bulut, işyerinden alınıp Mersin Emniyet Müdürlüğü'ne getirildi.

Remzi Bulut, pasaport almak için o güne kadar hiç başvurmamıştı. Ancak adına düzenlenmiş pasaport üzerindeki kimlik bilgileri gösterilince şaşırdı. Fotokopisi çekilmiş pasaport bölümündeki fotoğrafı görünce, "Bu kim yahu?.." dedi. Sorguyu yapan Organize Suçlar Şubesi görevlisi, "Tanımıyormuş gibi konuşuyorsunuz" karşılığını verdi. Bulut, "Gözüm bir yerden ısırıyor ama fotokopi olduğu için çıkaramadım. Sahi kim bu benim adım ve kimlik bilgilerimle pasaport alan kişi?" diye ısrarla sorunca, görevli, "Haluk Kırcı, adını herhalde duymuşundur" karşılığını verdi.

Remzi Bulut iyice şaşırmıştı. "Haluk Kırcı mı?" diyebildi. Pasaporta ait fotokopileri biraz daha inceledi, "Vay anasını, peki benimle ilgili evraklar bu adamın eline nasıl geçmiş, kim yapmış acaba?" diye sordu. Emniyet mensubu, "Biz de bunları size sormak için çağırmıştık. Bilmiyormuş gibi davranmayın, anlatın nasıl oldu bu iş?" dedi. O dakikaya kadar arkadaşça konuşan görevli gitmiş, yerini sert bir emniyet mensubu almıştı.

Remzi Bey heyecanlanmıştı. "Bu kişiyi vallahi de tanımıyorum, billahi de tanımıyorum. Üstelik benim pasaport almak için emniyete yapılmış başvurum da yok" diyebildi.

Aslında yalan da söylemiyordu. Emniyetin başka bir birimi gerekli araştırmaları Ankara'da yapmış, Maliye Bakanlığı'nda Remzi Bulut isimli bir kişinin çalışmadığını belirlemişti. Remzi Bulut adına düzenlenmiş pasaport iki kez Hamburg Başkonsolosluğumuzdan uzatıldığı için "bu iş nasıl oldu?" diye soruldu. Başkonsolosluktan 8 mart 2005 tarihinde gelen cevap şaşırtıcıydı. Her ne kadar isimler, mühür ve kaşeler Hamburg Başkonsolosluğumuza ait görünüyorsa da, uzatmaların başkonsolosluk tarafından yapılmadığı belirlenmişti. Yani her şey sahteydi...

Kaçakçı, her konuşmayı ayrı sim kartla yapıyordu

Haluk Kırcı, Ukrayna'da Maryupol Cezaevi'ne konulmuştu. Orada rüşvetin yaygın olduğunu yaşadığı dönemde çok iyi öğrenmişti. Yakalandığı zaman serbest bırakılması için hemen rüşvet bile teklif etmişti. Aslında bu işi çözebileceğine inanıyordu. Ancak, operasyon için Türkiye'den polislerin gelmesi bu işi önlüyordu. Kırcı, yakalandığı zaman üzerinden alınan cüzdanının içinin boşaltıldıktan sonra kendisine verilişine de, orada cezaevine girdiğinde soyulmasına da hiç şaşırmamıştı.

Artık, Türkiye'ye götürülme zamanı gelmişti. 4 şubat 2005 tarihinde Kırcı elleri kelepçeli olarak havaalanına getirildi. Uçakta, iki görevlinin ortasına oturtuldu. Bir emniyetçiye "Nerede hata yaptım da yerimi buldunuz?" dediğinde, emniyet mensubu gülümseyerek, "Ne kadar uğraşılırsa uğraşılsın bir boşluk bulunuyor, bir hata yapılıyor" karşılığını verdi.

Ona telefon dinlemeleriyle ilgili yaşadıkları bir olayı anlattı. Ünlü bir uyuşturucu kaçakçısının İspanya'ya yine yüklü miktarda eroin göndermeyi planladığını öğrenmişlerdi. Mahkeme kararıyla kaçakçının telefonlarının dinlenmesi için karar çıkartılmıştı ama bu bir türlü işe yaramıyordu.

Ünlü kaçakçı, İspanya'ya telefon edeceği zaman değişik bir sim kart takıyor, o konuşmayı yaptıktan sonra o sim kartı bir daha kullanmıyordu. Böylece, kaçakçının telefonları bir türlü dinlenemiyordu. Kaçakçı, kendisini dinlemek isteyenlerle âdeta dalga geçiyordu.

Bu başarısız izleme günlerce sürdü. Polisin bildiği, uyuşturucu kaçakçısının İspanya'daki ayaklarıydı. Ancak, Türkiye'den arayan kaçakçının telefonları dinlenemediği için ne konuşulduğunu öğrenemiyorlardı. Bu durum iyice can sıkıcı hale gelmişti.

Dönemin DGM Cumhuriyet Savcısı Talat Şalk ile Kaçakçılık ve Organize Suçlar Dairesi Başkanı Emin Aslan, bu işin çözüm yerinin İspanya olduğunu biliyorlardı. Hemen yazışmalar yapıldı, İspanya'dan "buyursunlar" haberi geldiğinde, Savcı Şalk ile Daire Başkanı Emin Aslan, İspanya'ya uçtular.

İspanya makamlarıyla yapılan temaslar sonucu, ünlü kaçakçının, İspanya'da aradığı kişilerin telefonları İspanya makamları tarafından dinlemeye alındı. Türkiye'den aradığında her seferinde telefonun sim kartını değiştiren kişi, artık rahatlıkla dinleniyor, talimatları not ediliyor, İspanya'daki kolları da polis tarafından yakın takibe alınıyordu.

Talat Şalk ile Emin Aslan, telefon dinleme CD'leriyle birlikte Ankara'ya döndü. Türkiye ile İspanya'da eşzamanlı bir operasyon başlatıldı ve kurt kaçakçı da gözaltına alındı. Gözaltına alınırken, "İspat edin kaçakçılık yaptığımı. Çıkarın bakalım kaçakçılık yaptığıma dair bir konuşmayı" diye bağırıyordu... Gözaltına alındığında, kayda alınan telefon konuşmaları kendisine dinlettirildiğinde, başını eğdi, "Böyle bir şey yapılacağını nasıl düşünemedim" diye söylendi.

Haluk Kırcı da emniyet mensubunu dinledikten sonra "Hiç hata yapmaya gelmiyor. Benim yerimin nasıl tespit edildiğini de az çok tahmin ediyorum. Beni de o uzun konuşma ele vermiştir" diye söylendi. Onu Türkiye'ye getiren iki görevli de artık bir şey söylemedi.

Herkes kendi kaderini yaşar, ondan kaçılmıyor

Yolculuk bitmiş, Kırcı yeniden cezaevine konulmuştu. Kartal H Tipi Cezaevi'ne getirildiği gün vefalı eşi ona neler götürüleceğini biliyordu artık. Getirileceğinin gazetelerde yazıldığı günlerde o eşi için cezaevine götürülecekleri hazırlamıştı bile.

Kardeşi Çavlı, ziyaretine gelmişti. İki kardeş cam bölmeli ziyaretçi yerinde telefonu kaldırmadan, sandalyelerine oturmadan bir süre bir-

birlerine baktılar. İkisinin de gözleri dolmuştu. Kardeşi Çavlı daha fazla bekleyemedi, telefonu kaldırırken, Haluk da kaldırdı. Birbirlerine bakmaya devam ediyorlardı.

Çavlı, "Geçmiş olsun, sen cezaevinde yatmayı biliyorsun. Bu da gelip geçer" dedi. Haluk, başını salladı, "Geçecek, geçecek. Kaderden kaçılmıyor. Herkes kendi kaderini yaşıyor... Üzdüm, üzüldüm... Benim kaderim de böyleymiş" derken, kardeşi yağmur bulutu gibi yüklü gözlerini kaçırmaya çalışıyor, ancak birkaç damla yaş akmasına engel olamıyordu... Başını öne eğdiğinde, Haluk'un önündeki kâğıdı gördü.

Kâğıtta, "Tahliyem mart 2009" yazıyordu...

KIRCI 5-6-2

TAMAM REİS

DK DOĞAN KİTAP

SAYGI ÖZTÜRK

"Aynada kendine baktı. Yüzünü yıkadı. Bir daha baktı. Saçını eliyle düzeltti. Tabanca belinde duruyordu. Namlusu hâlâ sıcaktı. Aklına birden telle boğmak istediği genç geldi. Nasıl da inliyordu. İçinden kaç kişiyi öldürdüğünü düşündü. Birisini sorgu sırasında boğarak, diğer dört kişiyi de tabancayla öldürmüştü."

28 yıl sonra bile belleklerde tazeliğini koruyan bir katliam.
Çok bilinmeyenli bir denklem.
Haluk Kırcı yakalandıktan sonra emniyet müdürlüğünden nasıl elini kolunu sallayarak kaçtı?
İkinci yakalanışında daha cezası bitmeden cezaevinden nasıl yanlışlıkla salıverildi?
Ukrayna'ya giderken kullandığı yeşil pasaport kim veya kimler tarafından tedarik edildi?
Serbest bırakılması için kim Amerika'dan emniyet müdürlüğüne telefon etti?
Günümüzde bir partinin genel başkanı olan kişinin Bahçelievler Katliamı'nda payı var mıydı?
Kırcı'nın nikâh şahidi kimdi?

Türkiye tüm bunları gerçekten yaşadı mı?

Ünlü gazeteci-yazar Emin Çölaşan'ın "araştırmacı gazeteciliğin günümüzdeki önderlerinden" dediği Saygı Öztürk, *Hürriyet*, *Sabah*, *Star* ve *Gözcü* gazetelerinde gündem yaratan haber ve röportajlarıyla "Basın Oscarı" sayılan Sedat Simavi Gazetecilik Ödülü başta olmak üzere dört kez Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, üç kez Çağdaş Gazeteciler Derneği, Ankara Gazeteciler Cemiyeti ile değişik meslek kuruluşlarının otuzdan fazla ödülünü aldı. Öztürk'ün diğer kitapları, *Devletin Derinliklerinde* (2002), *Kasadaki Dosyalar* (2003), *Madalyalı Mahkûm* (2004), *Kırmızı Klasör* (2005), *Şemdinli'de Olay Var* (2006), *Aynadaki Reis/Sedat Peker'in Sıradışı Yaşamı*'dır (2006).

ISBN 978-975-293-529-7

7 YTL